

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2024 -2028

OBSAH

OBSAH	2
1. ÚVOD	5
2. ROZVOJ SPOLEČNOSTI A VZDĚLÁVÁNÍ V KRAJI VYSOČINA	6
Charakteristika území Kraje Vysočina	6
Demografický vývoj	6
Věková struktura obyvatelstva	8
Vzdělanostní struktura obyvatelstva v kraji	12
Zastoupení profesních tříd v Kraji Vysočina – podle CZ-NACE	13
Vývoj na trhu práce	14
Absolventi škol z Kraje Vysočina na trhu práce	16
Sociální prostředí v Kraji Vysočina	18
Struktura vzdělávací nabídky	18
 3STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V KRAJI – PRŮŘEZOVÁ OPATŘENÍ ..	21
3.1 Vzdělávání k udržitelnému rozvoji	21
3.2 Digitální vzdělávání	22
3.3 Vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka	22
3.4 Well-being, duševní zdraví a podpora pohybových aktivit	23
3.5 Rovnost příležitostí ve vzdělávání	24
3.6 Zajištění potřebných kapacit středních škol a jejich oborové struktury	25
 4. STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V KRAJI	26
A. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	26
Zdůvodnění potřeby	26
Analýza vzdělávací soustavy	26
Kapacity	27
Odklady povinné školní docházky	28
Opatření a klíčové aktivity:	29
B. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	33
Zdůvodnění potřeby	33
Analýza vzdělávací soustavy	33
Pedagogové	34
Podpůrné profese	35
Opatření a klíčové aktivity:	37
C. STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	43
Zdůvodnění potřeby	43
Analýza vzdělávací soustavy	43
Nižší stupeň na víceletých gymnáziích	45
Všeobecně vzdělávací obory	47
Vyšší odborné školy	48
Opatření a klíčové aktivity	48
D. PODPORA A ROZVOJ PEDAGOGŮ A LEADERŮ ŠKOL	55

Zdůvodnění potřeby 55	55
Analýza vzdělávací soustavy 55	55
Pedagogové 57	57
Opatření a klíčové aktivity 59	59
E. ROVNÝ PŘÍSTUP A EFEKTIVNÍ PODPORA PRO VŠECHNY ŽÁKY BEZ ROZDÍLU 65	65
Zdůvodnění potřeby 65	65
Analýza vzdělávací soustavy 65	65
Děti a žáci se zdravotním postižením (16. odst. 9 ŠZ) 65	65
Nadaní žáci 68	68
Vzdělávání cizinců 68	68
Školská poradenská zařízení 69	69
Opatření a klíčové aktivity 70	70
F. PREVENCE A NÁHRADNÍ VÝCHOVNÁ PÉČE 73	73
Zdůvodnění potřeby 73	73
Aktuální stav – struktura vzdělávací nabídky 73	73
Prevence rizikového chování ve školách 73	73
Ústavní a ochranná výchova 73	73
Diagnostický ústav 73	73
Dětský domov 73	73
Dětský domov se školou 74	74
Opatření a klíčové aktivity 75	75
G. CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ 79	79
Zdůvodnění potřeby 79	79
Analýza vzdělávací soustavy 79	79
Jazykové vzdělávání 80	80
Střediska volného času (SVČ) 81	81
Školní družina a školní kluby (ŠD a ŠK) 81	81
Opatření a klíčové aktivity: 83	83
H. STRATEGIE DALŠÍHO ROZVOJE SÍTĚ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ 87	87
Kritéria rozvoje a optimalizace vzdělávací soustavy a struktury vzdělávací nabídky škol 87	87
1. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ 87	87
2. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ 88	88
3. STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ 89	89
4. VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ 91	91
5. KONZERVATOŘE 92	92
6. JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ 92	92
7. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ 92	92
8. ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ 93	93
9. ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ 94	94
10. STŘEDISKA VÝCHOVNÉ PÉČE 94	94
11. OSTATNÍ ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ 94	94
I. ZÁMĚR ROZVOJE ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ ZŘIZOVANÝCH KRAJEM VYSOČINA 96	96
1. PŘEHLED ZŘIZOVANÝCH ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ 96	96
2. STRATEGIE ROZVOJE KRAJE VYSOČINA 2021–2027 100	100
3. ZÁKLADNÍ ŠKOLY A ŠKOLY PŘI ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍCH 101	101
4. STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY 101	101

5. DĚTSKÉ DOMOVY	102
6. ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ	103
7. ŠKOLNÍ HOSPODÁŘSTVÍ	103
8. ZAŘÍZENÍ ŠKOLNÍHO STRAVOVÁNÍ.....	104
9. VÝCHOVNÁ A UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ	104
10. ZAŘÍZENÍ PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ	105
 5. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	 106
6. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	109

1. ÚVOD

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina na období 2024–2028 (dále také „Dlouhodobý záměr KV“ nebo „DZ KV“) je základní strategický dokument v oblasti rozvoje vzdělávání na úrovni kraje. Je zpracován na základě ustanovení § 9 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (dále také školský zákon). Postup, struktura dokumentu, časový harmonogram práce na DZ KV a jeho projednávání odpovídají požadavkům vyhlášky č. 15/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv.

Dlouhodobý záměr KV vychází zejména z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027 (dále také „DZ ČR“), dále ze Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ (dále také „Strategie 2030+“). Na krajské úrovni tento dokument navazuje na předchozí dlouhodobé záměry kraje, na Krajské akční plány rozvoje vzdělávání a výstupy implementačních projektů „Implementace Krajského akčního plánu I“ (dále také „I-KAP I“) a „Implementace Krajského akčního plánu II“ (dále také „I-KAP II“) a na Strategii vzdělávání Kraje Vysočina.

V dokumentu byly použita data, údaje a analýzy z Českého statistického úřadu, výkonových statistických výkazů Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále také „MŠMT“), Národního pedagogického institutu České republiky (dále také „NPI“), Ministerstva práce a sociálních věcí (dále také „MPSV“), Úřadu práce České republiky a podkladů přímo vycházejících z Odboru školství, mládeže a sportu a Odboru analýz a podpory řízení Krajského úřadu Kraje Vysočiny.

Návrhy opatření DZ KV byly prodiskutovány na sérii setkání na podzim v roce 2023, kde spolu v rámci pracovních skupin diskutovali ředitelé a další zástupci jednotlivých druhů a typů škol, školských zařízení a zájmových skupin ve vzdělávání v Kraji Vysočina.

Nečekané výzvy v minulých letech v podobě pandemické situace nebo přívalu ukrajinských uprchlíků zapříčiněného agresí Ruské federace na Ukrajinu vyžadovaly rychlé zásahy a systémovou podporu. Platí proto více než kdykoliv předtím, že DZ KV není statickým dokumentem, ale bude se dále vyhodnocovat a upřesňovat.

Pro zjednodušení uvádíme v textu pojem učitelé, ale uvažujeme z genderového pohledu jak učitelky, tak učitele. Totéž platí pro ostatní profese označující osoby.

Část Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina na období 2024–2028 dle § 2a odst. (1) písm. c) vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy, ve znění pozdějších předpisů, byl schválen Zastupitelstvem Kraje Vysočina usnesením 0261/04/2024/ZK ze dne 25. 6. 2024.

2. ROZVOJ SPOLEČNOSTI A VZDĚLÁVÁNÍ V KRAJI VYSOČINA

CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ KRAJE VYSOČINA

Pro Kraj Vysočina je charakteristická členitost území, vyšší nadmořská výška a řídké osídlení. Povrch území je tvořen pahorkatinami Českomoravské vrchoviny. Územím prochází hlavní evropské rozvodí a dále historická zemská hranice Čech a Moravy. Rozlohou (téměř 6 800 km²) se Vysočina řadí mezi regiony nadprůměrné velikosti – pouze čtyři kraje jsou rozlehlejší. Nejvýše položeným bodem je vrchol Javořice (837 m n. m.). Na území kraje se nacházejí dvě chráněné krajinné oblasti – Žďárské vrchy a Železné hory.

Kraj Vysočina sousedí s krajem Jihočeským, Středočeským, Pardubickým a Jihomoravským a v rámci České republiky (dále také „ČR“) zaujímá centrální polohu. V těsné blízkosti kraje se nachází hranice České republiky, a z tohoto důvodu se Vysočina společně s krajem Jihočeským a Jihomoravským zapojuje do řady aktivit v rámci přeshraniční spolupráce s Rakouskem.

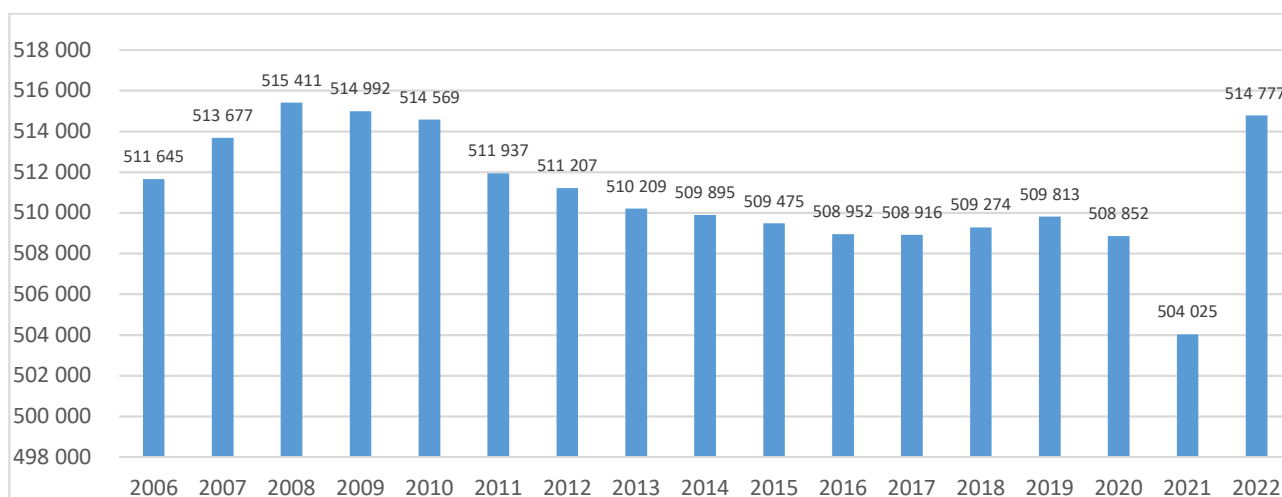
Silniční a železniční síť Vysočiny má strategický význam z pohledu vnitrostátního i celoevropského. Území kraje je součástí střeoevropské urbanizované osy (Berlín–Praha–Vídeň/Bratislava–Budapešť). Dálnice D1 (v síti evropských silnic označení E50 a E65) tak slouží dopravě národní i evropské. Strategická poloha Vysočiny proto v posledních letech přilákala řadu zahraničních investorů, kteří sem soustřeďují nejen výrobní kapacity, ale rovněž výzkum a vývoj.

Na území Kraje Vysočina se nacházejí tři památky zapsané do seznamu UNESCO. Je to městská památková rezervace Telč, poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře u Žďáru nad Sázavou a židovská čtvrť se hřbitovem a bazilikou sv. Prokopa v Třebíči.

Území Kraje Vysočina se administrativně člení na 5 okresů, 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (dále také „ORP“) a 26 obvodů pověřených obecních úřadů („POÚ“). Základní samosprávnou jednotkou jsou obce, kterých je v kraji 704. Celkem má kraj 514 777 obyvatel (k 1. 1. 2023). Na jednom čtverečním kilometru žije zhruba 74 obyvatel, což je třetí nejnižší číslo mezi českými kraji. Podíl městského obyvatelstva k 31. 12. 2021 byl na úrovni 56 %. Nejpočetněji jsou zastoupeny obce s počtem obyvatel menším než 500, což ukazuje na značně rozdrobenou sídelní strukturu kraje. Průměrná populační velikost obce na Vysočině k 31. 12. 2022 představovala 730,1 obyvatel, což je nejméně ze všech krajů a nedosahuje ani poloviny úrovně průměru České republiky, který přesáhl 1 730 obyvatel. Další významnou odchylkou je absence velké městské aglomerace. Jihlava s necelými 51 tis. obyvateli je společně s Karlovými Vary jedním z nejmenších krajských měst. Pouhá čtyři města kraje mají více než 20 000 obyvatel. Kraj Vysočina leží mezi dvěma největšími sídelními aglomeracemi státu, které soustřeďují specializované služby a jejichž spádová území zasahují do našeho regionu. Kraj Vysočina tedy vedle Jihočeského a Plzeňského kraje patří ke krajům s objektivně menšími vzdělávacími institucemi a vyššími jednotkovými náklady, což se projevuje v síti škol i v ekonomice školství v kraji.

DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ

Demografický vývoj zásadně ovlivňuje vývoj vzdělávací soustavy v kraji, má vliv na rozvoj sítě škol a školských zařízení. Za tímto účelem se sledují data v jednotlivých věkových kategoriích, ale i prognóza vývoje v dalších letech.

GRAF Č. 1: POČET OBYVATEL V KRAJI VYSOČINA V LETECH 2007–2023

Zdroj dat: ČSÚ

K 31. 12. 2022 se počet obyvatel v Kraji Vysočina zvýšil na 514 777, čímž se zastavil dlouholetý trend úbytku počtu obyvatel v kraji. Vzhledem k tomu, že se publikovaná data z Českého statistického úřadu (dále také „ČSÚ“) týkají obyvatel, kteří mají v Kraji Vysočina trvalé bydliště, a to bez ohledu státní příslušnosti, je zřejmé, že skokový přírůstek více než 10 000 obyvatel je zapříčiněn uprchlíky z Ukrajiny (počet přistěhovalých cizinců se zvýšil z 1 807 na 12 405). Viz tabulka č. 1 a graf č. 2.

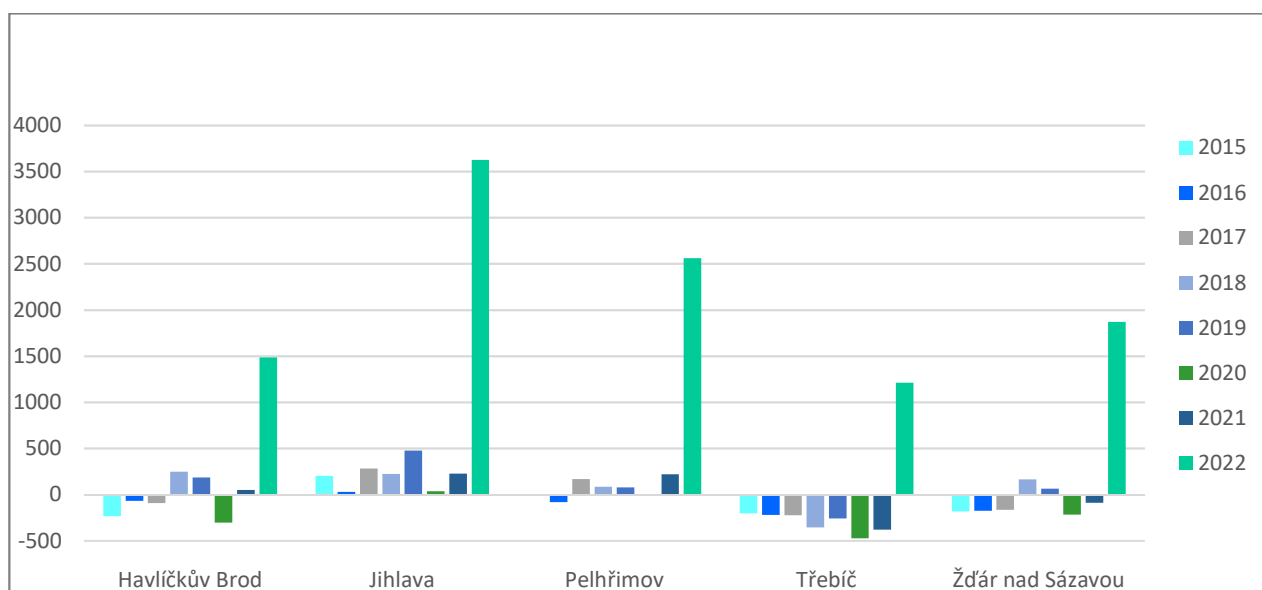
TABULKA Č. 1: DEMOGRAFICKÉ ÚDAJE O OKRESECH KRAJE VYSOČINA – CELKOVÝ PŘEHLED ZA ROK 2022

Okres	Stav k 1. 1.	Stav k 1. 7.	Stav k 31. 12.	Narození	Zemřelí	Přistěhovalí cizinci	Přistěhovalí ČR	Vystěhovalí ČR	Vystěhovalí cizinci	Přírůstek migrací	Přírůstek celkem
Havlíčkův Brod	93 692	94 866	95 176	885	1 118	1 930	1 923	2 019	117	1 717	1 484
Jihlava	112 415	115 298	116 041	1 089	1 165	3 958	2 211	2 263	204	3 702	3 626
Pelhřimov	71 571	73 541	74 133	653	911	2 704	1 739	1 544	79	2 820	2 562
Třebíč	109 183	110 241	110 393	1 111	1 363	1 634	1 973	2 092	53	1 462	1 210
Žďár nad Sázavou	117 164	118 755	119 034	1 241	1 304	2 179	2 158	2 304	100	1 933	1 870
Celkový součet	504 025	512 701	514 777	4 979	5 861	12 405	10 004	10 222	553	11 634	10 752

Zdroj dat: ČSÚ

Z tabulky lze vyčíst pohyb obyvatel v jednotlivých okresech. Ve všech okresech bylo v roce 2022 méně narozených než zemřelých, přesto je celková bilance přírůstku obyvatel za rok 2022 kladná, a to díky zvýšené migraci. Z následujícího grafu, který zachycuje přírůstek obyvatel v jednotlivých okresech Kraje Vysočina v letech, jde vidět, že právě díky takto rekordnímu přírůstku cizinců (Ukrajinců) se podařilo zvrátit dlouhodobý trend úbytku obyvatel, který dlouhodobě přetrvával zejména v okresech Třebíč a Žďár nad Sázavou.

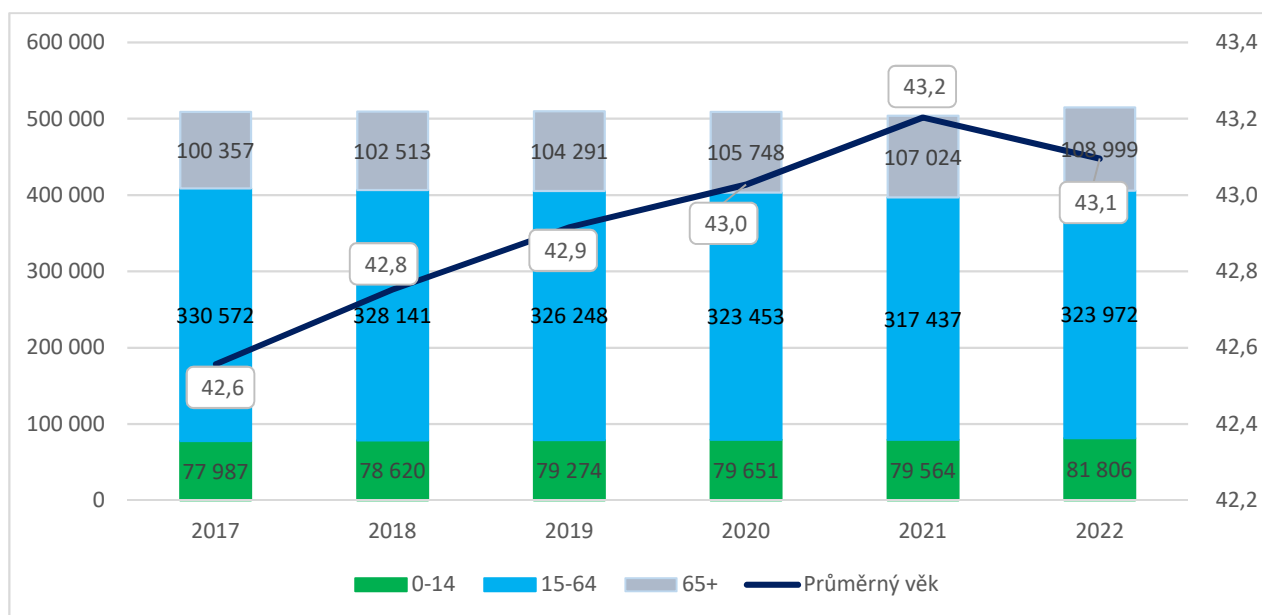
GRAF Č. 2: PŘÍRŮSTEK OBYVATEL V KRAJI VYSOČINA V OKRESECH V LETECH 2015–2022

Zdroj dat: ČSÚ

VĚKOVÁ STRUKTURA OBYVATELSTVA

GRAF Č. 3: OBYVATELSTVO KRAJE VYSOČINA PODLE HLAVNÍCH VĚKOVÝCH SKUPIN V LETECH 2017 AŽ 2022

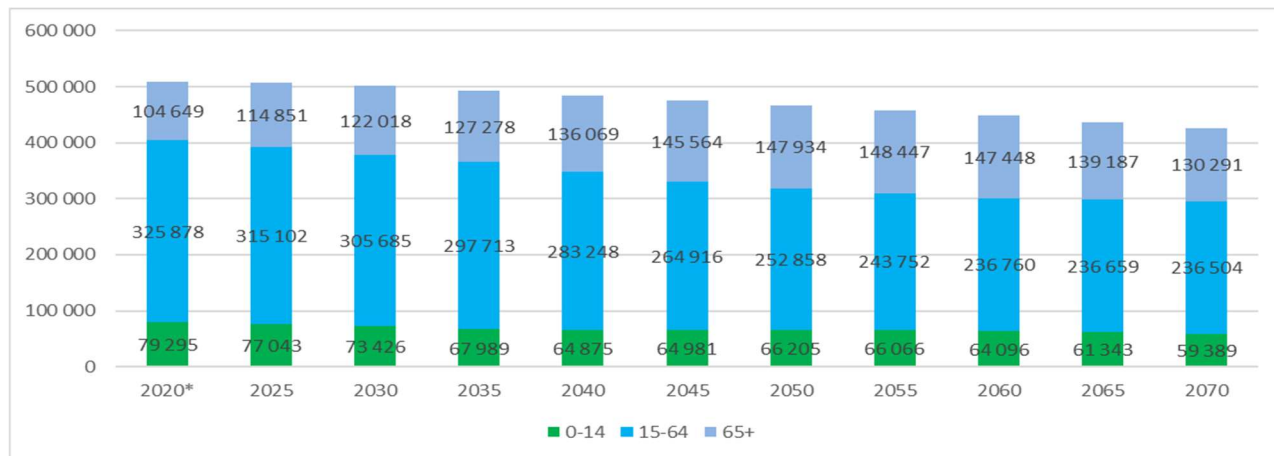

Zdroj dat: ČSÚ

Průměrný věk v Kraji Vysočina se k 31. 12. 2022 nepatrně snížil na 43,1 let (v ČR 42,6 let). Na konci roku 2022 žilo v kraji 81 806 obyvatel ve věku 0–14 let (tedy 15,9 %). Z grafu 3 lze vyčíst, že se počet této skupiny nepatrně každoročně zvyšuje (od roku 2017 do roku 2022 o 4,9 %). Věková skupina 65+, do které spadalo na konci roku 2022 108 999 obyvatel (tedy 21,2 %), se postupně zvyšuje vyšším tempem, od roku 2017 do roku 2022 více než o 8,6 %. Na postupné stárnutí krajské populace poukazuje i index stárnutí, který sleduje podíl obyvatel starších 65 na 100 dětí ve věku 0 až 14 let. V roce 2022 dosáhl v Kraji Vysočina hodnoty 133,2 (naposledy byla věková skupina 0–14 větší než věková skupina 65+ v roce 2006). Zvýšil se i počet obyvatel v produktivním věku (věková skupina 15–64) pro rok 2022 na celkových 323 972 obyvatel, čímž se zastavil klesající trend z minulých let. Od roku 2017 do roku 2022 se tato věková skupina snížila o zhruba 2 %. Poměr produktivních obyvatel

k 31. 12. 2022 k celkovému počtu obyvatel v kraji byl 62,9 %, v ČR pak 63,4 %. Jak ukazuje graf 4, poměr produktivního obyvatelstva se má dle prognózy ČSÚ nadále snižovat.

GRAF Č. 4: OBYVATELSTVO KRAJE VYSOČINA PODLE HLAVNÍCH VĚKOVÝCH SKUPIN DLE PROJEKCE ČSÚ

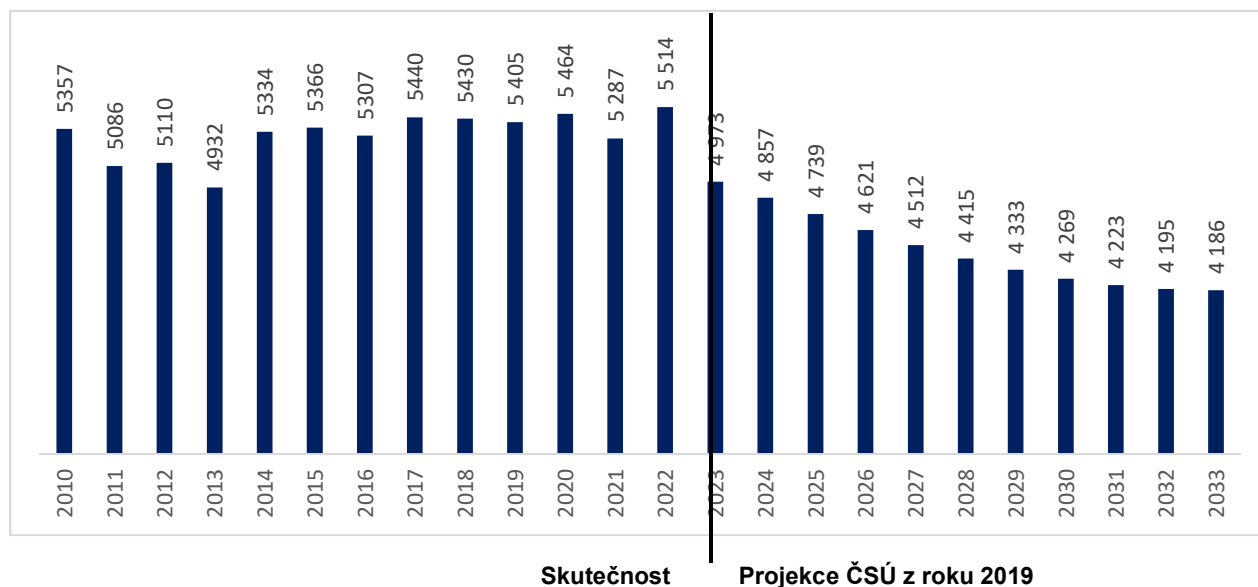

Zdroj dat: ČSÚ

Pro stanovení prognózy dalšího demografického vývoje je v níže uvedených grafech využita Projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2070 vydaná Českým statistickým úřadem dne 28. 11. 2019. Prognóza byla vydána před přílivem uprchlíků z Ukrajiny, kteří přispěli k navýšení počtu obyvatel ve všech sledovaných věkových skupinách. Jejich pobyt zde je ovšem proměnlivý a data nedostačující na to, aby mohli být zahrnuti do predikce vývoje.

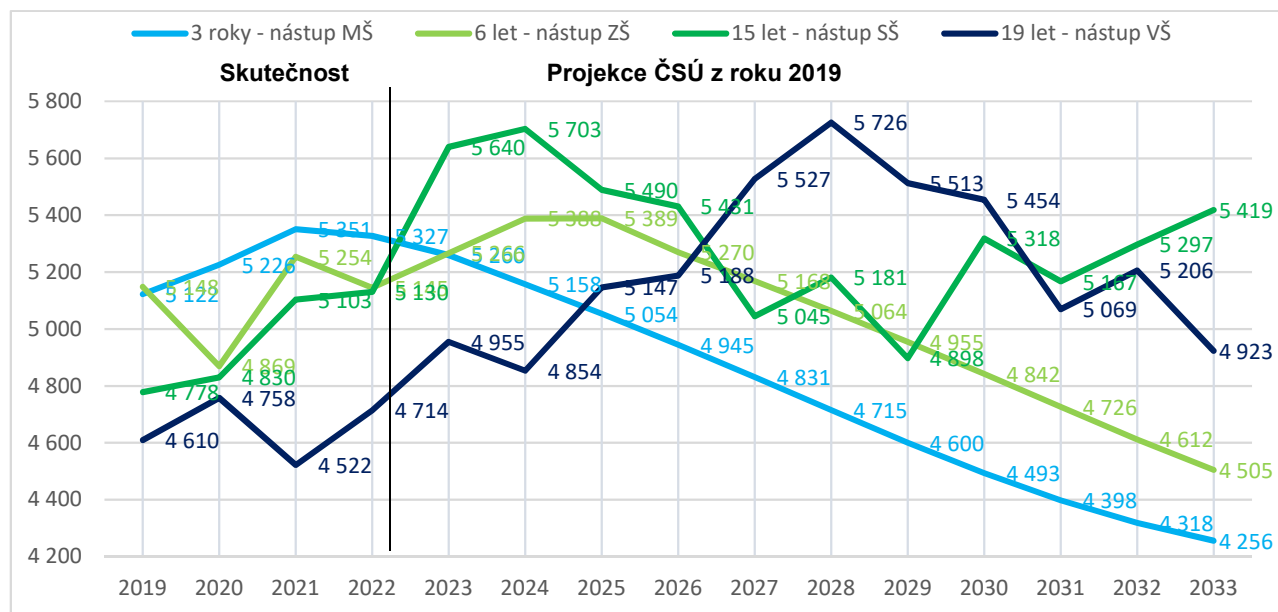
Počet živě narozených dětí se s výjimkou roku 2013 dlouhodobě (od roku 2005) pohybuje nad 5 000. Rok 2021 s 5 547 živě narozenými je nejvyšší za uplynulých 12 let. Dle projekce ČSÚ bude postupně narozených ubývat, za 10 let by se mělo родit o více než 1 000 dětí méně.

GRAF Č. 5: VÝVOJ POČTU ŽIVĚ NAROZENÝCH DĚTÍ V KRAJI VYSOČINA

Zdroj dat: ČSÚ (věkové složení obyvatelstva, Projekce ČSÚ z roku 2019)

GRAF Č. 6: DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ A JEHO PROJEKCE V KRAJI VYSOČINA DLE VĚKU NÁSTUPU DO JEDNOTLIVÝCH DRUHŮ ŠKOL

Zdroj dat: ČSÚ (věkové složení obyvatelstva, Projekce ČSÚ z roku 2019)

3 roky – nástup do mateřské školy (dále také „MŠ“) – ze všech pozorovaných věkových skupin (3, 6, 15 a 19letých) byla tato skupina ještě v roce 2021 nejpočetnější s počtem 5 351 dětí. Dle projekce ČSÚ se očekává dlouholetý pokles, který bude během deseti let představovat zhruba 1 000 osob.

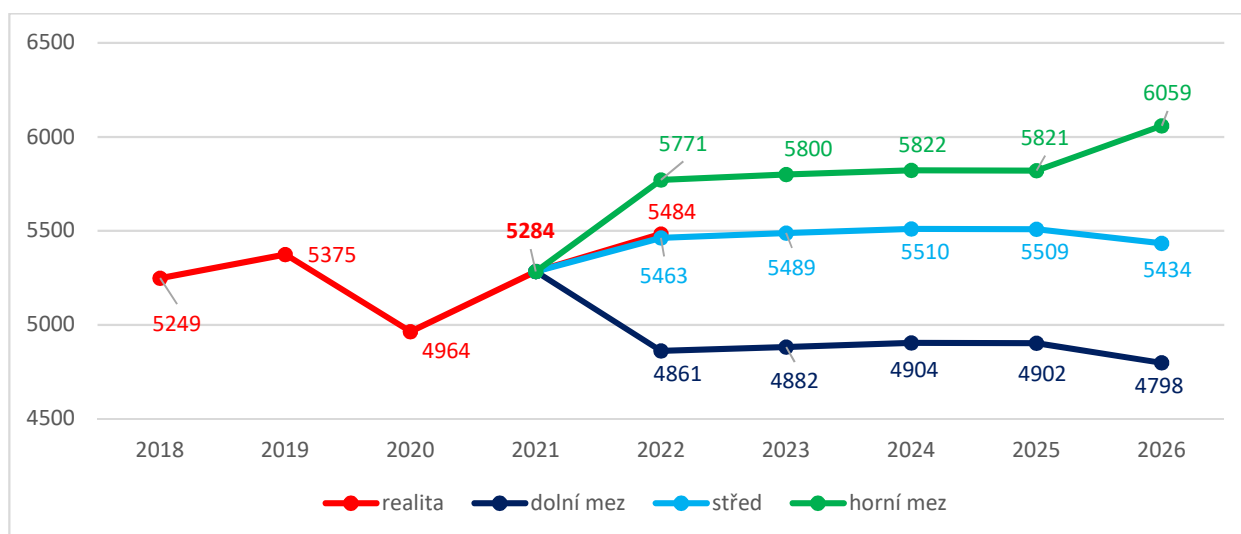
6 let – nástup do základní školy (dále také „ZŠ“) – tato věková skupina by dle projekce měla do roku 2024 mírně stoupat až téměř k 5 400 žákům, pak bude opožděně kopírovat křivku tříletých dětí, tudíž se opět předpokládá klesající trend.

15 let – nástup na střední školu (dále také „SŠ“) – již v roce 2023 by se s přibližným počtem 5 640 osob měla stát tato skupina nejdominantnější ze všech sledovaných skupin, její nárůst má pokračovat ještě do roku 2024, kdy by měla být nejpočetnější za celé sledované období. V dalších letech se má počet postupně snižovat až do roku 2027, kdy se počet žáků dostane zhruba na úroveň roku 2021. V dalších letech se dle projekce bude počet osob z této skupiny nacházet mezi 5 000 až 5 400 žáky.

19 let – nástup na vysokou školu (dále také „VŠ“), vyšší odbornou školu (dále také „VOŠ“), případně do zaměstnání – tuto skupinu čeká v dalších letech téměř nepřerušované navyšování, které by mělo svého vrcholu dosáhnout v roce 2028, kdy bude počet osob v této skupině přibližně 5 700, což je o 1 000 osob více než v současné době. Dle prognózy ČSÚ pak bude docházet k pozvolnému poklesu.

V roce 2022 vyšla v rámci NPI publikace Demografická prognóza: Vývoj počtu žáků jako aspekt plánování kapacit ve vzdělávání. I v tomto případě musíme brát zřetel, že vývoj počtu dětí a žáků v jednotlivých stupních vzdělávání ovlivňuje hned několik faktorů, které nejsou do této predikce zapracovány. Především dynamický vývoj migrace od jara 2022 způsobený válkou na Ukrajině může výrazně zasáhnout do uvedených predikcí. Analýza oproti Prognóze ČSÚ pracuje s již narozenými osobami, proto se zaměřuje na výhled max. do roku 2032. Do svého výpočtu pak nezahrnuje pouze jednotlivé ročníky podle narození, ale zaměřuje se na součet podílu těchto věkových skupin v jednotlivých ročnících školní docházky.

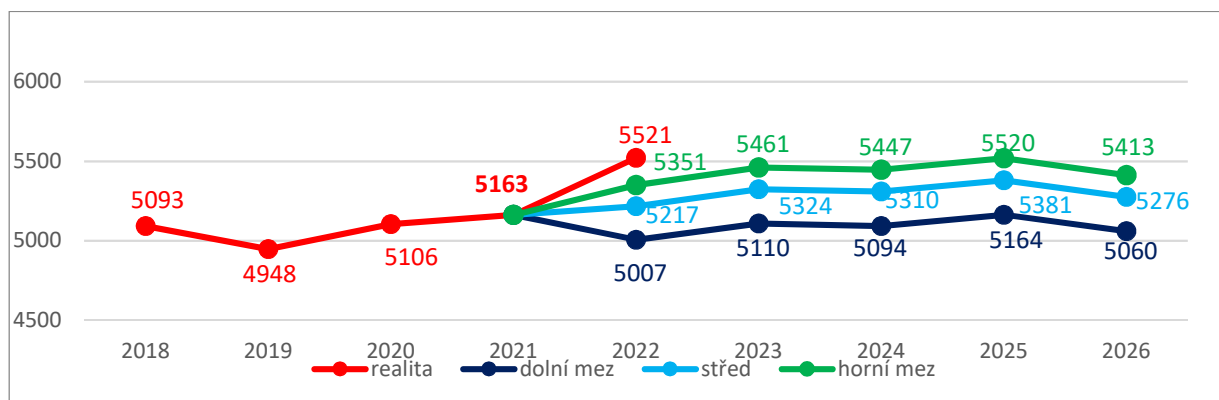
GRAF Č. 7: PROGNÓZA VÝVOJE – NASTOUPIVŠÍ DO MŠ V KRAJI VYSOČINA V LETECH 2022–2026

Zdroj dat: www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako-

Z hlediska prognózy budoucího vývoje nově nastoupivších do mateřských škol je klíčový počet dětí ve věkových kategoriích, které mezi nově přijímanými do mateřských škol dominují (3–6leté). V grafu je výchozí rok 2021, kdy se setkává realita s prognózou na 5 284 dětech. Rok 2022 ukazuje, že trend bude zřejmě kopírovat střední mez prognózy, tzn. mírný nárůst o cca 230 dětí od roku 2021 do roku 2024, 2025 bude stagnovat na stejných hodnotách jako rok předešlý a rok 2026 zaznamená mírný pokles. V celorepublikové prognóze je Kraj Vysočina uváděn jako jeden ze tří krajů, kde by mohl vzniknout tlak na navýšení počtu dětí přijímaných do mateřských škol. Počet nově přijatých dětí v MŠ každoročně naráží na kapacitní maximum, o kterém vypovídá zvyšující se počet zamítnutých žádostí o přijetí (více v podkapitole A – Předškolní vzdělávání).

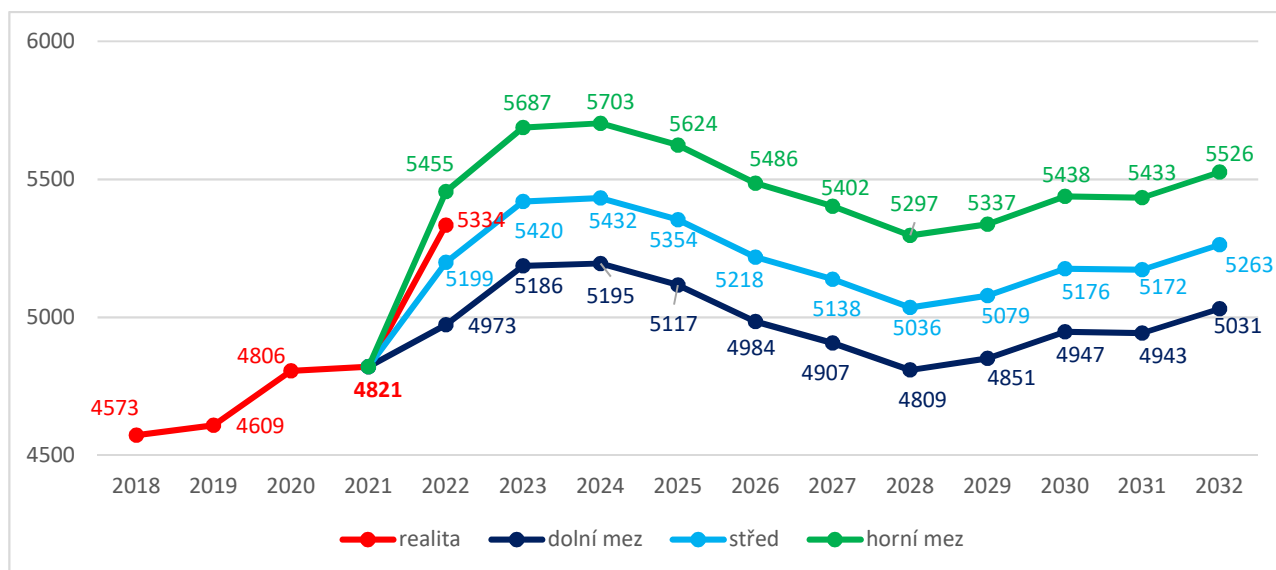
GRAF Č. 8: PROGNÓZA VÝVOJE – NASTOUPIVŠÍ DO ZŠ V KRAJI VYSOČINA

Zdroj dat: www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako-

Kraj kopíruje celorepublikový trend, kdy do 1. ročníku základní školy jsou nově přijímány zhruba tři čtvrtiny populace šestiletých a pětina sedmiletých. Kraj Vysočina je opět uváděn mezi třemi kraji, které mají zaznamenat v následujících letech nejvyšší nárůst nově přijatých žáků do 1. ročníku ZŠ. Predikce nezahrnuje zvýšený objem žáků – uprchlíků z Ukrajiny. Tuto absenci v predikci můžeme pozorovat již v roce 2022, kdy lze porovnat realitu s prognózou. Realita předčila horní mez prognózy o 170 žáků. Až do roku 2025 by mělo docházet k postupnému nárůstu, v roce 2026 by měl být zaznamenán pokles. V predikci dále není zohledněna snaha snížit přetrvávající vysoký podíl dětí s odkladem školní docházky.

GRAF Č. 9: PROGNÓZA VÝVOJE – NOVĚ PŘIJATÍ DO 1. ROČNÍKU STŘEDNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NAVAZUJÍCÍHO NA ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Zdroj dat: www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako-

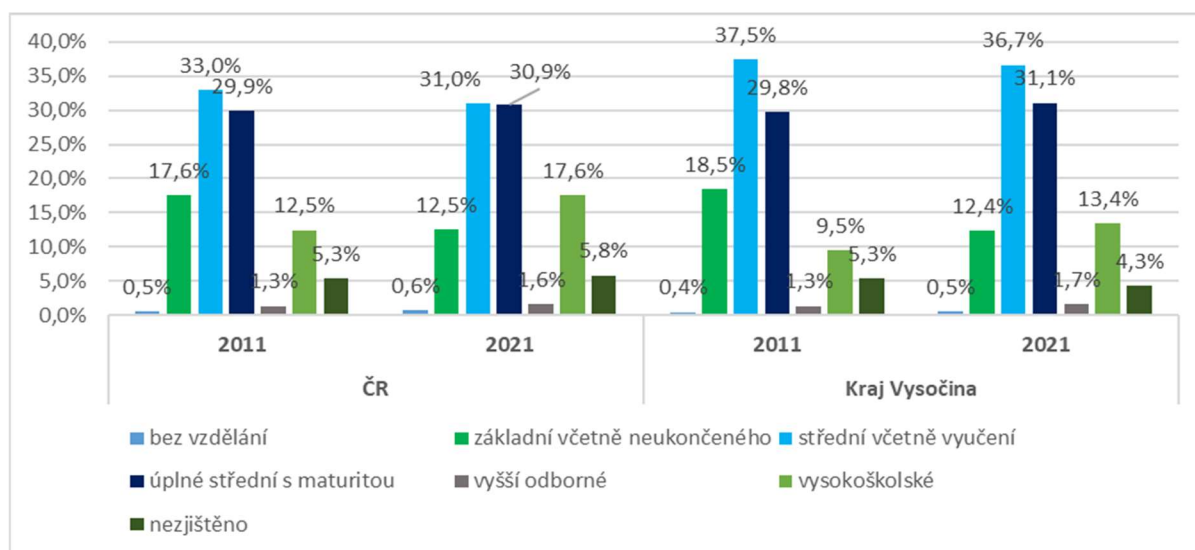
Do 1. ročníku středního vzdělání navazujícího na základní vzdělání je přijímáno 41 % osob z populace 15letých a 45 % z populace 16letých, zastoupení ostatních populačních ročníků je výrazně nižší. V populaci 15letých (16letých) je očekáván do roku 2023 (2024) nárůst počtu obyvatel, následovaný mírným poklesem trvajícím do roku 2029 (2030).

V rámci prognózovaného období je patrná zpočátku rostoucí tendence vrcholící rokem 2024 (nárůst od roku 2021 zhruba o 600–800 žáků) a následovaná postupným poklesem počtu nově přijatých do 1. ročníku středního vzdělávání až do roku 2028, kdy by se měl dostat na hodnoty z roku 2021. Další roky by pak mělo dojít k nárůstu této hodnoty. Rok 2022 opět ukazuje realitu versus prognózu. Realita se od střední meze predikce mírně liší, zřejmě vlivem válečné migrace, ve středním vzdělávání ovšem tento jev není tak výrazný jako u základního vzdělávání. S ohledem na očekávané zvyšování počtu 15letých a 16letých je nutné počítat s nárůstem zájemců o vstup do středního vzdělávání a potřebou posílit kapacity škol tam, kde současná nebude dostačovat.

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATELSTVA V KRAJI

K posouzení vzdělanostní struktury obyvatel můžeme využít data zpracovaná v rámci sčítání lidu z roku 2021.

GRAF Č. 10: VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL V ČR A V KRAJI VYSOČINA V ROCE 2011 A 2021

Zdroj dat: ČSÚ

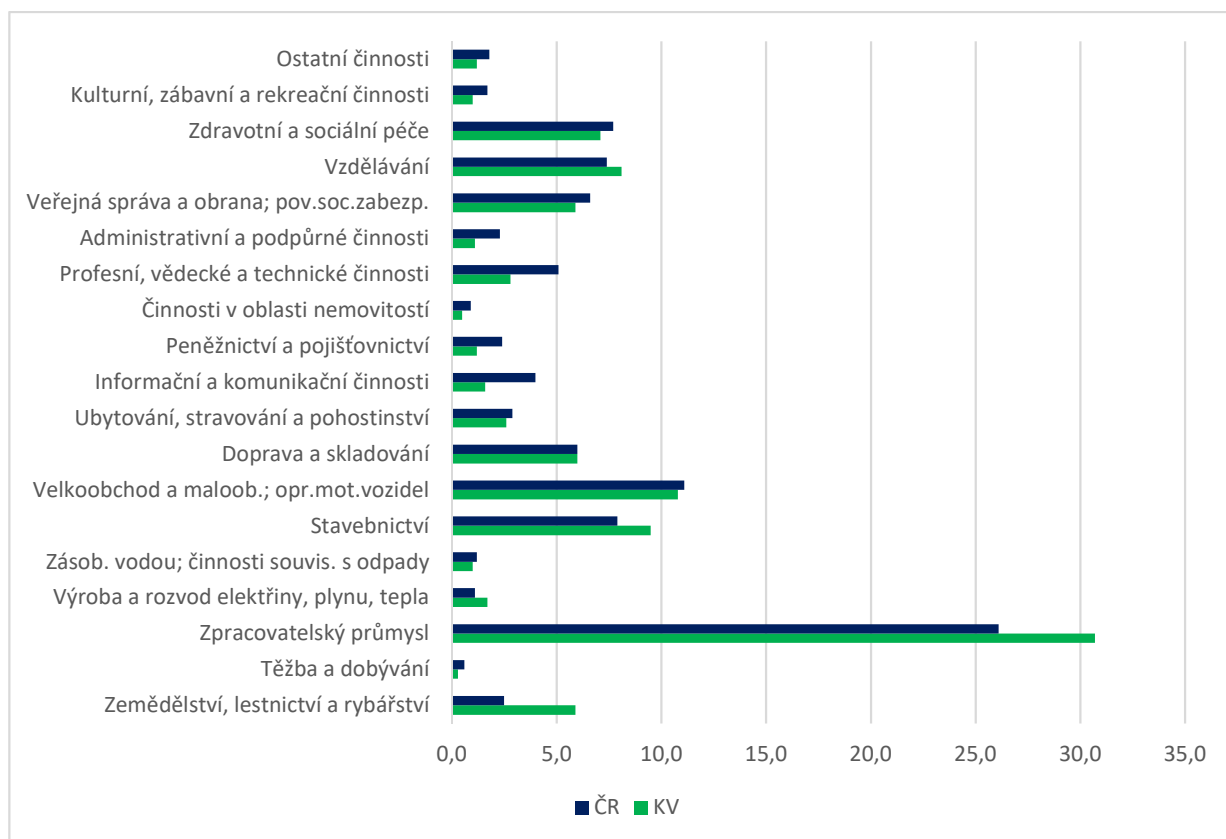
V Kraji Vysočina bylo v březnu 2021 50 % obyvatel s maximálně středním vzděláním zakončeným výučním listem (37 % právě s tímto vzděláním, 12 % se základním a necelé procento bez vzdělání). 45 % obyvatel patří do skupiny s minimálně středním vzděláním ukončeným maturitní zkouškou (31 % maturantů, 13 % vysokoškoláků a necelé 2 % s vyšším odborným vzděláním). O zbývajících 5 % obyvatel nejsou potřebné údaje k dispozici.

Ve srovnání s ČR má kraj podprůměrný podíl vysokoškolsky vzdělaných osob, a to o více než 4 p. b., naopak o téměř 6 p. b. vyšší podíl osob se středním vzděláním bez maturity. Podíl osob bez vzdělání, se základním vzděláním, úplným středním s maturitou, vyšším odborným je na srovnatelné úrovni. Pokud porovnáváme vývoj mezi desetiletým obdobím od sběru dat, můžeme konstatovat, že v Kraji Vysočina probíhal podobně jako v ČR. Zvýšil se počet vysokoškoláků a v menší míře i maturantů a naopak se mírně snížil počet osob se středním vzděláním ukončeným výučním listem a výrazněji se základním vzděláním.

ZASTOUPENÍ PROFESNÍCH TŘÍD V KRAJI VYSOČINA – PODLE CZ-NACE

Rozložení podle klasifikace NACE je v Kraji Vysočina a v rámci celé ČR podobné. V obou případech je nejvíce zastoupeno odvětví zpracovatelského průmyslu (v Kraji Vysočina téměř třetina a v České republice více než čtvrtina z celkového zastoupení odvětví). Rozdíly v naplněnosti jednotlivých odvětví v Kraji Vysočina a celé ČR ve většině odvětví nejsou příliš významné. Nejvyšší rozdíly jsou patrné v odvětví zpracovatelského průmyslu (o 4,6 p. b.) a v zemědělství, lesnictví a rybářství (o 3,3 p. b.) ve prospěch Kraje Vysočina. Pohled na celkové srovnání poskytuje graf č. 11.

GRAF Č. 11: ZAMĚSTNANOST V % VE VYBRANÝCH ODVĚTVÁCH V KRAJI VYSOČINA A ČESKÉ REPUBLICE (NACE-CZ)

Zdroj dat: ČSÚ; VŠPS 2021

VÝVOJ NA TRHU PRÁCE

Trh práce v Kraji Vysočina byl vždy ovlivněn přírodními podmínkami, a to velmi výrazně. Na míře nezaměstnanosti v kraji má vliv rozlehlost území a rozdrobená sídelní struktura, která s přírodními podmínkami úzce souvisí. Vysočina je historicky orientovaná na zemědělskou výrobu a není příliš bohatá na přírodní zdroje. Primární sektor (zemědělství, lesnictví a rybářství) je v kraji stále vysoce zastoupen nejvyšším podílem zaměstnaných osob v tomto odvětví mezi kraji ČR (v roce 2022 to bylo 5,9 % zaměstnaných, přičemž průměr ČR je 2,5 % zaměstnaných osob). Tradičními průmyslovými odvětvími v Kraji Vysočina byly v minulosti kamenoprůmysl, textilní a dřevozpracující průmysl, potravinářství a sklářství.

Dnes se Kraj Vysočina řadí mezi dynamicky se rozvíjející regiony především díky vysoce rozvinutému automobilovému průmyslu, který v kraji soustavně pomáhá se snižováním nezaměstnanosti. Firmy pohybující se v tomto sektoru přijímají mnoho uchazečů o zaměstnání se základním vzděláním či absolventy škol bez praxe i dlouhodobě nezaměstnané osoby. Dnes tedy v kraji převládá strojírenský průmysl a s ním úzce související zpracovatelský průmysl. Mezi hlavní zaměstnavatele v Kraji Vysočina patří tedy firmy, které jsou v oblasti automobilového průmyslu dlouhodobě vysoce aktivní, a to především Bosch Diesel, s. r. o., Marelli Automotive Lighting Jihlava, s. r. o., Motorpal, a. s., Futaba Czech, s. r. o., Cooper-Standard Automotive ČR, s. r. o., MANN + HUMMEL (CZ), s. r. o., Valeo Compressor Europe, s. r. o. a mnoho dalších společností, jejichž činnost v podobě subdodavatelských vztahů na výše uvedené firmy navazuje (Úřad práce ČR, krajská pobočka v Jihlavě, 2021).

Mezi nejvíce poptávané profese v Kraji Vysočina dle Úřadu práce ČR (dále také „ÚP“) (2022) patřily vzhledem k výše uvedeným informacím pracovníci ve strojírenství a stavebnictví. Jedná se

o technické a především dělnické profese, konkrétně montážní a manipulační dělníky, o pracovníky obsluhy strojů a zařízení napříč obory včetně potravinářství, řidiče nákladní a osobní dopravy a pracovníky logistiky. Dále zaměstnavatelé projevují zájem o šičky a švadleny, uklízeče, sociální pracovníky a stále trvá velmi vysoký zájem o lékaře a zdravotnický personál. Přetrvává poptávka po pomocné pracovní síle v profesích napříč oborovým spektrem, především ve stavebnictví a strojírenství (stavební a montážní dělníci, operátoři výroby). V Kraji Vysočina se uplatňuje také zahraniční pracovní síla, zejména na pozicích s nižší kvalifikací – např. zedníci, pomocní stavební dělníci, montážní dělníci, skladníci, balíči a zpracovatelé masa (Úřad práce ČR, krajská pobočka v Jihlavě, 2022).

Dle ČSÚ (2023) v roce 2022 v Kraji Vysočina žilo 424,6 tis. obyvatel nad 15 let. V roce 2021 to bylo 428,5 tis. obyvatel nad 15 let. Pracovní sílu tvořilo 253,1 tis. osob, tj. 58,4 % z celkového počtu obyvatel ve věku 15 a více let. Z tohoto počtu bylo 249,1 tisíc osob zaměstnaných a 4 tisíce osob bylo nezaměstnaných (tj. 1,6 %). Zbývajících 171,5 tisíc obyvatel patřilo mezi osoby ekonomicky neaktivní. Jedná se především o starobní a invalidní důchodce a studenty.

V následující tabulce lze porovnat základní ukazatele ekonomického postavení obyvatelstva v Kraji Vysočina v uplynulých deseti letech. Z tabulky můžeme vyčíst, že nejvíce zaměstnaných bylo v roce 2019, a to 252,9 tis. osob, zároveň v tomto roce byla nejnižší míra nezaměstnanosti – 1,4 %. Nejméně obyvatel ve věku 15 let a více bylo v roce 2022, nejnižší počet ekonomicky aktivních osob byl vykázán v roce 2021. Nejvíce ekonomicky neaktivních osob bylo v Kraji Vysočina v roce 2012, a to 188,4 tis. osob. Graf č. 12 ukazuje pracovní sílu ekonomicky aktivních osob (v tis.) a míru nezaměstnanosti (v %) v Kraji Vysočina v letech 1993–2022. Nejvyšší míra nezaměstnanosti za toto sledované období byla v roce 1999, kdy dosáhla 8,7 %, nejnižší pak v již výše zmiňovaném roce 2019 (1,4 %). Nejnižší počet ekonomicky neaktivních lidí byl v Kraji Vysočina zaznamenán v roce 1994, a to 163,6 tis. osob, i proto byla míra ekonomické aktivity v tomto roce vůbec nejvyšší – 60,7 %. Tento ukazatel se ve sledovaném období pohybuje v rozmezí od 57,2 % (v roce 2011) do 60,7 % (v roce 1994).

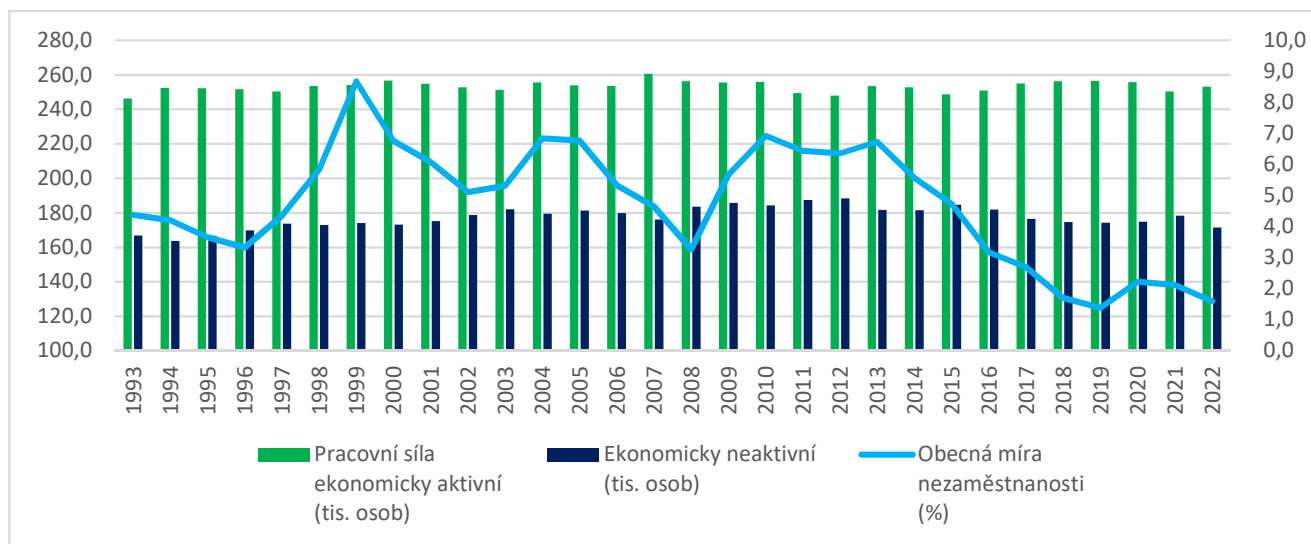
TABULKA Č. 2: ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY EKONOMICKÉHO POSTAVENÍ OBYVATELSTVA V KRAJI VYSOČINA VE VĚKU 15 A VÍCE LET

Rok	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (tis. osob)	Pracovní síla ekonomicky aktivní (tis. osob)	V tom		Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	Míra ekonomické aktivity (%)	Míra zaměs. (%)	Obecná míra nezaměs. (%)
			zaměstnaní (tis. osob)	nezaměstnaní (tis. osob)				
2022	424,6	253,1	249,1	4,0	171,5	59,6	58,7	1,6
2021	428,5	250,2	244,9	5,3	178,3	58,4	57,1	2,1
2020	430,5	255,7	250,1	5,7	174,8	59,4	58,1	2,2
2019	430,7	256,4	252,9	3,6	174,2	59,5	58,7	1,4
2018	430,8	256,3	251,9	4,4	174,5	59,5	58,5	1,7
2017	431,3	255,0	248,1	6,9	176,4	59,1	57,5	2,7
2016	432,6	250,8	242,9	8,0	181,7	58,0	56,2	3,2
2015	433,2	248,6	236,8	11,7	184,6	57,4	54,7	4,7

Rok	Obyvatelstvo ve věku 15 a více let (tis. osob)	Pracovní síla ekonomicky aktivní (tis. osob)	V tom		Ekonomicky neaktivní (tis. osob)	Míra ekonomické aktivity (%)	Míra zaměš. (%)	Obecná míra nezaměš. (%)
			zaměstnaní (tis. osob)	nezaměstnaní (tis. osob)				
2014	434,1	252,6	238,5	14,1	181,5	58,2	55,0	5,6
2013	435,1	253,5	236,4	17,1	181,6	58,3	54,3	6,7
2012	436,2	247,8	232,1	15,8	188,4	56,8	53,2	6,4
2011	436,8	249,4	233,3	16,1	187,5	57,2	53,5	6,4

Zdroj dat: https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&f=TABULKA&z=T&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&pvo=ZAM01-B&str=v467&u=v413__VUZEMI__100__3107

GRAF Č. 12: PRACOVNÍ SÍLA EKONOMICKY AKTIVNÍCH A NEAKTIVNÍCH OSOB (V TIS.) A MÍRA NEZAMĚŠTNANOSTI (V %) V KRAJI VYSOČINA V LETECH 1993–2022

Zdroj dat: VŠPS – výběrová šetření pracovních sil. Od roku 2001 údaje vycházejí z výsledků SLDB 2001, od roku 2011 vycházejí z definitivních výsledků SLDB 2011.

K 31. 8. 2023 bylo v Kraji Vysočina přibližně 2,5 tis. dlouhodobě nezaměstnaných (bez práce jeden rok a déle), kteří tvořili 26,4 % všech nezaměstnaných. Tento podíl koresponduje s celorepublikovým průměrem, který je 27,5 %. (zdroj: ČSÚ – VŠPS).

ABSOLVENTI ŠKOL Z KRAJE VYSOČINA NA TRHU PRÁCE

Absolventi škol a mladiství tvoří obecně jednu z vysoce rizikových skupin ekonomicky aktivních obyvatel, která se na trhu práce velice špatně uplatňuje. Jejich nezaměstnanost je totiž vždy výrazně ovlivněna dobovou ekonomicko-hospodářskou situací v zemi, obecným vývojem nezaměstnanosti, stavem nabídky volných pracovních míst a vztahem mezi poptávkou a nabídkou po pracovních silách; současně je ale limitována i jejich vlastní vzdělaností, oborovou strukturou absolvovaného vzdělání a především nedostatečnou praxí.

Nezaměstnanost absolventů je rozložena podle obvyklého schématu – nejnižší nezaměstnanost vykazují vysokoškoláci a dále lidé s maturitním vysvědčením, vyšší úroveň nezaměstnanosti je zřetelně patrná u vyučených osob a nejvyšší u těch, kteří mají ukončené základní vzdělání.

Do roku 2019 míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů klesala, v roce 2020 se však mírně zvýšila a zvyšování pokračovalo také v roce 2021. V roce 2022 se míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů snížila. Tento trend platí pro Kraj Vysočina i pro celou Českou republiku. Míra nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů kopíruje vývoj podílu nezaměstnaných na obyvatelstvu. (Zdroj: Infoabsolvent.cz – Nezaměstnanost absolventů škol_VYS_2022)

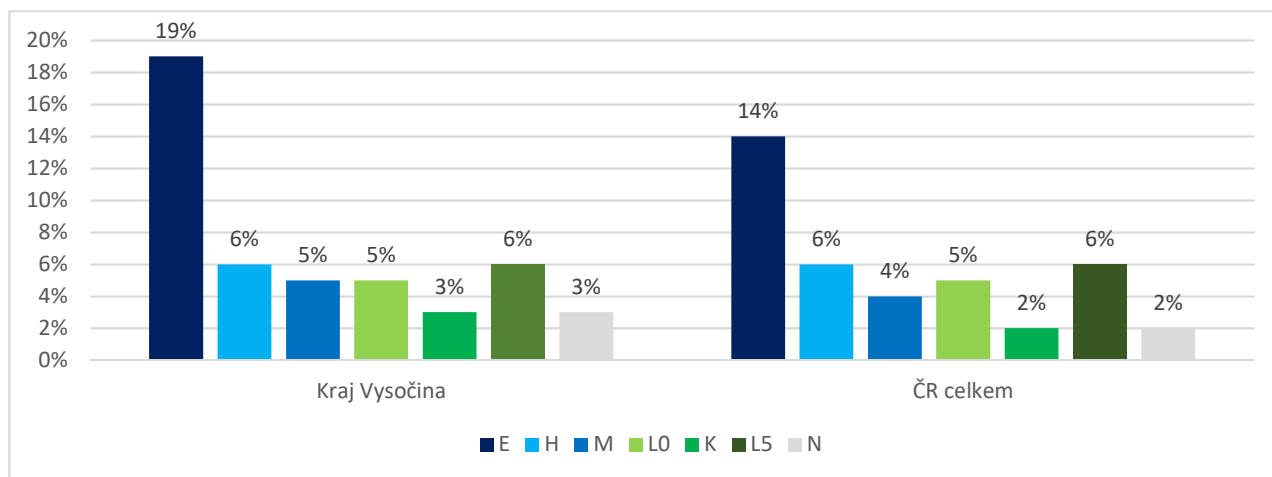
Pro další členění nezaměstnaných absolventů dle kategorií vzdělávání je nutné nejprve stručně definovat kategorie vzdělávání:

- Kategorie E: nižší střední odborné vzdělání s výučním listem,
- kategorie H: střední odborné vzdělání s výučním listem,
- kategorie K: úplné střední všeobecné vzdělání – gymnázia,
- kategorie L0: úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou,
- kategorie L5: úplné střední odborné vzdělání s výučním listem i maturitou – nástavbové obory,
- kategorie M: úplné střední odborné vzdělání s maturitou bez vyučení,
- kategorie N: vyšší odborné vzdělání.

V Kraji Vysočina ve školním roce 2022/2023 ukončilo střední vzdělání 4 342 absolventů. Podíl všech absolventů se v jednotlivých kategoriích vzdělávání v posledních pěti letech pohybuje přibližně na stejné úrovni. Ve srovnání s celorepublikovými průměry je v Kraji Vysočina vyšší podíl absolventů středního vzdělání s výučním listem (E, H) a naopak méně absolventů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (M). (Zdroj: Infoabsolvent.cz – Nově přijatí žáci a absolventi_VYS_2022)

Nejvyšší nezaměstnanosti dosahují obecně absolventi kategorie vzdělávání E. Dle grafu č. 13 bylo za rok 2022 v Kraji Vysočina 19 % absolventů kategorie E nezaměstnaných, což spolu s Ústeckým krajem nejvýše převyšuje obecnou nezaměstnanost v ČR. To by mohlo naznačovat, že je zde nižší poptávka po absolventech těchto oborů, než je nabídka pracovních míst, respektive se nepotkává nabídka pracovníků s poptávkou v ekonomice kraje. Další vzdělanostní kategorie jsou již s ČR srovnatelné. (Zdroj: Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v Kraji Vysočina)

GRAF Č. 13: NEZAMĚŠTNOST ABSOLVENTŮ V KRAJI VYSOČINA A ČR ZA ROK 2022 DLE KATEGORIE VZDĚLÁVÁNÍ

Zdroj dat: Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v Kraji Vysočina

Podíl dosažitelných nezaměstnaných absolventů a mladistvých na celkovém počtu dosažitelných nezaměstnaných činil v rámci celé ČR 4,9 %. V Kraji Vysočina byl vyšší, a to 6,0%.

V roce 2022 v Kraji Vysočina bylo 3 448 (32,6 %) volných pracovních míst vhodných i pro absolventy a mladistvé. V porovnání s ostatními kraji se jedná o nejvyšší podíl pracovních míst pro absolventy

a mladistvé. Průměr celé České republiky činil 19,1 %. Na jedno takové volné pracovní místo připadá v Kraji Vysočina 0,1 nezaměstnaných absolventů a mladistvých, v celé ČR 0,2. Kraj Vysočina tedy vykazuje lehce nadprůměrný počet nezaměstnaných absolventů, přitom v Kraji Vysočina je nadprůměrný počet volných pracovních míst vhodných i pro absolventy a mladistvé.

V další tabulce jsou zobrazeny tři skupiny oborů s nejnižší mírou nezaměstnanosti a tři skupiny oborů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti absolventů pro jednotlivé kategorie vzdělání. Je však nutné brát v úvahu, že jednotlivé kategorie vzdělání a jednotlivé skupiny oborů produkují různý počet absolventů. U kategorií vzdělání a u skupin oborů s nižším počtem absolventů může i jeden nezaměstnaný absolvent ovlivnit míru nezaměstnanosti pro danou kategorii vzdělání nebo skupiny oborů v rámci jednotek až desítek procent.

TABULKA Č. 3: SKUPINY OBORŮ S NEJNIŽŠÍ A NEJVYŠŠÍ MÍROU NEZAMĚSTNANOSTI ČERSTVÝCH ABSOLVENTŮ (MN) V KRAJI VYSOČINA K 30. 4. 2022

Kategorie vzdělávání	Celková MN	TOP3 skupin oborů s nejnižší MN	MN	TOP3 skupin oborů s nejvyšší MN	MN
Střední vzdělání s výučním listem – E, H	6,2 %	26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	1,3 %	37 Doprava a spoje	14,3 %
		36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	1,8 %	69 Osobní a provozní služby	13,3 %
		23 Strojírenství strojírenská výroba	3,2 %	34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	13,0 %
Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem – L/O	5,1 %	65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	0,0 %	69 Osobní a provozní služby	9,4 %
		82 Umění a užité umění	0,0 %	34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	7,1 %
		23 Strojírenství a strojírenská výroba	3,2 %	64 Podnikání v oborech, v odvětvích	6,5 %
Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou – M	4,9 %	53 Zdravotnictví	1,2 %	82 Umění a užité umění	9,0 %
		78 Obecně odborná příprava	2,5 %	68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost	8,6 %
		75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	2,9 %	26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	8,0 %

Zdroj dat: NPI – Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním

Pozn.: Zobrazeny skupiny oborů s počtem absolventů 10 a více.

SOCIÁLNÍ PROSTŘEDÍ V KRAJI VYSOČINA

Sociální prostředí významně ovlivňuje vzdělávání dětí, žáků a studentů. Určuje přístup a připravenost ke vzdělávání jako takovému a tedy i výsledky a úspěšnost ve vzdělávání. V porovnání s ostatními kraji se v Kraji Vysočina týkají negativní sociální jevy malého počtu obyvatel. Dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR (2015) v Kraji Vysočina žije ve vyloučených lokalitách pouze 0,2 % obyvatelstva, což je nejméně ze všech krajů (průměr ČR je 1,1 % obyvatelstva). Kraj Vysočina má nízký počet obyvatel žijících v bytové nouzi, i nejnižší počet lidí v exekuci.

STRUKTURA VZDĚLÁVACÍ NABÍDKY

V roce 2023 působilo v Kraji Vysočina celkem 515 právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení (dle školského zákona). Některé právní subjekty poskytují různé stupně vzdělávání.

V Kraji Vysočina bylo k 31. 12. 2023 zapsáno v rejstříku škol a školských zařízení (dále také „rejstřík škol“ nebo „školský rejstřík“):

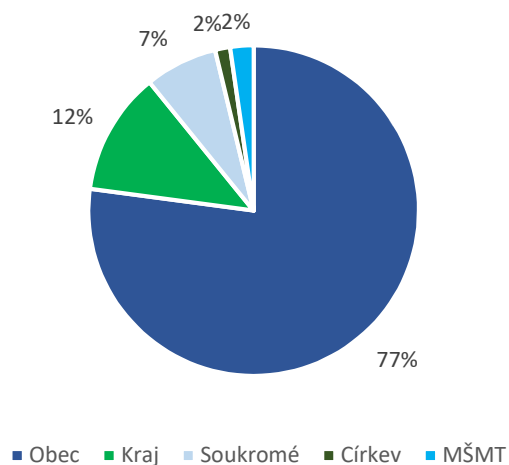
- 295 mateřských škol,
- 275 základních škol,
- 65 středních škol,
- 12 vyšších odborných škol,
- 25 základních uměleckých škol,
- 22 středisek volného času,
- 2 jazykové školy (zapsané ve školském rejstříku),
- 25 ubytovacích zařízení (všechny součástí právnické osoby vykonávající činnost mj. střední školy),
- 8 dětských domovů,
- 5 dětských domovů se školou a výchovných ústavů,
- 4 střediska výchovné péče,
- 4 školská poradenská zařízení,
- 1 středisko služeb školám,
- 1 školní statek,
- 1 středisko praktického vyučování.

Zřizovatelem výše uvedených škol a školských zařízení je Kraj Vysočina, obce, církev a náboženská společenství, MŠMT a jiné právnické a fyzické osoby. Nejvíce právnických osob vykonávajících činnost škol či školského zařízení zřizují na území Kraje Vysočina obce, což je dáno jejich zákonnou povinností zajistit v daném územním obvodu předškolní a základní vzdělávání. Podrobnější pohled na počet škol a školských zařízení v Kraji Vysočina podle zřizovatele nabízí následující tabulka. Mnohé právnické osoby vykonávají činnosti více škol a školských zařízení, proto se součet počtu škol v tabulce nerovná celkovému počtu právnických osob vykonávající alespoň jednu z činností.

TABULKA Č. 4: POČET ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V KRAJI VYSOČINA PODLE ZŘIZOVATELE K 31. 12. 2023

Typ školy / zařízení	Obec	Kraj	Soukromé	Církev	MŠMT	Celkem
Mateřská škola	280	1	12	2	0	295
Základní škola	246	11	13	1	4	275
Střední škola	4	40	13	4	4	65
Vyšší odborná škola	0	7	5	0	0	12
Základní umělecká škola	23	0	2	0	0	25
Středisko volného času	18	0	1	3	0	22
Domov mládeže a internát	0	20	4	1	0	25
Školská zařízení pro ústavní výchovu	0	7	2	0	8	17
Školská poradenská zařízení	1	2	0	0	1	4
Školská účelová zařízení	4	2	1	0	0	7
Školní družina	246	8	13	1	0	268
Školní klub	34	1	0	3	0	38
Zařízení školního stravování	417	44	19	5	5	490
Celkem	1 273	143	85	20	22	1 543

GRAF Č. 14: PROCENTUÁLNÍ ZASTOUPENÍ JEDNOTLIVÝCH ZŘIZOVATELŮ PRÁVNICKÝCH OSOB VYKONÁVAJÍCÍCH ČINNOST ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V KRAJI VYSOČINA VE ŠKOLNÍM ROCE 2023/2024

Zdroj dat: Regистr škol a školských zařízení

3 STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V KRAJI – PRŮŘEZOVÁ OPATŘENÍ

3.1 Vzdělávání k udržitelnému rozvoji

Kvalitní vzdělávání pro udržitelnost (udržitelný rozvoj) (dále také „VUR“) je předpokladem pro trvale udržitelné chování a jednání, které zahrnuje jak environmentální, tak sociální i ekonomické aspekty. Dlouhodobě patří mezi hlavní priority Organizace spojených národů, počínaje principy *Agendy 21*, přes *Globální akční program pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji*. Na úrovni České republiky vstoupila již v roce 2008 v platnost *Strategie vzdělávání pro udržitelný rozvoj*. V aktuální strategii *Strategický rámec ČR 2030* je VUR promítnuté do cíle

1. 4 – *Vzdělávání rozvíjí individuální potenciál jedinců a jejich schopnost zvládat i ovlivňovat změny a podporuje soudržnou společnost orientovanou na udržitelný rozvoj*. Cíle udržitelného rozvoje jsou pak součástí přílohy č. 3. Mezi sedmnácti zde uvedenými cíli lze jako nejvýznamnější pro oblast vzdělávání označit:

- *Zajistit rovný přístup k inkluzivnímu a kvalitnímu vzdělávání a podporovat celoživotní vzdělávání pro všechny a*
- *zajistit zdravý život a zvyšovat jeho kvalitu pro všechny v jakémkoli věku.*

Také evropská komise podporuje vzdělávání pro udržitelný rozvoj, a to doporučením Rady o vzdělávání pro udržitelnost životního prostředí z ledna 2022. Cílem doporučení je podpořit členské státy při vybavování studentů znalostmi, dovednostmi a přístupem tak, aby byli schopni jednat v oblasti udržitelnosti. Také *nový rámec kompetencí na podporu učení pro udržitelnost životního prostředí (GreenComp)*¹ poskytuje žákům a pedagogům přehled kompetencí o udržitelnosti jako součásti celoživotního učení. Na jeho základě je vzdělávání základním pilířem prevence a přizpůsobení se důsledkům klimatické krize.

Udržitelnost se v současné době stává tématem, ve kterém jsou environmentální, sociální a ekonomické aspekty ve vzájemné rovnováze a slouží ke zvyšování kvality života v nejširších souvislostech. Proto mezi témata vzdělávání pro udržitelný rozvoj patří také témata kritického myšlení, včetně mediální gramotnosti, dobrovolnictví, vztah k místu kde žijeme, udržitelná spotřeba a výroba, snižování sociálního napětí a další.

Koncept vzdělávání pro udržitelný rozvoj nabízí propojení aktuálního obsahu vzdělávání s reálným životem. Do vzdělávání umožňuje maximálně zapojit žáky, studenty i širší okolí školy, a spolupráce se tak stává součástí vzdělávání. Obsahem vzdělávání jsou ekologické, ekonomické, sociální a kulturní souvislosti a v samotném procesu vzdělávání se využívá aktivní učení nebo učení činností, mezi které patří např. projektové učení, místně ukotvené, angažované učení i zážitková pedagogika. Také rozvoj kompetencí pro udržitelné jednání je třeba realizovat v odpovídajícím prostředí, neměli bychom tedy učit něco, co vzápětí porušujeme, proto bychom se měli zaměřit i na prostředí a provoz škol ve všech jeho aspektech.

Podpoře vzdělávání pro udržitelný rozvoj se věnuje také Operační program Jan Amos Komenský, a to zejména formou projektů zjednodušeného vykazování. Tématu mají být věnovány i další výzvy OP JAK.

Kraj Vysočina intenzivně podporuje VUR ve všech jeho aspektech. V oblasti environmentálních témat využívá dostupné dotační programy (např. OP ŽP, IROP, NPO) pro modernizaci či budování infrastruktury pro vzdělávání, včetně energeticky úsporných budov.

Témata VUR jsou obsažena i v návrhové části Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2024–2028, např. podpora podnikavosti, kreativity a iniciativy,

¹ <https://green-comp.eu/policy-toolbox/>

podpora zaměření výuky na gramotnosti včetně mediální gramotnosti, podpora environmentální výuky včetně dekarbonizace škol, podpora škol v rámci revidovaného RVP ZV, podpora well-beingu učitelů i žáků atd.

3.2 Digitální vzdělávání

Pracovní trh se mění a je nezbytné na probíhající změny reagovat. Už nyní přibývá nových druhů práce, nových nároků na dovednosti. Podle studie neziskové organizace Aspen Institute z roku 2022 budou změny během této dekády zásadní pro budoucí konkurenceschopnost celé Evropy. Přes 90 % všech pracovních pozic bude vyžadovat alespoň základní digitální dovednosti. Dnes je to jen cca 54 %.² Lze konstatovat, že základní digitální dovednosti budou do pěti let nezbytnou součástí kvalifikace.

Cíle na úrovni Evropské unie jsou promítnuté do *Akčního plánu digitálního vzdělávání (2021–2027)*, který je obnovenou politickou iniciativou stanovující společnou vizi vysoce kvalitního, inkluzivního a přístupného digitálního vzdělávání v Evropě, a jehož cílem je podpořit přizpůsobení systémů vzdělávání a odborné přípravy členských států digitálnímu věku. Akční plán vyzývá k větší spolupráci na evropské úrovni v rámci digitálního vzdělávání s cílem řešit výzvy a příležitosti pro komunitu v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (učitelé a studenti).³

Zavádění digitálních technologií pro vzdělávání odhalilo výzvy a nerovnosti mezi těmi, kteří mají přístup k digitálním technologiím, a těmi, kteří ho nemají (např. jednotlivci ze znevýhodněného prostředí), a problémy související s digitálními kapacitami institucí vzdělávání a odborné přípravy, vzděláváním učitelů a celkovou úrovní digitálních dovedností a kompetencí.

Digitální kompetence je schopnost používat znalosti a dovednosti v oblasti digitálních technologií zodpovědně, samostatně a vhodným způsobem v kontextu práce, zábavy či vzdělávání. Můžeme je rozdělit na kompetence spjaté s ovládáním dané digitální technologie a na kompetence vztahující se na práci s obsahem.⁴

V ČR proběhla revize kurikula v oblasti informatiky, doprovázená metodickou podporou (především MŠMT, NPI), doprovázená finanční podporou z Národního plánu obnovy a z dobíhajícího operačního programu OP VVV. Na oblast digitálního vzdělávání cílí rovněž podpora z OP JAK.

Kraj bude realizovat vzdělávací aktivity zaměřené na získání kompetencí v oblasti práce s moderními technologiemi, s důrazem na využití umělé inteligence ve výuce, a to opět formou kurzů i s praktickým zaměřením.

S využíváním moderních technologií souvisí také bezpečnost na internetu. Na tu se Kraj Vysočina dlouhodobě zaměřuje účastí v projektu Kraje pro bezpečný internet a dalšími aktivitami pro školy i žáky.

V oblasti konektivity a podmínek pro rychlý a bezpečný internet kraj dlouhodobě usiluje o zajištění tzv. standardu konektivity u jím zřizovaných škol a školských zařízení.

3.3 Vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka

Jedná se o děti a žáky přicházející ze zahraničí, většinou bez znalosti nebo s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Mohou to být také děti cizinců, které v ČR vyrostly, ale doma hovoří jiným jazykem, než je jazyk vyučovací. Patří sem také děti, které mají české občanství, ale doma používají i jiný než český jazyk. Vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (dále také „OMJ“)

² <https://digitalnicesko.gov.cz/vzdelavani/>

³ <https://education.ec.europa.eu/cs/focus-topics/digital-education/action-plan>

⁴ <https://portaldigi.cz/digislovník/digitalni-kompetence/>

je dlouhodobý a v posledním roce narůstající problém, který eskaloval v důsledku ruské agrese na Ukrajině 24. února 2022.⁵

Systémové řešení vzdělávání cizinců řeší vyhláška č. 271/2021 Sb. Ta pro předškolní vzdělávání řeší tuto problematiku především tak, že je vzdělávání těchto dětí závaznou součástí RV PV a uskutečňuje se přímo v mateřské škole, kterou dítě navštěvuje. V základním a středním vzdělávání funguje systém škol určených krajským úřadem, které poskytují jazykovou podporu prezenční nebo distanční formou.

Informační a metodickou podporu školám průběžně poskytuje MŠMT ČR, NPI ČR a ČŠI, a to ve formě webových portálů, vzdělávacích akcí či konzultací.

Podporovány jsou pozice adaptačního koordinátora v mateřských a základních školách s větším zastoupením cizinců, pozice ukrajinského asistenta pedagoga v mateřských, základních a středních školách a konzervatořích veřejných zřizovatelů a vyhlášeny jsou také dotační výzvy na jazykové kurzy a adaptační skupiny pro cizince migrující z Ukrajiny.

Podporu pro vzdělávání dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem je možné čerpat rovněž v rámci zjednodušených projektů OP JAK.⁶

Kraj Vysočina (krajský úřad) bude i nadále ve spolupráci se zřizovateli škol realizovat opatření k zajištění jazykové přípravy pro nově příchozí žáky-cizince, včetně průběžné aktualizace seznamu tzv. určených škol.

V oblasti obecných opatření je problematika vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka součástí opatření na podporu kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti práce s dětmi s různými potřebami a s heterogenní třídou.

3.4 Well-being, duševní zdraví a podpora pohybových aktivit

Pojem well-being lze přeložit jako „souhrn psychologických, kognitivních, sociálních a fyzických kvalit, které jedinec potřebuje ke šťastnému a naplněnému životu. Zkráceně jej můžeme označit jako stav převažující tělesné, duševní a společenské pohody“. (PISA, 2015)

Well-being je stav, ve kterém můžeme v podporujícím a podnětném prostředí plně rozvíjet svůj fyzický, kognitivní, emocionální, sociální a duchovní potenciál a žít spolu s ostatními plnohodnotný a spokojený život.⁷ Zahrnuje tak oblast fyzickou (především zdraví a zdravý životní styl), kognitivní (schopnost kritického myšlení, kreativita, motivace, vytrvalost), emocionální (kladné vnímání sebe sama, rozpoznání emocí a seberegulace), sociální (empatie, sounáležitost, vztahy, komunikace) a konečně i oblast duchovní (hodnoty, etika, existence).

Pro pokrytí tak širokého spektra oblastí je třeba přijmout komplexní opatření. Kromě primární prevence je třeba podporu zaměřit také na vedení škol a školských zařízení, pedagogy, metodiky prevence a výchovné poradce. Klíčovou pozici v této oblasti zastávají školní psycholog a speciální pedagog, proto je tak důležité nastavení financování těchto pozic.

Škola je místem, ve kterém děti a žáci tráví podstatnou část dne a zastává významnou roli v podpoře jejich duševního vývoje. Zároveň je místem, které může vytvářet specifický institucionální stres (stres spojený s prostředím školy jako instituce). Opatření, která směřují k redukci tohoto stresu, opatření na podporu duševního zdraví, stejně tak zaměřená na primární prevenci jsou vzájemně provázaná a zahrnují všechny aspekty školy ve smyslu vzdělávací instituce. Tedy obsah vzdělávání (kurikulum), prostorové podmínky včetně bezpečí a vztahů, ať už vztahů uvnitř školy, tak i navenek.

⁵ <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Tematicka-zprava-%E2%80%93-Integrace-a-vzdelavani-deti-a-z>

⁶ Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2023-2027

⁷ <https://www.wellbeingveskole.cz/infografika-oblasti-skoly/>

S well-beingem i duševním zdravím dětí a žáků je spojena úroveň fyzické kondice, pohybových dovedností a zdravého stravování. V rámci vzdělávání je třeba reflektovat i tuto rovinu a zaměřit se na pohyb nejen v rámci hodin ve škole (ať už v hodinách tělesné výchovy nebo během dne), ale také mimo školu, např. formou mimoškolních sportovních aktivit organizovaných školou, případně dalšími subjekty. Jak přimět děti, aby se vrátily ke sportování po nucené koronavirové pauze, diskutovali představitelé sportu na krajské konferenci k regionálnímu sportu, uspořádané v roce 2022. Konkrétní opatření nastíní připravovaná celokrajská úprava Koncepce rozvoje sportu.

V oblasti well-beingu mohou školy využívat finanční podporu v rámci OP JAK (zejména projekty zjednodušeného vykazování). Plánována je i další podpora v dalších výzvách.

Kraj Vysočina podporuje téma well-beingu např. zřízením a financováním pozice krajského metodika prevence na PPP a SPC Vysočina, který intenzivně spolupracuje také se školními poradenskými pracovišti. Šest organizací v Kraji Vysočina poskytuje programy primární prevence ve školách a školských zařízeních, a to jak všeobecné, tak selektivní prevence. Cílem programů je posilovat pozitivní vztahy a normy v kolektivu, zdravé životní návyky, kladný vztah žáků ke svému tělu a k sobě samému (well-being, vztahy ve třídě).

Jako další podporu lze uvést dofinancování podpůrných pozic na PPP a SPC Vysočina. V oblasti podpory pohybových aktivit je to opakující se podpora soutěže Do práce/školy na kole nebo akce „Sportuj na Vysočině“, v rámci které kraj finančně podporuje bezplatné otevření sportovišť napříč celým krajem. Nejen v oblasti školního stravování probíhá celá řada zejména marketingově zaměřených aktivit, metodické vedení školních jídelen v oblasti zdravého stravování je na vysoké úrovni. V rámci budování infrastruktury škol a školských zařízení jsou podporovány projekty pro budování podmínek pro sport.

Opatření k podpoře well-beingu jsou součástí kroků vedoucích k realizaci supervizních skupin pro učitele a dalších aktivit podporujících well-being učitelů, dále „škola well-beingu“ pro sborovny. Téma well-beingu bude součástí sdílení mezi pracovníky podpůrných profesí, třídními učiteli a vedením škol a předmětem celé řady vzdělávacích aktivit. Sport bude kraj podporovat i nadále tradičními aktivitami (např. Sportuj na Vysočině, Do práce/školy na kole, Sportovec Vysočiny). V oblasti infrastruktury pro sport kraj pomůže městům s obnovou a výstavbou sportovišť, která využívají jak školy, tak veřejnost, děti a mládež. V roce 2023 to bude v rámci mimořádného dotačního programu půl miliardy korun.

3.5 Rovnost příležitostí ve vzdělávání

Rovnost ve vzdělávání znamená, že osobní a společenské okolnosti, jako je pohlaví, etnický původ či rodinné zázemí, nepředstavují překážky při dosahování vzdělávacího potenciálu (spravedlnost), a že všichni jednotlivci získají alespoň základní úroveň dovedností (inkluze).⁸

I přes významný posun lze konstatovat, že nerovnosti ve vzdělávání jsou přetrvávajícím rysem a jedním z dlouhodobých problémů. Česká republika patří mezi státy, kde lze sledovat výraznou závislost vzdělávacích výsledků na sociálně ekonomickém statusu rodiny. To způsobuje značné rozdíly nejen mezi výsledky žáků, ale i výsledky ve školách a v regionech. Rovné příležitosti ve vzdělávání jsou jednou z priorit Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ a jejích implementačních karet. Cílem jedné z nich je zajistit kvalitní vzdělávání všem dětem, a to bez ohledu na to, v jakém regionu a do jakého rodinného zázemí se narodí. Důležité je rovněž podpořit pedagogické pracovníky v dovednostech rozvíjet potenciál žáků. Strategie navrhuje řadu opatření

⁸ Rovnost a kvalita ve vzdělávání PODPORA ZNEVÝHODNĚNÝCH ŽÁKŮ A ŠKOL (výťah ze Zprávy OECD), dostupné

z https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2019_p%C5%99%C3%ADlohy/Mezin%C3%A1rodn%C3%AD%20%C5%A1et%C5%99en%C3%AD/vytah_OECD.pdf

vedoucích k naplnění vymezeného cíle a k zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání ve všech školách a v celé ČR. Významnou roli hraje předškolní vzdělávání, individualizace a zacílení podpory, klíčová je spolupráce s rodinou. Jednotlivá opatření budou zaváděna do praxe škol tak, aby byla vytvořena podmínka zažít úspěch ve vzdělávání pro každého žáka.

Koncept rovných příležitostí ve vzdělávání se týká všech úrovní vzdělávání. Všechny děti a žáci by měli dostat stejnou pozornost vůči jejich potřebám, měli by mít k dispozici stejné materiální zdroje, stejnou pozornost i kvalitu vzdělávání. To zahrnuje i možnost rozvíjet talent či nadání bez ohledu na pohlaví, etnikum, zdravotní stav či socioekonomický status. Nezanedbatelným aspektem, který je třeba rovněž zohlednit, je rozdílná úroveň jazykových znalostí (včetně začlenění osob s odlišným mateřským jazykem do vzdělávání). Do oblasti odborného vzdělávání k rovným příležitostem lze zařadit i vytvoření vhodných podmínek pro snazší přechod absolventů do zaměstnání, usnadnění přechodu žáků se znevýhodněním (zejména zdravotním či sociálním) do vyššího odborného nebo vysokoškolského vzdělávání. Důležitou součástí rovnosti je genderová rovnost, a proto nabývá na významu i překonávání genderových stereotypů ve vzdělávání, které se mohou rovněž podílet na nevhodné volbě povolání. Podpora nestereotypních voleb vzdělávacích drah by měla napomoci růstu počtu dívek v technických profesích a měla by též pomoci nárůstu počtu chlapců v pečujících profesích.⁹

Mezi aspekty rovného přístupu ve vzdělávání lze v současné době zařadit well-being, viz kapitola 3.5.

Podporovat rovné příležitosti ve vzdělávání je možné z projektů zjednodušeného financování OP JK. Podpora je plánována i v dalších výzvěch OP JAK.

Podpoře se věnuje rovněž Kraj Vysočina, a to cílenou podporou kariérového poradenství ve spolupráci s organizací Vysočina Education. Dotační pomoc „Potravinová pomoc dětem v sociální nouzi v Kraji Vysočina“ se zaměřuje na poskytování příspěvku dětem z rodin a domácností ohrožených chudobou, materiální nebo potravinovou deprivací. V oblasti sportu jsou to možnosti podpory celoročních aktivit handicapovaných, podpora sportovišť, kluboven a táborových základen a celoročních aktivit mládeže.

V implementačním projektu dlouhodobého záměru kraj plánuje podporovat rovné příležitosti cíleně, změřením se na kvalitní kariérové poradenství (včetně podpory nestereotypní volby povolání) a realizovat taková opatření, která budou mít vliv na snižování nerovného přístupu ke vzdělávání (viz kapitola I. *Krajské školy*).

3.6 Zajištění potřebných kapacit středních škol a jejich oborové struktury

Zajištění potřebných kapacit středních škol a jejich odpovídající oborové struktury je oblastí, na kterou je třeba se zaměřit zejména s ohledem na vývoj počtu 15letých, požadavky trhu práce a celkový vývoj společnosti. V Kraji Vysočina se nepředpokládá navyšování kapacit středního vzdělávání, které se jeví s ohledem na predikce vývoje počtu 15letých jako dostačující i v následujících čtyřech letech. V případě oborové struktury bude třeba nadále analyzovat data predikující zaměstnanost a reagovat na celospolečenské změny. Více viz kapitola H. *Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení a I. Krajské školy*.

⁹ DZ ČR, str. 30

4. STRATEGIE ROZVOJE REGIONÁLNÍHO ŠKOLSTVÍ V KRAJI

A. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Předškolní vzdělávání je upraveno vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, (dále též „vyhláška č. 14/2005 Sb.“) a zajišťují jej mateřské školy, popřípadě je realizováno v přípravných třídách základních škol. Předškolní vzdělávání tvoří důležitou součást českého vzdělávacího systému. Děti, které se účastní kvalitního předškolního vzdělávání v raném věku, mají vyšší pravděpodobnost lepších výsledků a nižší pravděpodobnost předčasných odchodů ze vzdělávání.

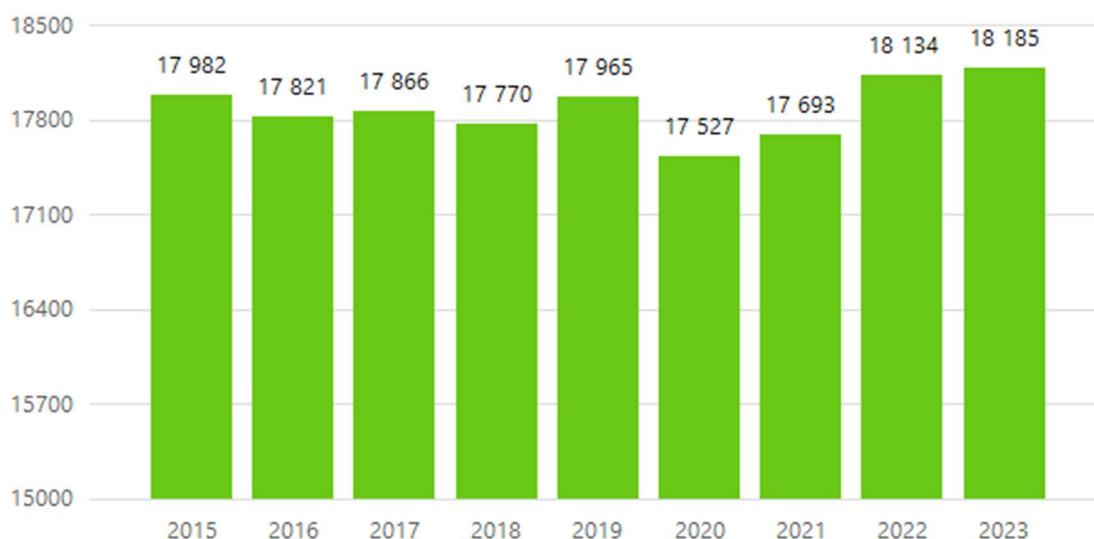
ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI

Předškolní vzdělávání je důležitou součástí naší vzdělávací soustavy. Zkušenosti ukazují, že delší doba předškolního vzdělávání dítěte souvisí s jeho lepšími výsledky v dalších fázích vzdělávacího systému. Tuto souvislost je třeba mít na paměti především u dětí pocházejících z prostředí s nízkým socioekonomickým statusem a pomoci jejich větší účasti v předškolních zařízeních. K tomu je především nutné, aby bylo předškolní vzdělávání dostupné, tedy aby byly dostatečné kapacity v mateřských školách a aby fungovala komunikace s rodiči dětí, a také spolupráce mezi školským a sociálním sektorem. Velkým tématem je v tomto ohledu také otázka míry odkladů školní docházky, která mimo jiné rovněž negativně ovlivňuje kapacity mateřských škol.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY

Dle statistických výkazů z podzimu 2023 existovalo v Kraji Vysočina 293 mateřských škol (na 375 pracovištích), které navštěvovalo 18 185 dětí v 873 třídách. Pouze činnost mateřské školy vykonávalo 125 právnických osob, 168 právnických osob vykonávalo vedle činnosti mateřské školy i činnost základní školy.

GRAF Č. 15: POČET DĚTÍ V MŠ V KRAJI VYSOČINA V LETECH 2015–2023

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT S 1-01

Graf zachycuje vývoj od roku 2015 do roku 2023. Rozdíl mezi nejnižším počtem dětí (rok 2020) a nejvyšším počtem dětí (rok 2023) činí téměř 660. Rok 2023 je ohledně počtu dětí umístěných v MŠ v Kraji Vysočina rekordní, i když nárůst dětí pozvolna zpomaluje, rozdíl oproti předchozímu roku je 51 dětí.

KAPACITY

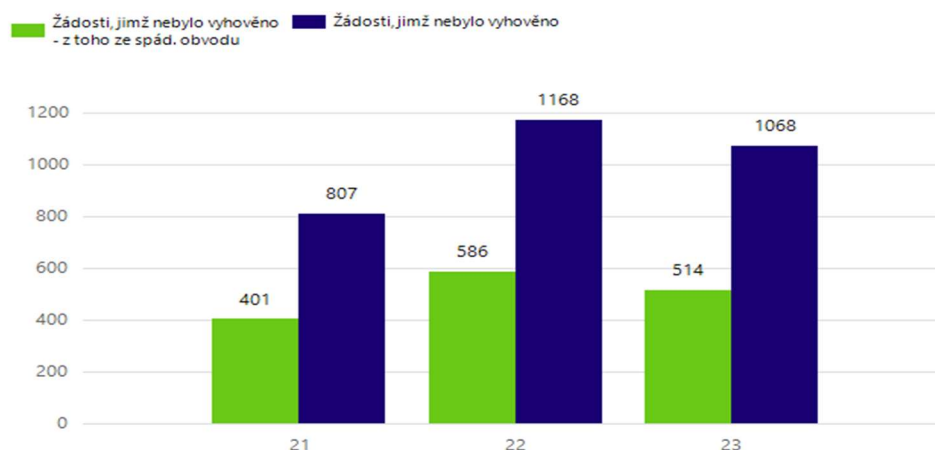
Následující tabulka 5 ukazuje počet narozených dětí v jednotlivých ORP za poslední tři roky a možnou naplněnost tamních MŠ dle kapacity. Z tabulky vyplývá, že nejvíce naplněné budou zřejmě MŠ v ORP Humpolec, Náměšť nad Oslavou a Velké Meziříčí.

TABULKA Č. 5: MOŽNÁ NAPLNĚNOST MŠ DLE POČTU NAROZENÝCH DĚTÍ V KRAJI VYSOČINA

ORP	KAPACITA*	počet narozených**				podíl narozených za poslední 3 roky ku kapacitě
		2020	2021	2022	celkem za poslední známé 3 roky	
Bystřice nad Pernštejnem	724	204	198	195	597	82,46 %
Havlíčkův Brod	2 070	579	590	516	1 685	81,40%
Humpolec	634	205	194	180	579	91,32%
Chotěboř	741	224	226	185	635	85,70%
Jihlava	4 051	1 071	1 125	943	3 139	77,49%
Moravské Budějovice	884	234	263	259	756	85,52%
Náměšť nad Oslavou	483	130	159	155	444	91,93%
Nové Město na Moravě	819	205	229	203	637	77,78%
Pacov	375	96	89	83	268	71,47%
Pelhřimov	1 821	457	437	390	1 284	70,51%
Světlá nad Sázavou	675	202	189	184	575	85,19%
Telč	502	133	154	146	433	86,25%
Třebíč	2 947	741	755	697	2 193	74,41%
Velké Meziříčí	1 447	437	476	422	1 335	92,26%
Žďár nad Sázavou	1 571	431	463	421	1 315	83,70%
Celkem		5 349	5 547	4 979	15 875	

Zdroj dat: *Rejstřík škol a ČSÚ*

GRAF Č. 16: PROCENTO ŽADOSTÍ O PŘIJETÍ DO SPÁDOVÉ MŠ, KTERÝM NEBYLO VYHOVĚNO V JEDNOTLIVÝCH ORP

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT S 1-01

Je patrné, že rok 2022 byl v nevyhověných žádostech rekordní, téměř ve všech ORP došlo ke zhoršení situace. V roce 2023 se počet nepřijatých žádostí snížil o 72 na 514 žádostí, což je 10,7 % zamítnutých žádostí v Kraji Vysočina pro školní rok 2023/2024.

Z grafu lze odvodit skokové snížení nevyhověných žádostí v ORP Humpolec, což je důsledkem otevření nové MŠ a navýšení kapacity. Ke zhoršení situace dochází nadále v ORP Nové Město na Moravě, Havlíčkův Brod, Pacov a Žďár nad Sázavou.

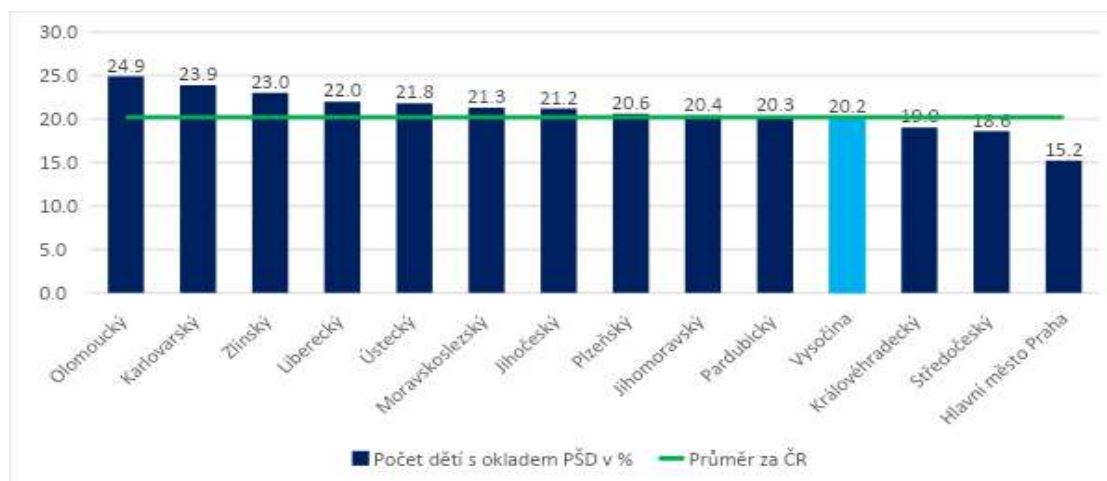
V celostátním srovnání měl Kraj Vysočina třetí nejnižší procento nevyhověných žádostí o přijetí do MŠ.

V Analytickém podkladu pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji je uvedeno, že Kraj Vysočina má nejvyšší podíl dětí ve věku 3–5 let navštěvující MŠ ve vztahu k celkovému počtu dětí ve věku 3–5 let z celé České republiky. To svědčí o dostatečné kapacitě MŠ. Z tabulky č. 5 lze ale vyčíst, že v různých ORP je situace rozdílná, stejně jako je potřeba zvažovat potřeby každé obce, která zřizuje MŠ.

ODKLADY POVINNÉ ŠKOLNÍ DOCHÁZKY

Téměř dvacet procent českých prvňáků nastupuje do základních škol s odkladem. Graf č. 17 ukazuje, že i v Kraji Vysočina pro školní rok 2022/2023 každé páté dítě přicházející poprvé k zápisu žádá o odložení povinné školní docházky. Jedná se o dlouhodobý trend, který se nedaří zvrátit.

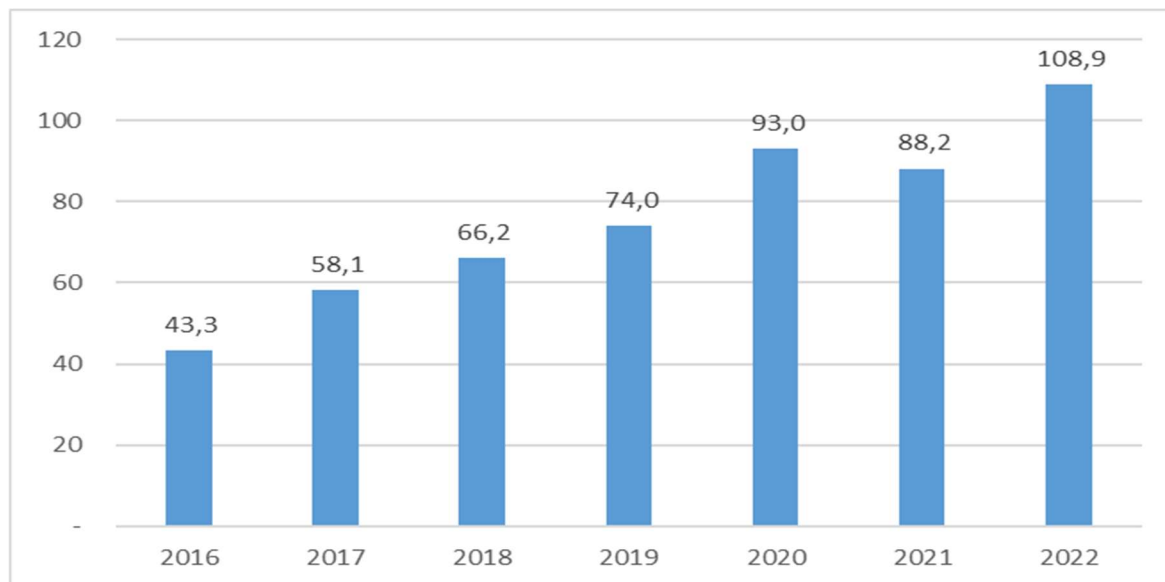
GRAF Č. 17: ODKLAD POVINNÉ ŠK. DOCHÁZKY PRO ŠK. ROK 2022/2023 V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH (V %)

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT S 1-01

Odklady povinné docházky v Kraji Vysočina nepřesahují průměr ČR. Pokud má dojít ke snížení odkladů v celé ČR (dle DZ ČR 2023–2027), je potřeba snížit počet odkladů povinné školní docházky i v Kraji Vysočina.

GRAF Č. 18: POČET ÚVAZKŮ ASISTENTA PEDAGOGA V MŠ NA 10 TIS. DĚTÍ V KRAJI VYSOČINA

Zdroj dat: MŠMT

Počet asistentů pedagoga v MŠ každoročně stoupá. Pro školní rok 2022/2023 mělo přibližně každé 90. dítě v MŠ přiznaného asistenta pedagoga. V Kraji Vysočina stále v mateřských školách chybí speciální pedagogové a psychologové. Dle výkazu P1-04 bylo k 31. 12. 2022 v Kraji Vysočina 3,3 úvazku speciálního pedagoga a žádný úvazek psychologa.

OPATŘENÍ A KLÍČOVÉ AKTIVITY:

Opatření A.1/ Dostupné a kvalitní předškolní vzdělávání v souladu se zákonnou nárokovostí od 3 let věku dítěte.

Cílem opatření je zajistit dostatečné kapacity pro zapojení dětí do předškolního vzdělávání, včetně zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání, i účasti sociálně znevýhodněných dětí. Krajský úřad bude podporovat rozšiřování kapacit MŠ dle požadavků v území za účelem zajištění předškolního vzdělávání pro všechny děti od 3 let s ohledem na demografický vývoj, a to s důrazem na kvalitní personální kapacity, včetně podpůrných profesí.

A.1.1/ Krajský úřad bude podporovat zápis nových či rozšiřování stávajících kapacit MŠ – viz také kritérium H.1. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení.

Cílem opatření je zajistit dostatečné kapacity pro zapojení dětí do předškolního vzdělávání. Krajský úřad bude doporučovat zápis nových či rozšiřování stávajících kapacit MŠ a dále bude doporučovat slučování ZŠ a MŠ v obcích v jednu organizaci a metodicky podporovat jejich zřizovatele, stejně tak bude doporučovat vznik svazkových škol, a to formou vstupu do jednání se zřizovateli, a řešení této situace.

A.1.2/ Krajský úřad bude podporovat slučování ZŠ a MŠ v obcích v jednu organizaci a během tohoto procesu metodicky podporovat zřizovatele.

Kraj bude na základě provedené analýzy dat o obcích, ve kterých je větší počet právnických subjektů, které vykonávají činnost základní či mateřské školy s relativně nižším počtem žáků, podporovat jejich sloučení v jeden subjekt, a to metodickou podporou zřizovatelů – obcí (viz příloha č. 1 tohoto

dokumentu: Seznam obcí v Kraji Vysočina, ve kterých činnost MŠ a ZŠ vykonávají dva obecní právní subjekty a počet dětí (žáků) je nízký). Metodická podpora bude probíhat formou spolupráce s dalšími subjekty, a to zejména s MŠMT, projektem Střední článek podpory, MAPy, MAS, NPI a dalšími aktéry na úrovni předškolního vzdělávání. Rovněž bude kraj metodicky vést zřizovatele ke sdílení kapacit v regionu a zakládání svazkových škol.

Opatření A.2/ Redukce počtu odkladů povinné školní docházky

Při snižování počtu odkladů je třeba úzká spolupráce všech aktérů – pedagogicko-psychologické poradny, zákonných zástupců, mateřských a základních škol, zřizovatelů a dalších. Kraj Vysočina vnímá jako prioritu zlepšení komunikace mezi mateřskými a základními školami a podpoří činnosti, jako je např. setkávání pedagogů z MŠ a prvních tříd ZŠ v rámci krajských platforem jako prostředek ke sdílení a dialogu nad úspěšností dětí v počátcích ZŠ, sladění přístupu k přípravě dětí do 1. třídy a využití pedagogické diagnostiky MŠ v ZŠ.

A.2.1/ Podpora pedagogické diagnostiky v MŠ – vzdělávání pedagogů MŠ se zaměřením na logopedickou prevenci

Cílem aktivity je podpořit pedagogickou diagnostiku v MŠ především formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Toto vzdělávání nabízí mimo jiné také příspěvková organizace Vysočina Education, která se zaměří na toto téma ve své vzdělávací nabídce, a to s důrazem na logopedickou prevenci, pedagogickou diagnostiku a individualizaci ve vzdělávání. Ke splnění cíle přispěje projekt Kurikulum, který v dlouhodobějším horizontu nabídne profesní podporu učitelům prostřednictvím metodických kabinetů (viz projekt SYPO Model systému profesní podpory pro metodický kabinet Předškolní a prvostupňové vzdělávání), a vzdělávací nabídka Národního pedagogického institutu.

A.2.2/ Podpora komunikace mezi MŠ a ZŠ

Cílem aktivity je především podpora setkávání pedagogů MŠ a prvních tříd ZŠ v rámci krajských platforem (např. v rámci projektu Kurikulum, v rámci projektu Implementace dlouhodobého záměru, dále též „IDZ“). Předmětem setkávání bude podpora sdílení a dialogu nad úspěšností dětí v počátcích ZŠ, sladění přístupu k přípravě dětí do 1. třídy a využití pedagogické diagnostiky MŠ v ZŠ.

Opatření A.3/ Zvýšení počtu zaměstnanců MŠ vykonávajících podpůrné profese

Kraj Vysočina přispěje k vyšší dostupnosti podpůrných profesí v MŠ, především speciálních pedagogů a psychologů pro podporu pedagogů MŠ realizací opatření níže.

A.3.1/ Posílení dostupnosti podpůrných profesí – (sdílených) speciálních pedagogů a psychologů pro podporu pedagogů MŠ

Specifikum Kraje Vysočina je roztržštěnost školství, tedy mnoho malých organizací. V těchto mateřských školách proto nemá smysl hovořit o kmenových zaměstnancích, ale spíše o sdílených podpůrných profesích. Cílem je rozšířit a zkvalitnit spolupráce psychologa a speciálního pedagoga s mateřskou školou, dále snížit roztržštěnost vzdělávací soustavy slučováním subjektů, sdílením podpůrných profesí a zkvalitněním komunikace a společného koordinovaného a reflektovaného sdílení zkušeností mezi speciálními pedagogy, školními psychology, PPP a SPC a mateřskými školami.

Opatření A.4/ Podpora zvyšování kompetencí pedagogů MŠ

Jednotlivá podopatření přispějí ke zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků v předškolním vzdělávání. Kvalitní učitelé jsou klíčovým předpokladem kvalitní výuky. Profesní podpora učitelů je jedním ze strategických cílů v oblasti vzdělávání. Strategie 2030+ zmiňuje jako jednu z nejefektivnějších metod zvyšování kvality vzdělávacího systému sdílení příkladů dobré praxe a s tím

související vytváření podmínek pro předávání zkušeností, mentoring, koučování a další formy profesního rozvoje pedagogů. Podobná doporučení předkládá Česká školní inspekce (dále také „ČŠI“) ve svých zprávách o stavu českého školství. Z analýzy aktuální situace v českých školách vyplývá, že mezi českými pedagogy existuje silná potřeba vzájemného sdílení, profesního rozvoje a metodické podpory.

A.4.1/ Vzdělávání v oblasti pedagogické diagnostiky a specifík ve formativním přístupu

Cílem opatření je rozvoj kompetencí předškolních pedagogů v oblasti pedagogické diagnostiky, a to zejména s cílem včas identifikovat nerovnoměrnost vývoje u dětí a zahájit neodkladnou nápravu. Podpora zvyšování kompetencí pedagogů MŠ včetně vzdělávání v oblasti pedagogické diagnostiky a specifík ve formativním přístupu bude kraj realizovat ve formě zacílení vzdělávací nabídky příspěvkové organizace Vysočina Education a nabídne ji i v rámci aktivit projektu Implementace dlouhodobého záměru. Ke splnění cíle přispěje také projekt Kurikulum, který v dlouhodobějším horizontu nabídne profesní podporu učitelům prostřednictvím metodických kabinetů (viz projekt SYPO Model systému profesní podpory pro metodický kabinet Předškolní a prvostupňové vzdělávání). Nezanedbatelnou roli v podpoře zvyšování kompetencí pedagogů MŠ přinese realizace projektů Místních akčních plánů na území obcí s rozšířenou působností a vzdělávací nabídka NPI.

A.4.2/ Vzdělávání v oblasti identifikace a podpory nadání

Inkluzivní, resp. společné vzdělávání se zaměřuje i na děti, které jsou výjimečné svým talentem nebo vlohami. I na ně má být zaměřena soustředěná pozornost, v obecném smyslu se jedná především o správnou identifikaci a analýzu vzdělávacích potřeb jednotlivců a aplikaci individuálního přístupu. To vyžaduje vysokou odbornost, zkušenost a specifické znalosti a dovednosti učitele. Takto zaměřené vzdělávání bude kraj podporovat ve formě zacílení vzdělávací nabídky příspěvkové organizace Vysočina Education a nabídne ho i v rámci aktivit projektu Implementace dlouhodobého záměru. Ke splnění cíle přispěje projekt Kurikulum, který v dlouhodobějším horizontu nabídne profesní podporu učitelům prostřednictvím metodických kabinetů (viz projekt SYPO Model systému profesní podpory pro metodický kabinet Předškolní a prvostupňové vzdělávání). Nezanedbatelnou roli v podpoře zvyšování kompetencí pedagogů MŠ přinese realizace projektů Místních akčních plánů na území obcí s rozšířenou působností a vzdělávací nabídka NPI.

A.4.3/ Vzdělávání v oblasti specifík práce s dětmi ze sociokulturně odlišného prostředí

Sociální i kulturní znevýhodnění komplikuje diferenciaci schopností dítěte, ovlivňuje komunikaci a porozumění, děti neznají z domova to, co jejich vrstevníci. Kromě integrace dítěte ve třídě je důležitá i spolupráce s rodiči, podporu potřebují samotní učitelé. Podpora učitelů formou cílené nabídky dalšího vzdělání příspěvkové organizace Vysočina Education, spolupráce se sociálním pedagogem a spolupráce a podpora organizací z oblasti sociální práce přispěje ke zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků v předškolním vzdělávání.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
A.1	A.1.1	Procento dětí účastnících se předškolního vzdělávání	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje (IROP)	Obce, KV
A.1	A.1.2	Počet sloučených subjektů v kraji, počet svazkových škol	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Obce, KV
A.2	A.2.1	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na logopedickou prevenci	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje (ESF)	MAP, NPI, VysEdu
A.2	A.2.2	Počet setkání pedagogů MŠ a ZŠ	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Projekt Kurikulum, NPI
A.3	A.3.1	Počet MŠ se speciálním pedagogem nebo školním psychologem	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, rozpočty ostatních zřizovatelů	MŠMT
A.4	A.4.1	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na formativní přístup	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, rozpočty ostatních zřizovatelů	MAP, NPI, VysEdu
A.4	A.4.2	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na identifikaci a podporu nadání	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, rozpočty ostatních zřizovatelů	MAP, NPI, VysEdu
A.4	A.4.3	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na specifika práce s dětmi ze sociokulturně odlišného prostředí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, rozpočty ostatních zřizovatelů	MAP, NPI, VysEdu

Kritéria – stanovení měřitelných kritérií pro zajištění míry dosažitelnosti opatření

Termín – časový horizont, stanovení specifického/sledovatelného období pro danou klíčovou aktivitu

Zdroj financování – SR-ESF – stanovení, zda zavedené opatření bude mít dopad na rozpočet, či nikoli.

B. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Základní vzdělávání upravuje vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, (dále též „vyhláška č. 48/2005 Sb.“) a je poskytováno v základních školách, základních školách speciálních (dále také „ZŠS“) a na nižších stupních víceletých gymnázií. Dále ho zákon umožňuje dosáhnout i po uplynutí povinné školní docházky absolvováním kurzu (ten v Kraji Vysočina neposkytuje žádná ZŠ ani SŠ).

ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI

Cílem opatření, která jsou definovaná pro oblast základního školství, je podpora cílů Strategie 2030+. Jde především o posílení zaměření vzdělávání na kompetence, nebo proměny přístupu k hodnocení, což jsou důležité kroky, které mohou modernizovat český vzdělávací systém a rozvíjet školy v souladu s aktuálním vývojem společnosti. Změny ve společnosti se na všech úrovních dějí bezprecedentně rychle a školy na to musí reagovat, neboť jejich cílem by měla být příprava dětí na život v této společnosti. Tyto proměny ve vzdělávání však zároveň nejsou možné bez větší podpory pedagogů. Nutná je systematická podpora, jak začínajících učitelů, aby ze systému neodcházeli, tak ale i všech dalších pedagogů, kteří často pracují pod velkým stresem. Proto je třeba se zaměřovat na péči o psychickou i fyzickou pohodu učitelů (dnes často označována jako well-being) a širší a systémovější zapojení podpůrných pozic ve škole, jako jsou školní psychologové, školní speciální či sociální pedagogové, kteří učitelům odlehčí.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY

K 30. 9. 2023 plnilo povinnou školní docházku v Kraji Vysočina 49 010 žáků v 2 556 třídách:

- 45 935 žáků ve 2 360 běžných třídách ZŠ,
- 894 žáků ve 131 speciálních třídách ZŠ a ZŠS,
- 1 878 žáků v 65 třídách nižších ročníků víceletých gymnázií,
- 143 žáků dle § 41 školského zákona (tj. individuální vzdělávání),
- 160 žáků dle § 38 školského zákona (tj. vzdělávání v zahraničí nebo na zahraniční škole).

Dle statistických výkazů z podzimu 2023 působilo v Kraji Vysočina 270 právních subjektů vykonávajících činnost základní školy nebo základní školy speciální na 294 pracovištích.

Počet škol, který je zde uvedený, neobsahuje dvě školy při zdravotnických zařízeních a čtyři školy při ústavech sociální péče a výchovných ústavech zřizovaných MŠMT. Vedle toho plní žáci povinnou školní docházku v 17 víceletých gymnáziích. Tyto školy nejsou zahrnuté ani v následující tabulce.

TABULKA Č. 6: POČET ZŠ, POČET ŽÁKŮ A TŘÍD (VČETNĚ SPECIÁLNÍCH), POČET ŽÁKŮ NA TŘÍDU

Zřizovatel	Okres	ZŠ jen s 1. stupněm		ZŠ plně organizovaná		ZŠ celkem		Počet žáků		Počet tříd		Počet žáků na třídu	
		2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Obec	HB	21	21	24	24	45	45	8 461	8 391	428	428	19,77	19,61
	JI	15	15	29	29	44	44	10 861	10 740	506	509	21,46	21,10
	PE	8	8	20	20	28	28	6 438	6 416	309	312	20,83	20,56
	TR	31	31	29	29	60	60	9 531	9 460	503	513	18,95	18,44
	ŽnS	38	38	32	32	70	70	10 801	10 730	566	570	19,08	18,82
Církev		0	0	1	1	1	1	268	253	19	19	14,11	13,32
Kraj		0	0	9	9	9	9	440	450	67	69	6,57	6,52
Privátní sektor		4	3	9	10	13	13	605	692	62	71	9,76	9,75
Celkem		117	116	153	154	270	270	47 405	47 132	2 460	2 491	19,27	18,92

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT M3

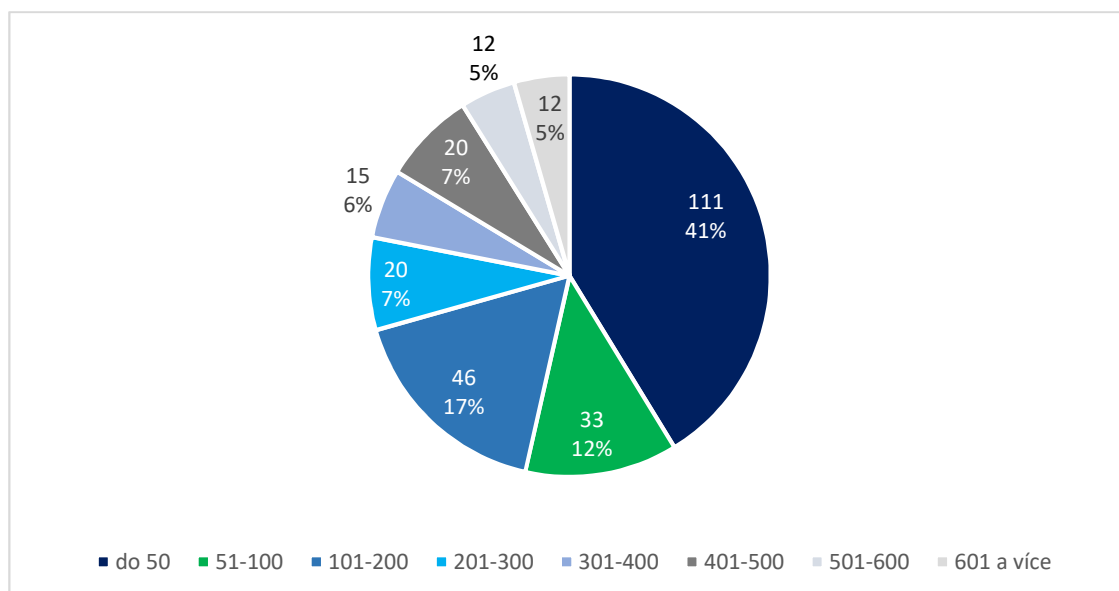
Z celkového počtu ZŠ je 116 škol jen s 1. stupněm s právní subjektivitou, 111 je pak málotřídních. Církev zřizuje jednu ZŠ, privátní sektor 13 ZŠ, kraj 9 ZŠ, ostatních 247 zřizují obce.

V odpovídajících třídách víceletých gymnáziích v Kraji Vysočina studovalo k 30. 9. 2023 1 878 žáků, což je 8,7 % z celkového počtu žáků 6. až 9. tříd.

VELIKOST ŠKOL

V následujícím grafu je znázorněn počet škol dle velikostních kategorií. Z celkového počtu 270 škol je 41 % ZŠ v kategorii do 50 žáků. V základních školách této velikostní kategorie se ovšem celkem vzdělává pouze 2 940 žáků, což je 5,3 % všech žáků navštěvujících ZŠ v Kraji Vysočina.

GRAF Č. 19: POČTY ZŠ A ZŠ SPECIÁLNÍCH PODLE VELIKOSTNÍCH KATEGORIÍ VE ŠKOLNÍM ROCE 2023/2024

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT M3

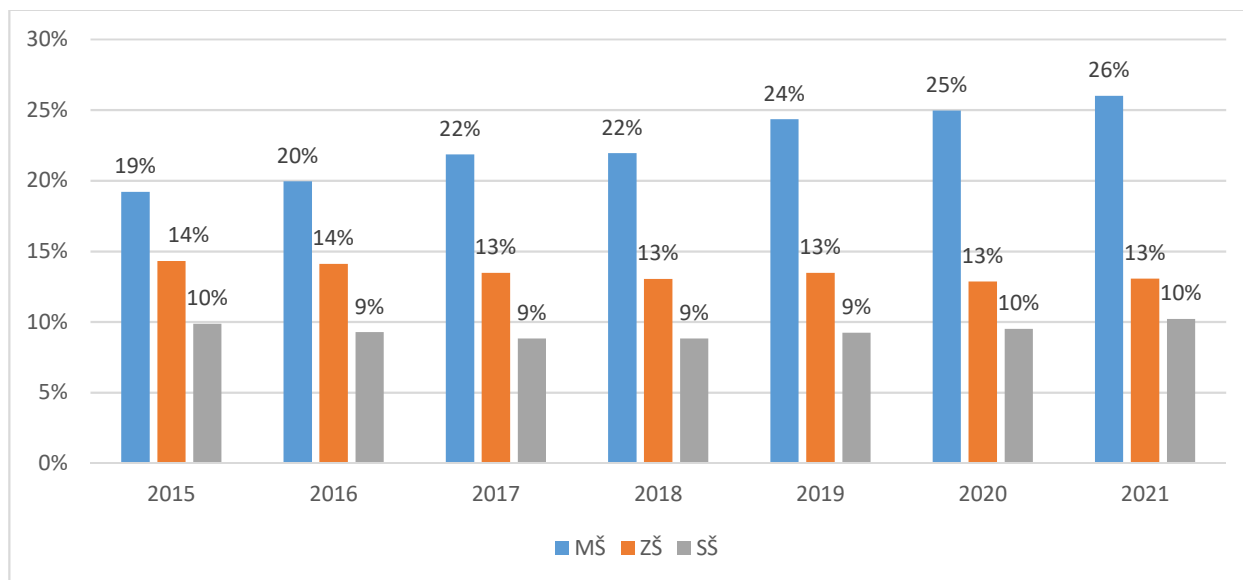
PEDAGOGOVÉ

Zatímco v Kraji Vysočina dochází k omlazení pedagogického sboru v mateřských školách, na základních a středních školách se tento trend nedaří nastavit (viz graf č. 20 a graf č. 21).

Na základních školách je 13% podíl učitelů do 35 let (celorepublikový průměr je 16 %, v Praze dokonce 21 %). V Kraji Vysočina se na ZŠ zvýšil i podíl učitelů nad 50 let, a to na 42 % v roce 2021. Průměrný věk učitele na ZŠ v Kraji Vysočina byl v roce 2019 47 let.

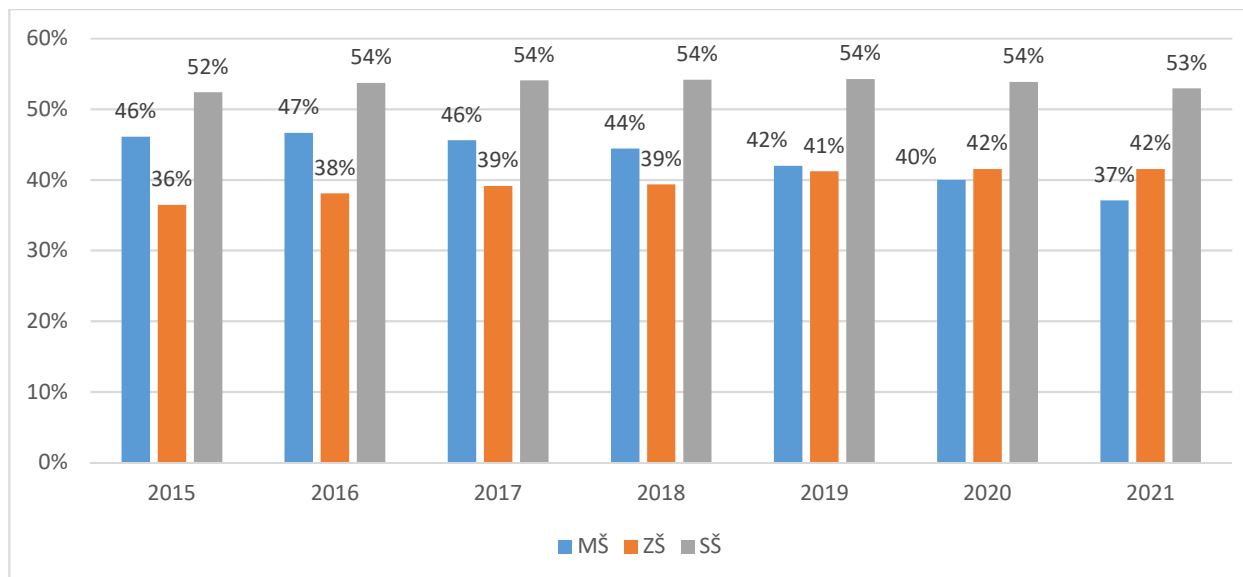
Jedním z důvodů může být fakt, že zatímco předškolní výchovu lze studovat na středních školách přímo v Kraji Vysočina, učitelství pro 1. stupeň ZŠ, 2. stupeň ZŠ a pro SŠ lze studovat pouze na univerzitách mimo kraj, a tito absolventi se do svého rodného kraje nevracejí.

GRAF Č. 20: PODÍL UČITELŮ DO 35 LET V KRAJI VYSOČINA

Zdroj dat: MŠMT

GRAF Č. 21: PODÍL UČITELŮ VE VĚKU 50 LET A VÍCE

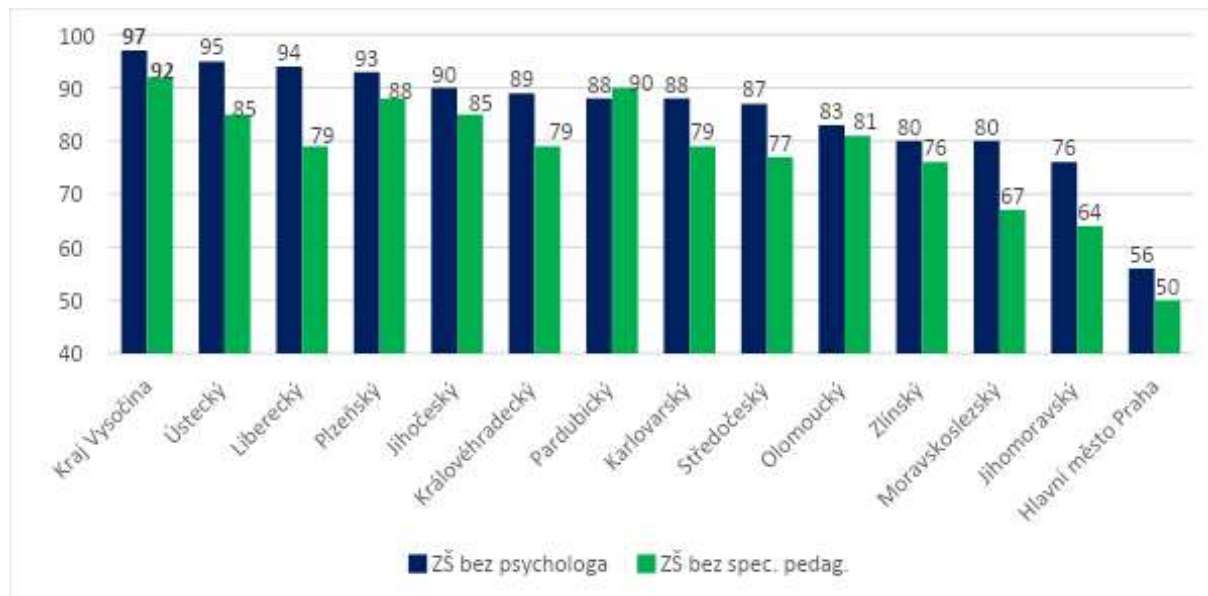
Zdroj dat: MŠMT

PODPŮRNÉ PROFESE

Pro školní rok 2023/2024 vykazaly základní školy v Kraji Vysočina 18 psychologů (9,85 přepočteno na plně zam.) a 39 speciálních pedagogů (21,74 přepočteno na plně zam.). Dalších 14 škol bylo

k 1. 1. 2024 zapojeno do projektu Institucionalizace (více o Institucionalizaci v podkapitole Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu). Následující grafy ukazují zastoupení podpůrných profesí v jednotlivých krajích.

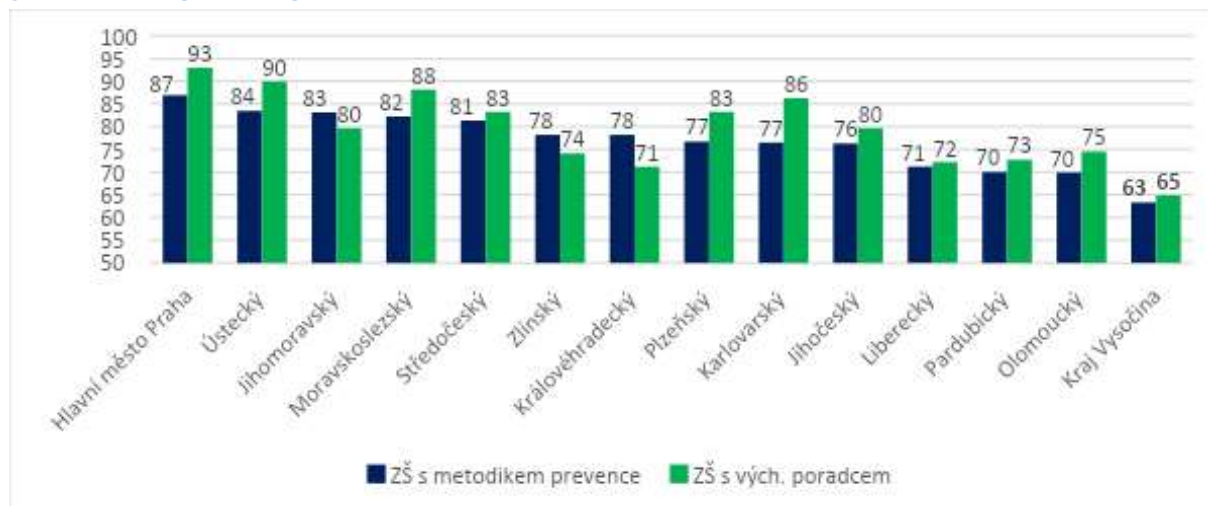
GRAF Č. 22. PODÍL BĚŽNÝCH ZŠ V DANÉM KRAJI BEZ ÚVAZKU PSYCHOLOGA A BEZ SPECIÁLNÍHO PEDAGOGA VE ŠKOLNÍM ROCE 2022/2023

Zdroj dat: MŠMT

Pozn.: Podíl je počítán ze všech běžných základních škol, tzn. i z malotřídních.

GRAF Č. 23: PODÍL BĚŽNÝCH ZÁKLADNÍCH ŠKOL S ALESPŇ JEDNÍM METODIKEM PREVENCE NEBO JEDNÍM VÝCHOVNÝM PORADCEM

Zdroj dat: MŠMT

V Kraji Vysočina je nízký podíl úvazků školního psychologa a nízký podíl úvazků speciálního pedagoga (graf č. 22). Kraj Vysočina obecně nečelí problémům souvisejícím se sociálním znevýhodněním, i přesto je žádoucí podpora speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání. Méně příznivé rodinné zázemí žáka, vysoká míra exekucí, rozvodovosti a problémy s bydlením v některých obcích vyžadují soustavnou činnost školních psychologů a speciálních pedagogů.

V Kraji Vysočina je 55,8 % základních škol, které vybraly v šetření MŠMT (2022) u otázky: „Které z následujících položek nejvíce limitují komplexní rozvoj žáků ve Vaší škole?“ jako možnost: Nedostatečnou kapacitu školních psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů a dalších pozic. Průměrně tuto odpověď vybralo v ČR 52,9 % škol, nejvíce pak 62,9 % v Ústeckém kraji.

OPATŘENÍ A KLÍČOVÉ AKTIVITY:

Opatření: B.1/ Získání kvalitních nových učitelů s ohledem na stárnutí učitelské populace

B.1.1/ Podpora pozitivního vnímání učitelské profese – realizace ceny Učitel Vysočiny; podpora začínajících učitelů (opatření D.2), podpora well-beingu učitelů (opatření B.5)

Kraj Vysočina přispěje k pozitivnímu vnímání učitelské profese a zajistí podporu začínajících učitelů. K pozitivnímu vnímání učitelské profese přispěje již tradičně realizace ceny Učitel Vysočiny, která v souladu s principy soutěže Global Teacher Prize Czech Republic vyhodnotí a následně odmění a dále prezentuje 10 nejlepších učitelů z kraje. Navazující aktivita s názvem „Hrdý učitel“ zahrnuje workshopy na podporu inovativních forem výuky, včetně well-beingu, aktivita s názvem „Učiteling“ setkání inovativních učitelů, výherců Učitele Vysočiny a dalších. Ke splnění tohoto opatření přispěje i podpora začínajících pedagogů, a to formou pořádání workshopů se zaměřením na adaptační proces a další formy, např. mentoring, koordinované a reflektované sdílení, učící se síť začínajících pedagogů (učení se společně a navzájem).

Opatření: B.2/ Podpora zvýšení počtu zaměstnanců ZŠ vykonávajících podpůrné profese

Podpůrné pozice školní psycholog a školní speciální pedagog napomáhají vytvářet ve školách bezpečné prostředí, efektivně zvládat společné vzdělávání, poskytovat specifickou podporu žákům podle individuálních potřeb, přispívají ke zlepšování školního klimatu, významně se podílí na prevenci školního neúspěchu, na zlepšování vzdělávacích výsledků žáků a na maximálním využití jejich vzdělávacího potenciálu.

B.2.1/ Metodická podpora podpůrných profesí – podpora vzdělávání a síťování

Metodická podpora psychologů v ZŠ bude spočívat v realizaci aktivity Kolegiální podpora v projektu IDZ, a to formou vytvoření aktivní sítě odborníků, zaměřené na rozvoj kompetencí odborníků v oblasti prevence rizikového chování a podpory dětského duševního zdraví. Dále budou realizovány Peer to peer intervize jak pro školní psychology, tak pro speciální pedagogy. Setkání nabídne prostor pro kolegiální sdílení zkušeností, příkladů dobré praxe, kazuistiky a společné hledání odpovědí na otázky, které vyvstávají při práci s žáky.

B.2.2/ Spolupráce s projektem Institucionalizace podpůrných pozic

Kraj Vysočina dlouhodobě podporuje podpůrné profese v ZŠ a spolupracuje na projektu Institucionalizace podpůrných pozic. Ten realizuje krajská příspěvková organizace Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Vysočina z operačního programu Jan Amos Komenský (dále také „OP JAK“). Cílem projektu je institucionalizace podpůrných pedagogických pozic tak, aby služeb školního psychologa a školního speciálního pedagoga mohlo využívat co nejširší spektrum žáků, kteří vykonávají povinnou školní docházku, a zároveň byla dlouhodobě zajištěna profesní stabilita těchto pozic. Ze 138 dotčených škol jich je do projektu zapojeno 66. Projekt končí k 31. 12. 2024. Podpora je možná rovněž z prostředků projektů zjednodušeného vykazování (šablon), kdy se jedná o samostatné šablony. Po skončení projektového financování bude zajištěna finanční podpora přímo z prostředků státního rozpočtu.

Do skončení projektu bude kraj předfinancovat realizaci projektu a zajistí financování osobních nákladů pozic souvisejících s realizací projektu.

Opatření: B.3/ Zaměření výuky na kompetence a posílení efektivity výuky

Vzhledem ke stále se zrychlujícímu technologickému pokroku a změně trhu práce se ve společnosti objevuje stále vyšší tlak na zodpovědnost jedince, jeho proaktivní přístup i vyšší flexibilitu.

Vývoj společnosti spojený s dynamickými změnami v průmyslu, službách a dalších odvětvích reflektuje potřebu transformovat vzdělávání žáků. Předním cílem vzdělávání tedy již nemůže být pouze shromažďování znalostí a jejich učení se zpaměti, ale musí být kladen důraz na širší pojetí znalostí. Důležitá je v první řadě schopnost zajistit si přístup k různým druhům informací, shromáždit je, porozumět jim a následně je posoudit. Klade se velký důraz na rozvoj gramotností jakožto nezbytnou podmínku pro dosažení vzdělávacích cílů a rozvoj potřebných kompetencí žáků. Kraj Vysočina proto podporuje projektovou, badatelsky orientovanou výuku, aktivity na podporu podnikavosti a aktivizace žáků a další moderní didaktické formy vedoucí ke snížení podílu frontální výuky.

B.3.1/ Podpora projektové, badatelsky orientované výuky, aktivit rozvíjejících podnikavost a aktivizaci žáků a dalších moderních didaktických forem, snížení podílu frontální výuky

Kraj Vysočina v roce 2023 podruhé pořídil pro všechny žáky 3. tříd základní škol v Kraji Vysočina badatelské sady, které vznikly ve spolupráci se školským zařízením pro zájmové a další vzdělávání Chaloupky o. p. s. a lesní mateřská škola. Jde o batůžek s badatelským vybavením, které umožňuje bádát v okolí školy v rámci vyučování i volnočasových aktivit. Pro usnadnění práce s badatelskou sadou obsahuje batůžek také metodiku, která je návodem hlavně pro vyučující nebo rodiče, jak sadu ve škole a v přírodě používat. Dále každá sada obsahuje Turistický atlas Vysočiny. Náklady na pořízení kompletních badatelských batůžků a jejich distribuci jsou 2,5 milionu korun. Po kladné zpětné vazbě ze základních škol bude Kraj Vysočina v této aktivitě pokračovat i nadále.

Na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity bude kraj realizovat aktivitu „Výcvik podnikavého učitele“ – teoretický i praktický výcvik podnikavých učitelů napříč předměty, zahrnující inspiraci k podnikavému přístupu žáků i kolegů. Kromě vzdělávání bude realizována podnikavá platforma s cílem sdílet inspiraci a rozvíjet spolupráci, která vyvrcholí dvoudenním setkáním podnikavých škol.

B.3.2/ Podpora zaměření výuky na základní gramotnosti – čtenářskou a matematickou, gramotnosti mediální, finanční, digitální atd. – podpora kompetencí pro aktivní občanský, profesní a osobní život

Kraj zrealizuje aktivity na podporu důležitých gramotností ve školách, zaměřené na čtenářskou, matematickou, finanční, digitální a mediální gramotnost, a to zejména formou vzdělávacích kurzů. Vzdělávací kurzy bude realizovat Vysočina Education. Obdobně zaměřené kurzy lze realizovat v rámci nabídky NPI.

B.3.3/ Podpora environmentální výuky

V rámci Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Kraje Vysočina (dále také „EVVO“) pro období 2018–2025 je uvedena oblast školství jako jedna z prioritních oblastí. V souladu s touto koncepcí je jedním z opatření zkvalitnění zázemí škol pro realizaci EVVO a zvýšení počtu školních koordinátorů EVVO. Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Kraje Vysočina bude zpracována i na následující roky (období 2026 →) ve spolupráci s Odborem životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Kraje Vysočina, v rámci kterého bude řešena problematika školních koordinátorů EVVO a celoškolní přístup k udržitelnosti.

V návaznosti na tato opatření bude Kraj Vysočina podporovat EVVO formou dotačních programů zaměřených na ekologickou výchovu. Součástí opatření na podporu environmentální výuky je pořízení badatelských sad pro žáky 3. ročníků ZŠ, viz opatření B.3.1. V rámci projektu Implementace Dlouhodobého záměru dojde rovněž k podpoře školních koordinátorů EVVO, ale i badatelsky orientovaných víkendů, které budou probíhat přímo v přírodě se záměrem naplnění cílů vzdělávání pro udržitelný rozvoj.

B.3.4/ Podpora využívání moderních technologií ve výuce

V návaznosti na schválené nové kurikulum základních škol a gymnázií (tzv. „malá revize RVP“) na roky 2023–2025 bude realizována celá řada aktivit, které přispějí k rozvoji digitálního vzdělávání ve školách.

Budou realizovány vzdělávací aktivity zaměřené na získání kompetencí v oblasti práce s moderními technologiemi, s důrazem na využití umělé inteligence ve výuce.

S využíváním moderních technologií souvisí i bezpečnost na internetu, dle posledních výzkumů mezi žáky 2. stupně ZŠ až 99 % žáků používá sociální sítě. Projekt pod záštitou Národního kybernetického centra a Asociace krajů ČR „Kraje pro bezpečný internet“ bude i nadále podporovat aktivity pro vzdělávání v této oblasti zábavnou formou, a to prostřednictvím e-learningu, videí, tutoriálů, pracovních listů a soutěží.

V rámci nabídky NPI (včetně projektu Kurikulum) budou školy využívat služby krajského ICT metodika, pedagogové se budou moci zúčastnit kurzů digitálních kompetencí a nové informatiky a zúčastnit se či zapojit se do celé řady vzdělávacích aktivit – seminářů, webinářů, podcastů, Digi Roadshow a spolupráce s IT GURU.

B.3.5/ Podpora systematického kariérového poradenství ve školách

Na vybraných základních školách bude zavedený model kariérového poradenství (dále také „KP“), a to prostřednictvím mentorů, proškolení školních koordinátorů kariérového poradenství či výchovných poradců, kteří mají KP v agendě.

Dále bude realizováno vzdělávání pro kariérové poradce, včetně setkávání a sdílení kariérových poradců, např. i formou tzv. letních škol. Vzdělávací akce budou rovněž zaměřené na spolupráci třídních učitelů a kariérových poradců ve škole. Realizaci vzdělávacích akcí zajistí Vysočina Education, popř. bude využita nabídka NPI.

B.3.6/ Podpora škol v rámci implementace revidovaného RVP ZV

Podpora bude probíhat zejména formou spolupráce s projektem Kurikulum. V rámci projektu bude poskytováno široké spektrum různých forem vzdělávání, včetně vzájemné spolupráce, sdílení a práce v metodických kabinetech. Školy získají přímou či nepřímou podporu pro práci na inovovaném školním vzdělávacím programu a jeho implementaci do výuky. Součástí podpory budou metodické materiály, webináře, konzultace a tutoriály. Dojde k propojení s projekty Místních akčních plánů, IDZ, a to formou setkávání, sdílení informací a spolupráce mezi školami.

Opatření: B.4/ Uplatnění formativního hodnocení ve vzdělávání

Cílem opatření je podpořit školy a pedagogy v zavádění formativního hodnocení do výuky. Formativní zpětná vazba rozvíjí kompetenci k učení, kompetenci sociální a personální, přispívá ke zlepšení výkonu žáků a celkové kvalitě vzdělávání, podporuje spravedlivý přístup ke vzdělání, tj. každému žákovi poskytuje šanci, aby v rámci svých možností dosáhl maximálního rozvoje.

Pro následující období bude tedy cílem v oblasti hodnocení jednotlivých žáků dosáhnout toho, aby se formativní zpětná vazba stala běžnou normou přirozeně a efektivně využívanou většinou učitelů.

B.4.1/ Podpora škol a pedagogů v zavádění formativního hodnocení do výuky

Formativní hodnocení se pedagogové učí postupně a dlouhodobě, proto v rámci tohoto opatření ke splnění cíle přispěje řada dílčích aktivit. V oblasti základního vzdělávání půjde o aktivity, které nabídne Vysočina Education, Národní pedagogický institut a přispějí další aktivity v rámci projektů, např. Kurikulum, MAPy, Projekty zjednodušeného vykazování – šablony pro ZŠ – aktivita Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání v ZŠ.

Opatření: B.5/ Podpora well-beingu učitelů i žáků a dobrého klimatu ve školách

Well-being lze pojmenovat jako duševní a fyzické zdraví a pocit celkové pohody. Je podstatný nejen pro žáky, kterým pomáhá se do školy těšit a dosahovat v ní lepších výsledků, ale i pro pedagogy jako prevence syndromu vyhoření. Well-being hraje zásadní role při prevenci duševních onemocnění (úzkosti, deprese apod.), podpoře psychické odolnosti, motivaci a schopnosti se vyrovnávat s výzvami ve světě. Well-being se zaměřuje nejen na duševní zdraví dětí, ale také na jejich fyzickou kondici a pohybové dovednosti. V rámci vzdělávacího procesu je tedy potřeba reflektovat také rovinu podpory pohybových aktivit dětí a žáků ve školách, a to nejen v hodinách tělesné výchovy, ale v rámci různých činností během dne stráveného ve škole. Současně je potřeba podporovat také mimoškolní pohybové aktivity organizovaného charakteru.

B.5.1/ Podpora realizace supervizních skupin pro učitele a dalších aktivit podporujících well-being učitelů

Kraj bude realizovat aktivitu, v rámci které vznikne aktivní síť odborníků (školních psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů, metodiků prevence a výchovných poradců) s cílem zlepšit psychickou odolnost a well-being u žáků a pracovníků ve školství. Dále viz opatření B.2.1.

V rámci projektů Projekty zjednodušeného vykazování – šablony pro ZŠ – aktivita personální podpora dojde k podpoře podpůrných personálních pozic, zejména školního speciálního pedagoga ZŠ, školního psychologa ZŠ a speciálního pedagoga ZŠ. Pro ZŠ s počtem žáků 179 a méně je podpora školního psychologa a školního speciálního pedagoga umožněna prostřednictvím pedagogicko-psychologických poraden a projektu Institucionalizace. Předpokládá se, že pozice školního psychologa a školního speciálního pedagoga bude od 1. 1. 2025 hrazena z prostředků státního rozpočtu. V projektech bude realizována aktivita Podpora žáků s odlišným mateřským jazykem v ZŠ.

B.5.2/ Podpora programů na rozvoj dobrého klimatu na školách, prevence rizikového a dalšího nežádoucího chování a rozvoj komunikačních dovedností pracovníků ve školství

Kraj se ve svých aktivitách rovněž zaměří na metodiky prevence, výchovné poradce a asistenty pedagoga. Součástí aktivit bude odborná supervize, kolegiální podpora, sdílení zkušeností, intervizní schůzky a sdílení příkladů dobré praxe.

Kraj bude nadále financovat navýšení úvazků okresním metodikům prevence. Zároveň bude kraj pokračovat v podpoře kvalitních programů primární prevence ve školách a školských zařízeních, a to jak všeobecné, tak selektivní prevence. Cílem programů bude posilování pozitivních vztahů a norem v kolektivu, zdravých životních návyků, kladného vztah žáků ke svému tělu a k sobě samému (well-being, vztahy ve třídě).

Kraj zajistí monitoring primární prevence prostřednictvím systému evidence preventivních aktivit (SEPA) a k používání tohoto systému bude motivovat školy tak, aby souhrnné informace byly agregovány v kraji a následně za celou ČR s cílem zjednodušení a sjednocení plánování preventivních aktivit na školách, včetně jejich evaluace.

Opatření: B.6/ Zřizovatelská působnost

Specifikem Kraje Vysočina je velké množství malotřídních škol a základních škol s malým množstvím žáků. Financování těchto škol se jeví jako nevhodné, Kraj Vysočina proto podporuje jejich slučování a případný převod zřizovatelské působnosti na dobrovolný svazek obcí. Dobrovolný svazek obcí v Kraji Vysočina žádnou základní školu v současné době nezřizuje. V České republice bylo v roce 2021 takto provozováno pouze šest základních škol (tři ve Středočeském kraji a po jedné v Jihočeském, Olomouckém a Karlovarském kraji) a celkem se v nich vzdělává 1 414 žáků. Kraj Vysočina může zajistit metodické vedení při převodu organizací.

B.6.1/ Metodické vedení a podpora škol při případném převodu jejich zřizovatelské působnosti na svazek měst a obcí, zejména formou spolupráce se zřizovateli (obcemi) a případně projektem Střední článek podpory

Cílem opatření je zajistit dostatečné kapacity pro základní vzdělávání a zefektivnění soustavy základních škol. Krajský úřad bude doporučovat zápis nových či rozšiřování stávajících kapacit ZŠ a dále bude doporučovat slučování ZŠ a MŠ v obcích v jednu organizaci a metodicky podporovat jejich zřizovatele, stejně tak bude doporučovat vznik svazkových škol, a to formou vstupu do jednání se zřizovateli o řešení této situace. V rámci projektu Střední článek podpory bude rovněž nabídnuta metodická podpora při spolupráci obcí na zajišťování kapacit a na vzniku svazkových škol. Střední článek podpory nabízí komplexní systém podpory škol v manažerské a nepedagogické práci. V rámci projektu budou poskytovány informace a neadresná metodická podpora v oblasti řízení organizace a vedení lidí pro vedení všech škol a školských zařízení a jejich zřizovatele a také poskytování individualizované metodické podpory v oblasti řízení organizace a vedení lidí všem mateřským a základním školám a jejich zřizovatelům.

Přehled opatření

Opatření	Aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Financování	Spolugesce
B.1	B.1.1	Realizace ceny Učitel Vysočiny	8/2024	6/2028	Kraj, IDZ	VysEdu
B.2	B.2.1	Počet zaměstnanců ZŠ vykonávajících podpůrné profese	8/2024	6/2028	Kraj, IDZ	VysEdu
B.2	B.2.2	Počet zaměstnanců ZŠ vykonávajících podpůrné profese	8/2024	6/2028	Kraj	PPP SPC
B.3	B.3.1	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	MAPy, IDZ	VysEdu
B.3	B.3.2	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	MAPy, IDZ	VysEdu
B.3	B.3.3	Počet dotačních programů na podporu EVVO	8/2024	6/2028	MAPy, IDZ	VysEdu
B.3	B.3.4	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	MAPy, IDZ	VysEdu
B.3	B.3.5	Implementace modelu kariérního poradenství dle projektu C4PE do min. 5 ZŠ	8/2024	6/2028	IDZ	VysEdu
B.3	B.3.6	Počet škol, které získají podporu při zpracování revidovaného ŠVP	8/2024	6/2028	Kurikulum	NPI
B.4	B.4.1	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	MAPy	NPI
B.5	B.5.1	Počet vzdělávacích akcí na podporu well-beingu	8/2024	6/2028	MAPy	NPI
B.5	B.5.2	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na formativní hodnocení	8/2024	6/2028	MAPy, obce	NPI
B.5	B.5.2	Počet škol, využívajících aktivně systém SEPA	8/2024	6/2028	NPI, kraj	NPI
B.6	B.6.1	Počet svazkových škol v kraji	8/2024	6/2028	Kraj, obce	NPI

C. STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Střední vzdělávání v souladu se školským zákonem rozvíjí vědomosti, dovednosti a kompetence žáka a připravuje ho na další studium na vysoké či vyšší odborné škole nebo na kvalifikovaný vstup na trh práce. Kromě školského zákona je upraveno vyhláškou č. 13/2005 Sb.

ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI

V oblasti středního vzdělávání je vzhledem k vývoji ve společnosti důležitým tématem podpora širší a dlouhodobé uplatnitelnosti absolventů odborných středních škol. Střední školy připravují žáky na budoucí profesní i neprofesní život, musejí reagovat na změny ve světě, především na nové technologie a další vlivy měnící trh práce. Stejně jako u škol základních je i zde důležité posouvat vzdělávání směrem k budování kompetencí, a to především těch všeobecně uplatnitelných. A stejně tak je zde pro proces změny potřeba podpory pedagogů – jejich well-beingu, jejich dalšího vzdělávání, či podpora začínajících učitelů.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY

V Kraji Vysočina je ve školním roce 2023/2024 zařazeno ve školském rejstříku celkem 65 právnických osob vykonávajících činnost středních škol (dále též „SŠ“). Zřizovatelem 40 SŠ je Kraj Vysočina, soukromá právnická osoba je zřizovatelem 13 SŠ, církev nebo náboženská společenství zřizují 4 SŠ, obce zřizují 4 a MŠMT také 4 SŠ. Na zajištění praktické výuky se kromě výše uvedených škol podílela i 2 školská zařízení. Z toho jedno středisko praktického vyučování (zřizovatel firma) a jeden školní statek (samostatný – zřizovatel kraj).

O školách zřizovaných MŠMT nemáme data k dispozici, další členění škol je proto bez těchto 4 škol.

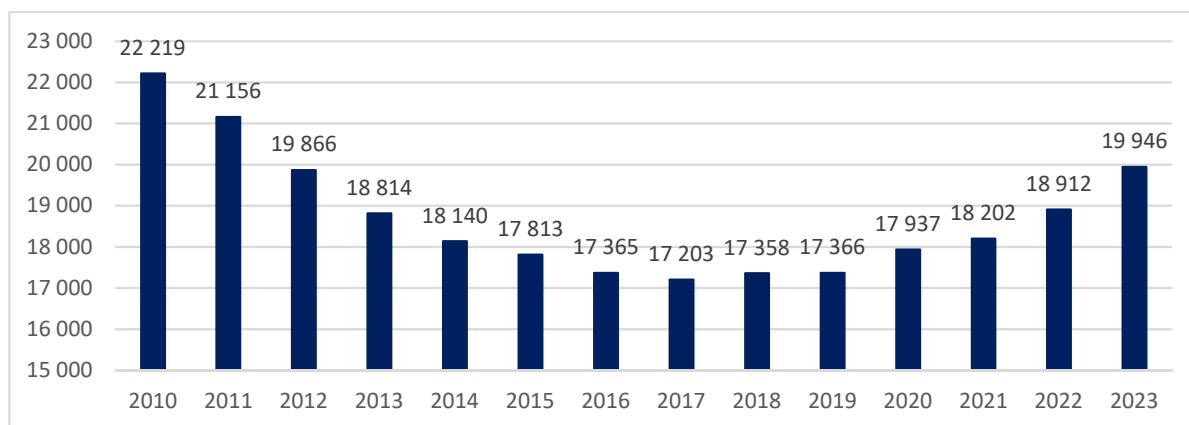
V Kraji Vysočina je možné studovat na 18 gymnáziích, na dalších 41 školách mohou žáci studovat jeden z maturitních oborů, na 27 školách jeden z učebních oborů a na 8 školách praktickou školu.

Kapacita dle rejstříku škol a školských zařízení všech oborů k 30. 9. 2023 v denním studiu byla 36 474. Na SŠ v denní formě studovalo ke stejnému datu 22 386 žáků v 962 třídách:

- Obory C: 127 žáků v 14 třídách,
- Obory E: 284 žáků ve 29 třídách,
- Obory H: 4 806 žáků v 223 třídách,
- Obory L0: 1 615 žáků v 77 třídách,
- Obory M: 8 594 žáků v 361 třídách,
- Obory K4: 2 684 žáků v 99 třídách,
- Obory K6: 332 žáků ve 13 třídách,
- Obory K8: 3 382 žáků ve 120 třídách,
- Obory L5: 562 žáků ve 26 třídách.

Další grafy a tabulky uvádí počet žáků bez žáků nižšího stupně gymnázií a žáků nástavbového studia. Tzn., že dané počty odpovídají skupině osob 15–18letých.

GRAF. Č. 24: POČET ŽÁKŮ NA SŠ V KRAJI VYSOČINA V LETECH 2010–2023 (DENNÍ STUDIUM, BEZ NÁSTAVBOVÉHO STUDIA A BEZ NIŽŠÍHO STUPNĚ VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍ)

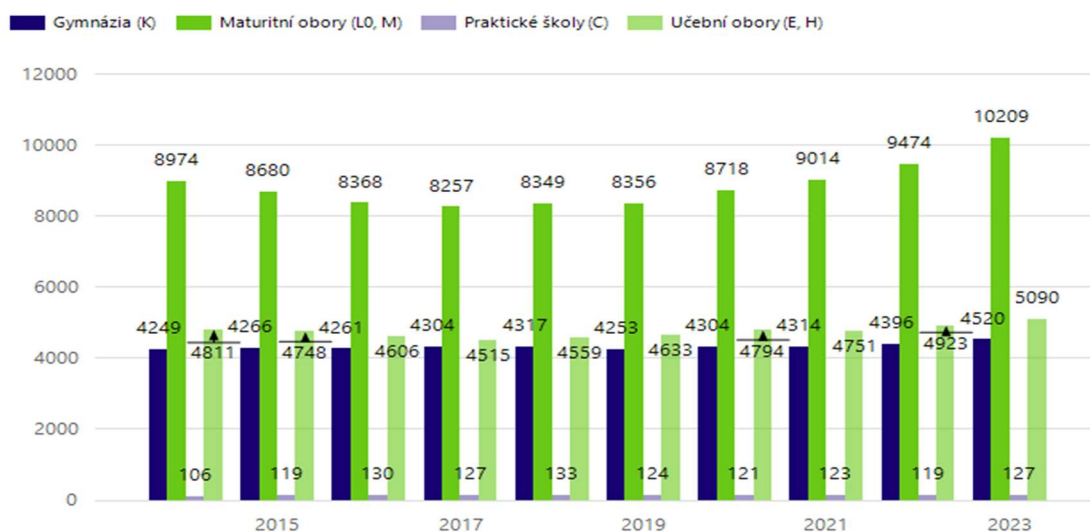
Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT M8

Nejméně žáků v denním studiu v Kraji Vysočina bylo ve středních školách ve školním roce 2017/2018, kdy došlo k ukončení dlouhodobého poklesu počtu žáků. V následujících školních letech už počty žáků ve středních školách každoročně stoupají až k letošním 19 946 žákům. Počtem žáků se rok 2023 přiblížil k roku 2012 a v dalším roce, s tím, jak bude na SŠ přicházet další silný ročník, se dá předpokládat další navýšení. Školní roky 2024/2025 a 2025/2026 by měly být tedy vrcholem nárůstu středoškoláků. V dalších letech by mělo docházet k úbytku žáků 9. ročníků, tedy i zájemců o studium na SŠ.

Další graf nabízí detailnější pohled na střední školství v Kraji Vysočina z pohledu jednotlivých stupňů vzdělávání. Počet žáků se oproti minulému roku zvýšil ve všech skupinách vzdělávání. U maturitních oborů L0 a M o 735 žáků, u skupiny učebních oborů E a H o 167 žáků, u gymnázií K o 124 žáků a u praktických škol C o 8 žáků.

Celkový počet žáků SŠ studujících v Kraji Vysočina se zvýšil o 1 034. Došlo ke zvýšení počtu absolventů středních škol o 164 a ke zvýšení počtu nově přijatých žáků o 375.

GRAF. Č. 25: POČET ŽÁKŮ NA SŠ V KRAJI VYSOČINA V LETECH 2014–2023 V JEDNOTLIVÝCH STUPNÍCH VZDĚLÁNÍ (DENNÍ STUDIUM, BEZ NÁSTAVBOVÉHO STUDIA A BEZ NIŽŠÍHO STUPNĚ VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍ)

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT M8

Graf znázorňuje, že v maturitních oborech L0, M je nejvíce žáků. Spolu s oborem K (gymnázium) se v jakémkoliv oboru zakončeném maturitní zkouškou vzdělává 14 729 žáků, což je 73,8 % ze všech žáků, kteří navštěvují střední školy v denní formě vzdělávání. Zbývajících 5 217 žáků – 26,2 % studuje na některém z učňovských oborů H nebo E.

V nástavbovém denním studiu (dále také L5) k 30. 9. 2023 studovalo 562 žáků, což je o 12 žáků více než rok předchozí. Dálkovou formou studovalo 1 267 žáků, kombinovanou 205 a večerní formou 13 žáků. Absolventů v dalších formách studia bylo 539, do 1. ročníků v jiné než denní formě nastoupilo 602 žáků.

NIŽŠÍ STUPEŇ NA VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍCH

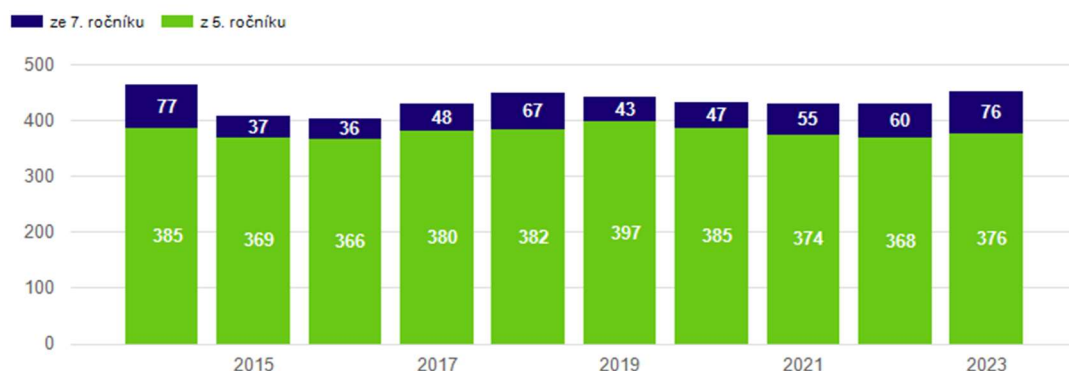
V odpovídajících třídách víceletých gymnáziích v Kraji Vysočina bylo k 30. 9. 2023 1 878 žáků (134 žáků v 1. a 2. ročnících šestiletých gymnázií a 1 744 žáků v 1. – 4. ročnících osmiletých gymnázií). Z celkového počtu 21 908 žáků 6. až 9. tříd jich 8,6 % studuje na některém víceletém gymnázii v kraji.

GRAF Č. 26: POČET ŽÁKŮ NA NIŽŠÍM STUPNI VÍCELETÝCH GYMNÁZIÍ V KRAJI VYSOČINA V LETECH 2014-2023

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT M3

GRAF Č. 27: POČET ŽÁKŮ, KTERÍ PŘEŠLI DO STŘEDNÍCH ŠKOL Z 5. NEBO 7. TŘÍDY ZŠ

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT M3

Od školního roku 2023/2024 přibyla jedna třída šestiletého gymnázia, celkem se tedy otevřelo 15 tříd osmiletého a 3 třídy šestiletého gymnázia. Na střední školu z 5. nebo 7. ročníku ve školním roce 2022/2023 přešlo 452 žáků. Z 5. ročníků přechází na víceleté gymnázium přibližně 7,2 % žáků, ze 7. ročníků přibližně 1,5 % žáků ročně.

TABULKA Č. 9: PŘIHLÁŠKY NA SŠ V KRAJI VYSOČINA

	2023		2022		2021		2020	
	Počet přihlášek*	Přijetí**	Počet přihlášek*	Přijetí**	Počet přihlášek*	Přijetí**	Počet přihlášek*	Přijetí**
Gymnázia (4letá)	1 418	733	1 276	666	1 151	665	1 314	690
Lycea	442	227	378	217	344	192	376	206
Obory M (bez lyceí)	696	649	639	610	582	577	564	580
Obory L (bez nástaveb)	4 317	2 340	3 849	2 150	3 466	2 193	3 404	2 086
Obory H	3 033	2 474	2 668	2 514	2 392	2 412	2 545	2 310
Obory E	138	163	141	206	108	246	144	168

Zdroj dat: Šetření OŠMS

* Počet přihlášek v 1. kole

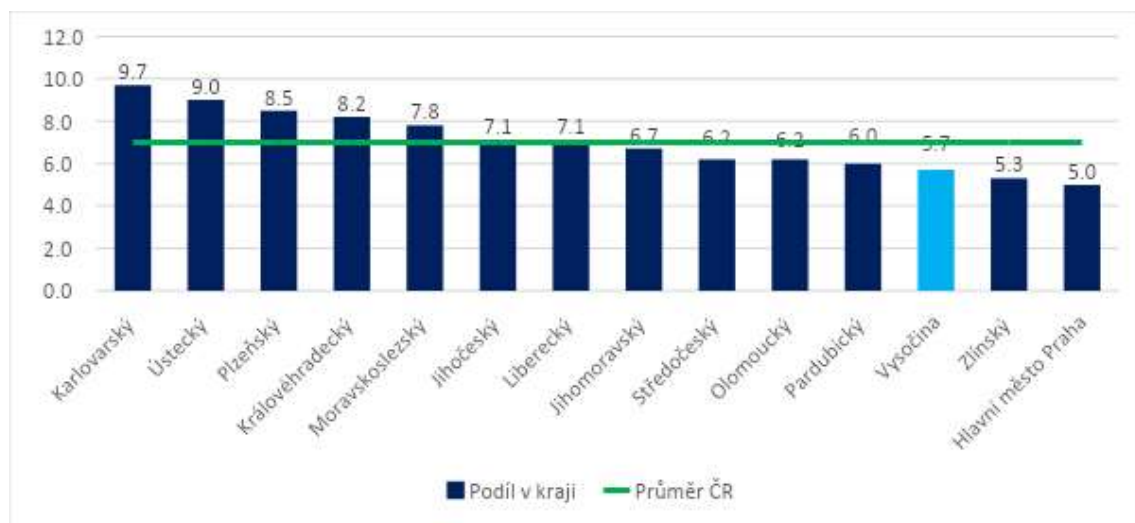
** Celkem plán přijetí za obor za všechna kola přijímacího řízení

TABULKA Č. 10: PROCENTUÁLNÍ VYJÁDRĚNÍ ÚSPĚŠNOSTI PŘIJETÍ

Skupiny oborů	2023	2022	2021	2020	2019
Gymnázia (4letá)	51,6%	51,7%	57,0%	51,2%	54,2%
Lycea	51,4%	57,4%	55,8%	54,8%	67,4%
Obory M (bez lyceí)	53,7%	55,0%	63,0%	61,9%	64,8%
Obory L (bez nástaveb)	95,8%	99,1%	102,1%	105,4%	106,5%
Obory H	82,4%	94,3%	101,5%	92,0%	95,8%
Obory E	118,1%	146,1%	227,8%	118,3%	138,4%

Zdroj dat: Šetření OŠMS

GRAF Č. 28: PŘEDČASNÉ ODCHODY ZE STŘEDNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PO KRAJÍCH (ROK 2020)

Zdroj dat: www.datapaq.cz/?g=kraj&v1=predcasne_odchody_ze_stredniho_vzdelavani_2020&vis=barchart

Jedná se o podíl žáků předčasně odcházejících ze středního vzdělávání, protože byli vyloučeni, zanechali vzdělávání, přestali být žáky školy pro nepostoupení do vyššího ročníku, nesplnili podmínky pro konání zkoušky nebo ukončili vzdělávání bez předepsané zkoušky.

V Kraji Vysočina v roce 2020 předčasně ukončilo střední vzdělávání 5,7 % žáků, což bylo třetí nejvyšší číslo v porovnání s ostatními kraji. Průměr ČR byl 7 % žáků.

VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍ OBORY

Mezi hlavní priority DZ ČR 2023–2027 patří nastavení struktury oborů středního vzdělávání tak, aby odpovídala na jedné straně potřebám trhu práce a společenskému, technologickému a ekonomickému vývoji společnosti, na straně druhé zájmu uchazečů. Vzhledem ke stoupající poptávce po všeobecně vzdělávacích oborech je žádoucí zvyšovat kapacity lyceí a gymnázií i v Kraji Vysočina.

Pro školní rok 2024/2025 schválilo MŠMT zapsání 8 oborů lyceí v Kraji Vysočina (3 technické, 2 přírodovědné, 1 ekonomické, 1 zdravotnické a jedno pedagogické), a tím došlo ke zvýšení kapacity oborů lyceí o 545 míst. Následující tabulky č. 7 a č. 8 řeší maximální počet míst určených pro 1. ročníky a maximální procento 15letých, kteří se mohou vzhledem ke kapacitě v 1. ročnících nebo v odpovídajících třídách víceletých gymnázií na některý ze všeobecných oborů dostat.

Tabulka č. 7 vyjadřuje teoretickou kapacitu prvních ročníků tím, že je celková kapacita oboru vydělena čtyřmi (u víceletého gymnázia šesti nebo osmi). Tabulka č. 8 pak pracuje s touto kapacitou a vyjadřuje procentuální zastoupení všeobecných oborů v 1. ročnících. Z tabulky je patrné, že na všeobecně vzdělávací obory se v roce 2023 mohlo dostat až 30,5 % patnáctiletých, od roku 2024 se zvýšenými kapacitami je to téměř 32 % patnáctiletých. Predikce na další roky počítá s kapacitou oborů z roku 2024. Vidíme zvyšující se procento, které je výsledkem snižování počtu patnáctiletých.

TABULKA Č. 7: TEORETICKÁ KAPACITA VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍCH OBORŮ V 1. ROČNÍKU SŠ

Rok	2023	2024
Kapacita 5. ročníku – 8. letá gymnázia	484,6	484,6
Kapacita 3. ročníku – 6. letá gymnázia	81,7	81,7
Kapacita 1. ročníku – 4. letá gymnázia	864,2	864,2
Kapacita lyceí 1. ročník	249,0	385,3

Zdroj dat: Rejstřík škol

TABULKA Č. 8: MAXIMÁLNÍ PROCENTO PATNÁCTILETÝCH V 1. ROČ. VŠEOBECNĚ VZDĚLÁVACÍCH OBORŮ

Rok	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Predikce 15letých dle ČSÚ	5 505	5 703	5 490	5 431	5 045	5 181	4 898	5 318
Max. % 15letých v 5. ročníku 8. letých gymnázií	8,80%	8,50%	8,83%	8,92%	9,61%	9,35%	9,89%	9,11%
Max. % 15letých ve 3. ročníku 6. letých gymnázií	1,48%	1,43%	1,49%	1,50%	1,62%	1,58%	1,67%	1,54%
Max. % 15letých v 1. ročníku 4. letých gymnázií	15,70%	15,15%	15,74%	15,91%	17,13%	16,68%	17,64%	16,25%

Rok	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Max. % 15letých v 1. ročníku lyceí	4,52%	6,76%	7,02%	7,09%	7,64%	7,44%	7,87%	7,25%
Max. % 15letých celkem ve všeobecném vzdělávání	30,51%	31,84%	33,07%	33,43%	35,99%	35,05%	37,07%	34,14%

Zdroj dat: Rejstřík škol, ČSÚ

VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY

V Kraji Vysočina působilo dle rejstříku škol k 1. 1. 2024 celkem 12 vyšších odborných škol (dále také „VOŠ“), z toho kraj jich zřizuje 7 a 5 je soukromých. Pro školní rok 2023/2024 vykázalo studenty pouze 10 VOŠ (9 škol v denním studiu, 7 v ostatních formách studia). Z celkového počtu je jedna VOŠ samostatná (soukromá), ostatní jsou součástí právního subjektu, který vykonává činnost střední školy.

Ve školním roce 2023/2024 studuje v denní formě studia 357 studentů (z toho v prvních ročnících 163; v závěrečných ročnících 96). VOŠ se člení celkem na 28 studijních skupin. V ostatních formách vzdělávání studovalo celkem 603 studentů.

Nejvyšší povolený počet žáků VOŠ uvedený v rejstříku škol k 30. 9. 2023 činil 960 žáků (kapacita VOŠ v denním studiu).

OPATŘENÍ A KLÍČOVÉ AKTIVITY

Opatření C.1/ Nastavení oborové struktury škol a podpora širší uplatnitelnosti absolventů oborů odborných škol

Podle výchozího stavu a s ohledem na demografický vývoj je třeba vytvářet nové kapacity středních škol, resp. uzpůsobovat jejich oborovou strukturu, včetně upřednostňování těch oborů vzdělávání, které umožňují navazující studium ve vyšších odborných a vysokých školách na úkor neobsazovaných oborů vzdělání.

Oborová struktura středního vzdělávání v kraji bude zohledňovat uplatnění absolventů v regionu a perspektivu jejich osobnostního rozvoje a dalších vzdělávacích cest. Dále viz kritérium H.3.2 c) až f).

K informování o oborové struktuře škol i uplatnění po škole přispějí pravidelně aktualizované stránky studujnavysocine.cz, které nabízejí přehled všech středních škol v kraji a jejich oborů, tříděné podle zájmů žáka o studium.

K popularizaci oborů v kraji přispěje tzv. Vysočina Education festival, který je každoroční přehlídkou všech oborů středního vzdělávání obsahově rozdělený podle zaměření s cílem představit novinky v odborném i všeobecném vzdělávání.

C.1.1/ Posílit všeobecné vzdělávání v kraji – navýšit kapacity gymnázií a lyceí

Podle výchozího stavu a s ohledem na demografický vývoj je třeba klást mimo jiné důraz na větší zastoupení oborů všeobecného vzdělávání na středních školách. Toto lze realizovat buď místně navyšováním kapacit gymnázií či lyceí, případně transformací části kapacit odborných maturitních oborů na lycea, podporou nových kapacit a institucí lyceí. Dále viz kritérium H.3.2 a), H.3.2 b).

C.1.2/ Podpořit rozvoj kompetencí žáků nematuritních oborů, např. prostřednictvím větší účasti žáků nematuritních oborů v programu Erasmus+

Kraj bude podporovat rozvoj kompetencí žáků nematuritních oborů, a to realizací zážitkových akcí pro skupiny žáků s cílem zaměřit se na měkké kompetence. Pro učitele žáků nematuritních oborů budou realizovány navazující workshopy.

Pro zajištění účasti žáků nematuritních oborů v programu Erasmus+ uspořádá krajský úřad semináře, ve spolupráci s Domem zahraniční spolupráce, zaměřené mimo jiné na sdílení informací o možnostech odborných stáží žáků v zahraničí.

Nedílnou součástí aktivit budou aktivity, jejichž cílem je zaměřit se na žáky, kteří jsou ohroženi předčasným odchodem ze vzdělávání. I když tento problém není s ohledem na počty těchto žáků, pro kraj zásadní (třetí nejmenší počet předčasných odchodů v rámci ČR). Těmto žákům budou poskytovány především individuální konzultace a individuální podpora ve formě vyhledávání a doporučení vhodných učebních materiálů. Důležitá je i spolupráce se školním psychologem nebo výchovným poradcem.

C.1.3/ Posílit kvalitu vybraných gramotností (čtenářská, matematická, finanční, mediální, digitální atd.), zejména u žáků nematuritních oborů

V rámcových vzdělávacích programech se gramotnost objevuje pro pojmenování finanční, digitální, matematické, čtenářské a dalších gramotností. Gramotnost v širším smyslu pojmenovává kvality člověka v různých oblastech lidské činnosti a promítá se do obsahu, cílů a klíčových kompetencí vzdělávání. Jde tedy o pojmenování souborů znalostí, dovedností, postojů a hodnot, které žák využije v běžném životě. Ty mají významné místo i v rámci celoživotního vzdělávání.

Kraj Vysočina bude podporovat rozvoj gramotností prostřednictvím realizace vzdělávacích akcí zaměřených na čtenářskou, matematickou, finanční, mediální, digitální gramotnost, AI (pozitiva, rizika, deepakes...), na dezinformace (fake news), kyberšikanu, sociální sítě – podpora kritického myšlení a vyhodnocování informací. Akce zrealizuje především Vysočina Education. Využít lze vzdělávací akce a zdroje, které nabízí např. NPI, projekt Kurikulum.

Opatření C.2/ Zaměření výuky na kompetence

Střední vzdělávání rozvíjí v návaznosti na základní vzdělávání vědomosti, dovednosti a kompetence žáka a připravuje ho na další studium na vysokých a vyšších odborných školách, nebo na kvalifikovaný výkon povolání a pracovních činností. RVP stanoví tři okruhy kompetencí – občanské, klíčové a odborné. Kompetence lze chápat jako dovednost aplikovat znalosti na praktické situace, základní principy a metody specifických oblastí.

Vývoj společnosti spojený s dynamickými změnami v průmyslu, službách a dalších odvětvích reflektuje potřebu transformovat vzdělávání žáků. Předním cílem vzdělávání tedy již nemůže být pouze shromažďování znalostí a jejich učení se zpaměti, ale musí být kladen důraz na širší pojetí znalostí. Důležitá je schopnost v první řadě zajistit si přístup k různým druhům informací, shromáždit je, porozumět jim a následně je posoudit. Klade se velký důraz na rozvoj gramotností, jakožto nezbytnou podmínku pro dosažení vzdělávacích cílů a rozvoj potřebných kompetencí žáků.

Kraj Vysočina bude podporovat zaměření výuky na kompetence ve vazbě na opatření uvedená níže.

C.2.1/ Podpořit projektovou, badatelskou výuku, aktivity na podporu podnikavosti a aktivizace žáků a dalších moderních didaktických forem, snížit podíl frontální výuky

Podpora podnikavosti jako sada dovedností potřebných pro život rychle se v měnících podmínkách v občanské, profesní i osobní sféře bude probíhat formou výcviku podnikavých učitelů, zřízením podnikavé platformy pro ZŠ a SŠ s cílem sdílení inspirací, realizace stáží ve školách a spolupráce mezi členy platformy. Kraj zrealizuje dvoudenní setkání podnikavých škol – členů platformy s cílem dalšího vzdělávání a intenzivního sdílení.

C.2.2/ Podpořit zapojení žáků do chodu školy, žákovských samospráv, debatních klubů, podpora dobrovolnických aktivit a žákovských projektů

K získání kompetencí pro demokratickou kulturu a pro osobní život přispěje podpora těchto kompetencí ve vzdělávání, například formou realizace participativních rozpočtů, podporou účasti na dobrovolnických aktivitách (například zapojení do programu DofE) nebo účastí na projektech Post

Bellum, dále setkáváním a sdílením, zejména s větším zapojením učitelů základů společenských věd a občanské výchovy.

C.2.3/ Podpořit využití moderních technologií ve výuce, realizace aktivit vedoucích k rozvoji technických kompetencí žáků

Budou realizovány vzdělávací aktivity zaměřené na získání kompetencí v oblasti práce s moderními technologiemi, s důrazem na využití umělé inteligence ve výuce. Opomenuty nebudou ani vzdělávací aktivity zaměřené na zkvalitnění praktické přípravy v odborných školách

Pokračovat bude spolupráce na projektu „Kraje pro bezpečný internet“. V rámci nabídky NPI (včetně projektu Kurikulum) budou školy využívat služby krajského ICT metodika, pedagogové se budou moci zúčastnit kurzů digitálních kompetencí a nové informatiky a zúčastnit se či se zapojit do celé řady vzdělávacích aktivit – seminářů, webinářů, podcastů, Digi Roadshow a spolupráce s IT GURU.

C.2.4/ Podpořit vzdělávání v environmentální oblasti

V rámci environmentálních víkendů, které pro učitele SŠ bude pořádat kraj, budou řešena témata. jako jsou klimatická změna, modrozelená infrastruktura, chytrá krajina, biodiverzita, ochrana přírody, chemie ŽP, dekarbonizace, počasí a podnebí, voda, ovzduší, půda, geologie. Na tato témata budou zaměřené i jednodenní odborné stáže pro učitele. V rámci modernizace infrastruktury bude doporučováno využívat metodiku https://www.mzp.cz/cz/skola_ochrana_klimatu_metodika.

C.2.5/ Podpořit odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce

Vědomosti, dovednosti a kompetence potřebné pro výkon povolání poskytuje odborné vzdělávání. Optimální nabídka odborného vzdělávání ve vztahu k regionálním potřebám trhu práce a revize obsahu odborného vzdělávání, včetně zlepšení kvality praktické přípravy, jsou podmínkou pro zajištění kvalitního odborného vzdělávání. Kraj bude podporovat propojení odborného vzdělávání ve školách s firemní praxí zejména ve formě stáží pedagogů, úzké spolupráce s firemními partnery, včetně účasti odborníků z praxe ve výuce. Nedílnou součástí bude propojení s praxí formou ročníkových, popř. maturitních prací zaměřených na konkrétní řešení problémů s praxí. K realizaci opatření je možné využít projektů zjednodušeného vykazování, zejména šablony z oblasti personální podpory (Koordinátor spolupráce školy a zaměstnavatele SŠ) nebo šablonu zaměřenou na inovativní vzdělávání žáků v SŠ.

Opatření C.3/ Získání kvalitních nových učitelů s ohledem na stárnutí učitelské populace

Jednotlivá podopatření přispějí ke zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků v předškolním vzdělávání. Kvalitní učitelé jsou klíčovým předpokladem kvalitní výuky. Profesní podpora učitelů je jedním ze strategických cílů v oblasti vzdělávání. Strategie 2030+ zmiňuje jako jednu z nejefektivnějších metod zvyšování kvality vzdělávacího systému sdílení příkladů dobré praxe a s tím související vytváření podmínek pro předávání zkušeností, mentoring, koučování a další formy profesního rozvoje pedagogů. Podobná doporučení předkládá Česká školní inspekce ve svých zprávách o stavu českého školství. Z analýzy aktuální situace v českých školách vyplývá, že mezi českými pedagogy existuje silná potřeba po vzájemném sdílení, profesním rozvoji a metodické podpoře.

C.3.1/ Vytvořit systematickou podporu začínajících učitelů v kraji

Kraj Vysočina zajistí podporu začínajících učitelů, a to formou mentorské podpory (individuální mentoring), pořádáním workshopů se zaměřením na adaptační proces a výjezdním vzdělávacím seminářem pro začínající učitele s vytvořeným prostorem pro sdílení zkušeností a kolegiální podporu.

C.3.2/ Podpořit pozitivní vnímání učitelské profese – např. realizace ceny Učitel Vysočiny

Kraj Vysočina přispěje k pozitivnímu vnímání učitelské profese. Jedním z nástrojů je již tradičně realizace ceny Učitel Vysočiny, která v souladu s principy soutěže Global Teacher Prize Czech Republic vyhodnotí a následně odmění a dále prezentuje 10 nejlepších učitelů z kraje. Navazující aktivita s názvem „Hrdý učitel“ zahrnuje workshopy na podporu inovativních forem výuky, aktivita s názvem „Učiteling“ setkání inovativních učitelů, výherců Učitele Vysočiny a dalších zájemců.

C.3.3/ Podpořit realizaci supervizních skupin pro učitele a dalších aktivit podporujících well-being učitelů

Kraj bude realizovat aktivitu, v rámci které vznikne aktivní síť odborníků (školních psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů, metodiků prevence a výchovných poradců) s cílem zlepšit psychickou odolnost a well-being u žáků a pracovníků ve školství.

Kraj dále podpoří individuální supervize pro školní poradenské pracovníky a asistenty pedagoga s cílem např. předcházet rozvoji syndromu vyhoření, poskytne kolegiální podporu asistentům pedagoga s cílem zajištění dostupnosti metodického vedení a jejich dalšího profesního rozvoje. Navazující vzdělávací aktivity budou zaměřené na prevenci a zvládání rizikového chování u žáků, zejména žáků s mentálním postižením, s poruchou autistického spektra, duševním onemocněním a oslabením kognitivních funkcí.

Pro učitele, asistenty pedagoga a další pedagogické pracovníky bude k dispozici škola well-beingu, pro sborovny budou realizovány workshopy k podpoře well-beingu uvnitř pedagogického sboru a k budování komplexního dobrého klimatu na škole.

C.3.4/ Podpořit programy na rozvoj dobrého klimatu na školách, prevence šikany

Well-being lze pojmenovat jako duševní a fyzické zdraví a pocit celkové pohody. Je podstatný nejen pro žáky, kterým pomáhá se do školy těšit a dosahovat v ní lepších výsledků, ale i pro pedagogy jako prevence proti syndromu vyhoření. Well-being se zaměřuje nejen na duševní zdraví dětí, ale také na jejich fyzickou kondici a pohybové dovednosti. V rámci vzdělávacího procesu je tedy potřeba reflektovat také rovinu podpory pohybových aktivit dětí a žáků ve školách, a to nejen v hodinách tělesné výchovy, ale v rámci různých činností během dne stráveného ve škole. Současně je potřeba podporovat také mimoškolní pohybové aktivity organizovaného charakteru.

Na podporu well-beingu žáků a dobrého klimatu u žáků ve třídě – ve smyslu spokojené dítě se lépe učí – bude kraj realizovat tréninkové aktivity, které může učitel použít pro podporu well-beingu u žáků a k podpoře jednotlivých aspektů well-beingu.

Kraj bude realizovat aktivitu, v rámci které vznikne aktivní síť odborníků (školních psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů, metodiků prevence a výchovných poradců) s cílem zlepšit psychickou odolnost a well-beingu u žáků a pracovníků ve školství.

V rámci aktivity budou popularizovány projekty mj. Národního ústavu duševního zdraví, např. „Všech pět pohromadě“ – vzdělávací program zaměřený na duševní gramotnost a sociálně emoční učení pro učitele, dále projekty z. s. „Nevypust' duši“ nebo Státního zdravotního ústavu „Zdravá škola“.

V rámci projektů Projekty zjednodušeného vykazování – šablony pro SŠ – aktivita personální podpora dojde k podpoře podpůrných personálních pozic, zejména školního speciálního pedagoga SŠ, školního psychologa SŠ a sociálního pedagoga SŠ.

Většinu vzdělávacích aktivit zastřeší Vysočina Education, zapojit se je možné i do programů NPI, NÚDZ, SZÚ a dalších subjektů.

Opatření C.4/ Rozvoj a vzdělávání pedagogických pracovníků na SŠ

Mezinárodní výzkumy ukazují, že kvalita učitelů zásadně a přímo úměrně souvisí s dosahovanými výsledky žáků. Lze konstatovat, že v rámci školy je nejdůležitějším faktorem podílejícím se na výkonu žáků a má významnější vliv než organizace školy, vedení nebo finanční podmínky.

C.4.1/ Vzdělávání pracovníků SŠ v rozvoji podnikavosti žáků, projektové, badatelské, tandemové výuce a dalších moderních didaktických formách směřujících k větší aktivizaci žáků a rozvoji jejich kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život

Kraj zrealizuje aktivity na podporu vybraných gramotností ve školách, zaměřené na čtenářskou, matematickou, finanční, digitální a mediální gramotnost, a to zejména formou vzdělávacích kurzů. Na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity bude kraj realizovat DZ aktivitu „Výcvik podnikavého učitele“ – teoretický i praktický výcvik podnikavých učitelů napříč předměty, inspirace k podnikavému přístupu žáků i kolegů. Kromě vzdělávání bude realizována podnikavá platforma s cílem sdílet inspiraci a rozvíjet spolupráci, která vyvrcholí dvoudenním setkáním podnikavých škol.

Viz také opatření C.2.1.

Vzdělávací kurzy bude realizovat Vysočina Education. Obdobně zaměřené kurzy lze realizovat v rámci nabídky NPI.

C.4.2/ Vzdělávání pracovníků SŠ v zavádění formativního hodnocení do výuky

Cílem opatření je podpořit školy a pedagogy v zavádění formativního hodnocení do výuky. Formativní zpětná vazba rozvíjí kompetenci k učení, kompetenci sociální a personální, přispívá ke zlepšení výkonu žáků a celkové kvalitě vzdělávání, podporuje spravedlivý přístup ke vzdělávání, tj. každému žákovi poskytuje šanci, aby v rámci svých možností dosáhl maximálního rozvoje.

Pro následující období bude tedy cílem v oblasti hodnocení jednotlivých žáků dosáhnout toho, aby se formativní zpětná vazba stala běžnou normou přirozeně a efektivně využívanou většinou učitelů.

Formativní hodnocení se pedagogové učí postupně a dlouhodobě, proto v rámci tohoto opatření ke splnění cíle přispěje řada dílčích aktivit. V oblasti základního vzdělávání půjde o aktivity, které nabídne Vysočina Education, Národní pedagogický institut a přispějí další aktivity v rámci projektů, např. Kurikulum, Projekty zjednodušeného vykazování – šablony pro SŠ – aktivita Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání v SŠ.

C.4.3/ Rozvoj pracovníků SŠ v oblasti efektivní komunikace

K rozvoji pracovníků SŠ v oblasti efektivní komunikace přispěje např. kurz komunikace ve škole zaměřený na různé aspekty komunikace především se žáky, s rodiči i uvnitř sborovny. Kurzy přispějí rovněž k podpoře nastavení dobrého klimatu ve škole.

C.4.4/ Vzdělávání pracovníků SŠ v oblasti kariérového vzdělávání

Ve vybraných středních školách bude zavedený modifikovaný model kariérového poradenství (dále také „KP“), a to prostřednictvím mentorů, proškolení školních koordinátorů kariérového poradenství či výchovných poradců, kteří mají KP v agendě.

Dále bude realizováno vzdělávání pro kariérové poradce, včetně setkávání a sdílení kariérových poradců, např. i formou tzv. letních škol. Vzdělávací akce budou rovněž zaměřené na spolupráci třídních učitelů a kariérových poradců ve škole. Realizaci vzdělávacích akcí zajistí Vysočina Education.

C.4.5/ Podpora intervizních schůzek pedagogů, stáží, stínování a komunit vzájemného učení

Komunity vzájemného učení (učící se skupiny), stáže pedagogů, stínování či intervizní schůzky pomáhají pedagogům s postupnými a trvalými změnami v jejich praxi. Mohou fungovat mezi učiteli napříč různými školami, ale mohou velmi dobře probíhat i v rámci učitelského sboru jedné školy.

Kraj bude podporovat tyto aktivity v rámci kariérového poradenství, podpory podnikavosti, mentoringu, rovněž také pro začínající a třídní učitele. Kolegiální podpora bude uplatněna i jako cesta

k individuálnímu rozvoji pracovníků podpůrných profesí (školních poradenských pracovníků, speciální pedagogů, školních psychologů apod.). Aktivity budou realizovány i ve spolupráci s projektem Kurikulum.

C.4.6/ Podpora vzdělávání pedagogů v oblasti jazykových, digitálních kompetencí a odborných kompetencí

Možná integrace jazykové přípravy do odborných předmětů, případně posílení výuky odborné terminologie v navrhované změně RVP budou klást zvýšené nároky i na jazykové kompetence učitelů. Kraj bude podporovat stáže pedagogů v zahraničních firmách či v zahraničí, jazykové kurzy, ale i stáže ve firmách v návaznosti na stáže žáků. Odpovídající kompetence lze získat např. v rámci projektů Projekty zjednodušeného vykazování – šablony pro SŠ – Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání v SŠ.

Kraj bude realizovat vzdělávací aktivity zaměřené na získání kompetencí v oblasti práce s moderními technologiemi, s důrazem na využití umělé inteligence ve výuce, a to opět formou kurzů i s praktickým zaměřením. Učitelé odborných předmětů se budou vzdělávat formou odborných přednášek a stáží přímo ve firmách, aby došlo k propojení soudobých technologií s obsahem odborného vzdělávání a zároveň byli připraveni na implementaci inovované oborové soustavy.

S využíváním moderních technologií souvisí i bezpečnost na internetu. Projekt pod záštitou Národního kybernetického centra a Asociace krajů ČR „Kraje pro bezpečný internet“ bude i nadále podporovat aktivity pro vzdělávání v této oblasti zábavnou formou, a to prostřednictvím e-learningu, videí, tutoriálů, pracovních listů a soutěží.

V rámci nabídky NPI (včetně projektu Kurikulum) budou školy využívat služby krajského ICT metodika, pedagogové se budou moci zúčastnit kurzů digitálních kompetencí a nové informatiky a zúčastnit se či zapojit se do celé řady vzdělávacích aktivit – seminářů, webinářů, podcastů, Digi Roadshow a spolupráce s IT GURU.

Přehled opatření

Opatření	Aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Financování	Spolugesce
C.1	C.1.1	Zvýšení kapacity gymnaziálních oborů a lyceí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	Obce, KV
C.1	C.1.2	Zvýšení počtu zahraničních stáží nematuritních oborů	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV
C.1	C.1.3	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	VysEdu, NPI, KV
C.2	C.2.1	Počet vzdělávacích akcí pro učitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	VysEdu, KV
C.2	C.2.2	Počet škol zapojených do programu Post Bellum a DofE	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
C.2	C.2.3	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na práci s moderními technologiemi	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu

Opatření	Aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Financování	Spolugesce
C.2	C.2.4	Počet škol zapojených do programů EVVO	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV
c.2	C.2.5	Počet škol se zavedenou efektivní spoluprací s firmou	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, NPI
C.3	C.3.1	Počet vzdělávacích kurzů pro začínající učitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV
C.3	C.3.2	Realizace ceny Učitel Vysočiny	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	Školy, KV, VysEdu
C.3	C.3.3	Počet supervizních skupin podporujících well-being učitelů	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
C.3	C.3.4	Počet vzdělávacích aktivit zaměřených na podporu pozitivního klimatu ve škole / prevenci šikany	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
C.4	C.4.1	Počet vzdělávacích akcí pro učitele SŠ na podporu podnikavosti	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
C.4	C.4.2	Počet vzdělávacích akcí pro učitele SŠ na podporu formativního přístupu	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
C.4	C.4.3	Počet vzdělávacích akcí v oblasti efektivní komunikace	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
C.4	C.4.4	Počet vzdělávacích akcí v oblasti KP	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
C.4	C.4.5	Počet intervizních schůzek nebo stínování nebo komunit vzájemného učení	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
C.4	C.4.6	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na jazykové, digitální a odborné kompetence	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu

D. PODPORA A ROZVOJ PEDAGOGŮ A LEADERŮ ŠKOL

Při snaze o kvalitní vzdělávání je potřeba se soustředit na podporu rozvoje učitelů i ředitelů škol, jejichž prostřednictvím může dojít k posunu v kvalitě výuky i samotných škol.

ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI

V českém vzdělávacím systému hrají klíčovou roli ředitelé škol. Ve srovnání se zeměmi OECD je autonomie našich ředitelů jedna z největších. Ředitel může provést až 70 % rozhodnutí a pouze zbývající část je v pravomoci územní samosprávy či státu, oproti tomu v zemích OECD se rozsah ředitelských pravomocí pohybuje kolem 40 %. Z toho vyplývá důležitost podpory a rozvoje ředitelů škol. Další důležití aktéři ovlivňující kvalitu vzdělávání jsou samozřejmě učitelé. Především ti začínající jsou významně ohroženi rychlým vyhořením a odchodem ze vzdělávacího systému a je potřeba jim věnovat systematickou podporu. Péče o pohodu učitelů (well-being), nabídka supervize a kvalitního vzdělávání, podpora vzájemného setkávání učitelů, či budování interních mentorů ve školách, to jsou jednotlivé kroky, které mohou přispět k větší spokojenosti našich učitelů a v důsledku pak i ke spokojenosti a lepším výsledkům žáků.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY

V roce 2023 bylo dle výkazů P1-04 ve školách a školských zařízeních celkem 15 547 zaměstnanců (fyzických osob) všech zřizovatelů, což je nárůst o 417 zaměstnanců. Z celkového počtu je 13 051 žen, což je 83,9 %, se zdravotním postižením bylo vykázáno 493 pracovníků, na mateřské dovolené bylo k 31. 12. 2023 152 zaměstnanců, na rodičovské dovolené pak 497 zaměstnanců.

Nárůst počtu pedagogických pozic je výsledkem nového způsobu financování, který umožňuje prodloužit délku provozu MŠ, u základních a středních škol rozšířit počty vyučovaných hodin, např. vyšším dělením hodin nebo i zvýšením počtu tříd. Další navýšení počtu pedagogických pracovníků souvisí se zvyšováním vykázaných podpůrných opatření a tedy s nárůstem přijímaných pedagogů, např. asistentů pedagoga. Další nárůst pedagogických pracovníků je také důsledkem většího počtu dětí a žáků ve školách.

TABULKA Č. 11: POČET VYUČUJÍCÍCH V KRAJI VYSOČINA K 30. 9. 2023

Počet vyučujících	Počet učitelů	Přepočtení na plně zaměstnané	V adaptačním období
v mateřské škole	1 832	1750,1	162
v přípravném stupni ZŠ speciální	4	3,5	2
v přípravné třídě ZŠ	16	14,8	1
na 1. st. základní školy	2 324	1737,5	128
na 2. st. základní školy	2 272	1825,9	137
ve střední škole	2 616	2173,7	275
z toho na nižším stupni gymnázia	427	199,2	24
ve vyšší odborné škole	170	34,7	4
Celkem	8 577	7541,2	670

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT R13-01

TABULKA Č. 12: OSTATNÍ PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI ŠKOL

Ostatní pedagogičtí pracovníci škol		Fyzické osoby	
		2022	2023
Asistent pedagoga	v mateřské škole	283	317
	ve třídě přípravného stupně ZŠ speciální	2	3
	v přípravné třídě základní školy	6	9
	v základní škole	991	1 064
	ve střední škole	61	63
	ve vyšší odborné škole	0	0
	celkem	1 341	1 453
Vychovatelé		0	0
Psychologové		21	36
Trenéři		22	24
Speciální pedagogové		34	50
z toho logopedové		9	8

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT R13-01

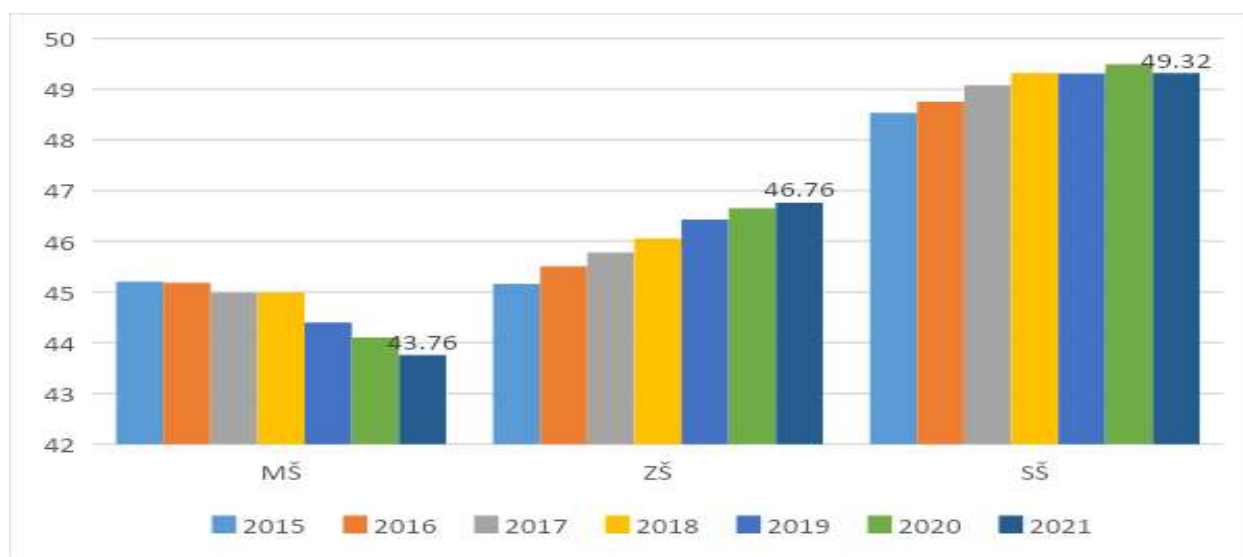
TABULKA Č. 13: PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI VYKONÁVAJÍCÍ SPECIALIZOVANÉ, METODICKÉ NEBO METODOLOGICKÉ ČINNOSTI

Pedagogičtí pracovníci vykonávající specializované, metodické nebo metodologické činnosti		Fyzické osoby	
		2022	2023
Výchovný poradce		280	285
Koordinátor v oblasti informačních a komunikačních technologií		221	233
Metodik prevence sociálně patologických jevů		234	234
Uvádějící učitel		392	521
Druh specializované činnosti	Koordinace v oblasti informačních a komunikačních technologií	65	58
	Tvorba a následná koordinace ŠVP a vzdělávacích programů VOŠ	71	67
	Prevence sociálně patologických jevů	90	89
	Činnost v oblasti environmentální výchovy	55	52
	Činnost speciálního pedagoga v oblasti školské logopedie	6	4
	Činnost v oblasti prostorové orientace zrakově postižených	0	0

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT R13-01

PEDAGGOVÉ

GRAF Č. 29: PRŮMĚRNÝ VĚK UČITELŮ V KRAJI VYSOČINA VE VEŘEJNÝCH ŠKOLÁCH

Zdroj dat: MŠMT

Jak už bylo popsáno v kapitole o základním nebo středním školství, v Kraji Vysočina stárne učitelský sbor v základních a středních školách. Průměrný věk učitelek v MŠ v roce 2021 byl 43,7 let a z grafu je patrné, že dochází k omlazení sboru, zatímco u ZŠ je průměrný věk 46,8 let. Z grafu lze vyčíst, že v roce 2015 přitom na tom byly oba stupně škol podobně, průměrný věk se pohyboval kolem 45 let. Stejný vývoj jako u ZŠ zaznamenává v Kraji Vysočina i střední školství, průměrný věk učitelů je téměř 50 let.

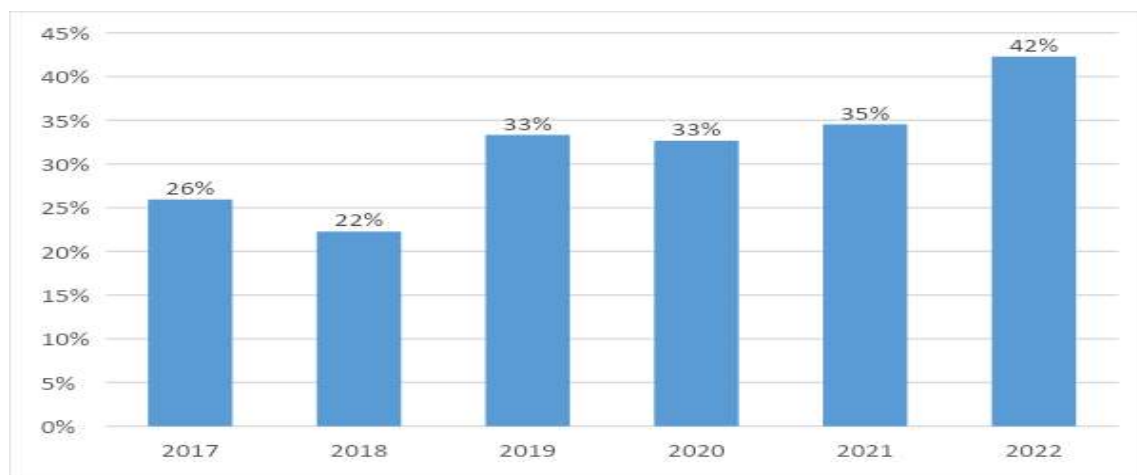
GRAF Č. 30: POČET ZAČÍNÁJÍCÍCH UČITELŮ V KRAJI VYSOČINA V JEDNOTLIVÝCH TYPECH ŠKOL

Zdroj dat: MŠMT

V MŠ bylo pro rok 2022 v Kraji Vysočina 79 začínajících učitelek, počet postupně klesá od roku 2019. Na ZŠ bylo ve stejném roce 128 začínajících učitelů, na SŠ pak 124 začínajících učitelů, zde lze vypořovovat vzrůstající trend.

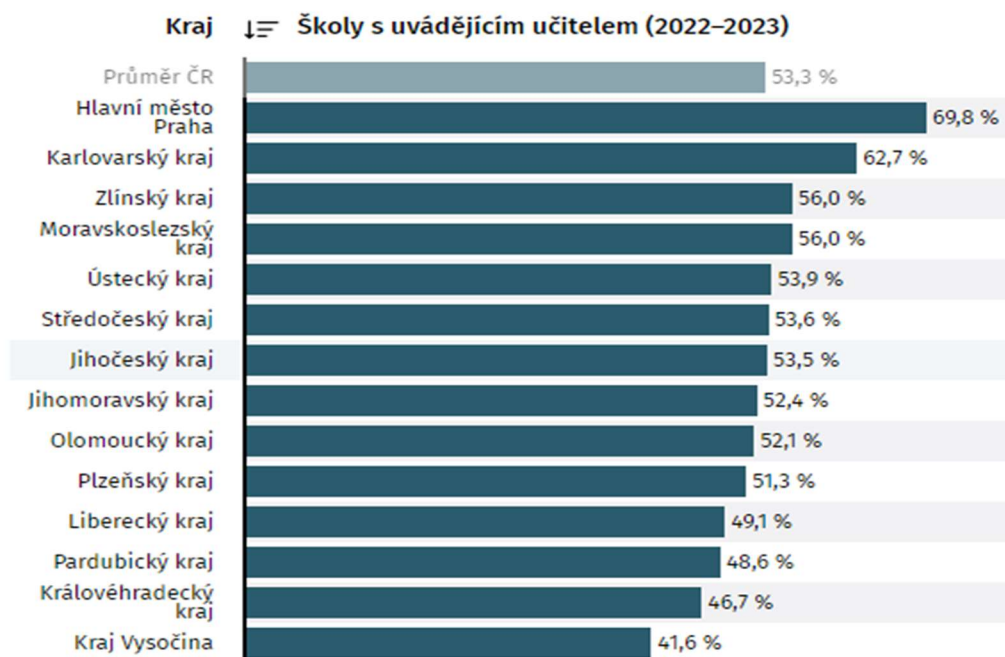
GRAF Č. 31: PODÍL ZŠ V KRAJI VYSOČINA, KTERÉ MĚLY UVÁDĚJÍCÍHO UČITELE PRO ZAČÍNÁJÍCÍHO.

Zdroj dat: MŠMT

Jedná se o podíl běžných základních škol s alespoň jedním uvádějícím učitelem ve škole.

GRAF Č. 32: ZŠ S UVÁDĚJÍCÍM UČITELEM

Zdroj dat: MŠMT

V Kraji Vysočina bylo pro školní rok 2022/2023 42 % základních škol, které vykázaly alespoň jednoho uvádějícího učitele. Průměr ČR je 53,3 %, v hlavním městě Praha to bylo téměř 70 % základních škol.

Dle MŠMT byl plat učitelů včetně vedoucích pracovníků v roce 2022 průměrně 48 204 Kč měsíčně, přičemž průměrná mzda v Česku ve stejném roce dle údajů ČSÚ dosáhla částky 40 353 Kč. V tabulce č. 14 lze vidět vývoj mezd učitelů v Kraji Vysočina za jednotlivé typy škol v čase a jejich srovnání s celorepublikovým průměrem.

TABULKA 14: PRŮMĚRNÁ HRUBÁ MĚSÍČNÍ MZDA UČITELŮ V MŠ, ZŠ A SŠ V KRAJI VYSOČINA

Rok	MŠ		ZŠ		SŠ	
	Ø ČR	Kraj Vysočina	Ø ČR	Kraj Vysočina	Ø ČR	Kraj Vysočina
2015	23 981	23 245	28 365	27 435	28 952	28 021
2016	25 057	24 508	29 779	29 025	30 277	29 451
2017	26 554	25 747	32 111	30 954	32 280	30 945
2018	29 383	28 315	35 692	34 378	36 434	34 868
2019	33 648	33 018	41 066	40 175	41 588	40 822
2020	36 677	37 096	45 069	45 564	45 431	47 698
2021	39 196	38 956	48 939	48 529	49 483	50 333
2022	39 579	38 836	49 863	49 142	50 927	51 109

Zdroj dat: ČSÚ

V roce 2022 pobíraly učitelky MŠ v Kraji Vysočina průměrnou hrubou mzdu 39 836 Kč, kdy došlo k meziročnímu snížení o 121 Kč. Za průměrem ČR zaostávaly o 743 Kč. Učitelé ZŠ v Kraji Vysočina pobírali v roce 2022 průměrnou hrubou mzdu 49 142 Kč, kdy se meziročně zvýšily jejich mzdy průměrně o 612 Kč. Oproti průměru ČR měli učitelé z Vysočiny menší hrubou mzdu v průměru o 923 Kč. Učitelé ve SŠ si měsíčně v roce 2022 vydělali hrubou mzdu 51 109 Kč, roční nárůst činil 776 Kč, a překročili průměrnou mzdu učitele ČR o 182 Kč.

V roce 2022 pobírali muži – řídící pracovníci průměrnou hrubou mzdu 80 515 Kč, ženy na stejných pozicích pobíraly průměrně o 5 643 Kč méně.

OPATŘENÍ A KLÍČOVÉ AKTIVITY

Pozn.: Opatření a klíčové aktivity v této kapitole se týkají pedagogů na všech typech škol, pokud není specifikováno jinak.

Opatření D.1/ Podpora a rozvoj ředitelů

Zásadním předpokladem kvalitního vzdělávání jsou profesionální učitelé a pedagogický leadership ředitele školy. Připravení a motivovaní učitelé mohou lépe uplatňovat moderní formy výuky a reagovat na společenské změny a globální trendy. Efektivní a úspěšné řízení školy výrazně ovlivňuje kvalitu vzdělávacího procesu. Kraj Vysočina ve spolupráci s Vysočinou Education ve snaze o podporu nastavení systému komplexní profesní přípravy ředitelů stojí za realizací úspěšného projektu Leadership akademie a realizuje platformy pro setkávání vedoucích pracovníků středních škol. Kraj Vysočina si uvědomuje zvyšující se administrativní zátěž ředitelů škol, a proto nabízí možnost využívat spolupráce s Projektovou kanceláří (krajskou příspěvkovou organizací) s cílem odlehčit administrativní zátěže.

D.1.1/ Podpora kompetencí ředitelů jako leaderů pedagogického procesu

Kraj podpoří ve spolupráci s Vysočinou Education mentorskou a konzultační podporu pro vedení škol, přičemž podpora bude poskytována pracovníkům dle kategorií (junior school leader, experienced a senior school leader) formou workshopů, individuálního poradenství, mentoringu a intervizních setkání dle potřeb. Realizován bude územní leadership s cílem organizovat, koordinovat a reflektovat jejich vzájemné učení (zkušenější pro začínající a naopak). Ředitelé škol budou součástí učící se komunity, aktivity se zaměří na jejich vzájemnou spolupráci v území, podpoří „společnou“ odpovědnost za vzdělávací proces, výsledky a wellbeing žáků v daném území. Pro ředitele základních

škol je možné využít na podporu aktivity projektu Střední článek podpory (např. onboarding pro začínající ředitele).

D.1.2/ Systematická podpora pro začínající ředitele

Kraj Vysočina zajistí podporu začínajících ředitelů, a to formou mentorské podpory (individuální mentoring), pořádáním workshopů se zaměřením na adaptační proces a přispěje k vytvoření prostoru pro sdílení zkušeností a kolegiální podporu. Dále také D.1.1.

D.1.3/ Pravidelné síťování ředitelů a vedoucích pracovníků škol

Kraj zrealizuje minimálně dvakrát ročně výjezdní workshopy pro ředitele a vedoucí pracovníky s cílem sdílet příklady dobré praxe, zajistit výměnu zkušeností, podpořit diskuse a na aktuální témata zaměřené vzdělávací aktivity.

D.1.4/ Podpora procesu snížení administrativní zátěže ředitelů

Projektová kancelář Kraje Vysočina realizuje pro školy bezplatně dotační management, spisovou službu, facility management, sdílené ICT služby, zpracování ekonomických agend (včetně platebního portálu) a problematiku GDPR. Participace na těchto činnostech bude za podpory kraje pokračovat i v dalších letech.

Opatření D.2/ Podpora a rozvoj začínajících učitelů

Pedagogové hrají nezastupitelnou roli při formování a rozvoji žáků, a proto je důležité poskytnout jim nejen potřebné zdroje, ale také adekvátní podporu při vstupu do jejich profese i příležitost k osobnímu a profesnímu růstu. Uvádění začínajícího učitele je přitom důležitou součástí v nové profesi a novém kolektivu, napomáhá k socializaci, sebevědomí a sebereflexi začínajícího učitele. Nejčastěji přiděluje uvádějícího učitele začínajícímu učiteli ředitel školy na základě zkušeností uvádějícího učitele a podobné aprobace.

Od 1. ledna 2024 je každá škola povinna (bez ohledu na povahu zřizovatele) nastavit adaptační proces pro začínající pedagogy a zavést pozici uvádějícího učitele. Na zajištění adaptačního období budou školám poskytovány finanční prostředky na základě normativu dle školského zákona (§ 161 odst. 1). Jak je vidět z předchozích dat, pro některé školy tato situace bude nová, je proto potřeba nastavit v kraji odpovídající nabídku mentorských kurzů pro uvádějící učitele, sdílení dobré praxe a další aktivity, které napomohou k osvojení této činnosti v každé škole. Adaptační období je rozhodující etapou, která ovlivňuje pedagogickou kariéru každého začínajícího učitele. Významně působí na to, zda začínající učitel zůstane nejen v dané škole, ale také v českém školství.

K zajištění adaptačního období je poskytována taktéž metodická podpora ze strany MŠMT a Národního pedagogického institutu – www.projektsypo.cz/prirucky-zu.

D.2.1/ Nastavení systému podpory pro začínající učitele

Kraj Vysočina zajistí ve spolupráci s Vysočinou Education podporu začínajícím učitelům, a to formou mentorské podpory (individuální mentoring), pořádáním workshopů se zaměřením na adaptační proces a výjezdním vzdělávacím seminářem pro začínající učitele s vytvořeným prostorem pro sdílení zkušeností a kolegiální podporu.

D.2.2/ Podpora uvádějících učitelů

Novelou zákona č. 563/2005 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, bylo zakotveno adaptační období učitele s účinností od 1. 1. 2024 včetně ustavení pozice uvádějícího učitele. Samotná legislativní úprava není dostačující a vyžaduje realizaci dalších opatření. Kraj Vysočina zajistí podporu začínajících učitelů, a to formou workshopů se zaměřením na adaptační proces a vytvořením prostoru pro sdílení zkušeností a kolegiální podporu. Další metodickou podporu je možné získat v rámci projektu již skončeného projektu SYPO.

Opatření D.3/ Podpora a rozvoj třídních učitelů

Třídní učitel je učitel, který organizačně řídí a výchovně vede kolektiv žáků ve třídě. Koordinuje výchovnou a vzdělávací činnost všech učitelů vyučujících ve třídě a spolupráci s rodiči. Vede pedagogickou dokumentaci a provádí administrativní činnosti ve své třídě. Výchovná pozice učitele pro třídu je obsahově mnohotvárná, odborně náročná a velmi osobně zodpovědná. Třídní učitel musí čelit překážkám ve své práci, jako je administrativní zátěž, časová náročnost nebo problémové chování žáků. Začínající třídní učitel je často odkázán spíše na neformální podporu starších kolegů než na podporu od vedení školy. Například ve školách neexistuje dokument, který by definoval oblasti působení třídního učitele, povinnosti a časové harmonogramy s uvedením konkrétních požadavků v daném časovém období.

D.3.1/ Podpora aktivit pro třídní učitele

V Kraji Vysočina se uděluje cena Učitel Vysočiny. Cenu vyhlašuje krajská příspěvková organizace Vysočina Education ve spolupráci s Krajem Vysočina. Nový koncept ceny, který se osvědčil už v loňském roce, přibližuje regionální ocenění v rámci Global Teacher Prize CZ a hledá vhodné kandidáty z Kraje Vysočina pro toto ocenění. Ve sledovaném období bude pokračovat realizace ceny Učitel Vysočiny, která v souladu s principy Global Teacher Prize Czech Republic vyhodnotí, následně odmění a bude dále prezentovat 10 nejlepších učitelů z kraje. Navazující aktivita s názvem „Hrdý učitel“ bude zahrnovat workshopy na podporu inovativních forem výuky, a to včetně podpory třídních učitelů.

Opatření D.4/ Podpora a rozvoj well-beingu a psychohygieny pedagogů

Pro učitele, asistenty pedagoga a další pedagogické pracovníky bude k dispozici škola well-beingu, pro sborovny budou realizovány workshopy k podpoře well-beingu uvnitř pedagogického sboru a k budování komplexního dobrého klimatu ve škole. Ve spolupráci s organizací Vysočina Education budou realizovány kurzy s cílem předcházet rozvoji syndromu vyhoření. Je možné se zapojit i do programů NPI, NÚDZ, SZÚ a dalších subjektů.

D.4.1/ Podpora supervizních skupin pro pedagogy

Obecně jsou funkce supervize vzdělávací, podpůrné a řídicí. Ve školství pomáhají učitelům odhalit dynamiku školní třídy, podstatu vztahu žák a učitel, učitel a rodič apod. Supervizor je průvodcem, který pomáhá supervidovanému jedinci, týmu, skupině či organizaci vnímat a reflektovat vlastní práci a vztahy, být u nalézání nových řešení problematických situací. Supervize může být zaměřena na prohloubení prožívání, lepší porozumění, uvolnění tvořivého myšlení a rozvoj nových perspektiv profesního chování.

Kraj bude podporovat supervizní skupiny pro nejrůznější skupiny pedagogických pracovníků a zaměření, vždy na základě principu dobrovolnosti. Před zahájením vlastní supervize proběhnou vzdělávací akce vysvětlující podstatu supervize a jak zavést supervizi do školství.

D.4.2/ Podpora využití mentoringu pro pracovníky škol a ŠZ, absolvování mentorských kurzů s cílem budovat interní mentory ve školách

Mentoring, zejména individuální, bude součástí aktivit pro skupiny pedagogických pracovníků, a to zejména pro začínající učitele, pro koordinátory kariérového poradenství, v rámci formativního přístupu. Kromě toho pro střední školy kraj zrealizuje mentorské kurzy s možností získat kvalifikaci „mentor“, a to zejména pro ředitele, zástupce, kariérové poradce, třídní a uvádějící učitele.

D.4.3/ Podpora setkávání komunit vzájemného sdílení napříč školami i uvnitř škol a síťování inovativních učitelů

Komunity vzájemného učení (učící se skupiny), stáže pedagogů, stínování či intervizní schůzky pomáhají pedagogům s postupnými a trvalými změnami v jejich praxi. Mohou fungovat mezi učiteli napříč různými školami, ale mohou velmi dobře probíhat i v rámci učitelského sboru jedné školy.

Kraj bude podporovat tyto aktivity v rámci kariérového poradenství, podpory podnikavosti, mentoringu, rovněž také pro začínající a třídní učitele. Kolegiální podpora bude uplatněna také jako cesta k individuálnímu rozvoji pracovníků podpůrných profesí (školních poradenských pracovníků, speciální pedagogů, školních psychologů apod.).

D.4.4/ Podpora zkvalitnění kompetencí učitelů odborného vzdělávání

V souvislosti s technologickým rozvojem je nezbytné inovovat znalosti učitelů odborného vzdělávání a uvést je do souladu s aktuálním stavem moderních technologií v praxi. Kraj bude podporovat efektivní spolupráci škola – firma a to především podporou odborných stáží v prostředí reálné praxe. K realizaci přispějí mj. projekty zjednodušeného vykazování, akce typu Zetor show. Spolupráce s firmami bude nadále probíhat i v rámci soutěže Ideathon, kdy žáci řeší reálné problémy – tzv. „výzvy“ přímo definované firemním prostředím.

Opatření D.5/ Zvýšení efektivity a kvality hodnocení žáků

Efektivní hodnocení žáků by především mělo být objektivní, postavené na jasně stanovených kritériích hodnocení. Žáci by měli být součástí procesu, měli by dostávat komplexní a konstruktivní zpětnou vazbu, v různé formě a přiměřenou možnostem žáků. Učitel by měl využívat různé formy hodnocení, objektivně, spravedlivě a na základě faktů informovat rodiče a žáci by dopředu měli znát jeho požadavky. Ke zvýšení efektivity a kvality hodnocení žáků se učitelé zapojí do vzdělávacích aktivit s tímto cílem, ať už z nabídky Vysočiny Education, NPI, popř. dalších vzdělávacích institucí. Financování těchto kurzů bude umožněno např. v rámci Projektů zjednodušeného vykazování – šablony pro SŠ – Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání v SŠ.

D.5.1/ Podpora škol a pedagogů v zavádění formativního přístupu k hodnocení a zpětné vazbě

Cílem opatření je podpořit pedagogy v zavádění formativního hodnocení do výuky. Formativní hodnocení se pedagogové učí postupně a dlouhodobě, proto v rámci tohoto opatření ke splnění cíle přispěje řada dílčích aktivit. V oblasti středního vzdělávání půjde o aktivity, které nabídne Vysočina Education, Národní pedagogický institut a přispějí další aktivity v rámci projektů, jako např. Kurikulum, Projekty zjednodušeného vykazování – šablony pro SŠ – aktivita Osobnostně sociální a profesní rozvoj pracovníků ve vzdělávání v SŠ).

Opatření D.6/ Podpora a řízení škol

Aby mohly školy zajišťovat kvalitní výuku pro každého žáka, potřebují nezbytně systémovou podporu. Spektrum činností, které školy, resp. jejich vedení, vykonávají, je široké. Ředitel školy zodpovídá jak za kvalitu vzdělávání (pedagogické procesy a inovace), tak za vedení organizace (výkon manažerské a statutární role). V malých školách, kterých je na Vysočině nejvíce ze všech krajů, je administrativní činnost mnohdy vykonávaná pouze ředitelem. Proto je třeba vytvořit podmínky, které umožní ředitelům škol věnovat většinu času činnostem, které mají největší dopad na kvalitu učení dětí a žáků, což je pedagogické vedení školy. Kraj Vysočina bude iniciovat setkání se zástupci projektu Střední článek podpory, projektovou kanceláří a dalšími institucemi, které mohou být podpůrným prostředkem při řízení škol.

Napříč kraji ČR se setkáváme s jevem, kdy jeden zřizovatel zřizuje velmi malé školy jako samostatné právnické osoby bez ohledu na efektivitu a negativní důsledky pro kvalitu vzdělávání, které tato forma organizace škol může přinášet. MŠMT chce pro zřizovatele vytvořit inspirativní model nejmenší efektivní velikosti školy, tedy takové velikosti, při které je důvodné, aby škola existovala jako samostatná právnická osoba. Opatření přinese vyšší míru profesionalizace vedení školy jako

právnícké osoby, umožní efektivní sdílení pedagogických i nepedagogických pozic a ve svém důsledku přispěje k vyšší kvalitě vzdělávání. Kraj Vysočina, který tímto vývojem bude zcela určitě postižen, se chce aktivně podílet na vytváření modelu nejmenší efektivní velikosti školy na úrovni jednoho zřizovatele, diskutovat a přinášet podnětné příklady ze svého území.

Pro účinné intervence, které povedou ke zvyšování kvality a výkonnosti vzdělávací soustavy, je třeba disponovat komplexní sadou kvalitních dat, přesvědčivými modely efektivity jednotlivých intervenčních nástrojů i dlouhodobými analýzami dopadů jejich aplikace a pilotními studiemi.

D.6.1/ Evidence-based policy

Kraj Vysočina bude pokračovat v otevřenosti ve sdílení dat o školské soustavě směrem k veřejnosti a prostřednictvím krajské aplikace Datový sklad bude zpracovávat a agregovat informace z různých databází o vzdělávání (včetně ÚIV) pro jejich další vyhodnocení, které bude použité pro řízení vzdělávací politiky kraje.

D.6.2/ Spolupráce se zástupci projektu Střední článek podpory, Projektovou kancelář Kraje Vysočina

Projektová kancelář Kraje Vysočina realizuje pro školy zřizované kraje bezplatně dotační management včetně veřejných zakázek, spisovou službu, facility management, sdílené ICT služby, zpracování ekonomických agend (včetně platebního portálu) a problematiku GDPR. Participace na těchto činnostech bude za podpory kraje pokračovat i v dalších letech. Pravidelné setkávání, např. na workshopech ředitelů škol, zvýší možnost efektivněji využívat spolupráce s Projektovou kancelář Kraje Vysočina s cílem odlehčit administrativní zátěže. Projektová kancelář nabízí své služby i pro nezřizované organizace a to za úplatu.

Projekt Střední článek podpory realizuje v území cílenou podporu, zejména v oblasti managementu, správy organizace a vedení lidí. Metodici středního článku jsou prostředníky v obousměrné komunikaci mezi MŠMT a územím, zprostředkovávají zpětnou vazbu od škol i zřizovatelů v dané lokalitě, zajišťují přenos důležitých informací směrem ke školám a poskytují konkrétní pomoc a podporu jednotlivým školám a jejich zřizovatelům. Kraj se bude v rámci projektu nadále setkávat s cílem propojování a spolupráce v území.

D.6.3/ Dlouhodobý monitoring výsledků vzdělávací soustavy na úrovni kraje, zpřístupnění dat o vzdělávací soustavě široké veřejnosti

Kraj Vysočina v minulém roce zpřístupnil data o vzdělávací soustavě široké veřejnosti na svých stránkách www.kr-vysocina.cz/data%2Da%2Danalyzy/ds-305689/p1=129033. Za tuto aktivitu byl také oceněn v soutěži Egovernment The Best 2023. Kraj Vysočina bude nadále aktualizovat a rozšiřovat data z oboru vzdělávání a v co nejvyšší možné míře je sdílet se širokou veřejností.

Přehled opatření

Opatření	Aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Financování	Spolugesce
D.1	D.1.1	Počet vzdělávacích akcí pro podporu kompetencí ředitelů SŠ	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
D.1	D.1.2	Počet vzdělávacích akcí pro začínající ředitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
D.1	D.1.3	Počet workshopů pro ředitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu

Opatření	Aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Financování	Spolugesce
D.1	D.1.4	Výše příspěvku na provoz PK KV	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, PK KV
D.2	D.2.1	Počet vzdělávacích akcí pro začínající učitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
D.2	D.2.2	Počet vzdělávacích akcí pro uvádějící učitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
D.3	D.3.1	Počet vzdělávacích akcí na podporu třídních učitelů	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
D.4	D.4.1	Počet vzdělávacích akcí na podporu well-beingu pedagogických pracovníků	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
D.4	D.4.2	Počet vzdělávacích akcí na podporu mentoringu	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
D.4	D.4.3	Počet akcí zaměřených na vzájemné sdílení a síťování	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
D.4	D.4.4	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na propojení teorie s praxí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
D.5	D.5.1	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na zavádění formativního přístupu k hodnocení	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
D.6	D.6.1	Využití dat z Datového skladu k řízení vzdělávací politiky	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV
D.6	D.6.2	Počet setkání s projektem Střední článek podpory a s PK KV	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, PK KV
D.6	D.6.3	Zpřístupněná data o vzdělávací soustavě veřejnosti	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV

E. ROVNÝ PŘÍSTUP A EFEKTIVNÍ PODPORA PRO VŠECHNY ŽÁKY BEZ ROZDÍLU

ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI

V České republice má velký vliv na vzdělávací šance dětí socioekonomický status (SES) rodiny, ze které pocházejí. Děti z chudších a méně vzdělaných rodin jsou ohroženy nejen horšími vzdělávacími výsledky, ale třeba i předčasnými odchody ze vzdělávání a následným celoživotním sociálním vyloučením. Tato závislost vzdělávacích výsledků na SES rodiny je stále velkým problémem našeho školského systému. Nutné je zaměřit se na to, aby škola více vyrovnávala nerovné podmínky dětí, a podpořit vliv školy tak, aby pomáhala kompenzovat nepodnětné domácí prostředí.

Do této kapitoly jsou zahrnuty všechny děti a žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým jsou poskytována podpůrná opatření, děti a žáci nadané a děti a žáci – cizinci.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY

Pokud mluvíme o dětech a žácích se SVP, máme na mysli:

- děti (žáky) se zdrav. postižením (§ 16. odst. 9 ŠZ),
- děti (žáky) s jiným zdrav. znevýhodněním,
- děti (žáky) v tabulce č. 16 uvedené v kategorii K, jejichž speciální vzdělávací potřeby vyplývají zejména z odlišného kulturního prostředí v rodině dítěte, malé znalosti kultury české společnosti, omezené znalosti vyučovacího jazyka vč. užívání jiného než vyučovacího jazyka v rodině dítěte,
- děti (žáky) v tabulce č. 16 uvedené v kategorii Z, jejichž speciální vzdělávací potřeby vyplývají zejména z jiných životních podmínek v rodině dítěte, obvykle se jedná o dlouhodobě se vyskytující životní okolnosti, např. sociální vyloučení, výraznou chudobu nebo jiné,
- děti (žáky) v tabulce č. 16 níže uvedené v kategorii V, jejichž speciální vzdělávací potřeby vyplývají z kombinace více faktorů, např. příslušníci etnických menšin, pokud se v rodině nehovoří vyučovacím jazykem, platí odlišná kulturní pravidla a rodina je sociálně vyloučená.

DĚTI A ŽÁCI SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM (16. Odst. 9 ŠZ)

TABULKA Č. 15: DĚTI A ŽÁCI VE SPECIÁLNÍCH NEBO BĚŽNÝCH TŘÍDÁCH PODLE DRUHU ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ K 30. 9. 2023

Zdravotně znevýhodnění podle § 16 odst. 9 ŠZ	MŠ		ZŠ		SŠ	
	Spec. t.	Běžná t.	Spec. t.	Běžná t.	Spec. t.	Běžná t.
Mentální postižení	18	68	468	316	122	67
Sluchové postižení	2	8	0	55	0	29
Zrakové postižení	6	12	0	39	0	9
Se závažnými vadami řeči	138	105	0	280	1	19
S tělesným postižením	7	21	0	47	2	12
S více vadami	32	56	344	188	88	45
Se závažnými vývojovými poruchami učení	0	12	35	2 309	10	910

Zdravotně znevýhodnění podle § 16 odst. 9 ŠZ	MŠ		ZŠ		SŠ	
	Spec. t.	Běžná t.	Spec. t.	Běžná t.	Spec. t.	Běžná t.
Se závažnými vývojovými poruchami chování	1	37	30	536	9	81
S poruchami autistického spektra*	9	62	11	135	4	54
Celkem	213	381	888	3 905	236	1 226

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

* Velká část dětí a žáků s poruchami autistického spektra je zahrnuta do řádku „S více vadami“

Ve speciálních třídách je nejvíce žáků s mentálním postižením a s více vadami. V základních a středních školách se úspěšně všichni žáci se sluchovým, zrakovým a tělesným postižením začleňují do běžné třídy. V běžných třídách je začleněno v MŠ 64,1 %, v ZŠ 81,4 % a v SŠ 83,9 % všech zdravotně znevýhodněných dětí a žáků dle § 16 odst. 9 ŠZ.

TABULKA Č. 16: DĚTI A ŽÁCI SE SVP A NADANÍ V KRAJI VYSOČINA K 30. 9. 2023 ZA JEDNOTLIVÉ TYPY ŠKOL

		Počet dětí MŠ	Počet žáků ZŠ	Počet žáků SŠ
Děti (žáci) se SVP celkem		841	6 355	1 614
z toho	se zdrav. postižením (§ 16 odst. 9 ŠZ)	594	4 793	1 462
	s jiným zdrav. znevýhodněním	62	1 410	320
	odlišné kulturní a životní podmínky	196	373	59
	v tom	kategorie K	169	103
		kategorie Z	17	230
		kategorie V	10	40
	s prodlouženou délkou vzdělávání		42	83
	s upravenými výstupy		794	68
Nadané děti (žáci)		3	92	41
z toho mimořádně nadané		2	39	17
Děti (žáci) s přiznaným PO s kódem NFN		327	1 831	61

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

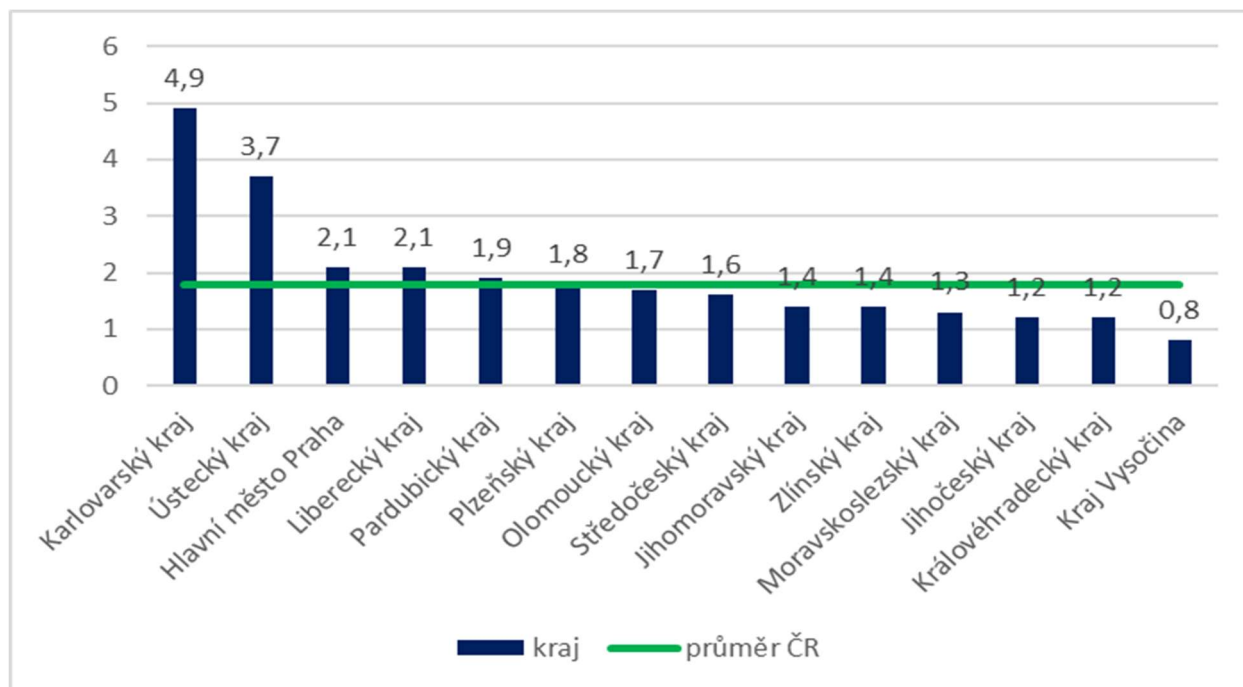
Ve školním roce 2023/2024 se v MŠ vzdělávalo 841 dětí se SVP, což jsou 4,6 % z celkového počtu dětí navštěvující všechny typy mateřských škol.

Ve školním roce 2023/2024 se vzdělávalo 6 355 žáků se SVP v ZŠ a ZŠS, což je 7,4 % z celkového počtu žáků navštěvujících ZŠ.

Ve školním roce 2023/2024 se na SŠ vzdělávalo v denní formě celkem 1 614 žáků se SVP, což je 7,2 % z celkového počtu žáků, kteří střední školu navštěvovali.

Pokud se blíže podíváme na žáky se SVP z důvodu jiných životních podmínek nebo odlišného kulturního prostředí v celorepublikovém srovnání, zjistíme, že v Kraji Vysočina je těchto žáků nejméně.

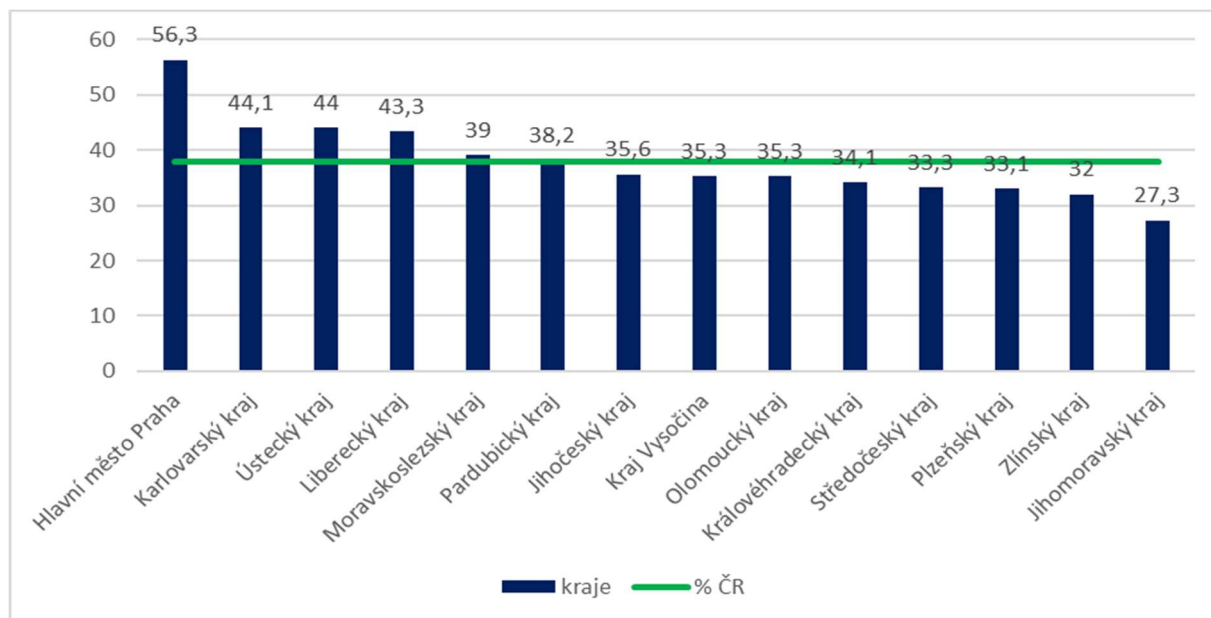
GRAF Č. 33: PODÍL ŽÁKŮ SE SVP Z DŮVODU ODLIŠNÉHO KULTURNÍHO PROSTŘEDÍ NEBO JINÝCH ŽIVOTNÍCH PODMÍNEK (2022/2023) v ZŠ

Zdroj dat: MŠMT

Další graf ukazuje podíl ZŠ, které pravidelně hradily svým žákům školní obědy. V Kraji Vysočina hradí obědy některým svým žákům 35,3 % škol. Z dat není patrné, zda ukazují schopnost škol čerpat prostředky k tomu určené, nebo jestli ukazují potřebu žáků k úhradě obědů.

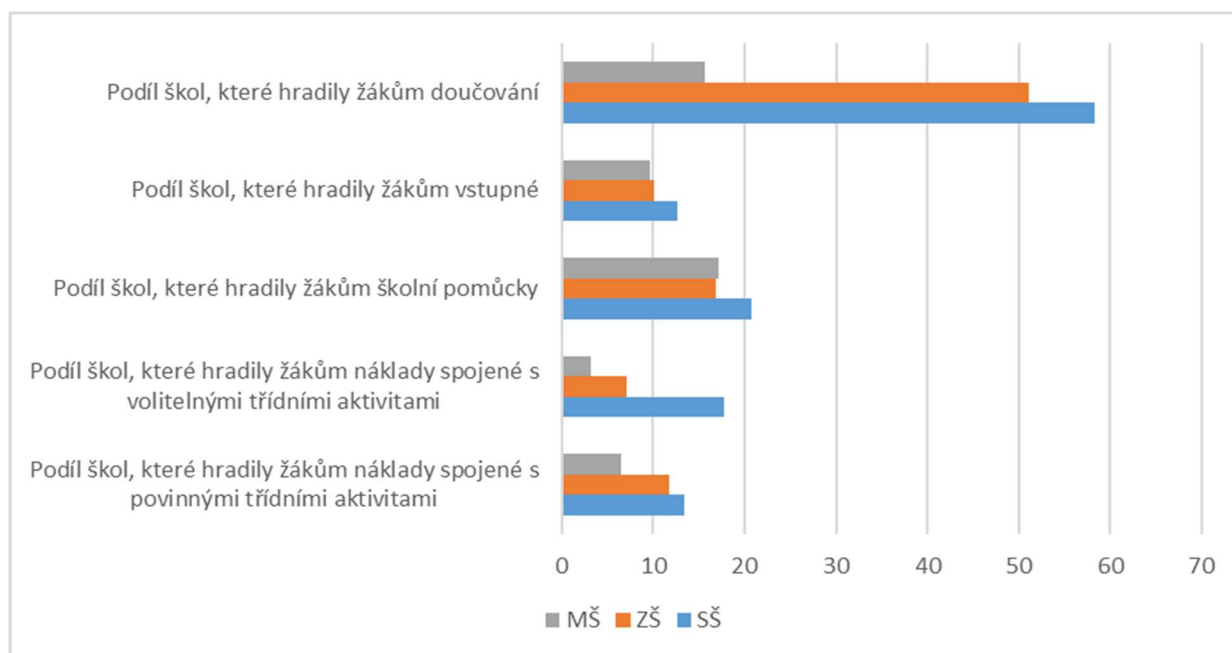
GRAF Č. 34: PODÍL ZŠ, KTERÉ PRAVIDELNĚ HRADILY ŽÁKŮM ŠKOLNÍ OBĚDY (2022).

Zdroj dat: MŠMT

Dle šetření MŠMT se v Kraji Vysočina podílí na úhradách nákladů pro žáky nejvíce střední školy, které ve sledovaných ukazatelích vykázaly podporu žákům více než je průměr v ČR. Mateřské a základní školy se v porovnání s ostatními kraji podílejí na úhradě nákladů pro děti a žáky lehce podprůměrně. Nejvíce se školy podílí na úhradě doučování nebo přispívají na školní pomůcky.

GRAF Č. 35: PODÍL ŠKOL V KRAJI VYSOČINA, KTERÉ SE PODÍLEJÍ NA ÚHRADÁCH NÁKLADŮ PRO ŽÁKY (2022).

Zdroj dat: MŠMT

NADANÍ ŽÁCI

Za nadaného žáka se považuje především žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka se považuje především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

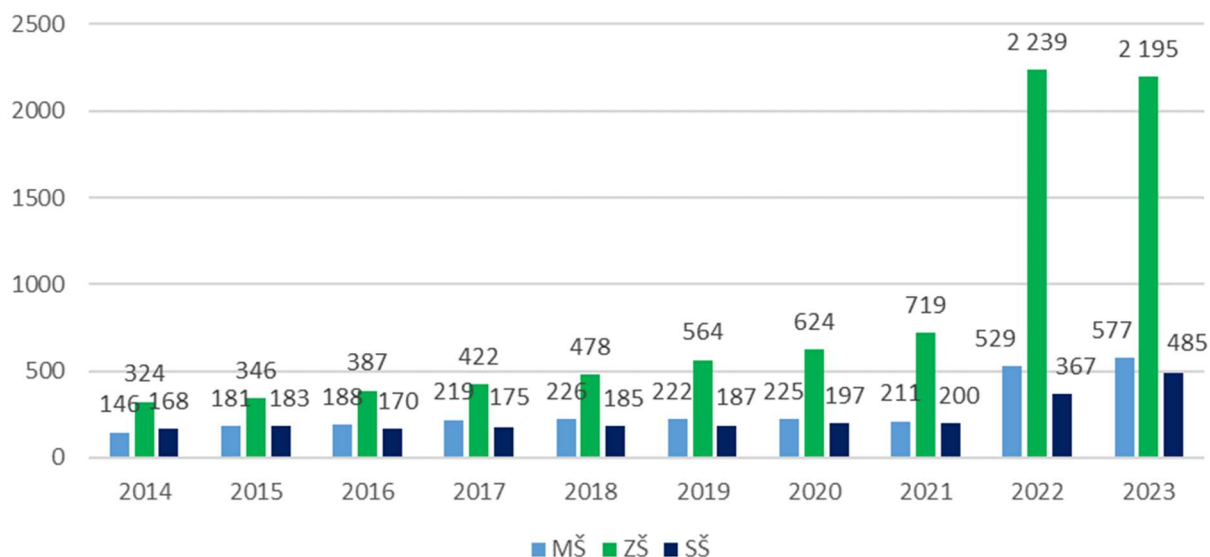
Dlouhodobě mateřské školy nevykazují v Kraji Vysočina žádné nadané děti. V předškolním věku je velice obtížné identifikovat nadání, dítě může procházet obdobím akcelerace vývoje v určité oblasti, velmi záleží také na podnětnosti rodinného prostředí. Dítě projevující známky nadání není zpravidla možné identifikovat jako nadané bez znalosti dalších souvislostí a specifik. Požadavky na diagnózování nadání v předškolním věku v pedagogicko-psychologické poradně se objevují většinou pouze v případě, že rodiče si přejí předčasné zaškolení – předčasný nástup do ZŠ. Ve školním roce 2023/2024 byly poprvé v MŠ vykázané 3 děti jako nadané.

ZŠ v kraji vykázaly 92 žáků nadaných, z toho 39 bylo mimořádně nadaných. Individuální vzdělávací plány (dále též „IVP“) podle § 18 školského zákona pro mimořádně nadané žáky využilo 25 žáků. SŠ v kraji vykázaly 41 žáků nadaných, z toho 17 bylo mimořádně nadaných.

VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ

Nejpočetnější skupiny dětí a žáků z ciziny byly z Ukrajiny, Vietnamu, Slovenska a Mongolska, přičemž ukrajinská národnost začala převažovat přibližně od roku 2018. Počet cizinců, kteří navštěvovali v uplynulých letech MŠ, ZŠ a SŠ na Vysočině, měl stoupající tendenci. Po přílivu uprchlíků z Ukrajiny na jaře 2022 skokově stoupl počet dětí a žáků s cizím státním občanstvím ve všech typech škol.

GRAF Č. 36: POČTY CIZÍCH STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ V KRAJI VYSOČINA V MŠ, ZŠ A SŠ V LETECH 2014–2022

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Z celkového počtu účastníků předškolního, základního a středního vzdělávání představují děti cizinci v MŠ 3,2 %, žáci cizinci v ZŠ 4,7 % a žáci cizinci v SŠ 2,2 %.

Metodickou podporu školám poskytuje krajské centrum podpory Národního pedagogického institutu ČR – NPI Jihlava. Nabízí školám metodickou pomoc, vzdělávací programy, bezplatné služby adaptačních koordinátorů a tlumočnicků.

ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

Kraj Vysočina zřizuje Pedagogicko-psychologickou poradnu a Speciálně pedagogické centrum Vysočina (dále také „PPP a SPC“). Pobočky pro PPP jsou ve Žďáře nad Sázavou, Velkém Meziříčí, Bystřici nad Pernštejnem, Pelhřimově, Moravských Budějovicích, Jihlavě, Třebíči a Havlíčkově Brodě. SPC má pracoviště ve Žďáře nad Sázavou, Havlíčkově Brodě a Jihlavě. V Jihlavě je zřízeno i SPC při mateřské škole, zřizovatelem je město Jihlava. Další SPC zřizuje MŠMT a je při ZŠ a SŠ Březejc.

TABULKA Č. 17: ODBORNÍ PRACOVNÍCI V PPP A SPC V KRAJI VYSOČINA K 30. 9. 2023

		Fyzické osoby	
		PPP	SPC
Pedagogičtí pracovníci		48	26
v tom	psychologové	26	7
	speciální pedagogové	21	19
	metodici prevence	5	0
Sociální pracovníci		2	0
Ostatní odborní pracovníci		0	0
Administrativní pracovníci		4	2

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

OPATŘENÍ A KLÍČOVÉ AKTIVITY

Opatření E.1/ Podpora kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti práce s dětmi s různými potřebami a s heterogenní třídou

Pedagog by měl podporovat rozvoj každého žáka v heterogenní třídě složené z rozmanitých skupin žáků s různými typy znevýhodnění, s nadáním, s odlišným mateřským jazykem, s problémovým chováním i žáků bez speciálních vzdělávacích potřeb. Měl by umožnit žákům pracovat svým tempem, co přispívá jednak k dokončení práce, jednak k zažití úspěchu ve výuce. Jde o náročný proces, ve kterém by se měl pedagog neustále vzdělávat. Vzdělávání v této oblasti bude realizováno z projektů zjednodušeného vykazování, z projektů či činností NPI a Vysočina Education.

E.1.1/ Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně identifikace a podpory nadání) a heterogenní třídou, práce s podpůrnými opatřeními

Kraj Vysočina podpoří realizaci kurzů, které budou zaměřené na prevenci a zvládání rizikového chování u žáků se specifickými vzdělávacími potřebami a také na práci se žáky s odlišným mateřským jazykem. Zároveň kraj podpoří kurzy pro pedagogy zaměřené na nestereotypní vyučování a problémy jako je genderově podmíněná šikana atp.

Pedagogové se budou moci zapojit do aktivit projektu Kurikulum, kdy podpora práce s heterogenní třídou bude součástí vzdělávací nabídky projektu, případně NPI.

E.1.2/ Podpora rozvoje pedagogů v komunikačních dovednostech

Viz také opatření B.5.2.

Opatření E.2/ Podpora fungování školských poradenských zařízení (ŠPZ)

PPP a SPC Vysočina aktuálně realizuje projekt MŠMT OP JAK – CZ.02.02.03/00/22_002/0004045 Institucionalizace specializovaných pozic v ZŠ Kraje Vysočina. Cílem výzvy MŠMT bylo přispět k zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání pro všechny děti, žáky a účastníky zájmového vzdělávání prostřednictvím podpůrných personálních pozic. Projekt má sloužit k ověření modelu institucionalizace podpůrných pedagogických pozic školního psychologa a školního speciálního pedagoga v základních školách, a to buď přímo ve školách nebo prostřednictvím školských poradenských zařízení tak, aby byla dlouhodobě zajištěna stabilita těchto pozic. Aktivita výzvy a cílové skupiny byly zvoleny v návaznosti na Strategii vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+ a dle stanoviska MŠMT odpovídají identifikované potřebě inovací obsahu a metod vzdělávání, zejména při připravované změně kurikula a propojování formálního a neformálního vzdělávání. Podpora byla poskytnuta formou dotace a o konečné výši podpory rozhodovalo MŠMT. Po ukončení projektu dojde k financování ze státního rozpočtu.

V rámci tohoto projektu PPP a SPC Vysočina opakovaně oslovila všech 138 základních škol, které MŠMT určilo jako možné dotčené školy základní školy v Kraji Vysočina s průměrným počtem žáků 20–179.

V rámci projektu Implementace dlouhodobého záměru jsou plánovány aktivity, které výrazně podpoří rozvoj a efektivitu nabízených služeb, a to zejména ve vztahu k pedagogům škol a zákonným zástupcům či přímé práci s klienty.

V rámci projektu bude realizováno vzdělávání, budou pořízeny testové soubory či pomůcky, které pomohou připravit aktivity podporující pedagogické pracovníky jako např. semináře a metodická setkání pro výchovné poradce ZŠ, SŠ, pro metodiky prevence ZŠ a SŠ. Dále jsou plánovaná metodická setkávání pro všechny zájemce z řad pedagogů vždy na konkrétní problematiku týkající se společného vzdělávání – např. cizinci, žáci s mentálním postižením, agrese a šikana ve třídě, školní zralost atd. Zde budou předávány nejen konkrétní metodické informace, ale přímé ukázky postupů, informace a konkrétní seznámení práce s didaktickými a kompenzačními pomůckami. Důraz bude

kladen nejen na metodickou podporu, ale i na vzájemnou výměnu zkušeností, příklady dobré praxe a vzájemné poznání kolegů ze škol a nastavení spolupráce mezi nimi.

Dále bude připravena možnost skupinové intervence pro klienty, kde by bylo možné využít zkušenosti z certifikovaných kurzů – Celostní rozvoj motorické koordinace, grafomotoriky, Neuro vývojová stimulace, Rozvoj předškoláka atd.

PPP a SPC Vysočina sídlí v nově zrekonstruovaných prostorách Krajského poradenského a komunitního centra, popř. v nově zrekonstruovaných pobočkách v Třebíči a Havlíčkově Brodě. Materiální podmínky investičního charakteru jsou pro práci centra na vysoké úrovni. Materiální podmínky neinvestičního charakteru budou zkvalitněny pořízením testovacích úkolů a sad k nim, nezbytných pro práci s klienty, plánuje se pořízení snoozelenu.

TABULKA Č. 18: VÝSLEDKY ŠETŘENÍ ZÁJMU O OP JAK V DOTČENÝCH ŠKOLÁCH

Celkový počet dotčených škol	138
ANO – účast v OP JAK	66
NE – účast v OP JAK	32
bez odpovědi	40

Zdroj dat: PPP a SPC Vysočina

Finanční podpora pro PPP a SPC Vysočina v rámci tohoto projektu byla nastavena pro 66 škol, které projeví zájem se projektu zúčastnit. Vzhledem k situaci na trhu práce (nedostatek odborných pracovníků) a ustoupení některých škol od účasti v projektu v průběhu jeho realizace je realizace projektu nelehká. V lednu 2023 nebyla zapojena žádná škola, postupně byly tyto pozice realizovány v několika školách. K 1. 1. 2024 bylo zapojeno celkově 14 škol, z toho ve dvou ZŠ byl již projekt ukončen (odchod odborného pracovníka). Celkově o práci na pracovní pozici školní psycholog / školní speciální pedagog projevilo vážnější zájem 57 uchazečů.

E.2.1/ Profesní rozvoj pracovníků ŠPZ, včetně síťování pracovníků ŠPZ všech zřizovatelů

Školská poradenská zařízení, resp. jejich zaměstnanci budou podpořeni aktivitami, které výrazně přispějí k rozvoji a efektivitě nabízených služeb, a to zejména ve vztahu k pedagogům škol a zákonným zástupcům či přímé práci s klienty.

V rámci profesního rozvoje se bude jednat především o vzdělávací aktivity, pořízení testových souborů a pomůcek, které budou rovněž použité pro semináře a metodická setkání pro výchovné poradce ZŠ, SŠ, pro metodiky prevence ZŠ a SŠ. Budou realizována metodická setkávání pro všechny zájemce z řad pedagogů, vždy na konkrétní problematiku týkající se společného vzdělávání, např. cizinci, žáci s mentálním postižením, agrese a šikana ve třídě, školní zralost atd. Zde budou předávány nejen konkrétní metodické informace, ale přímé ukázky postupů, informace a konkrétní seznámení práce s didaktickými a kompenzačními pomůckami. Důraz bude kladen nejen na metodickou podporu, ale i na vzájemnou výměnu zkušeností, příklady dobré praxe a vzájemné poznání kolegů ze škol a nastavení spolupráce mezi nimi.

E.3/ Podpora podmínek pro spolupráci škol a rodin

Předškolní příprava dětí ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí a spolupráce s rodinou je zásadní pro úspěšné zvládnutí dalších stupňů vzdělávání a prevenci předčasných odchodů.

Spolupráce školy s rodinou představuje velice významný faktor efektivy vzdělávání dětí a žáků. Je proto úkolem každé školy vytvořit podmínky pro fungování partnerského vztahu s rodiči dětí a žáků, včetně zajištění informovanosti o možnostech jak řešit akutní situace, navázat a pravidelně s nimi udržovat kontakt a nabízet jim rozmanité formy spolupráce.

Kraj Vysočina podpoří individuální supervize pro školní poradenské pracovníky, zaměřené mimo jiné na spolupráci s rodiči a žáky s psychickými problémy. PPP a SPC Vysočina zrealizuje besedy pro zákonné zástupce na různá témata, např. Rozvoj předškoláka, Neuro-vývojová stimulace apod.

Přehled opatření

Opatření	Aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Financování	Spolugesce
E.1	E.1.1	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
E.2	E.2.1	Počet vzdělávacích akcí pro pracovníky ŠPZ	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
E.3	E.3	Počet besed pro zákonné zástupce	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	PPP a SPC, KV, VysEdu

F. PREVENCE A NÁHRADNÍ VÝCHOVNÁ PÉČE

ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI

Předpokladem toho, aby vzdělávání probíhalo efektivně, je bezpečné prostředí ve škole. K tomu napomáhá funkční systém prevence rizikového chování a také dobré fungování školních poradenských pracovišť. Při péči o ohrožené děti (děti se zdravotním postižením, ohrožené špatným zacházením, děti s náročným chováním) je důležitá mezirezortní spolupráce školského a sociálního sektoru.

AKTUÁLNÍ STAV – STRUKTURA VZDĚLÁVACÍ NABÍDKY

Cílem mezioborového tématu je podpora rozvoje dítěte v jeho přirozeném rodinném prostředí nebo ve školách, školských poradenských zařízeních a střediscích výchovné péče, případně prostřednictvím odborné specializované péče v náhradní výchovné péči ve školských pobytových zařízeních. Kapitola se tedy zabývá prevencí rizikového chování ve školách a ústavní a ochrannou výchovou.

PREVENCE RIZIKOVÉHO CHOVÁNÍ VE ŠKOLÁCH

Ve školách jsou zřizována školní poradenská pracoviště, která slouží k poskytování poradenských a konzultačních služeb pro žáky, jejich zákonné zástupce a pedagogy. Za poskytování poradenských služeb ve škole zodpovídá ředitel školy, případně jím pověřený zástupce ředitele. Tyto služby mohou ve školách zabezpečovat školní psycholog nebo školní speciální pedagog, výchovný poradce (kariérový poradce), školní metodik prevence, případně asistent speciálního pedagoga. Odbornou a metodickou podporu poradenským pracovníkům ve škole poskytují pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogická centra a střediska výchovné péče a externí certifikovaní poskytovatelé primární prevence.

V Kraji Vysočina bylo k 30. 9. 2023 ve všech typech škol 36 psychologů, 50 speciálních pedagogů, 285 výchovných poradců a 234 metodiků prevence sociálně patologických jevů.

ÚSTAVNÍ A OCHRANNÁ VÝCHOVA

Školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy poskytují péči jinak zajišťovanou osobami odpovědnými za výchovu dětem s nařízenou ústavní výchovou nebo uloženou ochrannou výchovou. Je možné zde využít i speciálně pedagogické a psychologické služby také v ambulantní formě, a to pro dítě, které pobývá mimo zařízení. Zařízeními jsou: diagnostický ústav (dále též „DÚ“), dětský domov (dále též „DD“), dětský domov se školou (dále též „DD se školou“) a výchovný ústav (dále též „VÚ“). Činnost těchto zařízení je upravena zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů.

DIAGNOSTICKÝ ÚSTAV – v Kraji Vysočina není.

DĚTSKÝ DOMOV

Na území Kraje Vysočina je osm DD, z toho jeden soukromý (DD v Budišově), ostatní jsou zřizované krajem.

TABULKA Č. 19: DD V KRAJI VYSOČINA, POČTY A VĚKOVÉ SLOŽENÍ KLIENTŮ, NAPLNĚNOST

Název a sídlo	Počet svěřenců k 31. 10. 2023	Věkové složení				Kapacita	Naplněnost
		3–6 let	7–15 let	5–18 let	nad 18 let		
DD Telč, Štěpnická	21	2	14	4	1	24	87,5 %
DD Humpolec, Libická	29	3	12	10	4	32	90,6 %
DD Senožaty	24	1	19	4	0	32	75,0 %
DD Jemnice, Třešňová	51	2	31	13	5	56	91,1 %
DD Náměšť nad Oslavou, Krátká	31	1	21	4	5	31	100,0 %
DD Rovečné	23	1	16	5	1	24	95,8 %
DD Nová Ves u Chotěboře	31	4	23	3	1	32	96,9 %
DD Budišov	30	3	16	9	2	32	93,8 %
Celkem	239	25	160	39	15	263	90,9 %

Zdroj dat: Výkazy MŠMT – Z14-01

Nejpočetnější skupina klientů DD jsou žáci plnící povinnou školní docházku. V období od 1. 9. 2022 do 31. 8. 2023 bylo přijato 45 nových klientů, naopak odešlo 38 klientů, z toho nikdo do pěstounské péče nebo adopce. Naplněnost se pohybuje od 75 do 100 %. V DD jsou ve velké míře i děti se SVP. Z celkového počtu 240 klientů se jedná o 133 dětí (36 mentálně postižených, 14 jinak zdravotně hendikepovaných, 83 z důvodu odlišného kulturního prostředí nebo jiných životních podmínek).

Vzhledem k aktuálnímu trendu transformace dětských domovů spočívající v oddělení jednotlivých rodinných skupin tak, aby se výchova dětí co nejvíce blížila běžnému rodinnému prostředí, se v případě dětských domovů zřizovaných Krajem Vysočina sídlících v zámeckých areálech, tedy Dětského domova, Nová Ves u Chotěboře 1, a Dětského domova, Jemnice, Třešňová 748 – pracoviště Budkov, jeví stávající míra naplňování představ o rodinném prostředí jako problematická. V budoucnu se chce proto kraj zaměřit na přesun činnosti dotčených dětských domovů do vhodnějších obytných prostor, aby se tak zajistilo dostatečné naplňování potřeb dětí v ústavní výchově v oblasti rodinného prostředí.

DĚTSKÝ DOMOV SE ŠKOLOU

V Kraji Vysočina jsou dvě zařízení tohoto typu, obě zřizuje MŠMT:

- Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna, Počátky, Horní 617 (kapacita DD se školou – 8),
- Dětský domov se školou, středisko výchovné péče a základní škola, Jihlava (kapacita DD se školou – 37).

Výchovný ústav – MŠMT v kraji zřizuje tři VÚ:

- Výchovný ústav, dětský domov se školou, střední škola, základní škola a školní jídelna, Počátky, Horní 617 (kapacita VÚ – 40),
- Výchovný ústav, středisko výchovné péče, střední škola a školní jídelna, Černovice, Jirákova 285 (kapacita VÚ – 48),
- Výchovný ústav, základní škola, střední škola a středisko výchovné péče, Velké Meziříčí, K Rakůvkám 1 (kapacita VÚ – 84).

-
Středisko výchovné péče – na území Kraje Vysočina zřizuje MŠMT tři střediska, jedno je soukromé:

- Výchovný ústav, středisko výchovné péče, střední škola a školní jídelna, Černovice, Jirákova 285,
- Výchovný ústav, základní škola, střední škola a středisko výchovné péče, Velké Meziříčí, K Rakůvkám 1,
- Dětský domov se školou, středisko výchovné péče a základní škola, Jihlava,
- Středisko výchovné péče STŘED (soukromé – působí v Moravských Budějovicích a Třebíči).

Podpora preventivních aktivit škol a školských zařízení byla zajišťována v roce 2023 především prostřednictvím podpory z krajského rozpočtu na podporu organizací neziskového sektoru, který působí v oblasti, a také menší podpory ze strany MŠMT. Jde především o projekty, které mají napomoci zejména výchově dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu, k osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoji osobnosti, k výchově ke zdravému způsobu života ve školách a školských zařízeních (měly kontinuálně zkvalitňovat obsah a realizaci preventivních programů), v rodinách a jiných společenstvích na regionální úrovni.

Preventivní programy pro rok 2023 byly vyhlášeny na základě metodických pokynů MŠMT ohledně naplňování cílů dokumentu "Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027" na příslušná období a na základě kritérií byly NNO z krajského rozpočtu podpořeny ve výši 3 000 tis. Kč. MŠMT se na financování těchto aktivit podílí v přibližné výši 500 tis. Kč.

Primární prevence byla v Kraji Vysočina také realizována pomocí projektu, který podal Kraj Vysočina prostřednictvím Vysočina Education na MŠMT, kde získal podporu ve výši 321 tis. Kč. Z této částky se realizovaly semináře, školení, natočila se výuková videa a uskutečnily se další aktivity. Cílovou skupinou byli především školní metodici prevence a oblastní metodici. Aktivity se těšily velkému zájmu a projekt byl vyhodnocen jako velice úspěšný.

OPATŘENÍ A KLÍČOVÉ AKTIVITY

Opatření F.1/ Podpora činnosti školních poradenských pracovišť

Nastavení bezpečného prostředí ve školách je nezbytné pro moderní vzdělávací systém. K jeho zabezpečení slouží mimo jiné funkční systém primární prevence rizikového chování. Poradenství a primární prevence by měly být součástí každodenního života ve škole, který přispívá k dobrému klimatu ve škole a důvěře. Spolupracujícími subjekty jsou školská poradenská zařízení a nestátní neziskové organizace v okolí školy.

F.1.1/ Podpora vzdělávání a supervize pracovníků ŠPP, podpora setkávání

Kraj Vysočina bude podporovat vzdělávání a supervize pracovníků školských poradenských pracovišť, a to formou kolegiální podpory, intervizí a individuálních supervizí. Dojde rovněž k vytvoření sítě pracovníků ŠPP ve spolupráci s Vysočinou Education, popř. PPP a SPC Vysočina. Viz opatření D.4 a opatření E.2.1.

Opatření F.2/ Podpora prevence rizikového chování

Mezi rizikové chování patří nejčastěji záškoláctví, šikana, násilí, divácké násilí, kriminalita, delikvence, vandalismus, rasismus, xenofobie, užívání návykových látek, poruchy příjmu potravy, gambling, kyberkriminalita, sebevraždy a další. Ve školním prostředí pedagogové pracují s rizikovým chováním, vůči němuž zaujmají účinná primárně preventivní opatření s cílem minimalizace projevů i rizik takového chování, případně je diagnostikují a následně přijímají efektivní opatření.

F.2.1/ Podpora realizace preventivních programů ve školách

Jako prostředek k prevenci rizikového chování se jeví podpora preventivních programů na školách nebo podpora vzdělávání a síťování metodiků prevence. V Kraji Vysočina působí 6 organizací ve školách a školských zařízeních jak všeobecné, tak selektivní prevence. Cílem programů je posilovat pozitivní vztahy a normy v kolektivu, zdravé životní návyky, kladný vztah žáků ke svému tělu a k sobě samému (well-being, vztahy ve třídě). Kraj bude i nadále aktivity těchto organizací finančně podporovat. Zástupci poskytovatelů programů budou součástí sítě zainteresovaných subjektů v oblasti školské prevence.

Opatření F.3/ Podpora kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti včasné identifikace žáků ohrožených rizikovým chováním nebo rozvojem duševního onemocnění

V prevenci rizikového chování tvoří nezastupitelnou složku nejen metodici k tomu ve škole přímo určení, ale i třídní učitelé a další vyučující učitelé. Proto je důležitá podpora třídních učitelů a dalších pracovníků ve včasné identifikaci žáků ohrožených rizikovým chováním nebo rozvojem duševního onemocnění. Na PPP a SPC byla zřízena pozice metodika primární prevence pro kraj na plný úvazek, osobní náklady financuje kraj, s předpokladem pokračování v této aktivitě.

F.3.1/ Podpora třídních učitelů a dalších pracovníků ve včasné identifikaci žáků ohrožených rizikovým chováním nebo rozvojem duševního onemocnění

Kraj bude realizovat aktivity pro tvorbu pozitivního školního klimatu, bezpečného prostředí a aktivity předcházející problémovému chování žáků, a to především formou vzdělávacích akcí zaměřených např. na řešení praktických problémů z praxe, sdílení zkušeností, popř. supervizí.

F.3.2/ Podpora aktivit pro tvorbu pozitivního třídního/školního klimatu, well-beingu ve škole, bezpečného prostředí a aktivit předcházející problémovému chování žáků

Kraj bude podporovat dobré klima u žáků ve třídě realizací týmových aktivit pro žáky na podporu well-beingu, inspirativními návštěvami škol a dalšími aktivitami na rozvoj kompetencí ke komunikaci s žáky, specificky se žáky s problémovým chováním. K realizaci aktivit přispěje spolupráce školních psychologů a třídních učitelů. Viz aktivita D.4.1 a D.4.2.

F.3.3/ Podpora činnosti Krajské koordinační skupiny primární prevence (Kraj Vysočina, NPI, Vysočina Education, Policie ČR, OSPODy, SVP) zaměřené na podporu duševního zdraví žáků a prevenci rizikového chování

Kraj Vysočina dále bude podporovat činnost Krajské koordinační skupiny primární prevence (NPI, VysEdu, Policie ČR, OSPODy) zaměřenou na podporu duševního zdraví žáků a prevenci rizikového chování s účastí krajského metodika prevence, příp. dalších odborníků, která přispívá k síťování, sdílení a nastavení jednotného postupu v této oblasti za celý kraj. Zároveň pracuje Pracovní skupina v oblasti prevence kriminality, zřízená Radou Kraje Vysočina. Také její činnost bude v příštích letech podporována.

Kraj bude rovněž podporovat monitoring aktivit primární prevence prostřednictvím systému evidence preventivních aktivit (SEPA) a motivovat školy k využívání tohoto systému. Součástí opatření bude podpora kvalitních a efektivních programů primární prevence, podpora bude financována zejména z dotačních zdrojů Kraje Vysočina (Fond Vysočiny),

Opatření F.4/ Ústavní, ochranná výchova a střediska výchovné péče (SVP)

Kraj Vysočina dlouhodobě vnímá zhoršující se psychický stav žáků a studentů. Nárůst sebepoškozování, těžkých úzkostných stavů, panických atak, poruch příjmu potravy, poruch pohlavní identity a dalších duševních onemocnění avizuje pedagogický terén, provozovatelé krizových linek, ambulantní specialisté a také organizace realizující ve školách preventivní programy. Neřešené duševní problémy se mohou projevit následně i v rizikovém chování žáků.

F.4.1/ Podpora vzdělávání pracovníků ústavní, ochranné výchovy a SVP

Kraj Vysočina podpoří vzdělávání pracovníků ústavní, ochranné výchovy a SVP v oblasti výzkumně ověřených přístupů a strategií práce s dětmi s poruchami chování a s negativními zkušenostmi z dětství, a ve specializovaných programech a terapeutických aktivitách, které mají vliv na změnu chování dětí.

F.4.2/ Zkvalitnění péče v dětských domovech

Kraj bude i nadále podporovat podpůrné pozice v jím zřizovaných dětských domovech, a to ve formě zajištění financování odborného psychologického poradenství pro děti svěřené do ústavní výchovy. Osvědčila se i prezentace jednotlivých dětských domovů na konferenci pořádanou Krajem Vysočina, kde mohou pracovníci DD i svěřenci sdílet příklady dobré praxe.

Transformace dětských domovů zřizovaných Krajem Vysočina bude dle předpokladů navazujících na plánovanou změnu zákona č. 109/2002 Sb. o ústavní a ochranné výchově ve školských zařízeních a preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, řešena nejbližší v roce 2025. Kraj na základě tohoto zákona vypracuje strategický dokument o transformaci dětských domovů, jejímž cílem bude nadefinovat výchozí personální, materiální a finanční zdroje stávajících zařízení a vytvořit nový systém podpory jednotlivých zařízení s postupnou transformací ústavní péče směrem k řadě poskytovaných integrovaných rodinných a komunitních služeb. Zásadním cílem transformace je změna způsobu péče o děti v oblasti bydlení a stravování, aby se co nejvíce přiblížila péči o děti v běžných rodinách. V období 2024–2028 zamýšlí Kraj Vysočina zaměřit se především na zlepšení podmínek dětí umístěných v dětských domovech ve stávajících nevyhovujících zámeckých areálech.

Přehled opatření

Opatření	Aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Financování	Spolugesce
F.1	F.1.1	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na vzdělávání pracovníků ŠPP	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
F.2	F.2.1	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na prevenci rizikového chování	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI, školy
F.3	F.3.1	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na včasnou identifikaci žáků ohrožených rizikovým chováním	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
F.3	F.3.2	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na well-being	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI

Opatření	Aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Financování	Spolugesce
F.3	F.3.3	Činnost Krajské koordinační skupiny primární prevence	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI, SVP, PČR, OSPOD
F.4	F.4.1	Počet vzdělávacích akcí pro pracovníky ústavní, ochranné výchovy a SVP	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
F.4	F.4.2	Výše finanční podpory kraje určená na financování odborného psychologického poradenství	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, DD
	F.4.3	Metodická pomoc pracovníkům DD v oblasti prezentace jejich aktivit a vytváření podmínek pro prezentaci – např. podpora konferencí a porad. Metrikou bude počet DD s touto podporou a vytvořenými podmínkami	4/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, DD
	F.4.4	Vytvořený a schválený strategický dokument o transformaci dětských domovů a jeho postupné naplňování	4/2025	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, DD
	F.4.5	Počet dětí, které opustí nynější zámecké areály z dětských domovů v Jemnici (pracoviště Budkov) a Nové Vsi u Chotěboře a budou vhodně umístěné do prostředí v návaznosti na novelizaci vyhlášky..	8/2004	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, DD

G. CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBNOSTI

Vzhledem k aktuálním výzvám ve společnosti, které s sebou již teď přinášejí změny na trhu práce, nabývá na důležitosti celoživotní vzdělávání, především schopnost a motivovanost jedinců ke vzdělávání i v průběhu dospělosti. Do budoucna bude postupně stále důležitější vzdělávat se nejen v rámci primární přípravy na profesi, ale i v průběhu dospělosti tak, aby člověk mohl flexibilně měnit povolání.

ANALÝZA VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY

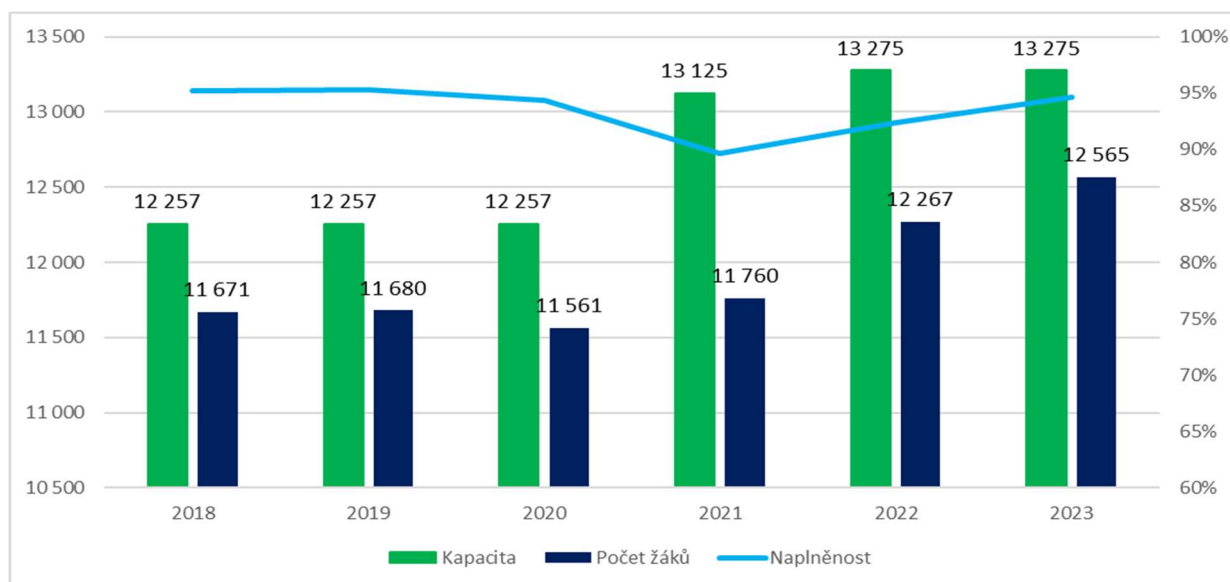
Celoživotní učení je složitý komplex aktivit, které dovolují přechody mezi vzděláním a zaměstnáním a získávání stejných kvalifikací různými cestami kdykoli během života. Zahrnuje tři navzájem propojené složky – formální vzdělávání, neformální vzdělávání a informální učení.

V Kraji Vysočina bylo k 30. 9. 2023 celkem 25 základních uměleckých škol (dále také „ZUŠ“). Zřizovatelem 23 ZUŠ je obec a 2 ZUŠ jsou soukromé, jedna ZUŠ (v Lipnici nad Sázavou) je součástí základní školy.

V 25 základních uměleckých školách bylo zapsáno celkem 12 498 žáků (tj. 18,1 % potencionálních klientů, tedy počet žáků navštěvujících ZUŠ k počtu žáků všech základních a středních škol v kraji). Průměrný počet žáků v jedné základní umělecké škole činil 500.

Kromě žáků základních a středních škol mohou v základních uměleckých školách studovat i dospělí. Podmínkou je vyšší věk než 18 let a vykonání talentové zkoušky. Ve školním roce 2023/2024 je takto na ZUŠ v Kraji Vysočina vykázáno 67 studujících dospělých.

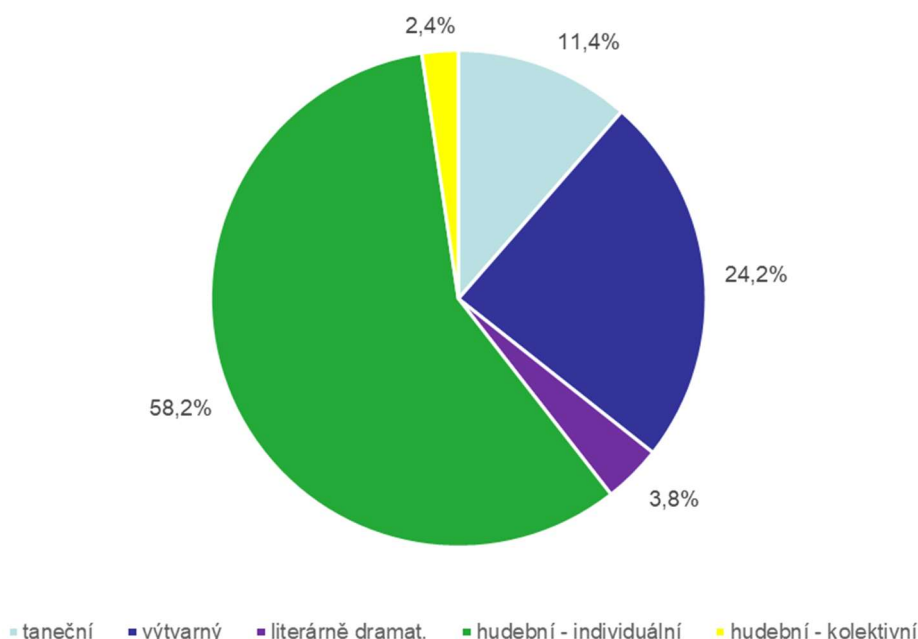
GRAF Č. 37: POČET ŽÁKŮ V ZUŠ V KRAJI VYSOČINA, KAPACITA A NAPLNĚNOST V LETECH 2018–2023

Zdroj dat: MŠMT, výkaz S24 o ZUŠ, Rejstřík škol

Meziročně se počet žáků navýšil téměř o 300. Z grafu je patrné skokové navýšení kapacity v roce 2021, kdy začal platit předešlý DZ KV. Naplněnost se dlouhodobě pohybuje nad 90 %, ve školním roce 2023/2024 je průměrná naplněnost ZUŠ téměř na 95 %.

GRAF Č. 38: PROCENTUÁLNÍ ZASTOUPENÍ JEDNOTLIVÝCH OBORŮ V ZUŠ DLE POČTU ŽÁKŮ K 30. 9. 2023

Zdroj dat: MŠMT, výkaz S24 o ZUŠ

Nejvíce žáků – téměř 60 % ze všech žáků ZUŠ navštěvuje obor Hudební – individuální. Dále skoro 25 % výtvarný obor, 11 % obor taneční, 4 % literárně dramatický obor a 2,4 % dochází do oboru hudební – kolektivní.

JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Vícejazyčnost, znalost dvou či více cizích jazyků, je velmi důležitá pro uplatnění absolventů ve sjednocené Evropě. Cizím jazykům se v ZŠ a ZŠS učilo 40 685 žáků, z toho 484 ve speciálních třídách. Někteří z nich se učili více jazyků současně. Anglický jazyk se učilo 40 684 žáků, německý jazyk 10 583, ruský jazyk 2 481, francouzský jazyk 255 a španělský jazyk 164 žáků.

Cizím jazykům se ve SŠ učilo 21 895 žáků, z toho 67 ve speciálních třídách. Někteří z nich se učili více jazyků současně – 53,5 % se učilo jeden jazyk, 45,1 % se učilo dva jazyky a 1,4 % žáků se učilo tři jazyky.

Kraj Vysočina každoročně pořádá soutěž S Vysočinou do Evropy. Prioritním cílem soutěže je posílit vztah mladých lidí k Vysočině jako k rodnému kraji a ke kraji jejich studií. Zástupci zapojených škol nejprve v anglickém písemném testu prokáží svůj přehled v oblasti geografie, historie, umění nebo znalosti významných osobností a událostí, které jsou spjaté s Vysočinou. Po úspěšném absolvování rozřazovacího testu se postupující dozvědí téma, na jehož základě musí během tří hodin zpracovat projekt, jenž následně prezentují před porotou. Vítězové získávají od Kraje Vysočina jazykový zájezd do anglofonní země.

Nedílnou součástí výuky cizích jazyků v rámci neformálního vzdělávání je síť jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky. Další jazykové kurzy poskytují pobočky škol zřízených mimo Kraj Vysočina a vzdělávací agentury, které nejsou zapsány ve školském rejstříku.

Kraj Vysočina dlouhodobě podporuje rodilé mluvčí ve všech typech škol (lektori německého jazyka financováni z programu Interreg), francouzská lektorka (SŠ zřízené krajem, financováno krajem), lektori dalších cizích jazyků (španělština, angličtina). V rámci podpory výuky cizích jazyků kraj

poskytuje příspěvek na studium v zahraničních středních školách v partnerských regionech formou stipendia, středoškolští žáci se účastní Roku ve Francii v rámci spolupráce s krajem Grand Est.

STŘEDISKA VOLNÉHO ČASU (SVČ)

V Kraji Vysočina bylo k 30. 9. 2023 celkem 22 středisek volného času. Zřizovatelem 18 SVČ byla obec, tři SVČ jsou církevní a jedno SVČ má právní formu obecně prospěšné společnosti, zřizovatelem je Český svaz ochránců přírody. Tři SVČ (v Jemnici, v Moravských Budějovicích a v Třešti) jsou součástí základní školy. Ve všech SVČ v Kraji Vysočina bylo v pravidelné zájmové činnosti zapsáno celkem 14 350 účastníků zájmových útvarů, z toho 11 120 žáků ZŠ a SŠ (tj. 16,1 % potencionálních klientů, tedy procent ze všech žáků základních a středních škol). Jedno SVČ navštěvovalo průměrně 652 účastníků.

ŠKOLNÍ DRUŽINA A ŠKOLNÍ KLUBY (ŠD A ŠK)

V Kraji Vysočina působilo v roce 2023 při 268 základních školách 722 oddělení školních družin, které navštěvovalo celkem 17 645 žáků (z toho 17 220 z 1. stupně). Školní kluby byly otevřeny v 38 základních školách a navštěvovalo je 1 629 účastníků (z toho 423 z 1. stupně). Pro školní rok 2023/2024 bylo tedy 64,5 % žáků 1. stupně základní školy přihlášeno v ŠD či ŠK.

Vedle zájmového vzdělávání v SVČ, školních družinách a klubech mohou všechny věkové skupiny mládeže využívat pro smysluplné trávení svého volného času tzv. neformální vzdělávání. Neformální vzdělávání představují organizované výchovně vzdělávací aktivity, které se uskutečňují mimo formální vzdělávací systém. Existuje pestrá nabídka kvalitních a dostupných aktivit organizací, které nabízejí neformální vzdělávání. V různých neziskových organizacích, které celoročně pracují s mládeží, mohou zájemci trávit volný čas a tím ovlivňovat své celoživotní směřování a posilovat své klíčové životní kompetence, jako jsou odpovědnost, odolnost, komunikace, kreativita, práce v týmu, poznání silných a slabých stránek a jiné. Neformální vzdělávání se odehrává v mnoha různých formách a institucích. Jedná se o školní kroužky, kroužky mimo školu, vzdělávání v paměťových institucích (zejména muzeích a knihovnách), ekocentra, příměstské tábory, celotýdenní tábory, jazykové školy, agentury a jiné.

Následující tabulka z výkazů MŠMT se zabývá dalším vzděláváním ve středních a vyšších odborných školách. Dle školského zákona (§ 114) mohou školy uskutečňovat odborné kurzy, kurzy jednotlivých předmětů nebo jiných ucelených částí učiva nebo pomaturitní specializační kurzy. Kurzy se konají za úplatu, neboť neposkytují stupeň vzdělání a účastníci kurzů nejsou studenty dané školy. Dokladem o úspěšném ukončení kurzu je osvědčení.

TABULKA Č. 20: DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ VE ŠKOLNÍM ROCE 2022/2023

Kurz	Počet kurzů	Počet účastníků	Počet absolventů
Odborné kurzy	235	2 441	2 310
Kurzy jednotlivých předmětů	29	108	107
Kurzy ucelených částí učiva	3	3	3
Pomaturitní specializační kurzy	3	59	28
Rekv. kurzy mimo soustavu oborů	57	116	112

Zdroj dat: Výkazy MŠMT – R13

Jedním z nástrojů, které kraj využívá k podpoře rozvoje mládeže, je Fond Vysočiny. Ten soustřeďuje část rozvojových prostředků Kraje Vysočina, které jsou poskytovány jednotlivým subjektům prostřednictvím grantových programů. Kraj takto podporuje velké množství příspěvkových organizací

kraje, státu nebo obcí a dalších organizací. V následující tabulce jsou vypsány programy Fondu Vysočiny, které byly vyhlášeny pro rok 2023 a souvisí se vzděláváním, školstvím, volnočasovými aktivitami a sportem.

TABULKA Č. 21: PROGRAMY ZAMĚŘENÉ NA MLÁDEŽ Z FONDU VYSOČINY ZA ROK 2023

Název programu (podprogramu)	Částka v Kč	Účel podpory
Bavíme se na Vysočině	3 700 000	Program na podporu akcí v oblasti kultury, volného času a sportu
Postupové soutěže a přehlídky pro děti a mládež 2023	500 000	Podpora rozvoje mimoškolních a volnočasových aktivit dětí a mládeže ve formě postupových soutěží a přehlídek
Rozvoj mládežnického sportu Kraje Vysočina 2023	10 000 000	Podpora dlouhodobých sportovních aktivit talentované mládeže ve vybraných sportech
Podpora okresních a krajských kol vědomostních soutěží v roce 2023	2 921 700	Uspořádání vědomostní soutěže na úrovni okresních a krajských kol soutěží
Sportoviště, klubovny a táborové základny 2023	4 750 000	Údržba, výstavba a modernizace sportovišť, táborových základen a kluboven
Celoroční aktivity handicapovaných 2023	600 000	Podpora sportovních a volnočasových aktivit handicapovaných dětí, mládeže a dospělých
Celoroční aktivity mládeže 2023	8 000 000	Zajištění dlouhodobých sportovních a volnočasových aktivit dětí a mládeže
Účast na mistrovství a pořádání mistrovství 2023 (Účast na mistrovství)	1 000 000	Podpora sportovců na významných mezinárodních akcích ve sportovních disciplínách a podpora pořádání oficiálních sportovních mistrovství na území Kraje Vysočina

Zdroj dat: Krajský úřad Kraje Vysočina

Další aktivity Kraje Vysočina na zviditelnění a uznání talentované mládeže (výčet aktivit není úplný, další aktivity jsou zmíněné v jiných kapitolách):

Talent Vysočiny a Cena hejtmána Vysočiny – každoročním vyhlášením Talent Vysočiny kraj vyjadřuje svůj zájem o talentované žáky základních a středních škol v Kraji Vysočina, kteří dlouhodobě dosahují v určitém oboru mimořádných výsledků a svůj talent a nadání cílevědomě rozvíjí. Ocenění Talent Vysočiny bývá uděleno v následujících oborech: humanitním, uměleckém, přírodovědném, technickém a sportovním. Ocenění žáci dostávají desetiměsíční stipendium. Zároveň se uděluje ocenění Cena hejtmána Vysočiny za mimořádné výsledky žáků.

Soutěž Stavba Vysočiny – studentský projekt a učeň roku – záměrem soutěže je ocenit nejlepší novostavby a rekonstrukce staveb titulem Stavba roku Kraje Vysočina. Jedna kategorie je vždy vyhlášena i pro studenty středních škol – jedná se o soutěž Studentský projekt. Cílem soutěže je aktivně zapojit žáky SŠ do řešení konkrétního místa a umožnit jim porovnat svá řešení s návrhy žáků z jiných vysočinských škol. Další kategorií pro středoškoláky je soutěž Učeň roku, jejímž

záměrem je popularizovat učební obory, které souvisí se stavební výstavbou, ale především ocenit ty žáky, kteří významně uspěli v soutěžích odborných dovedností.

Gastroakademie – jedná se o projekt, který byl zahájen v roce 2015 a jeho cílem je kromě zvýšení kvality odborného vzdělávání v gastro oborech a využití potenciálu kvality poskytovaných služeb vybraných restaurací zejména prohloubení spolupráce škol, zřizovatele a restaurací. Též si klade za cíl zvýšit motivaci žáků k učení v odborných předmětech a praktickém vyučování a motivaci pracovat ve zvolené profesi. Do projektu jsou zapojeny čtyři školy poskytující odborné vzdělávání ve skupině oborů gastro a nově šest restaurací z Kraje Vysočina, kde probíhá v reálném prostředí praktické vyučování vybraných žáků druhých a třetích ročníků. Školy zapojené do projektu se rovněž aktivně účastní celé řady dalších aktivit. Součástí projektu je také vzdělávání pedagogických pracovníků, společné vzdělávání žáků, pedagogů a kuchařů z restaurací, opět s cílem společně se dozvědět a v praxi si vyzkoušet například nové techniky vaření.

Trophée Mille – jde o soutěž žáků středních gastronomických škol, která probíhá ve Francii pod záštitou významného představitele francouzské gastronomie pana Philippa Milla, šéfkuchaře hotelu Domaine Les Crayères v Remeši, který získal v letech 2011 a 2012 dvě michelinské hvězdy.

Kraj Vysočina každoročně organizuje a pořádá národní kolo soutěže 3Děčkuj – prioritním cílem soutěže je podpora výuky informačních technologií a polytechnické výchovy a tvořivosti v základních a středních školách. Žáci základní a střední školy v rámci soutěže pracují s tiskem na 3D tiskárně a zpracovávají o svém modelu a jeho realizaci krátké video.

OPATŘENÍ A KLÍČOVÉ AKTIVITY:

Opatření G.1/ Podpora dalšího profesního i neprofesního vzdělávání

Vzhledem k aktuálním výzvám ve společnosti, které s sebou přinášejí změny na trhu práce, je stále důležitější celoživotní vzdělávání, především schopnost a motivovanost jedinců ke vzdělávání i v průběhu dospělosti.

G.1.1/ Podpora škol jako center dalšího vzdělávání

Podpora škol, které poskytují v rámci doplňkové činnosti vzdělávací kurzy, bude probíhat formou účasti škol na krajských seminářích a konferencích, které uspořádá MPSV ve spolupráci s MŠMT. Školy pro další vzdělávání budou využívat stávající modernizovanou infrastrukturu určenou primárně pro formální vzdělávání.

Opatření G.2/ Podpora jazykového vzdělávání

Znalost cizích jazyků přispívá k lepší komunikaci v mezinárodním měřítku i k naplnění osobních potřeb žáků, kterým usnadňuje přístup k informacím. Pro žáky je v jejich rozvoji cizojazyčných dovedností důležitý rozvoj v základních a středních školách.

G.2.1/ Podpora zahraničních stáží, studijních pobytů, výměn žáků a mobility učitelů a pracovníků ve školství

Kraj bude podporovat vzdělávací aktivity v zahraničí žáků a pracovníků ve školství (včetně pracovníků veřejné správy) formou metodické podpory pro školy při přípravě, zpracování a realizaci programů z programu Erasmus+, popř. z jiných dotačních titulů umožňující mobility v zahraničí. K metodické podpoře přispějí semináře zrealizované ve spolupráci s poskytovateli dotací, např. s DZS. Vysočina Education zapojí pracovníky ze škol v rámci realizovaných projektů INTERREG Rakousko – Česko 2021–2027, jejich spolufinancování a předfinancování zajišťuje kraj (jde o projekty Jobity a eTom), v rámci procesu akreditace organizace Erasmus i pedagogické a nepedagogické pracovníky ve vzdělávání.

Opatření G.3/ Školská zařízení pro zájmové vzdělávání a organizace pracující s dětmi a mládeží

Cílem opatření je podpora, rozšíření a zkvalitnění nabídky volnočasových a vybraných cílených aktivit ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání a neziskových organizacích, dále vytváření podmínek pro rozvoj neformálního vzdělávání a rozvoj dobrovolnictví.

G.3.1/ Podpora ZUŠ a SVČ (zájmového vzdělávání)

Záměr kraje je podporovat zájmové vzdělávání dětí a mládeže, které poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Kraj i nadále bude pokračovat ve finanční podpoře ZUŠ a SVČ, u kterých byly zřizovatelské pravomoci převedené z kraje na obce. Kromě tohoto finančního příspěvku z tohoto titulu určeného přímo právníckým osobám vykonávajícím tuto činnost jim bude poskytován příspěvek za organizaci soutěží celorepublikového, krajského či okresního významu.

G.3.2/ Podpora dobrovolnictví – programů a akcí na podporu dobrovolnické činnosti mládeže

Kraj bude podporovat programy zaměřené na dobrovolnictví, například formou realizace participativních rozpočtů, podporou účasti na dobrovolnických aktivitách (například zapojení do programu DofE) nebo účasti na projektech Post Bellum (viz C.2.2).

Opatření G.4/ Podpora nadaných a talentovaných

Kraj se zapojí do krajské sítě podpory nadaných (NPI). Dále bude realizovat soutěže Talent Vysočiny a Cena hejtmána, Studentský projekt, Učeň roku, stejně tak i další soutěže zaměřené na první pomoc nebo na kompetence v oblasti moderních technologií. Dále také opatření A.4.2.

Kraj bude realizovat motivační opatření – finanční podporu nadaných a talentovaných žáků pro školy, a to formou tzv. nepřímé podpory s cílem zlepšení podmínek v místě poskytovaného vzdělávání či tzv. přímé podpory s cílem finanční motivace žáků k dosahování úspěchů ve škole i mimo ni.

Na podporu nadaných a talentovaných bude kraj rovněž nadále podporovat realizaci kroužků ve školách, které přispějí i ke smysluplnému trávení volného času žáků.

G.4.1/ Podpora kariérových poradců a dalších pedagogických pracovníků v diagnostice nadání a talentu (nejen v rozumové, ale v dalších oblastech)

Viz opatření A.4.2 a E.1.1 a E.2.1.

G.4.2/ Propojení aktérů zapojených do podpory talentovaných (Krajská síť podpory nadání, Krajská koordinační skupina podpory nadání) s kariérovými poradci ve školách

Kraj se i nadále bude zapojovat do krajské sítě podpory nadání a krajské koordinační skupiny podpory nadání. Výstupy z těchto sítí budou součástí sdílení v rámci vzdělávacích akcí pro kariérové poradce.

G.4.3/ Podpora soutěží, olympiád, přehlídek (Talent Vysočiny, Cena hejtmána, atp.)

Kraj bude i nadále organizovat a podporovat soutěže, olympiády a přehlídky, viz také Opatření A.4.2.

G.5/ Vytváření podmínek pro další vzdělávání občanů

Další vzdělávání je způsob, jak se v průběhu života dospělé osoby vyrovnávají se změnami a to společenskými, ekonomickými či environmentálními. V různé míře se dalším vzděláváním zabývá více resortů a institucí, proto je třeba podporovat dialog a úzkou spolupráci všech zainteresovaných a hledat společný směr pro rozvoj dovedností v celoživotní perspektivě. Je třeba motivovat jednotlivce a dostatečně je informovat o možnostech a výhodách zvyšování kvalifikace. Další vzdělávání by mělo být zcela přirozenou součástí vzdělávací dráhy každého z nás.

V rámci dalšího vzdělávání lze uvést celou řadu vzdělávacích možností, jsou jimi kurzy základních dovedností pro dospělé, které poskytují například knihovny, neziskové organizace a tzv. paměťové instituce. Školy nabízejí možnost pro získání dodatečné kvalifikace, široká ji nabídka kurzů pro

veřejnost, ve firmách se uskutečňuje firemní vzdělávání. Rekvalifikace nabízí Úřad práce. Do vzdělávání dospělých je tak zahrnuto mnoho aktérů, každý s jiným cílem, jinou cílovou skupinou a jinými mechanismy financování, to snižuje celkovou výkonnost systému.

Gesční ministerstva pro další vzdělávání, tedy MPSV a MŠMT, ve svých strategických materiálech, zejména Strategie 2030+ (MŠMT 2020) a Strategický rámec politiky zaměstnanosti do roku 2030 (MPSV 2020), zdůrazňují roli sociálních partnerů pro oblast trhu práce a dalšího vzdělávání. Národní plán obnovy může pomoci materializovat tuto strategickou spolupráci, např. v podobě posílení systémů řízení dalšího profesního vzdělávání nebo v podobě tvorby inovativních řešení pro celou oblast vzdělávání dospělých. Velkou příležitost skýtá Národní soustava kvalifikací a její provázání s činnostmi sociálních partnerů, zejména pak ale její aktivní a praktické využívání v každodenní činnosti. Velkou příležitost skýtá celé pole rekvalifikací, ať už z pohledu zvýšení jejich prestiže směrem k zaměstnavatelům, nebo ke zvýšení jejich efektivity a flexibility směrem k uživatelům, např. formou modularizace vzdělávání. Ta může mj. přispět k využití kvalifikačních modulů podle Národní soustavy kvalifikací (dále také „NSK“).

G.5.1/ Podpora certifikace výsledků dalšího vzdělávání v souvislosti s implementací zákona č. 179/2006 Sb. a využíváním NSK

Kraj bude zvyšovat povědomí o možnostech uznávání profesních kvalifikací dle potřeb v regionu.

G.5.2/ Vytváření podmínek pro další vzdělávání

Kraj zachová, popřípadě bude dále ve spolupráci se školami rozšiřovat vzdělávací nabídku v oblasti dalšího vzdělávání na středních školách, zřizovaných krajem.

Přehled opatření

Opatření	Aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Financování	Spolugesce
G.1	G.1.1	Počet škol jako center dalšího vzdělávání	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, školy
G.2	G.2.1	Počet zahraničních vzdělávacích mobilit žáků	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, VysEdu, školy
G.3	G.3.1	Výše finanční podpory ZUŠ a SVČ z rozpočtu kraje	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, školy
G.3	G.3.2	Počet škol, které se zapojí do programů DofE nebo Post Bellum	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, školy, externí spolupracující subjekty
G.4	G.4.1	Viz indikátory A.4.2 a E.1.1 a E.2.1				
G.4	G.4.2	Účast kraje v Krajské síti podpory nadání	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, NPI, školy
G.4	G.4.3	Viz indikátory u opatření A.4.2				
G.5	G.5.1	Počet autorizovaných osob v kraji	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, vzdělávací instituce
G.5	G.5.2	Počet škol, které budou realizovat kurzy v oblasti dalšího vzdělávání	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, školy

H. STRATEGIE DALŠÍHO ROZVOJE SÍTĚ ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

KRITÉRIA ROZVOJE A OPTIMALIZACE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY A STRUKTURY VZDĚLÁVACÍ NABÍDKY ŠKOL

Činnost školy a školského zařízení mohou vykonávat subjekty zapsané v rejstříku škol a školských zařízení, přičemž řízení o zápisu školy nebo školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení je upraveno ve školském zákoně. Zjištěný nesoulad žádosti o zápis do rejstříku škol a školských zařízení s dlouhodobým záměrem České republiky nebo příslušného kraje je zákonným důvodem pro zamítnutí žádosti.

Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení, kritéria rozvoje a optimalizace vzdělávací soustavy úzce navazují na kritéria uvedená v předchozím Dlouhodobém záměru Kraje Vysočina 2020. Primárním zájmem je zajistit kvalitní vzdělávání ve školách a školských zařízeních a jejich dostupnost.

Zápis nových škol a školských zařízení jako náhrada za školu nebo školské zařízení, jehož činnost vykonávala jiná právnická osoba, bude umožněn pouze v odůvodněných případech tak, aby nedocházelo k účelovému rozdělování škol a školských zařízení, jejichž činnost původně vykonávala jedna právnická osoba.

Kraj bude při posuzování změn v rejstříku škol a školských zařízení postupovat dle stejných pravidel u všech škol bez rozdílu zřizovatele (s výjimkou zařízení zřizovaných ministerstvem).

1. PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

1.1 V oblasti předškolního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit spádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně nové spádové mateřské školy, pouze:

- a) V místech¹⁰, kde kapacity spádových mateřských škol nedostačují k přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let, nebo
- b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových mateřských škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let.
- c) V případě reálného zájmu ze strany zákonných zástupců dětí mladších 3 let, který není možné v důsledku nedostatečných kapacit uspokojit.

Při otvírání nové mateřské školy nebo nového pracoviště v obci, kde již mateřská škola působí, bude významným kritériem stanovisko obce, ve které má škola vzniknout.

1.2. Navyšování kapacit nespádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně nové nespádové mateřské školy budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

¹⁰ Pojem „místo“ je neurčitý termín, který není možné blíže specifikovat z důvodů faktické různorodosti možných řešených případů a bude předmětem výkladu v jednotlivých správních řízeních o zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení (vymezen bude v závislosti na velikosti obce a dopravní obslužnosti).

a) V případě reálného zájmu ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (max. 40 min)¹¹, zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání, a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době (max. 40 min) kapacity nespádových mateřských škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a zároveň

b) pouze v těch lokalitách¹², v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % z kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. školního roku, který předchází roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou lokalit, ve kterých bude v následujících letech trvalý převis poptávky po umístění dětí do MŠ. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek dětí ve spádových školách, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

Při otvírání nové nespádové mateřské školy nebo nového pracoviště v obci, kde již mateřská škola působí, bude významným kritériem stanovisko obce, ve které má škola vzniknout.

2. ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

2.1. V oblasti základního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit spádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové spádové základní školy pouze:

a) V místech s nedostatečnými kapacitami spádových základních škol pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy, nebo

b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových základních škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy.

Zřizování nových míst poskytovaného vzdělávání u základních škol bude umožněno pouze tak, aby sídlo školy i místa poskytovaného vzdělávání byla na území Kraje Vysočina.

2.2. Navyšování kapacit nespádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové základní školy, např. nabízející alternativní metody vzdělávání, budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány pouze:

a) V případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (max. 40 min), zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a místních spolků věnujících se vzdělávání, a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové době (max. 40 min) kapacity nespádových základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a zároveň

b) pouze v lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 30. 9. roku,

¹¹ Dojezdová doba je doba stanovena dle aplikace www.mapy.cz, která měří přímou vzdálenost z centra místa trvalého pobytu do centra místa poskytování vzdělávání za předpokladu jízdy osobním automobilem, a to podle nejkratší možné trasy za použití silniční komunikace min. silnice III. třídy.

¹² Pojem "lokalita" bude v jednotlivých správních řízeních o zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení určen na základě přiměřené dojezdové doby, a to na úrovni okresu.

který předchází školnímu roku, v němž má nastat účinnost zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek žáků ve školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

Při posuzování vzniku nového druhého stupně při nespádové základní škole bude významným kritériem stanovisko obce a zároveň bude posuzován počet žáků vznikajícího druhého stupně, a to z důvodu zamezení dalšího snižování průměrné naplněnosti a tím rostoucí neefektivity druhého stupně základních škol.

Navyšování kapacit nespádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně nové nespádové základní školy bude umožněno pouze tak, aby sídlo školy i místa poskytovaného vzdělávání byla na území Kraje Vysočina.

2.3. Zápis oboru 79-01-B/01 Základní škola speciální bude možný v případě převodu činnosti a kapacit ze základní školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona na běžnou základní školu a v případech hodných zvláštního zřetele (zejména s ohledem na přiměřenou dostupnost vzdělávání), a to za předpokladu naplnění minimálního počtu žáků ve třídě.

U základních škol zřizovaných podle § 16 odst. 9 školského zákona mohou být kapacity školy i o borů vzdělání upravovány tak, aby byly dostatečné pro celý segment žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kterým bylo doporučeno vzdělávání ve školách podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Nové školy zřízené podle § 16 odst. 9 nebudou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány. Tímto není dotčena možnost zapsání nového místa poskytování vzdělání v případě již existující školy zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.

c) Zápis nových základních škol při zdravotnických zařízeních, míst poskytovaného vzdělávání, příp. úprava kapacit stávajících základních škol při zdravotnických zařízeních, bude umožněn pouze ve výjimečných a odůvodněných případech.

3. STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Vzhledem k dostatečným kapacitám středních škol v kraji bude otázka dostupnosti stávajících kapacit a dojezdové vzdálenosti posuzována v rozsahu kraje.

3. 1 Zápisy nových středních škol, nových míst poskytování vzdělávání nebo navyšování kapacit stávajících středních škol v kraji (kromě středních škol poskytujících vzdělávání v oborech vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) budou možné pouze v odůvodněných případech.

Nové střední školy a nová místa poskytovaného vzdělávání budou zapisována s ohledem na:

- vývoj demografické křivky nastupujících kohort 15letých,
- dostupnost stávajících kapacit středních škol,
- potřeby trhu práce
- a pouze za recipročního snížení kapacity jiné střední školy.

Při volné kapacitě ostatních škol nebude nová střední škola zapsána.

Navyšování kapacit současných středních škol bude možné pouze s ohledem na:

- vývoj demografické křivky nastupujících kohort 15letých,
- stávající naplněnost dané školy,

- kvalitu školy¹³.

U oborů odborného vzdělávání se navíc bude posuzovat uplatnitelnost absolventů školy na trhu práce a potřeby trhu práce v dlouhodobém horizontu.

Zohlednění potřeb trhu práce v kraji a uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce se nevztahuje na gymnázia a lycea.

Žádost o zápis nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání musí být zároveň v souladu se zápisem nových oborů vzdělání či navyšování kapacit již zapsaných oborů vzdělání (bod 3.2).

3. 2 Zápis nových oborů vzdělání, navyšování kapacit stávajících oborů vzdělání v kraji

a) Zápis oborů nebo navýšení kapacit oborů vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo obory 4letého gymnázia, resp. lyceí (skupina oborů 78) v rejstříku škol a školských zařízení budou možné s ohledem na:

- vývoj demografické křivky nastupujících kohort 15letých,
- porovnání nabídky oboru¹⁴ u stávajících středních škol,
- naplněnost kapacit¹⁵ stejného oboru u stávajících středních škol,
- kvalitu školy.

b) Zápis nebo navýšení kapacity oboru 6letého gymnázia lze zapsat za současného snížení kapacity oboru 8letého gymnázia.

Zápis nebo navýšení kapacity oboru 8letého gymnázia se nebude, vzhledem k dopadům nadměrného odchodu žáků 5. ročníků ZŠ do 1. ročníků 8letých gymnázií, zapisovat.

Zápis nebo navýšení kapacity oboru 4letého gymnázia v rejstříku škol a školských zařízení bude možné s ohledem na:

- vývoj demografické křivky nastupujících kohort 15letých,
- porovnání nabídky oboru u stávajících středních škol,
- naplněnost kapacity stejného oboru u stávajících středních škol,
- kvalitu školy.

Zápis nebo navýšení kapacity oboru gymnázium se sportovní přípravou bude možné při splnění následujících kritérií:

- zápis nového oboru (bez ohledu na zřizovatele školy) je možný při splnění podmínek uvedených v platném Plánu rozvoje sportu v Kraji Vysočina,
- u navýšení kapacity je třeba doložit počet přihlášek za poslední 3 roky a dosažené výsledky u jednotné přijímací zkoušky.

c) Další obory vzdělání s maturitní zkouškou (M a L0): zápis oboru nebo navýšení kapacity oboru bude možné v případě:

- nabídnutí jiného aktivního¹⁶ maturitního oboru ve stejné kapacitě a formě vzdělávání,
- prokázání uplatnitelnosti absolventů oboru na trhu práce¹⁷,
- bude odpovídat předpokládaným dlouhodobým potřebám trhu práce,
- porovnání nabídky oboru u stávajících středních škol,
- naplněnosti kapacity stejného oboru u stávajících středních škol,

¹³ Hodnocení školy Českou školní inspekcí, úspěchy žáků školy, spolupráce se zaměstnavateli apod.

¹⁴ stejný kód oboru a forma vzdělávání

¹⁵ Pojem „oborová kapacita“ užívaný v této kapitole označuje nejvyšší povolený počet žáků a studentů v jednotlivých oborech vzdělání a formách vzdělávání.

¹⁶ Aktivním oborem vzdělání je myšlen takový obor vzdělání, v němž v předchozích třech letech byli vykazováni žáci.

¹⁷ např. doložením vyjádření několika potenciálních zaměstnavatelů absolventů oboru

- kvality školy,
- u navýšení kapacity oboru rovněž doložení počtu přihlášek za poslední tři roky.

Na základě Strategie vzdělávání Kraje Vysočina a zhodnocení regionálních potřeb trhu práce za využití výsledků projektu Predikce trhu práce¹⁸ u níže uvedených oborů vzdělání s maturitní zkouškou nemusí být při zápisu oboru nebo navýšení kapacity oboru nabídnuta kapacita jiného aktivního maturitního oboru. Jedná se o následující obory:

18-20-M/01 Informační technologie,
23-41-M/01 Strojírenství,
26-41-M/01 Elektrotechnika,
36-47-M/01 Stavebnictví,
53-41-M/03 Praktická sestra,
53-43-M/01 Laboratorní asistent,
75-41-M/01 Sociální činnost.

Kapacita nového 4letého maturitního oboru bude doporučována maximálně ve výši 30 žáků na třídu v rozsahu maximálně jedné třídy v ročníku (tedy u 4letých maturitních oborů celkem ve výši 120 žáků).

d) V oblasti oborů vzdělání s výučním listem (H) bude možné zvyšovat kapacity skupin oborů pouze v případě:

- prokázání uplatnitelnosti absolventů na trhu práce,
- v posledních pěti letech nesmí být míra dlouhodobé nezaměstnanosti ve skupinách oborů vzdělání vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti všech absolventů v kraji, a zároveň
- nezaměstnanost absolventů oboru nesmí být za posledních pět let rostoucí.

e) Obory vzdělání s unikátním obsahem nebo obory vzdělání jedinečné v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navýšování stávajících kapacit nebo zápisu nové střední odborné školy nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů. Seznam těchto oborů vzdělání zveřejní MŠMT na svých webových stránkách a ve Věstníku MŠMT.

f) U oborů vzdělání nástavbového studia (L5) bude zápis a navýšení kapacity oboru možný v případě, že:

- míra dlouhodobé nezaměstnanosti absolventů daného oboru v kraji nepřesahuje průměr míry nezaměstnanosti všech absolventů daného oboru v kraji, a zároveň
- musí být prokázána potřebnost a uplatnitelnost absolventů oboru na trhu práce¹⁹.

Kapacita nového nástavbového oboru bude doporučována maximálně do výše 20 žáků na třídu, tedy celkem 40 žáků v oboru. Kapacita může být následně zvýšena pouze na základě skutečného a prokázaného zvýšeného zájmu žáků o obor.

4. VYŠŠÍ ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Nové vyšší odborné školy (dále také „VOŠ“), další místo poskytovaného vzdělávání nebo navýšení kapacity VOŠ budou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány ve výjimečných a ojedinělých případech, a to zejména v oborech: 53-41-N/11 Diplomovaná všeobecná sestra, 53-43-N/21 Diplomovaný zdravotní laborant, a to s ohledem:

- na demografický nárůst,

¹⁸ MPSV - Projekt Kompas, <https://www.predikcetrhuprace.cz/o-projektu>

¹⁹ např. doložením vyjádření několika potenciálních zaměstnavatelů

- naplněnost a dostupnost stávajících kapacit
- a současně také s ohledem na budoucí potřeby trhu práce.

Nové VOŠ nebo navýšení kapacity VOŠ bude umožněno pouze za podmínky, že bude zachována stávající kapacita škol a současně bude zachována kapacita oborů vzdělávání v kraji.

4.2 Obory VOŠ s unikátním obsahem nebo obory VOŠ jedinečné v Kraji Vysočina, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové VOŠ nebo nového místa poskytování vzdělávání do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit.

Kapacita nového oboru bude doporučena maximálně do počtu 20 žáků na třídu. Kapacita může být následně zvýšena pouze na základě skutečného a prokázaného zvýšeného zájmu studentů o obor.

5. KONZERVATOŘE

Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru zapisovány nové školy, nová místa poskytování vzdělávání ani navýšení kapacit.

6. JAZYKOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou vzhledem ke klesajícímu počtu žáků a dostačujícím kapacitám zapisovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky ani nebudou navyšovány kapacity jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky a zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání.

7. ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ

7.1 Po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru nebudou do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány nové ZUŠ ani navyšovány kapacity ZUŠ bez rozdílu zřizovatele v Kraji Vysočina, pokud v době rozhodování o žádosti podíl kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6–18 let v daném okrese překračuje 20 % (viz tabulka níže).

7.2 V okresech, ve kterých podíl nabízených kapacit ZUŠ na populaci ve věku 6–18 let v době rozhodování o žádosti nepřesahuje 20 %, mohou být kapacity základních uměleckých škol navyšovány v souladu s demografickým vývojem, stávajícími kapacitami ZUŠ a jejich obsazeností v rámci příslušného okresu, maximálně však do dosažení 20% podílu kapacit ZUŠ na populaci 6-18 let.

ZUŠ v okrese, kde podíl nedosahuje limitu 20 %, může poskytnout recipročně svou kapacitu ZUŠ z jiného okresu, kde je již podíl 20 % naplněn/překročen. Obě ZUŠ musí mít sídlo i místa poskytování vzdělávání na území Kraje Vysočina. Celkový podíl kapacit ZUŠ za kraj nesmí překročit 20 %.

7.3 Zápis nových míst bude možný pouze v rámci příslušného okresu, kam podle svého sídla ZUŠ náleží.

V okrese, kde je limit 20% překročen, budou moci existující ZUŠ zapisovat nová místa poskytovaného vzdělávání pouze v rámci stávající kapacity.

Predikce potencionálních klientů ZUŠ a zvýšení kapacit v letech 2023 - 2028

		Havlíčkův Brod	Jihlava	Pelhřimov	Třebíč	Žďár nad Sázavou
2023	počet osob 6 - 18 let	13 176	16 755	9 744	14 739	16 626
	PŽ dle výkazu	2 483	2 747	1 953	2 541	2 841
	Kapacita	2 640	2 800	1 955	2 940	2 940
	Obsazenost	94,1%	98,1%	99,9%	86,4%	96,6%
	%*	20,0%	16,7%	20,1%	19,9%	17,7%
	Navýšení o	x	551	x	8	385
2024	predikce osob 6 - 18 let	13 214	16 774	9 730	14 634	16 793
	%*	20,0%	16,7%	20,1%	20,1%	17,5%
	Navýšení o	3	555	x	x	419
2025	predikce osob 6 - 18 let	13 295	16 742	9 726	14 699	16 902
	%*	19,9%	16,7%	20,1%	20,0%	17,4%
	Navýšení o	19	548	x	x	440
2026	predikce osob 6 - 18 let	13 245	16 661	9 739	14 597	16 891
	%*	19,9%	16,8%	20,1%	20,1%	17,4%
	Navýšení o	9	532	x	x	438
2027	predikce osob 6 - 18 let	13 226	16 565	9 707	14 068	16 918
	%*	20,0%	16,9%	20,1%	20,9%	17,4%
	Navýšení o	5	513	x	x	444
2028	predikce osob 6 - 18 let	13 099	16 261	9 636	14 549	16 839
	%*	20,2%	17,2%	20,3%	20,2%	17,5%
	Navýšení o	x	452	x	x	428

%* = Počet potencionálních klientů (osob ve věku 6 - 18 let) z predikce vývoje ČSÚ v okrese v daný rok ku kapacitě ZUŠek v okrese k roku 2023

Pozn.: Pokud se v letech 2024 až 2028 změní kapacita, změní se i výpočet "Navýšení o", který z kapacity vychází.

8. ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ PRO ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ

8.1 Školní družiny a školní kluby

Součet kapacit školní družiny a školního klubu zřízených při základní škole nesmí být vyšší než kapacita dané základní školy. Neplatí pro případy uvedené pod bodem 8.1 b).

a) Povolování zápisu nových školních družin nebo školních klubů nebo zvyšování jejich kapacity bude umožněno pouze v případě, že činnost školní družiny nebo školního klubu bude vykonávat nebo vykonává stejná právnická osoba jako činnost příslušné školy (dále jen „žadatel“). Tedy v případě školních družin základní škola s 1. stupněm a v případě školního klubu základní škola s 2. stupněm, šestileté nebo osmileté gymnázium nebo konzervatoř s osmiletým vzdělávacím programem.

b) V případě, kdy školní družina nebo školní klub budou zajišťovat zájmové vzdělávání i pro žáky jiných škol, lze při zápisu nové školní družiny nebo školního klubu nebo zvýšení jejich kapacity přihlídnout ke kapacitám školních družin nebo školních klubů a naplněnosti škol v daném místě.

8.2 Střediska volného času

Po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru nebudou v Kraji Vysočina do rejstříku škol a školských zařízení zapisována nová střediska volného času. V místech kde vznikne oprávněná potřeba zřízení střediska volného času, je možné řešit zápisem místa výkonu činnosti již zapsaného střediska volného času.

Nebudou zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb mimo území kraje.

9. ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

V oblasti školských poradenských zařízení:

a) Zápis nových míst poskytování školských služeb bude umožněn pouze u již zapsaných zařízení, a to v odůvodněných případech a s ohledem na demografický nárůst a dostupnost stávajících zařízení.

b) Nová zařízení nebudou po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru do rejstříku škol a školských zařízení zapisována. Případnou potřebu navýšení kapacit těchto zařízení lze řešit personálním posílením stávajících zařízení.

10. STŘEDISKA VÝCHOVNÉ PÉČE

Nová střediska výchovné péče (případné navyšování jejich kapacit) budou zapisována do rejstříku škol a školských zařízení pouze v případech prokázané potřeby s ohledem na stávající síť středisek výchovné péče a jejich kapacitu.

11. OSTATNÍ ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

V oblasti ostatních školských služeb budou nová školská zařízení a jejich kapacity do rejstříku škol a školských zařízení zapisovány s ohledem na počet dětí, žáků a studentů vzdělávajících se ve školách na území Kraje Vysočina a na demografický vývoj. Každá změna bude posuzována individuálně.

11.1 Školská výchovná a ubytovací zařízení

Síť a kapacita školských ubytovacích zařízení bude upravována v jednotlivých oblastech s ohledem na reálné potřeby zajištění těchto služeb a s ohledem na demografický vývoj. Tato kritéria se vztahují na zařízení všech zřizovatelů (s výjimkou zařízení zřizovaných ministerstvem). Bude dána přednost efektivnímu a účelnému využívání stávajících kapacit, bude preferována centralizace ubytovacích služeb před provozem málo naplněných zařízení.

11.2 Školská zařízení poskytující školní stravování

Síť a kapacita zařízení školního stravování bude upravována podle skutečných potřeb zajištění těchto služeb. Tato kritéria se vztahují na zařízení všech zřizovatelů (s výjimkou zařízení zřizovaných ministerstvem).

11.3 Školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy

Změna v síti a změna kapacity zařízení bude provedena pouze v případech prokázané potřeby a s ohledem na stávající síť a její naplněnost. Tato kritéria se vztahují na zařízení všech zřizovatelů (s výjimkou zařízení zřizovaných ministerstvem).

11.4 Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen „DVPP“)

Zápis a změna kapacity nového zařízení bude umožněna jen ve výjimečných a odůvodněných případech. Změna v síti a změna kapacity zařízení pro DVPP bude provedena pouze v případech prokázané potřeby a s ohledem na stávající síť a její naplněnost. Tato kritéria se vztahují na zařízení všech zřizovatelů (s výjimkou zařízení zřizovaných ministerstvem).

I: Záměr rozvoje škol a školských zařízení zřizovaných Krajem Vysočina

1. PŘEHLED ZŘIZOVANÝCH ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ

Kraj Vysočina zřizuje 55 právnických osob vykonávajících činnost škol a školských zařízení. Všechny tyto právnické osoby mají právní formu příspěvkové organizace dle zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů (dále také pouze „subjekt“). Uvedených 55 subjektů vykonává činnost školy nebo školského zařízení celkem na 129 místech (adresách) ve 30 městech a obcích Kraje Vysočina.

TABULKA Č. 22: SEZNAM ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ V KRAJI VYSOČINA K 31. 3. 2024

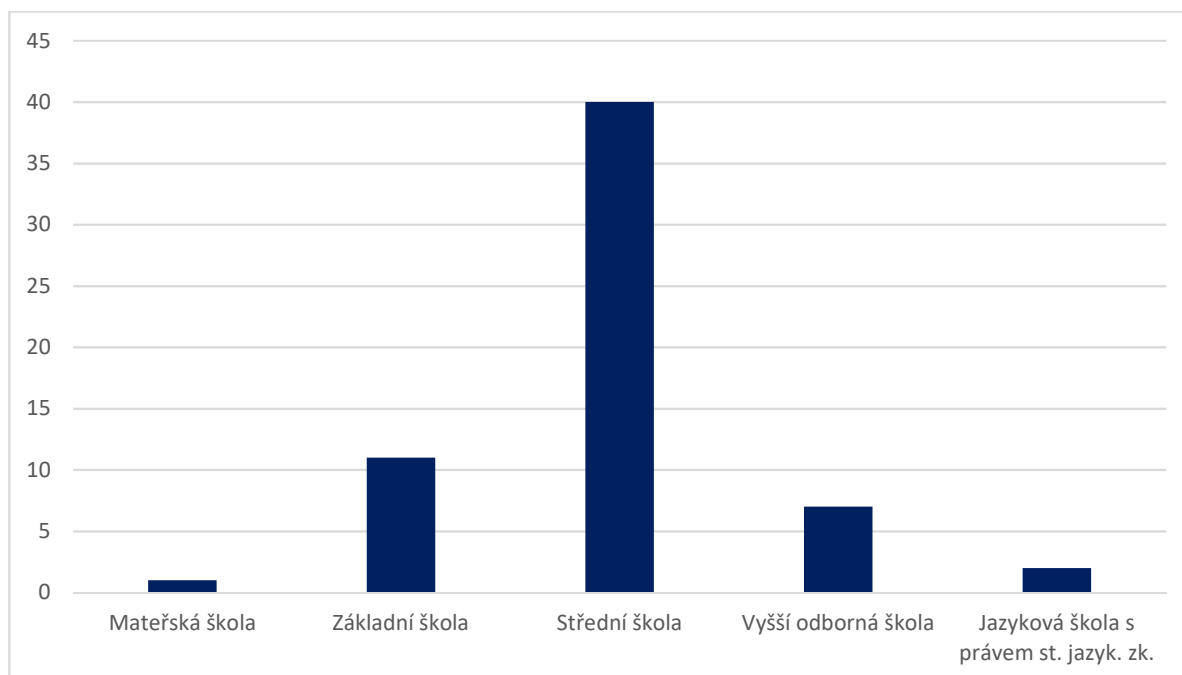
Agro-technická střední škola Bystřice nad Pernštejnem
Akademie Světlá nad Sázavou, střední škola a vyšší odborná škola
Česká zemědělská akademie v Humpolci, střední škola
Dětský domov Klubíčko
Dětský domov, Humpolec, Libická 928
Dětský domov, Jemnice, Třešňová 748
Dětský domov, Nová Ves u Chotěboře 1
Dětský domov, Rovečné 40
Dětský domov, Senožaty 199
Dětský domov, Telč, Štěpnická 111
Gymnázium a Obchodní akademie Pelhřimov
Gymnázium a Střední odborná škola Moravské Budějovice
Gymnázium Bystřice nad Pernštejnem
Gymnázium dr. A. Hrdličky Humpolec
Gymnázium Havlíčkův Brod
Gymnázium Chotěboř
Gymnázium Jihlava
Gymnázium Otokara Březiny a Střední odborná škola Telč
Gymnázium Třebíč
Gymnázium Velké Meziříčí
Gymnázium Vincence Makovského Nové Město na Moravě
Gymnázium Žďár nad Sázavou
Gymnázium, Střední odborná škola a Vyšší odborná škola Ledec nad Sázavou
Hotelová škola Světlá a Střední odborná škola řemesel Velké Meziříčí
Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod
Obchodní akademie Dr. Albína Bráfa, Hotelová škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Třebíč
Obchodní akademie, Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední zdravotnická škola, Střední odborná škola služeb a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jihlava
Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Vysočina
Střední odborná škola Nové Město na Moravě

Střední odborná škola, Střední odborné učiliště a Základní škola Třešť
Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště Pelhřimov
Střední průmyslová škola stavební akademika Stanislava Bechyně Havlíčkův Brod
Střední průmyslová škola Třebíč
Střední škola průmyslová, technická a automobilní Jihlava
Střední škola řemesel a služeb Moravské Budějovice
Střední škola stavební Jihlava
Střední škola stavební Třebíč
Střední škola technicko-ekonomická Chotěboř
Střední uměleckoprůmyslová škola Jihlava-Helenín
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Havlíčkův Brod
Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická Žďár nad Sázavou
Školní statek, Humpolec, Dusilov 384
Vysočina Education, školské zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, příspěvková organizace
Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola Žďár nad Sázavou
Vyšší odborná škola a Střední škola veterinární, zemědělská a zdravotnická Třebíč
Základní škola a Mateřská škola při zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina
Základní škola a Praktická škola Chotěboř
Základní škola a Praktická škola Moravské Budějovice, Dobrovského 11
Základní škola a Praktická škola Nové Město na Moravě, Malá 154
Základní škola a Praktická škola Velké Meziříčí
Základní škola a Praktická škola, U Trojice 2104, Havlíčkův Brod
Základní škola Bystřice nad Pernštejnem, Tyršova 106
Základní škola Pelhřimov, Komenského 1326
Základní škola při dětské psychiatrické nemocnici Velká Bíteš
Základní škola Třebíč, Cyrilometodějská 22

Zdroj dat: Rejstřík škol a školských zařízení

Dle stavu rejstříku škol a školských zařízení k 31. 3. 2024 je činnost mateřské školy zapsána u jednoho subjektu (pouze při zdravotnickém zařízení), základní škola je zapsána u 11 subjektů (včetně dvou při zdravotnickém zařízení), střední škola je zapsána u 40 subjektů a vyšší odborná škola u sedmi subjektů. Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky je zapsána u dvou subjektů.

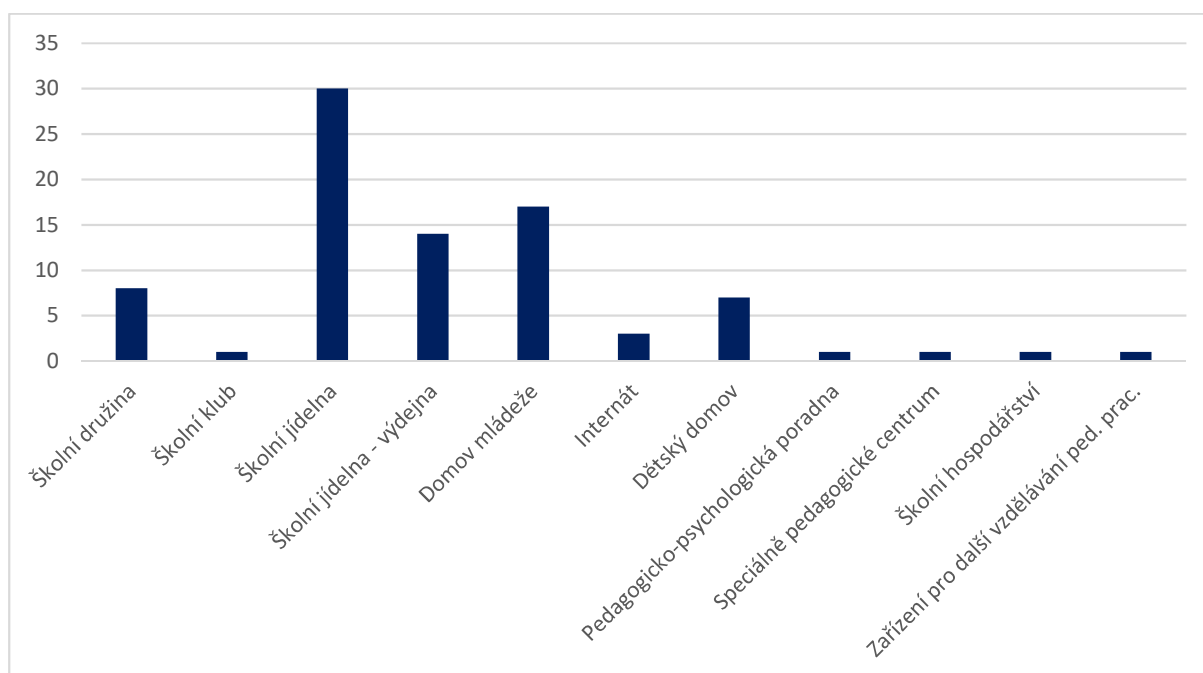
GRAF Č. 39: POČET ŠKOL ZŘIZOVANÝCH KRAJEM VYSOČINA

Zdroj dat: *Rejstřík škol a školských zařízení*

K datu uvedenému v předchozím odstavci je školní družina zapsána u osmi subjektů, školní klub u jednoho subjektu, školní jídelna u 30 subjektů, školní jídelna – výdejna u 14 subjektů, domov mládeže u 17 subjektů a internát u třech subjektů. Činnost dětského domova je zapsána u sedmi subjektů, pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogické centrum, školní hospodářství a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků u jednoho subjektu.

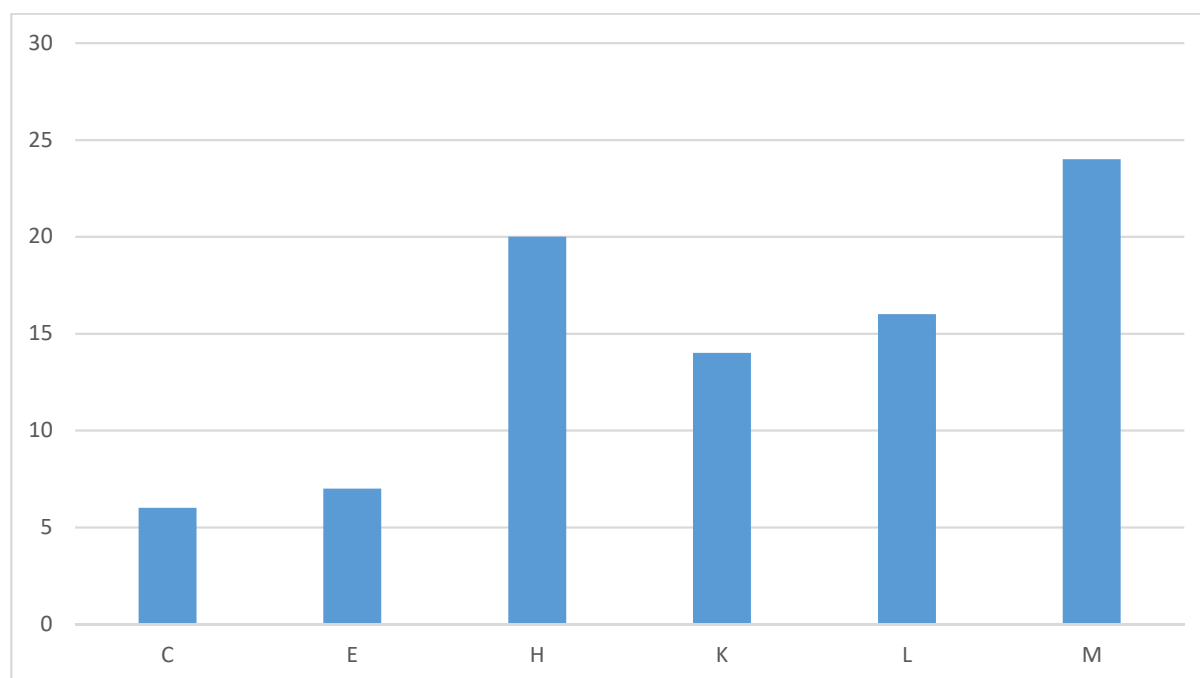
GRAF Č. 40: ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ ŠKOL ZŘIZOVANÉ KRAJEM VYSOČINA

Zdroj dat: *Rejstřík škol a školských zařízení*

Největším segmentem, který v oblasti školství Kraj Vysočina zřizuje, je oblast středního vzdělávání, tedy zajišťování vzdělávání v oborech středních škol. Obory vzdělávání střední školy poskytuje 40 subjektů, které nabízejí celkem 115 oborů kategorií C, E, H, K, L a M.

GRAF Č. 41: OBORY DLE DOSAŽENÉ VZDĚLÁNÍ NABÍZEJÍCÍ ŠKOLY ZŘIZOVANÉ KRAJEM VYSOČINA

Zdroj dat: Rejstřík škol a školských zařízení

Většina subjektů vykonávajících činnost střední školy nabízí vzdělávání současně v učebních oborech (s výučním listem) i maturitních oborech (s maturitní zkouškou). Celková kapacita oborů středních škol zapsaná v rejstříku škol a školských zařízení je 32 139 míst. Je to ale kapacita částečně historického stavu a dále je třeba si uvědomit, že se jedná o prostý součet kapacit v jednotlivých oborech v jednotlivých školách. Právě v rámci jednotlivých škol je reálně dostupná kapacita mnohem nižší, neboť není z hlediska personálních a materiálních zdrojů možné zajistit vzdělávání v celé zapsané kapacitě.

2. STRATEGIE ROZVOJE KRAJE VYSOČINA 2021–2027

Kraj Vysočina ve schválené strategii rozvoje kraje na období 2021–2027 na základě provedené analýzy věnuje část týkající se rozvoje regionálního školství v kraji. V rámci prioritní oblasti *Konkurenceschopná ekonomika a zaměstnanost* je jedním z opatření *Regionální školství*. Cílem tohoto opatření je *Zvýšení kvality vzdělávání v regionálním školství a sladění jeho výstupů s trhem práce*.

Dokument stanovuje následující aktivity k naplňování určeného cíle:

- 1) Zlepšení spolupráce škol a firem při zajišťování odborného vzdělávání (praxe, odborníci ve školách, učitelé ve firmách, přizpůsobení vzdělávacích programů),
- 2) modernizace infrastruktury škol (budovy, vnitřní vybavení, odborná pracoviště, apod.),
- 3) posílení motivace žáků ZŠ, SŠ a rodičů k získávání kompetencí v technické a přírodovědné oblasti a matematice,
- 4) vytvoření systému zjišťování zpětné vazby o výsledcích vzdělávání, modernizace systémů hodnocení,
- 5) zajištění dostupnosti předškolního vzdělávání a výchovy,
- 6) vzdělávání pedagogických pracovníků, získávání a udržení vysoké kvalifikace pedagogů na všech úrovních,
- 7) efektivní řízení vzdělávacího procesu včetně posilování prvků strategického řízení (např. vzdělávání ředitelů a vedoucích pracovníků, zavádění moderních systémů řízení),
- 8) informování veřejnosti o potřebnosti a změnách ve vzdělávání,
- 9) posílení kariérového poradenství pro žáky ZŠ a SŠ,
- 10) individualizace vzdělávacího procesu s ohledem na předpoklady a potřeby jednotlivců,
- 11) rozvoj kompetencí žáků v klíčových dovednostech (cizí jazyky, ICT, podnikání a finanční gramotnost atd.).

Výše uvedené aktivity lze začlenit do dvou základních (obecných) prioritních rozvojových oblastí Kraje Vysočina u jím zřizovaných příspěvkových organizací vykonávajících činnost škol a školských zařízení v období 2024–2028.

A ZLEPŠOVÁNÍ PODMÍNEK PRO VZDĚLÁVÁNÍ A POSKYTOVÁNÍ ŠKOLSKÝCH SLUŽEB

Jedná se o aktivní kroky zřizovatele směřující k vytvoření takových podmínek pro vzdělávání a poskytování školských služeb, které vyhovují poptávce ze strany zájmové skupiny (žáci, rodiče, ...) a umožňují ředitelkám a ředitelům škol školských zařízení řídit vzdělávání a jeho výstupy směřovat k naplňování společenských potřeb.

Předmětem těchto aktivit je budování potřebných kapacit a zajišťování určitého standardu infrastruktury potřebné pro zajišťování vzdělávání (nepřímá podpora).

B PODPORA VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Aktivitami v rámci této prioritní rozvojové oblasti jsou krajem poskytované nástroje přímé podpory výchovně vzdělávacího procesu. Jedná se především o nástroje umožňující vzdělávání nad běžný standard vyplývající z platné legislativy, které mají za cíl zvýšit kvalitu vzdělávání, jeho dostupnost, zlepšit výsledky vzdělávání a udělat ze škol a školských zařízení místa, kde se mohou žáci a studenti maximálně realizovat.

Nástroje mohou školy a školská zařízení využívat, ale nebudou k jejich využívání nuceny.

3. ZÁKLADNÍ ŠKOLY A ŠKOLY PŘI ZDRAVOTNICKÝCH ZAŘÍZENÍCH

Kraj Vysočina neplánuje v období 2024–2028 **cíleně zásadně rozvíjet školy při zdravotnických zařízeních** (dva subjekty). Aktuálně jsou podmínky pro vzdělávání v nich dobré a dostačující. Kapacita základních škol u psychiatrických nemocnic je dostatečná, odpovídající kapacitě nemocnic. Jelikož nejsou kraji známe případné záměry zřizovatele psychiatrických nemocnic na zvýšení kapacit, které by mohly implikovat nutnost zvýšení kapacit škol, nepracuje Kraj Vysočina s variantou nutného rozšíření.

V ostatních krajem zřizovaných nemocnicích vykonává zřízená příspěvková organizace činnost mateřské školy a školního klubu. Případné **zlepšení podmínek pro vzdělávání v uvedených nemocnicích bude řešeno v návaznosti na plánované budování nových kapacit pro poskytování zdravotních služeb nebo při rekonstrukci stávajících.**

Kraj Vysočina bude udržovat síť zřizovaných základních škol speciálních a základních škol podle § 16 odst. 9 školského zákona za účelem zajištění vzdělávání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami ve své působnosti.

V současné době Kraj Vysočina zřizuje osm příspěvkových organizací, které zajišťují vzdělávání v základní škole speciální nebo základní škole podle § 16 odst. 9 školského zákona. Pět z těchto osmi subjektů nevykonává činnost v prostorách ve vlastnictví Kraje Vysočina a jejich rozvoj je velmi omezený. U nich však bude Kraj Vysočina usilovat ve spolupráci s vlastníky nemovitostí o udržování prostor a diskutovat možnost zlepšení podmínek pro vzdělávání. V případě třech subjektů, které vykonávají činnost v krajem vlastněných objektech, bude i nadále usilováno o zlepšování podmínek. V návaznosti na demografický vývoj bude kraj v případě potřeby zajištění nových kapacit hledat vhodné možnosti jejich zajištění.

Plánované aktivity kraje:

- a) Vytvoření vhodných podmínek pro vzdělávání žáků, které je zajišťováno Základní školou Třebíč, Cyrilometodějská 22. Škola sídlí v prostorách ve vlastnictví města Třebíč, které jsou nevyhovující a neodpovídají dnešnímu standardu. Pokračovat v přípravě projektu přemístění školy do prostor ve vlastnictví Kraje Vysočina v Třebíči v ulici Žižkova, který je součástí projektu celkové revitalizace prostor Vyšší odborné školy a Střední školy veterinární, zdravotnické a zemědělské Třebíč **(A)**.
- b) Postupné rekonstruování prostor ve vlastnictví Kraje Vysočina využívaných zřizovanými základními školami a přizpůsobení potřebám pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami **(A)**.
- c) Příprava variant záměrů zvýšení kapacity základních škol pro případ zvýšení poptávky v důsledku demografického vývoje **(A)**.
- d) Komunikace s vlastníky nemovitostí, ve kterých sídlí zřizované základní školy, za účelem zlepšení podmínek pro vzdělávání žáků dotčených škol, podílení se odpovídajícím způsobem na zlepšení podmínek, případně jinak zajišťovat zlepšení podmínek vzdělávání **(A)**.
- e) Podpora základních škol v získávání psychologů do škol **(B)**.

4. STŘEDNÍ A VYŠŠÍ ODBORNÉ ŠKOLY

Kraj Vysočina plánuje v období 2024–2028 i **nadále velmi aktivně rozvíjet segment vzdělávání ve středních školách.** Naopak **kraj neplánuje žádný zásadní rozvoj vyšších odborných škol,** o jejichž obory se zájem snižuje. **Výjimkou jsou vyšší odborné školy nabízející obory vzdělávání, které jejich absolventy opravňují (dle legislativy) k výkonu regulovaných povolání a činností.**

V Kraji Vysočina jsou jím zřizované střední školy rozmístěny rovnoměrně, a to i z hlediska oborové nabídky. Z tohoto důvodu není plánováno rozšiřování míst, v nichž bude poskytováno střední vzdělání. Tedy do měst a obcí, v nichž není aktuálně střední vzdělání poskytováno. Tím není dotčeno případné rozšiřování míst v městech a obcích, kde již obory středních škol nabízeny jsou. Bude k tomu

přístupováno s ohledem na zvyšování kvality infrastruktury v případech, kdy současná místa nebudou vyhovovat současným požadavkům a bude třeba tato místa nahradit. To bude i případ některých plánovaných kroků zefektivňování vzdělávací soustavy v gesci Kraje Vysočina. V takových případech bude vzdělávání směřováno do center za účelem zlepšení dostupnosti vzdělávání a soustředění školských služeb do jednoho místa, což povede ke sníženým nákladům na provoz škol a školských zařízení včetně využití efektu úspor z rozsahu.

Kraj Vysočina bude aktivně reflektovat poptávku po jednotlivých oborech středních škol a na základě vyhodnocení budoucích potřeb trhu práce a obecné uplatnitelnosti absolventů oborů středních škol bude vytvářet požadovanou kapacitu bez ohledu na kategorii oboru (H, K, LO, M). V případě oborů střední školy s výučním listem hodlá kraj i nadále zajišťovat infrastrukturu v podobě, která bude lákat (oslovovat) žáky ke studiu. V uvedeném období bude kraj přistupovat ke zvyšování standardu infrastruktury rovnoměrně ve všech školách s cílem zajistit velmi dobrou dostupnost (vzdálenost). V případě poptávaných oborů tak bude i nadále udržována síť škol nabízející tyto obory napříč celým krajem.

Z hlediska financování provozu zřizovaných středních a vyšších odborných škol **Kraj Vysočina bude zajišťovat základní rámec provozních potřeb** tak, aby byl pozitivně ovlivněn rozvoj vzdělávání ve škole. **Kraj Vysočina bude v rovině provozních potřeb připraven řešit individuální požadavky zřizovaných středních a vyšších odborných škol. Obdobným způsobem bude kraj řešit i investiční potřeby jednotlivých středních a vyšších odborných škol.**

Plánované aktivity kraje:

- a) Kompletní revitalizace objektů v užívání Vyšší odborné školy a Střední školy veterinární, zemědělské a zdravotnické Třebíč včetně dobudování potřebných prostor pro zajištění vzdělávání a zajištění požadovaného standardu pro vzdělávání **(A)**,
- b) optimalizace prostorového uspořádání pracovišť České zemědělské akademie v Humpolci, střední školy s ohledem na zajištění dostupnosti, hospodárnosti a efektivnosti a kvalitu vzdělávání **(A)**,
- c) optimalizace prostorového uspořádání pracovišť Střední školy řemesel a služeb Moravské Budějovice za účelem finančně efektivního zajištění vzdělávání, zvýšení dostupnosti a kvality vzdělávání a školských služeb pro žáky **(A)**,
- d) průběžná péče o prostory škol (budovy), odstraňování nedostatků a zlepšování podmínek pro vzdělávání **(A)**,
- e) hledání a realizace finančně efektivních vzdělávacích celků za současného zvýšení kvality vzdělávání **(A)**,
- f) podpora škol v aktivitách motivace žáků k dosahování studijních výsledků, zvyšování zájmu žáků o vzdělávání ve středních školách a zvyšování kvality vzdělávání ve škole **(B)**,
- g) pořádání soutěží a podporování škol v pořádání soutěží **(B)**,
- h) zlepšování podmínek škol pro jazykové vzdělávání ve školách **(B)**,
- i) podpora řešení investičních potřeb škol **(B)**,
- j) podpora škol v rozvoji podmínek pro badatelskou činnost žáků **(A, B)**,
- k) podpora škol v uskutečňování aktivit osobního rozvoje žáků a pohybových aktivit žáků a zaměstnanců škol **(B)**.

5. DĚTSKÉ DOMOVY

V období 2024–2028 se hodlá Kraj Vysočina zaměřit především na zlepšení podmínek dětí umístěných v dětských domovech v zámeckých areálech. Cílem je více přiblížit prostředí všech dětských domovů rodinnému prostředí, a to infrastrukturními zásahy. Všechny dětské domovy působí v budovách ve vlastnictví Kraje Vysočina. Proto i nadále bude u těchto budov kraj realizovat opatření k odstraňování nedostatků a současně opatření vedoucí ke zlepšení prostředí pro výchovu dětí. Jelikož ve velké míře jsou v dětských domovech umístěny děti, které mají speciální potřeby a

psychiatrické diagnózy, bude Kraj Vysočina podporovat zapojení dalších profesí pracujících s dětmi, aby byla dětem poskytována potřebná péče.

V případě potřeby bude Kraj Vysočina řešit nedostatečnou kapacitu dětských domovů na území kraje.

Plánované aktivity kraje:

- a) Hledání vhodného řešení pro umístění dětí z dětského domova v Jemnici, pracoviště Budkově, a jeho následné řešení **(A)**,
- b) hledání vhodného řešení pro umístění dětí z dětského domova v Nové Vsi u Chotěboře a jeho následné řešení **(A)**,
- c) průběžná péče o prostory dětských domovů (budovy), odstraňování nedostatků a zlepšování podmínek pro výchovu **(A)**,
- d) hledání vhodných příležitostí pro realizaci opatření k úspoře provozních nákladů při současném nezhoršení (zlepšení) podmínek pro výchovný proces v dětských domovech **(A)**,
- e) podpora dětských domovů v zajišťování péče psychologa pro děti umístěné v dětských domovech **(B)**,
- f) podpora dětských domovů v pořádání aktivit vedoucích k lepší přípravě na samostatný život dětí v dospělosti **(B)**.

6. ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

Kraj Vysočina neplánuje v období 2024–2028 rozšiřovat síť míst, ve kterých jsou jím zřízenou Pedagogicko-psychologickou poradnou a Speciálně pedagogickým centrem Vysočina poskytovány na území Kraje Vysočina poradenské služby. V minulých letech byla realizována investiční opatření za účelem zkapacitnění poskytovaných služeb (zejména v okresech Jihlava, Třebíč a Havlíčkův Brod). Služby jsou aktuálně poskytovány v osmi místech kraje, které rovnoměrně pokrývají celé území kraje.

V souvislosti s plánovanou legislativní změnou spočívající v zajišťování práce školních psychologů a speciálních pedagogů (podpůrných pozic) ve školách s počtem žáků do 180 bude kraj zajišťovat potřeby zřizované organizace spojené s uvedeným krokem. V případě potřeby bude kraj hledat vhodné prostory pro práci zaměstnanců vykonávající práci podpůrných pozic ve školách. Nebude se ale jednat o nová místa, kde by byly poskytovány poradenské služby.

Kraj Vysočina hodlá pokračovat v podpoře zřizované organizace v oblastech, které nebude možno zajistit jinak, a které jsou nezbytné, respektive mají prokazatelný pozitivní dopad do života občanů kraje a kvality poskytovaných služeb.

Plánované aktivity kraje:

- a) Podpora zvyšování odbornosti (kvalifikace) pedagogických pracovníků **(B)**,
- b) podpora vytváření provozních podmínek pro kvalitní výkon poradenských služeb v potřebném rozsahu **(B)**,
- c) podpora organizace v oblasti investičního materiálního zabezpečení **(B)**.

7. ŠKOLNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Školní statek, Humpolec, Dusilov 384 je jedinou příspěvkovou organizací zřizovanou Krajem Vysočina jako účelové školské zařízení vykonávající činnost zařízení typu školní hospodářství. Školní statek je důležitým subjektem pro zajišťování praktického vyučování žáků zemědělských oborů. **Kraj Vysočina plánuje v období 2024–2028 i nadále pokračovat v rozvoji organizace s cílem zajištění podmínek pro moderní výuku zemědělství s využitím moderních učebních pomůcek.**

Plánované aktivity kraje:

- a) Redefinování postavení školního statku ve vztahu k zajišťování praktické výuky žáků zemědělských oborů **(A)**,
- b) zajišťování investičních potřeb školního statku za účelem zvyšování kvality vzdělávání žáků zemědělských oborů **(A)**,
- c) podpora aktivit školního statku s cílem popularizace zemědělství a vzdělávání v zemědělských oborech **(B)**.

8. ZAŘÍZENÍ ŠKOLNÍHO STRAVOVÁNÍ

Školní stravování je hmotným zabezpečením, které je ředitel školy povinen dětem a nezletilým žákům školy zajistit. Zřizovatel školy je povinen zajistit podmínky, aby ředitel škol mohl tuto povinnost naplnit. Za tímto účelem **Kraj Vysočina plánuje v období 2024–2028 uskutečňovat kroky pro zajištění podmínek pro stravování dětí, žáků a studentů odpovídající legislativě a moderním výživovým trendům.** Kraj Vysočina v uvedeném období neplánuje budování nových kapacit školních jídelen, příp. školních vývařoven. Rozvoj bude soustředěn do současných kapacit za účelem dosažení efektivního provozu s cílem realizovat úspory z rozsahu za předpokladu, že nebude ohrožen požadovaný standard stravy a její dostupnost pro žáky zejména Krajem Vysočina zřizovaných škol.

V uvedeném období není vyloučeno budování nových zařízení typu „školní jídelna – výdejna“ v případě, že taková akce objektivně výrazně zlepší podmínky pro stravování žáků Krajem Vysočina zřizovaných škol.

Plánované aktivity kraje:

- a) Příprava a rekonstrukce školní jídelny při SPŠ Třebíč **(A)**,
- b) příprava a rekonstrukce školní jídelny při VOŠ a SŠ veterinární, zdravotnické a zemědělské Třebíč v rámci komplexní revitalizace areálu školy **(A)**,
- c) průběžné vyhodnocování podmínek pro poskytování školního stravování ve vztahu k požadovanému standardu, a v případě zjištěných nedostatků realizace opatření k jejich odstranění **(A)**.

9. VÝCHOVNÁ A UBYTOVACÍ ZAŘÍZENÍ

Ubytování v domovech mládeže a internátech je důležitým aspektem pro zajišťování kvalitního vzdělávání a pro jeho zpřístupnění. **Kraj Vysočina plánuje v období 2024–2028 nadále pokračovat v rekonstrukcích vlastních zařízení za účelem dosažení standardu ubytování odpovídajícímu současným požadavkům při udržení kapacity, která bude reflektovat požadavky na ubytování zejména žáků Krajem Vysočina zřizovaných škol.** V případě potřeby při splnění požadavku „efektivního provozu“ Kraj Vysočina bude připraven budovat nové kapacity domovů mládeže.

Plánované aktivity kraje:

- a) Dokončení rekonstrukcí domova mládeže při SPŠ Třebíč a SUPŠ Jihlava-Helenín **(A)**,
- b) příprava a realizace komplexní rekonstrukce domova mládeže při Střední škole stavební Jihlava **(A)**,
- c) příprava a realizace nových kapacit pro potřeby (zejména) žáků oboru Gymnázium se sportovní přípravou gymnázia v Novém Městě na Moravě **(A)**,
- d) příprava a realizace nových kapacit pro potřeby (zejména) žáků Střední školy stavební Třebíč **(A)**,
- e) posouzení dostatečnosti kapacit, příprava a rekonstrukce domova mládeže při VOŠ a SŠ veterinární, zemědělské a zdravotnické Třebíč v rámci komplexní revitalizace areálu školy **(A)**,
- f) příprava a realizace rekonstrukce prostor domova mládeže při České zemědělské akademii v Humpolci (ul. Nádražní) **(A)**,

g) průběžné vyhodnocování kvality ubytování ve vztahu k požadovanému standardu, a v případě zjištěných nedostatků realizace opatření k jejich odstranění **(A)**.

10. ZAŘÍZENÍ PRO DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Jediným Krajem Vysočina zřizovaným zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků je Vysočina Education. **Kraj Vysočina plánuje v období 2024–2028 podporovat aktivity organizace, jejichž cílem bude zvyšování kvality vzdělávání na území Kraje Vysočina.**

Plánované aktivity:

- a) Zapojení Vysočina Education do realizace projektu Implementace dlouhodobého záměru **(B)**,
- b) finanční podpora projektů zaměřených na nové přístupy ve vzdělávání s cílem zajistit vyšší kvalitu vzdělávání a zlepšení podmínek pro jeho uskutečňování **(B)**,
- c) podpora vzdělávacích aktivit zaměřených na třídní učitele a začínající učitele **(B)**,
- d) podpora vzdělávacích aktivit pro podpůrné pedagogické profese (školní psycholog, speciální pedagog) **(B)**.

5. SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

CLIL – Content and Language Integrated Learning; Obsahově a jazykově integrované učení, vyučovací metoda založená na výuce školního předmětu prostřednictvím cizího jazyka

CZ-NACE – Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne; Klasifikace ekonomických činností vydávaná Evropskou komisí

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

ČŠI – Česká školní inspekce

DD – Dětský domov

DD se školou – Dětský domov se školou

DofE – The Duke of Edinburgh's International Award; Mezinárodní ceny vévody z Edinburghu

DÚ – Diagnostický ústav

DVPP – další vzdělávání pedagogických pracovníků

DZ ČR – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023 –2027

DZ KV – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina na období 2024–2028, též Dlouhodobý záměr KV

E, H, M, K, L0, L5, N atd. – Kategorie oborů vzdělávání, viz www.infoabsolvent.cz/Obory/1

eGovernment – Elektronizace veřejné správy

Erasmus+ – Program Evropské unie pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport, který podporuje mezinárodní mobility, spolupráci a projekty v oblasti vzdělávání a mládeže

ESF – Evropský sociální fond

EU – Evropská unie

EVVO – Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Kraje Vysočina

GDPR – General Data Protection Regulation; Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů)

ICT – Information and Communication Technologies; Informační a komunikační technologie

IDZ – Implementace dlouhodobého záměru

I-KAP I – Krajské akční plány rozvoje vzdělávání a výstupy implementačních projektů, též Implementace Krajského akčního plánu I

I-KAP II – Implementace Krajského akčního plánu II

IROP – Integrovaný regionální operační program

IT – Informační technologie

IVP – Individuální vzdělávací plán

KP – Kariérové poradenství

KAP – Krajský akční plán

KP – Kariérové poradenství

KV – Kraj Vysočina

KÚ – krajský úřad

MAP – Místní akční plán rozvoje vzdělávání

MAS – Místní akční skupina

MN – Míra nezaměstnanosti

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky

MŠ – Mateřské školy

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky

NNO – Non-Governmental Organization – Nestátní nezisková organizace

NPI ČR – Národní pedagogický institut České republiky

NÚDZ – Národní ústav duševního zdraví

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development, Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj; mezinárodní organizace

OP JAK – Operační program Jan Amos Komenský, v gesci MŠMT

ORP – Obec s rozšířenou působností

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

OŠMS – Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Kraje Vysočina

PČR – Policie České republiky

POÚ – Pověřený obecní úřad

PPP – Pedagogicko-psychologická poradna

Rejstřík škol – Rejstřík škol a školských zařízení, též školský rejstřík

RVP – Rámcový vzdělávací program – dokument, který stanovuje základní principy, cíle a obsah vzdělávání v České republice. RVP se vztahuje na všechny stupně a formy vzdělávání a slouží jako rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů.

RVP ZV – Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

Sb. – Sbírka zákonů

SES – Socioekonomický status (žáka, rodiny)

SPC – Speciální pedagogické centrum

SR – Státní rozpočet

SŠ – Střední škola

Strategie 2030+ – Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+

STŘED – Středisko výchovné péče (soukromé zařízení)

SVČ – Středisko volného času

SVP – Středisko výchovné péče (dle kontextu); speciální vzdělávací potřeby (dle kontextu)

SYPO – Projekt Systém podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů

SZÚ – Státní zdravotní ústav

ŠD – Školní družina

ŠK – Školní klub

ŠPP – Školní poradenské pracoviště

ŠPZ – Školská poradenská zařízení

ŠVP – Školní vzdělávací program. Dokument, který stanovuje základní principy, cíle a obsah vzdělávání v jednotlivé škole.

ÚÍV – Automatizovaný systém sběru dat; Školy a školská zařízení povinně poskytují data, na jejichž základě MŠMT rozděluje finanční prostředky.

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization; Organizace spojených národů pro vzdělávání, vědu a kulturu

ÚP – Úřad práce České republiky, též Úřad práce ČR

VOŠ – Vyšší odborná škola

VŠ – Vysoká škola

VŠPS – Výběrové šetření pracovních sil

VÚ – Výchovný ústav

VysEdu – Vysočina Education; příspěvková organizace zřizovaná Krajem Vysočina

zam. – zaměstnaných

ZŠ – Základní škola

ZŠS - Základní škola speciální

ZUŠ – Základní umělecká škola

6. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Projekt PAQ Research

Vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři

Vyhláška č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání

Vyhláška č. 15/2005, kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky

Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Kraji Vysočina za rok 2023

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Dále byly v dokumentu použity údaje, data a analýzy z Českého statistického úřadu, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Národního pedagogického institutu České republiky, Ministerstva práce a sociálních věcí, Úřadu práce České republiky a podklady přímo vycházející z Odboru školství, mládeže a sportu a Odboru analýz a podpory řízení Krajského úřadu Kraje Vysočina.

NPI - www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako-

MPSV - Projekt Kompas, <https://www.predikcetrhuprace.cz/o-projektu>

ČSÚ - https://vdb.czso.cz/vdbvo2/faces/cs/index.jsf?page=vystup-objekt&f=TABULKA&z=T&skupId=426&katalog=30853&pvo=ZAM01-B&pvo=ZAM01-B&str=v467&u=v413_VUZEMI_100_3107

ČSÚ - Projekce obyvatelstva v krajích ČR – do roku 2070, ČSÚ, 2019

VŠPS - výběrová šetření pracovních sil. Od roku 2001 údaje vycházejí z výsledků SLDB 2001, od roku 2011 vycházejí z definitivních výsledků SLDB 2011

NPI - Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním

MŠMT - statistické výkazy S 1-01, M3, R13-01

PAQ Research -

www.datapaq.cz/?g=kraj&v1=predcasne_odchody_ze_stredniho_vzdelavani_2020&vis=barchart;https://www.mapavzdelavani.cz/

MŠMT a NPI - www.projektsypo.cz/prirucky-zu

KÚ KV - www.kr-vysocina.cz/data%2Da%2Danalyzy/ds-305689/p1=129033

Analýza rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina

(příloha č. 1 Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací
soustavy Kraje Vysočina 2024–2028)

Úvod	22
A. Předškolní vzdělávání v Kraji Vysočina	23
Průměrný počet dětí na jednu MŠ	23
Nové metody ve vzdělávání předškolních dětí.....	23
Pedagogové v MŠ	24
Odklad povinné školní docházky	25
B. Povinné vzdělávání v Kraji Vysočina	26
Nové metody ve vzdělávání v základních školách	26
Pedagogové v ZŠ.....	27
Výsledky žáků v národním testování	29
C. Střední vzdělávání v Kraji Vysočina	31
Nové metody ve vzdělávání ve středních školách.....	31
Pedagogové ve SŠ.....	32
Počet a struktura přihlášek do 1. kola přijímacího řízení na SŠ v Kraji Vysočina	33
Ukončení vzdělávání – výsledky maturitní zkoušky v roce 2023 v Kraji Vysočina.....	34
Ukončení vzdělávání – předčasné odchody ze SŠ	35
D. Pedagogové škol	37
Spokojenost učitele se svou profesí	37
E. Rovný přístup a podpora pro všechny žáky bez rozdílů	38
Žáci s SVP	38
Psychologové, speciální pedagogové a asistenti pedagoga	39
Rozvoj dětí a žáků ve školách	40
Monitorování well-beingu ve školách Kraje Vysočina	41
F. Prevence a ústavní výchovná péče.....	43
Prevence ve školách	43
G. Celoživotní vzdělávání	45
Střední školy – centra celoživotního učení.....	45
Seznam zkratk.....	46

Úvod

Tato příloha je součástí Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2024–2028 (dále také „DZ KV“). Text je členěn podle kapitol DZ KV. V úvodu každé kapitoly je stručné shrnutí celkového stavu daného typu školství v kraji (detailněji o současném stavu pojednává Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Kraji Vysočina za daný školní rok nebo DZ KV) a další část kapitoly se pak zaměřuje na analýzu potřeb, silné a slabé stránky a specifika pro Kraj Vysočina v dané oblasti. Ke zpracování byly použity statistické údaje z výkazů škol a školských zařízení a další data dostupná Odboru školství, mládeže a sportu Krajského úřadu Kraje Vysočina. Vychází tedy zejména z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027, Analytického podkladu pro tvorbu dlouhodobého záměru v Kraji Vysočina, Analýzy potřeb škol KAP III, webového prohlížeče vzdělávacích a sociálních regionálních dat www.datapaq.cz, údajů a analýz z Českého statistického úřadu, Národního pedagogického institutu České republiky a České školní inspekce.

A. Předškolní vzdělávání v Kraji Vysočina

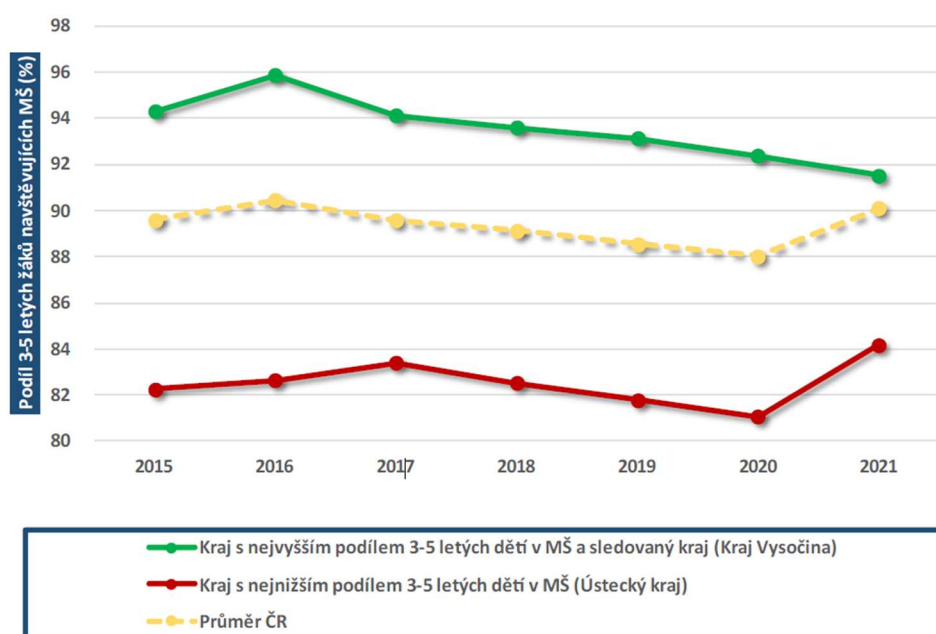
Dle statistických výkazů z podzimu 2023 existovalo v Kraji Vysočina 293 mateřských škol (na 375 pracovištích), které navštěvovalo 18 185 dětí v 873 třídách. V běžných třídách se vzdělávalo celkem 17 972 dětí a 213 dětí ve speciálních třídách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona. V mateřských školách bylo zařazeno 107 dětí s povoleným individuálním vzděláváním podle § 34 školského zákona a dvě děti vzdělávané v tzv. zbývajících dobách (sdílená místa) podle § 34 odst. 10 školského zákona. Počet žádostí o přijetí dítěte do MŠ, kterým nebylo vyhověno, se v roce 2023 oproti předchozímu roku snížil o 72.

Ve školním roce 2023/2024 se v mateřských školách vzdělávalo 841 dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, což jsou 4,6 % z celkového počtu dětí navštěvujících všechny typy mateřských škol.

Průměrný počet dětí na jednu MŠ

V Kraji Vysočina je okolo 61 dětí na jednu MŠ, což se blíží nižším hodnotám v republice.

Graf č. 1: Podíl dětí ve věku 3–5 let navštěvujících MŠ v kraji a roce ve vztahu k celkovému počtu dětí ve věku 3–5 let v daném kraji a roce

ZDROJ: MONITOROVACÍ RÁMEC MŠMT

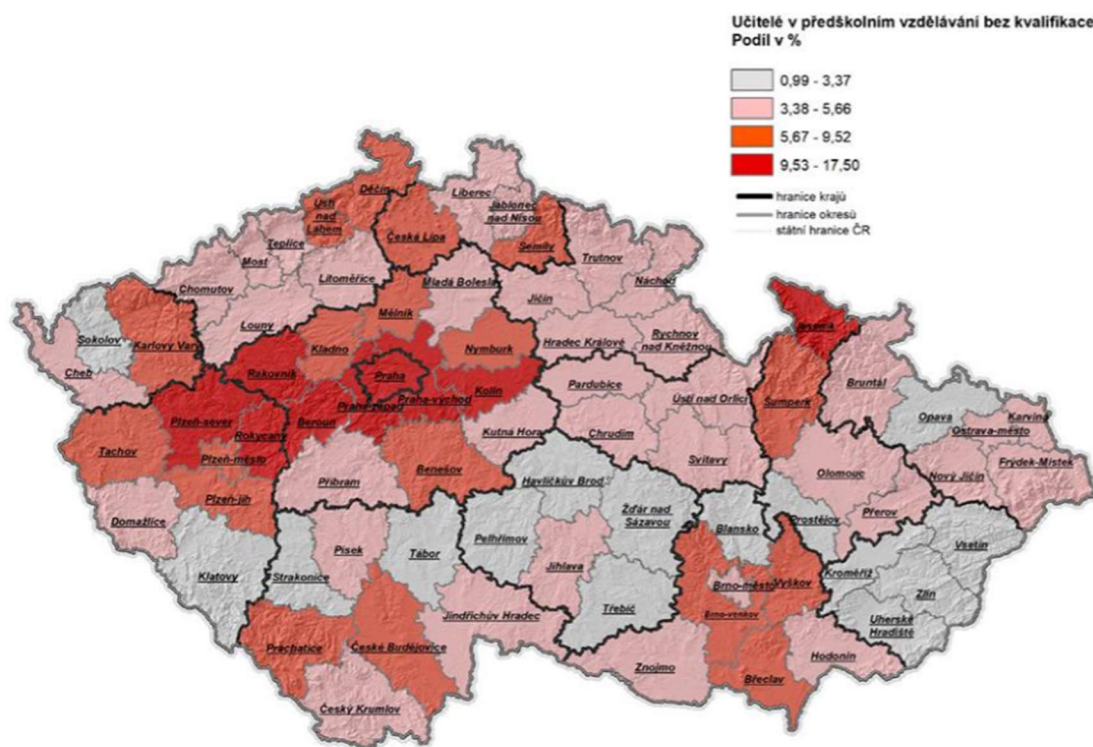
Kraj Vysočina je kraj s nejvyšším podílem 3–5letých dětí v MŠ mezi kraji v republice, avšak pozorujeme klesající tendenci. Kraj Vysočina má zatím dostatečné kapacity a má i velký podíl dětí ve věku 3–5 let, které se účastní předškolního vzdělávání. Podle mezinárodního šetření delší doba předškolního vzdělávání souvisí s lepšími výsledky žáků.

Nové metody ve vzdělávání předškolních dětí

Kraj Vysočina dosahuje v aplikování metod vzdělávání nižších podílů v ČR. Podíl uplatnění jednotlivých nových metod v předškolním vzdělávání se ale v oblastech šablon liší. Nejčastěji MŠ v kraji volily šablony v oblasti: matematické pregramotnosti, polytechnického vzdělávání, cizích jazyků a čtenářské pregramotnosti. Méně využívány jsou šablony v oblasti ICT a osobnostně sociálního rozvoje.

Pedagogové v MŠ

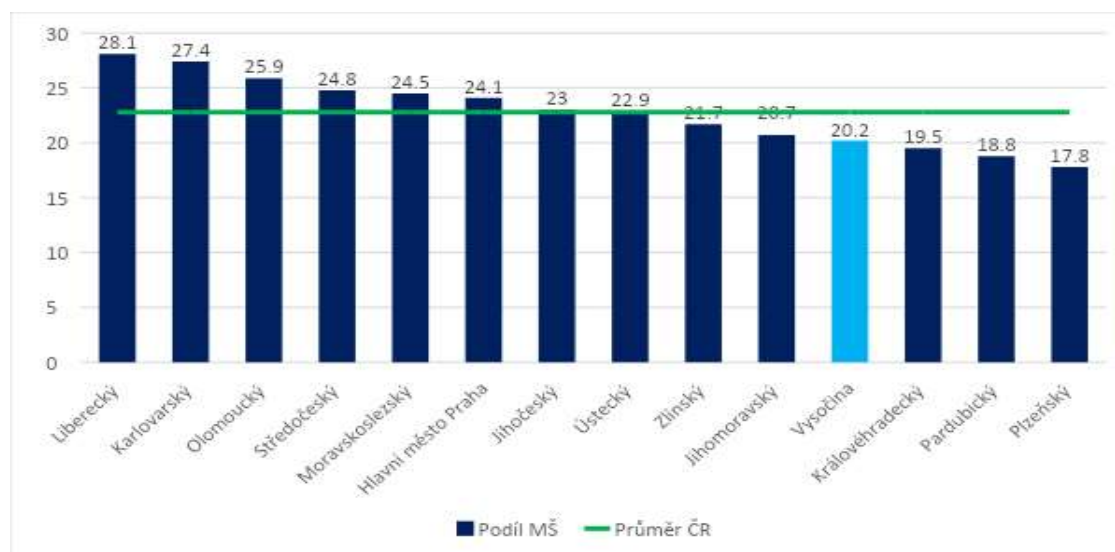
Mapa č. 1: Učitelé v předškolním vzdělávání bez kvalifikace

Zdroj dat: ČSÚ, ČSÍ 2021, výkaz R13 2020

V Kraji Vysočina je v MŠ velmi nízké procento nekvalifikovaných učitelek, spolu se Zlínským krajem jde o nejnižší nekvalifikovanost v ČR. Kvalifikovanost učitelek v MŠ je tedy další silnou stránkou předškolního vzdělávání v Kraji Vysočina.

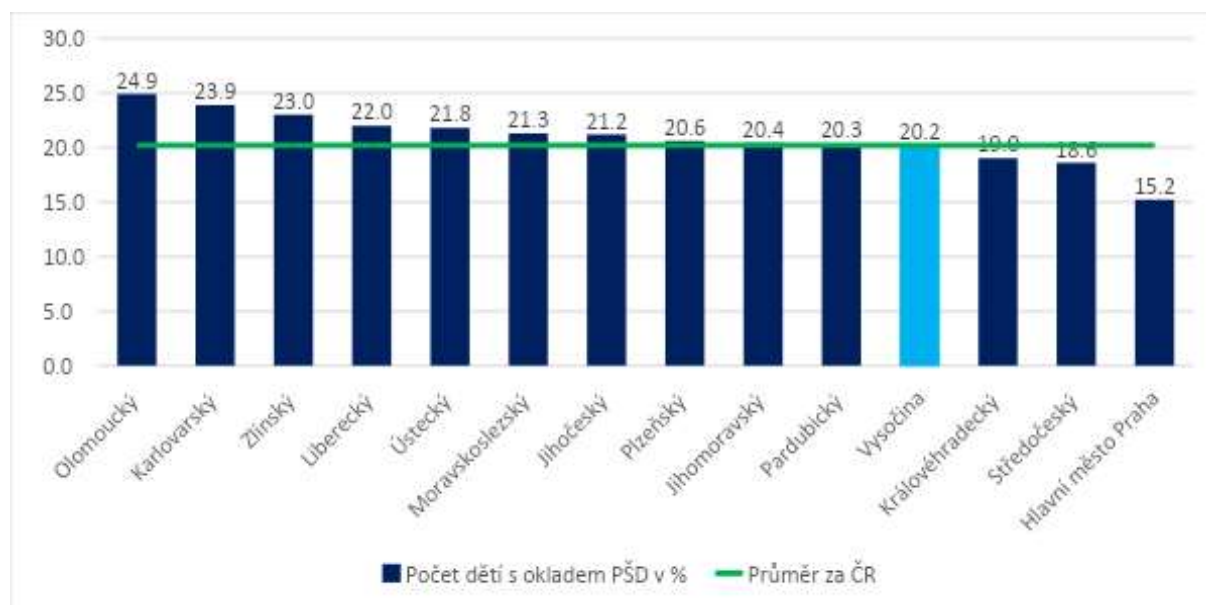
Graf č. 2: Podíl MŠ, které NEvytváří vzdělávací plány a plány rozvoje pro pedagogy (rok 2022).

ZDROJ DAT: DATAPAQ.CZ

Více než 20 % MŠ nevytváří pro své pedagogy vzdělávací plány. Jejich další vzdělávání je tedy nahodilé a nesměruje k předem vytčenému cíli. Při DVPP učitelé MŠ v Kraji Vysočina (jako v ostatních krajích) uvádějí, že nejčastější překážky jsou těžko zjistitelné suplování

Graf č. 3: Odklad povinné školní docházky pro školní rok 2022/2023 v jednotlivých krajích (v %)

Zdroj dat: statistické výkazy MŠMT S 1-01

Odklady povinné docházky v Kraji Vysočina nepřesahují průměr ČR. Pokud má dojít ke snížení odkladů v celé ČR (dle DZ ČR 2023-2027), je potřeba snížit počet odkladů povinné školní docházky i v Kraji Vysočina.

B. Povinné vzdělávání v Kraji Vysočina

Dle statistických výkazů z podzimu 2023 působilo v Kraji Vysočina 270 právních subjektů vykonávajících činnost základní školy nebo základní školy speciální na 294 pracovištích. Počet žáků v základních školách v Kraji Vysočina byl 47 132 (z toho 143 žáků se vzdělávalo dle § 41 školského zákona v individuálním vzdělávání a 160 žáků dle § 38 školského zákona – vzdělávání v zahraničí). Další 1 878 žáků plní povinnou školní docházku v nižších ročnících víceletých gymnázií.

Do prvních tříd ZŠ a ZŠS nastoupilo 5 501 žáků, dalších 27 žáků v 1. ročníku využilo možnosti individuálního vzdělávání dle § 41 školského zákona a dalších 21 žáků se vzdělávalo v zahraničí dle § 38 školského zákona. V 9. ročníku ukončilo ZŠ a ZŠS 5 254 žáků. Ve školním roce 2022/2023 ukončilo povinnou školní docházku v ZŠ nebo ZŠS v 7. nebo 8. ročníku 91 žáků, což je 1,7 % ze všech žáků. Ve školním roce 2023/2024 se vzdělávalo 6 355 žáků se SVP, což je 13,5 % z celkového počtu žáků, kteří plnili povinnou školní docházku v ZŠ a ZŠS.

Nové metody ve vzdělávání v základních školách

Následující grafy reflektují úroveň zavádění nových prvků do výuky, aprobovanost ve vybraných předmětech i výsledky testů ze sledovaných předmětů.

Graf č. 4: Nové prvky ve výuce dle hospitačních záznamů ČŠI v ZŠ v Kraji Vysočina

Zdroj dat: ČŠI

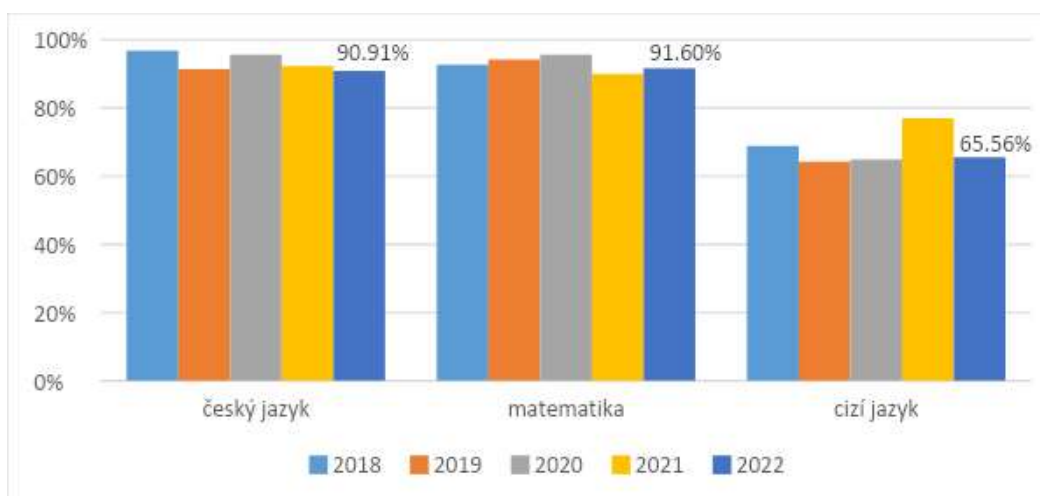
ČŠI při svých hospitacích sleduje využití nových forem výuky v hodinách. Při porovnávání ukazatelů v grafu, je nutné zmínit, že v době on-line výuky se některé jevy nesledovaly a od roku 2020/2021 došlo ke změně kritérií. V čase nejsou tedy jednotlivé položky zcela totožné a následkem toho ne zcela porovnatelné.

Zavádění inovativních metod do výuky není v základních školách v Kraji Vysočina zcela běžné. Je potřeba posílit metody vedoucí k větší aktivizaci žáků, k autonomnímu a formativnímu hodnocení.

Pedagogové v ZŠ

Základní stupeň vzdělávání dlouhodobě řeší přílišnou závislost výsledků žáků na jejich rodinném zázemí. Nejvíce negativním efektem se vyznačují problémy spojené s chudobou a bydlením, jako jsou například časté stěhování a exekuce. Dalším klíčovým faktorem, který ovlivňuje výsledky žáků, je nedostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů v některých krajích.

Graf č. 5: Podíl hodin odučených aprobovanými učiteli dle hospitačních záznamů ČŠI v Kraji Vysočina v ZŠ

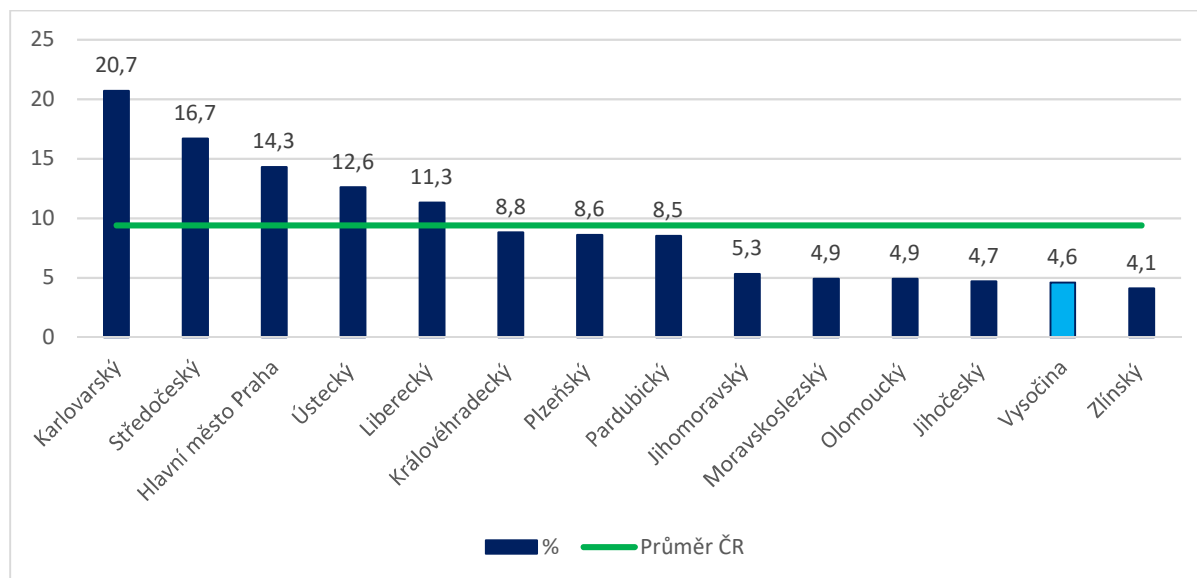

Zdroj dat: ČŠI

Aprobovaným učitelem je pro danou vyučovací hodinu takový učitel, který získal pedagogickou kvalifikaci pro předmět, který je v dané hodině vyučován. Aprobovanost výuky se může lišit

předmět od předmětu. V případě aprobované výuky matematiky v ZŠ si Kraj Vysočina vede v průběhu let nejlépe mezi kraji ČR. To samé platí pro aprobovanost výuky českého jazyka v ZŠ, kde má kraj dlouhodobě také jeden z nejvyšších průměrných podílů aprobované odučených hodin. V hodinách cizích jazyků se aprobovanost dlouhodobě drží pouze okolo 65 %.

Graf č. 6: Podíl hodin v ZŠ, které jsou v ZŠ vyučovány pedagogickými pracovníky, kteří nesplňují požadované vzdělání podle zákona o pedagogických pracovnících.

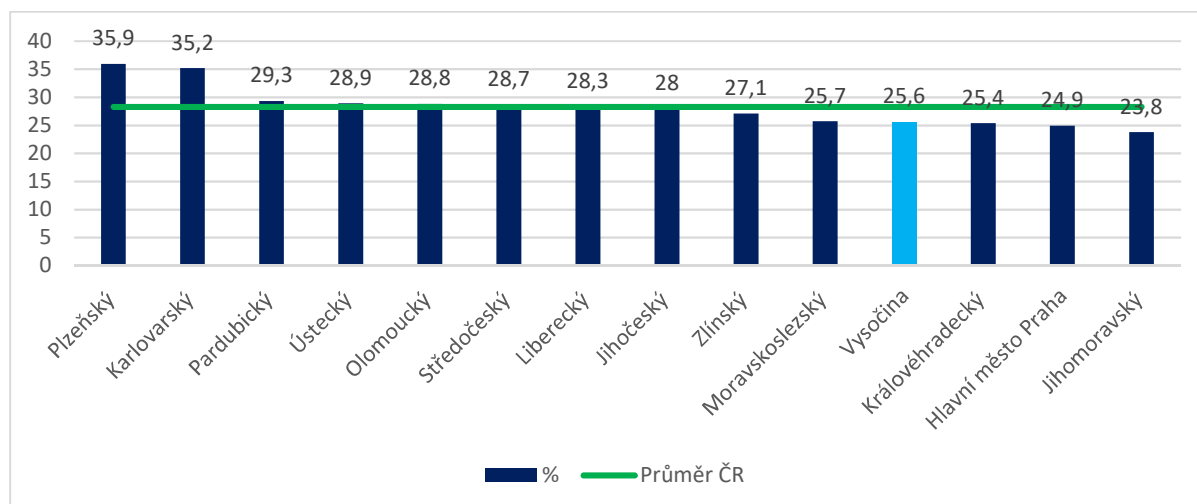

Zdroj dat: datapaq.cz

Aprobovanost učitelů v ZŠ je jedna ze silných stránek v Kraji Vysočina.

Více než čtvrtina ZŠ v Kraji Vysočina nevytváří pro své pedagogy vzdělávací plány. Porovnání s ostatními kraji můžeme vidět v grafu č. 7.

Graf č. 7: Podíl ZŠ, které NEvytváří vzdělávací plány a plány rozvoje pro pedagogy (rok 2022).

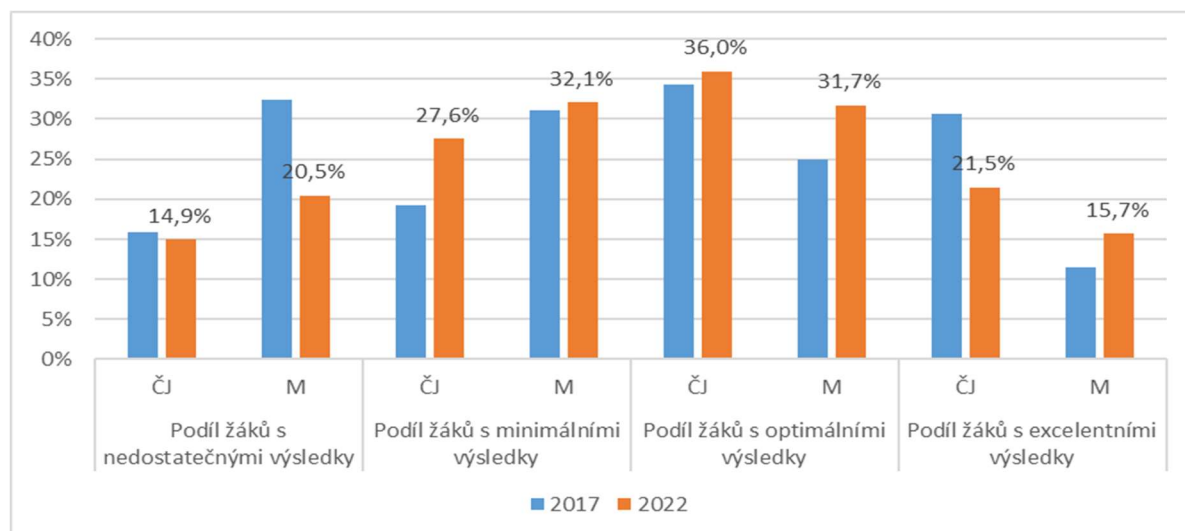
Zdroj dat: datapaq.cz

V Kraji Vysočina je 55,8 % základních škol, které vybraly v šetření MŠMT (2022) u otázky: „Které z následujících položek nejvíce limitují komplexní rozvoj žáků ve Vaší škole?“ jako možnost: Nedostatečnou kapacitu školních psychologů, speciálních pedagogů, sociálních

pedagogů a dalších pozic. Průměrně tuto odpověď vybralo v ČR 52,9 % škol, nejvíce pak 62,9 % v Ústeckém kraji.

Výsledky žáků v národním testování

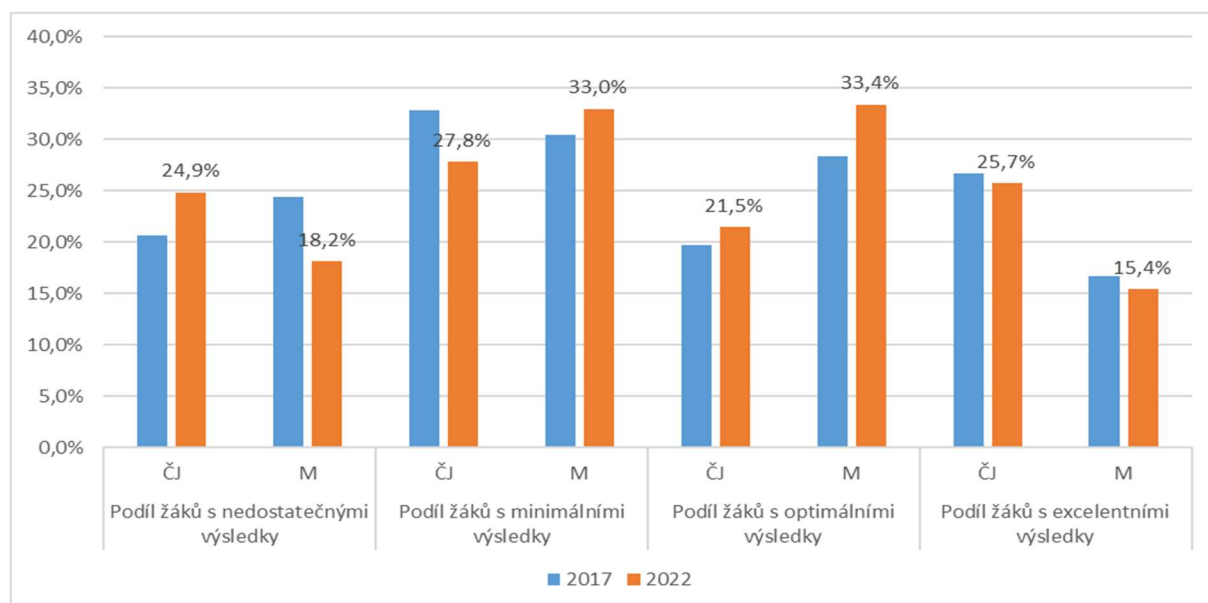
Graf č. 8: Výsledky testů z národního zjišťování v předmětech matematika a český jazyk 5. třída

Zdroj dat: MSMT

Graf porovnává výsledky z národního testování v předmětech matematika a český jazyk v 5. třídách ZŠ Kraje Vysočina v letech 2017 a 2022. V roce 2022 se podíl žáků s optimálními nebo excelentními výsledky z matematiky oproti roku 2017 zvýšil o 11 p. b. na 47,41 % žáků. Oproti tomu u výsledků z českého jazyka z roku 2022 došlo ke zhoršení v porovnání s rokem 2017 – z 64,9 % na 57,4 %.

Graf č. 9: Výsledky testů z národního zjišťování v předmětech matematika a český jazyk 9. třída

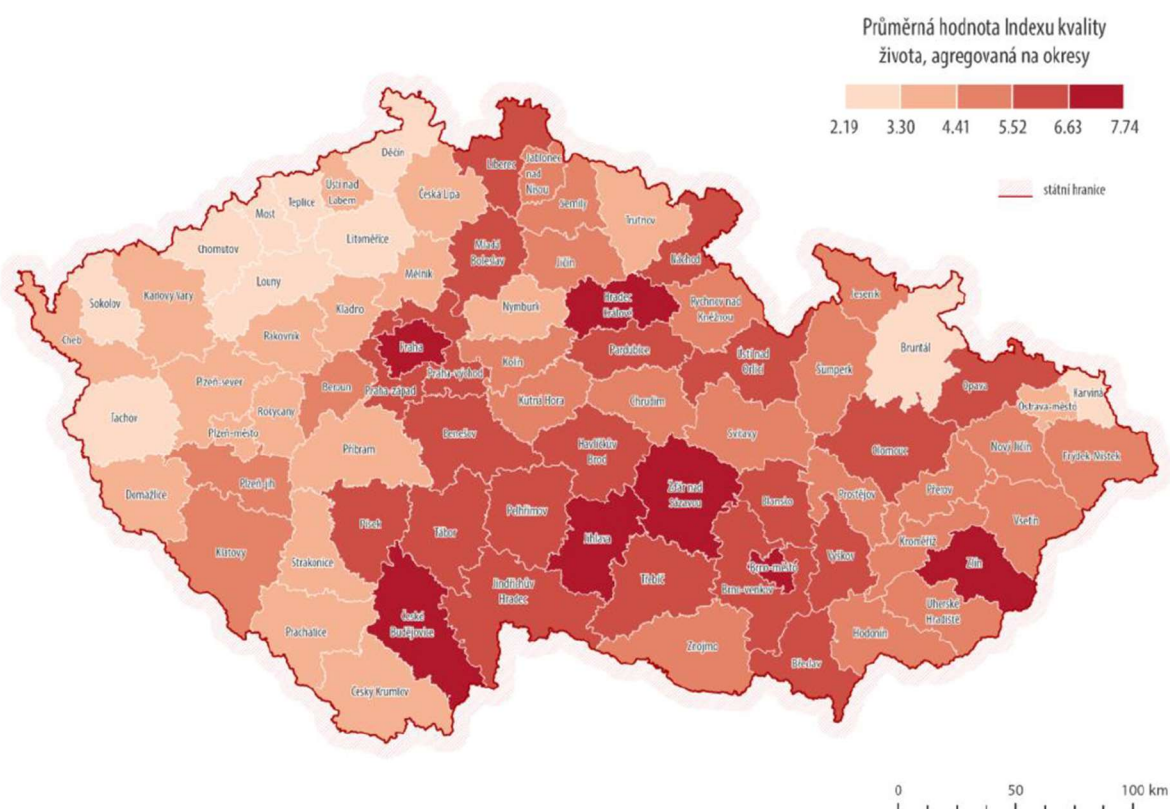
Zdroj dat: MŠMT

Tento graf porovnává výsledky z národního testování v předmětech matematika a český jazyk v 9. třídách ZŠ Kraje Vysočina v letech 2017 a 2022. V roce 2022 se podíl žáků s optimálními

nebo excelentními výsledky z matematiky oproti roku 2017 zvýšil o 3,5 p. b. na 48,8 % žáků. Deváťáci se v roce 2022 nepatrně zlepšili také z českého jazyka v porovnání s rokem 2017, a to o necelý 1 p. b. na 47,2 %. V testování tedy deváťáci v roce 2022 byli úspěšnější v matematice než v českém jazyce, což nebývá obvyklé.

Výsledky žáků nejvíce souvisejí s jejich rodinným zázemím, proto i výsledky na úrovni okresů odrážejí kvalitu života a socioekonomický rozvoj regionů. Mapa níže ukazuje index kvality života v České republice (Murgaš a Kloboučník, 2016), který vychází z dat Sčítání lidu, domů a bytů 2011 a socioekonomických proměnných, jako jsou nezaměstnanost, podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním, průměrná délka dožití, míra sebevražd, rozvodovost atd. Kraj Vysočina v porovnání s jinými kraji dosahuje vyšších hodnot tohoto indexu, tzn. kvalita života v tomto kraji je považována za vyšší.

Mapa č. 3: Index kvality života

Zdroj dat: Murgaš, F., Kloboučník, M., *Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic. Applied Research Quality Life* 11, 553-570 (2016). <https://link.springer.com/article/10.1007/s11482-014-9381-8>

C. Střední vzdělávání v Kraji Vysočina

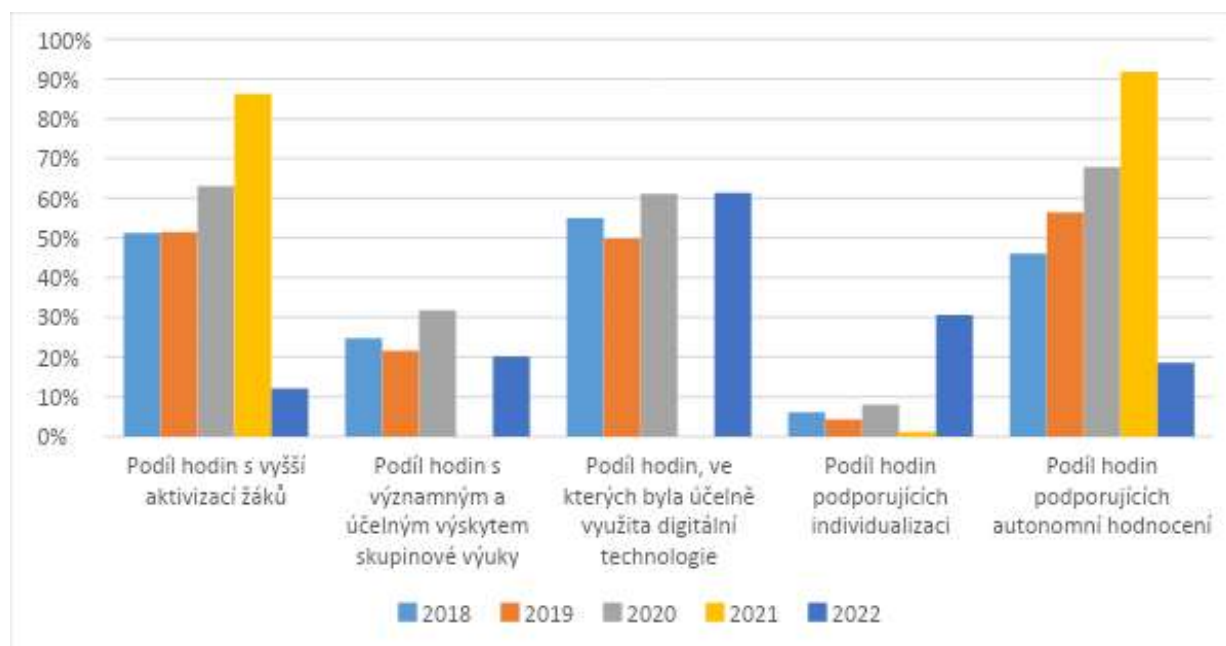
Od školního roku 2018/2019 dochází k nárůstu počtu žáků, kteří studují ve SŠ, čímž byl přerušen dlouhodobě klesající trend. Celkový počet žáků v denním studiu navštěvujících ve školním 2023/2024 roce SŠ (bez nástaveb a nižšího stupně gymnázií) je 19 946, což je o 1 034 žáků více než v roce předchozím. V nástavbovém denním studiu k 30. 9. 2023 studovalo 562 žáků, což je o 12 žáků více než rok předchozí. Dálkovou formou studovalo 1 267 žáků, kombinovanou 205 a večerní formou 13 žáků.

Ve školním roce 2023/2024 se ve středních školách v Kraji Vysočina vzdělávalo v denní formě celkem 1 614 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, což je 7,2 % z celkového počtu žáků, kteří střední školu navštěvovali.

Nové metody ve vzdělávání ve středních školách

Následující grafy reflektují úroveň zavádění nových prvků do výuky, aprobovanost ve vybraných předmětech i výsledky testů ze sledovaných předmětů.

Graf č. 10: Nové prvky ve výuce dle hospitačních záznamů ČŠI ve SŠ v Kraji Vysočina

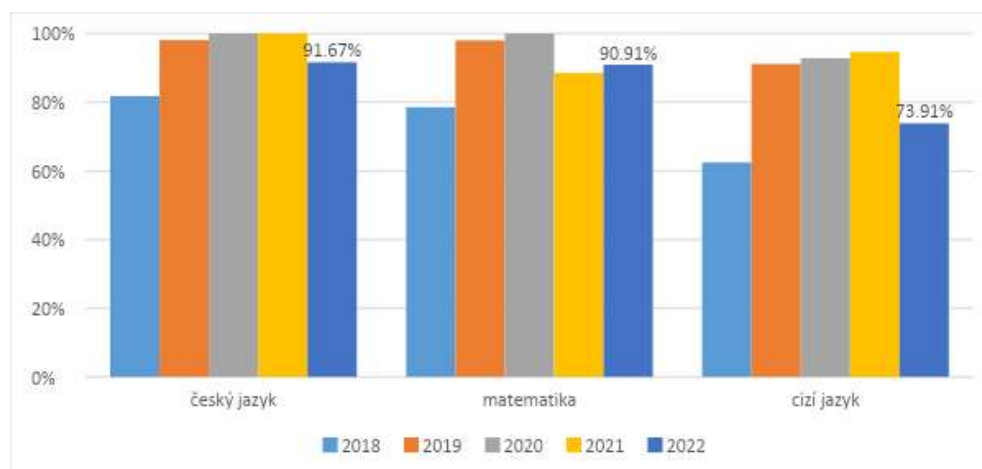
Zdroj dat: ČŠI

ČŠI při svých hospitacích sleduje využití nových forem výuky v hodinách. Při porovnávání ukazatelů v grafu, je nutné zmínit, že v době on-line výuky se některé jevy nesledovaly a od roku 2020/2021 došlo ke změně kritérií. V čase nejsou tedy jednotlivé položky zcela totožné a následkem toho ne zcela porovnatelné.

Na první pohled je patrný propad u hodnocení podílu hodin s vyšší aktivizací žáků a podílu hodin podporujících autonomní hodnocení, naopak se zvyšuje podíl hodin, ve kterých byla účelně využita digitální technologie, a podíl hodin podporujících individualizaci.

Pedagogové ve SŠ

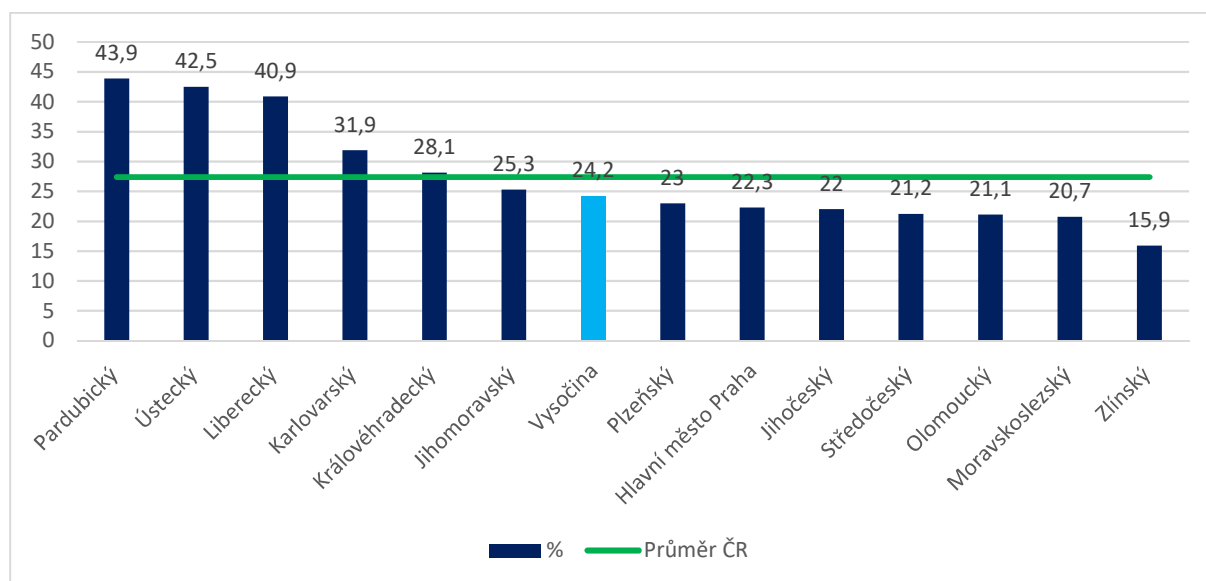
Graf č. 11: Podíl hodin odučených aprobovanými učiteli dle hospitačních záznamů ČŠI v Kraji Vysočina ve SŠ

Zdroj dat: ČŠI

Závěry ČŠI o aprobovanosti učitelů ve SŠ v Kraji Vysočina se liší od monitorovacího zjištění MŠMT, které uvádí pro kraj horší výsledky. Nicméně i u šetření MŠMT vychází podíl nekvalifikovaných učitelů za rok 2019 ve SŠ pod průměrem ČR a je jeden z nejnižších v porovnání s ostatními kraji.

Graf č. 12: Podíl SŠ, které NEvytváří vzdělávací plány a plány rozvoje pro pedagogy (rok 2022).

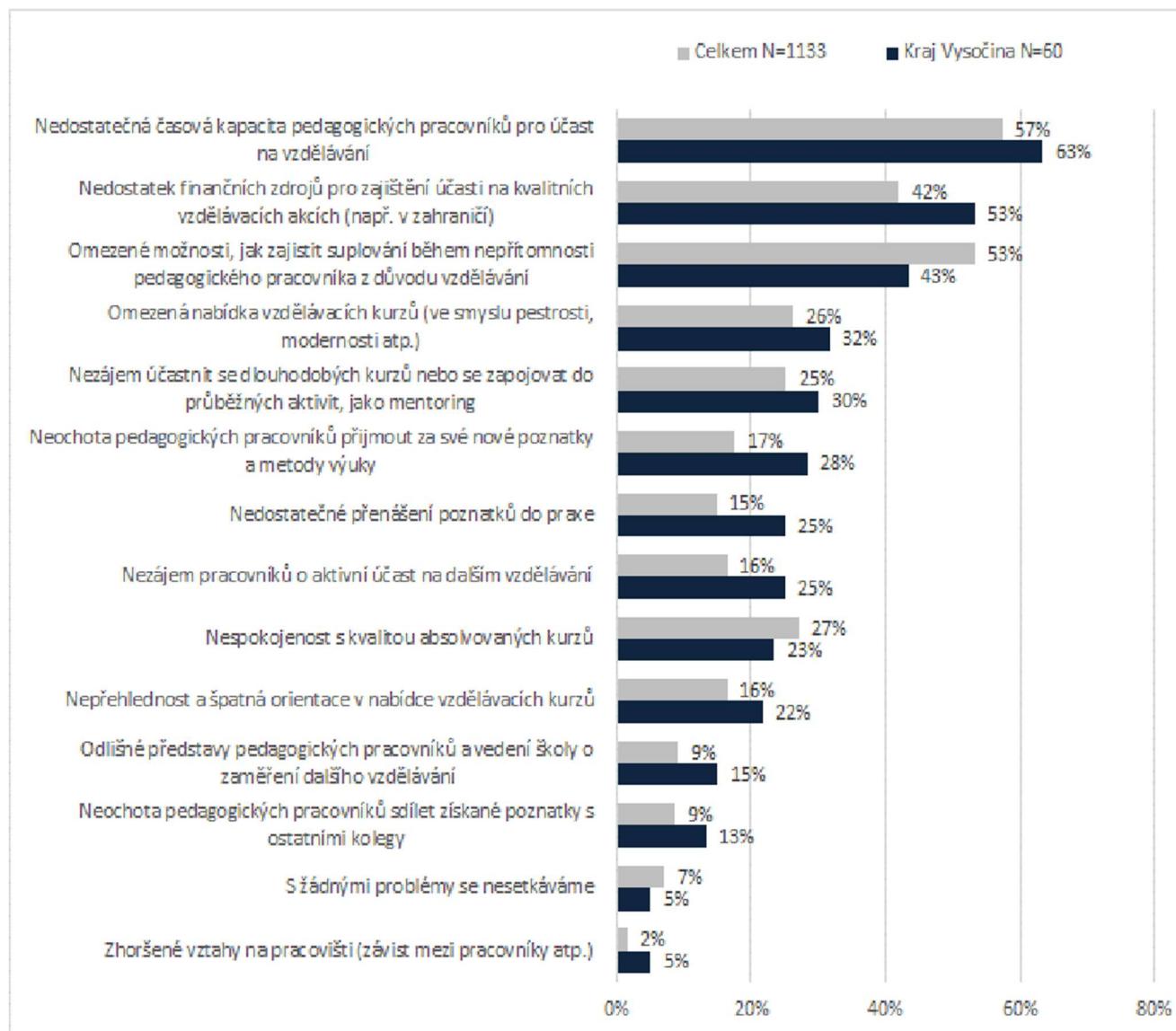
Zdroj dat: datapaq.cz

Každá čtvrtá střední škola Kraje Vysočina přistupuje k dalšímu vzdělávání svých pedagogů nahodile, bez vzdělávacích plánů či plánu rozvoje.

S kvalitní výukou úzce souvisí i zájem pedagogických pracovníků o další vzdělávání, kde se mohou dozvědět o dalších trendech ve vzdělávání, prohloubit svoji odbornost nebo sdílet zajímavé poznatky ze své praxe. Následující graf ukazuje, že v Kraji Vysočina učitele ve SŠ limituje v účasti na dalším vzdělávání nedostatečná časová kapacita, s tím související

omezená možnost, jak zajistit suplování za chybějícího pedagoga, nebo nedostatek finančních zdrojů.

Graf č. 13: Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často narazí? (SŠ, možnost vybrat vše relevantní)

Zdroj dat: MŠMT

Počet a struktura přihlášek do 1. kola přijímacího řízení na SŠ v Kraji Vysočina

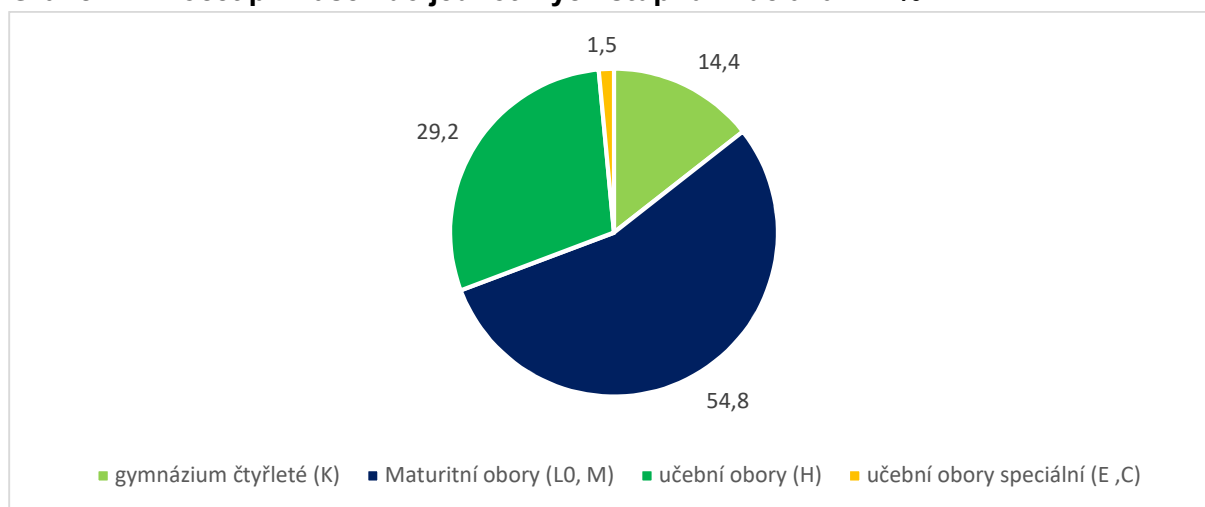
Uchazeči podali na SŠ do denního studia v 1. kole 9 396 přihlášek (uchazeč mohl podat max. dvě přihlášky).

Tabulka č. 1: Porovnání zájmu o jednotlivé stupně vzdělání v Kraji Vysočina pro školní rok 2022/2023 (1. kolo přijímacího řízení v denním studiu)

Stupeň vzdělání	Počet přihlášených do 1. kola	Předpoklad přijatých v 1. kole	Podíl přihlášek v %
gymnázium čtyřleté (K)	1 355	689	14,4
maturitní obory (LO, M)	5 150	2 613	54,8
Celkem přihlášek na maturitní obor	6 505	3 302	69,2
učební obory (H)	2 748	1 723	29,2
učební obory speciální (E ,C)	143	134	1,5
Celkem přihlášek na nematuritní obor	2 891	1 857	30,8

Zdroj dat: Vlastní šetření OŠMS

Graf č. 14: Počet přihlášek do jednotlivých stupňů vzdělávání v %

Zdroj dat: Vlastní šetření OŠMS

Graf ukazuje podíl přihlášek do jednotlivých stupňů vzdělávání. Téměř 70 % všech přihlášek směřovalo do některého z maturitních oborů (14 % na gymnázia a 55 % na jiný maturitní obor). Zbývajících 30 % přihlášek pak přišlo na některý z nematuritních oborů.

Ukončení vzdělávání – výsledky maturitní zkoušky v roce 2023 v Kraji Vysočina

Český jazyk a literatura

Ke zkoušce z českého jazyka a literatury, která je povinnou zkouškou společné části MZ, bylo v Kraji Vysočina přihlášeno 3 343 prvomaturantů z Kraje Vysočina. Ke zkoušce se dostavilo 3 191 (95,5 %) z nich. Čistá neúspěšnost prvomaturantů u didaktického testu ve školním roce 2022/2023 dosáhla v Kraji Vysočina 5,2 %, což je o 0,8 % lepší výsledek než celorepublikový průměr.

Matematika

Ke zkoušce z matematiky se přihlásilo v Kraji Vysočina 634 prvomaturantů. Ke zkoušce se dostavilo 613 (96,7 %) z nich. Čistá neúspěšnost prvomaturantů u didaktického testu ve školním roce 2022/2023 dosáhla v Kraji Vysočina 14,2 %. Čistá neúspěšnost v celé ČR byla 12,4 %.

Cizí jazyk

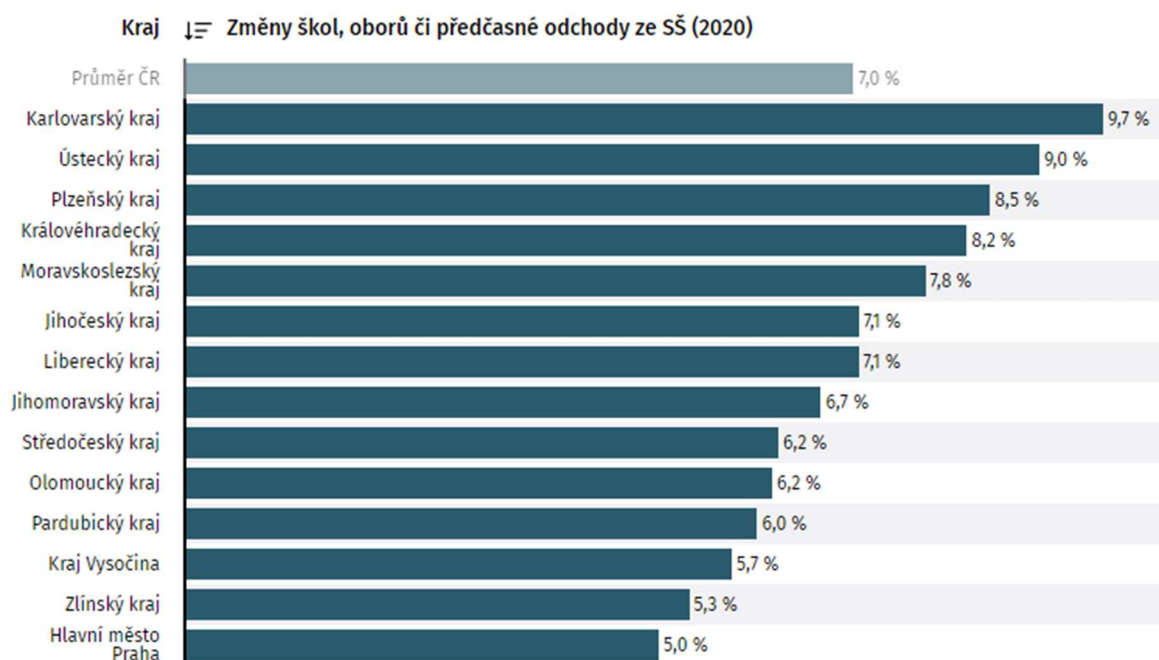
Jde o souhrnné výsledky, CERMAT ve zprávě pro kraje výsledky z jednotlivých cizích jazyků neuvádí, ty jsou součástí školních zpráv předávaných jednotlivým školám.

Ke zkoušce z cizího jazyka se přihlásilo 3 167 prvomaturantů. Ke zkoušce se dostavilo 3 038 (95,9 %) z nich. Čistá neúspěšnost prvomaturantů u didaktického testu ve školním roce 2022/2023 dosáhla v Kraji Vysočina 3,0 %. Čistá neúspěšnost v celé ČR byla 3,2 %.

Ukončení vzdělávání – předčasné odchody ze SŠ

Nejvíce ohrožení předčasným odchodem ze vzdělávání jsou žáci cizinci a žáci ze sociálně znevýhodněného prostředí. Mezi nejčastějšími důvody vedoucími k předčasnému odchodu patří nevhodná volba oboru, nízké sebevědomí a nízká motivace, náhlé životní situace nebo nepříznivé třídní a školní klima. Tyto příčiny vedou ke školnímu neúspěchu, výchovným problémům nebo časté absenci, které pak vyvrcholí až předčasným ukončením vzdělávání s vysokým potenciálem mezigenerační reprodukce. Důsledkem předčasných odchodů ze SŠ je nízká kvalifikovanost a s tím spojená nestabilita zaměstnání. Následující graf ukazuje, že v Kraji Vysočina v roce 2020 existovalo 5,7 % středoškoláků, kteří předčasně ukončili své vzdělávání bez závěrečné zkoušky či jiných výstupů. Kraj Vysočina jako zřizovatel většiny středních škol může přispět ke snížení tohoto čísla např. zajištěním větší školní a oborové mobility.

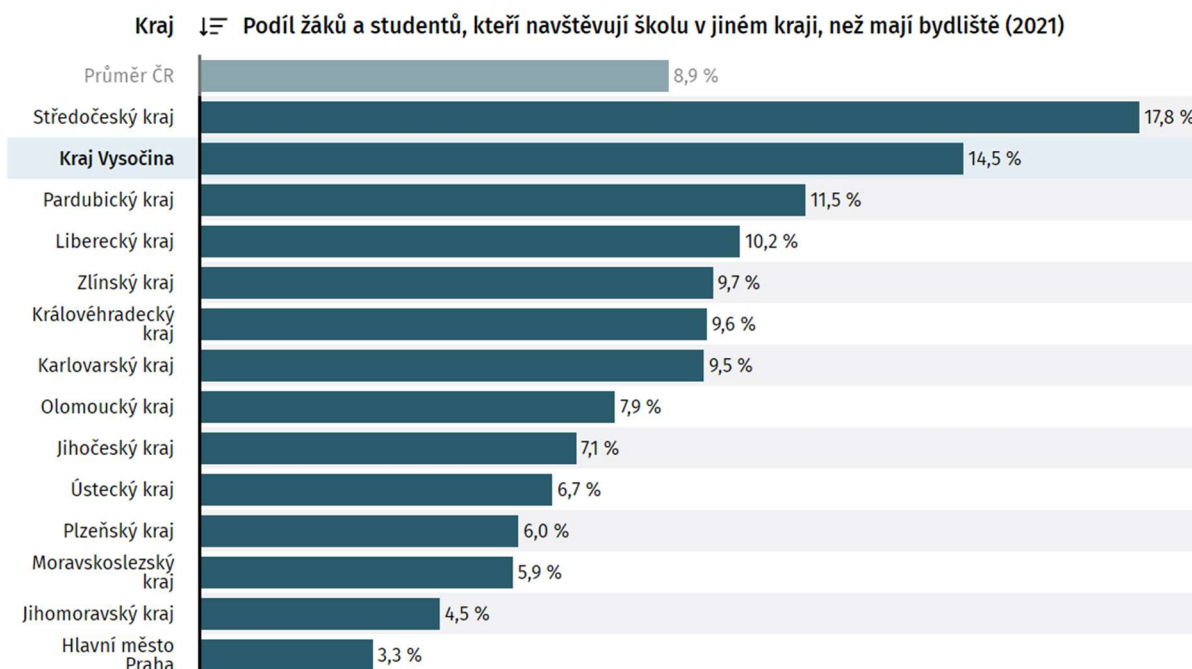
Graf č. 15: Změny škol, oborů či předčasné odchody ze SŠ (2020)

Zdroj dat: Agentura pro sociální začleňování

Pouze jedna vysoká škola v Kraji Vysočina má za následek, že maturanti odcházejí studovat vysokou školu do jiných krajů. Graf, který vychází ze SLDB z roku 2021 ukazuje, že v Kraji Vysočina je jednou tolik žáků nebo studentů, kteří odcházejí studovat mimo kraj, ve kterém mají bydliště, než je republikový průměr.

Graf č. 16: Podíl žáků a studentů, kteří navštěvují školu v jiném kraji, než mají bydliště

Zdroj dat: SLDB 2021

Výsledkem nedostatku nabídky vysokoškolského studia je, že se studenti nevracejí do svého domovského kraje po dokončení vzdělávání, ale hledají uplatnění jinde. Vysokoškoláci představují 9,5 % obyvatel kraje starších 15 let, republikový průměr činí 12,5 %. Podíl vysokoškoláků v Kraji Vysočina je třetí nejnížší ve srovnání s ostatními kraji, nižší zastoupení má pouze Karlovarský a Ústecký kraj.

Vývoj na trhu práce, absolventi škol a jejich nezaměstnanost je uvedena přímo v DZ KV v kapitole Rozvoj společnosti a vzdělávání v Kraji Vysočina.

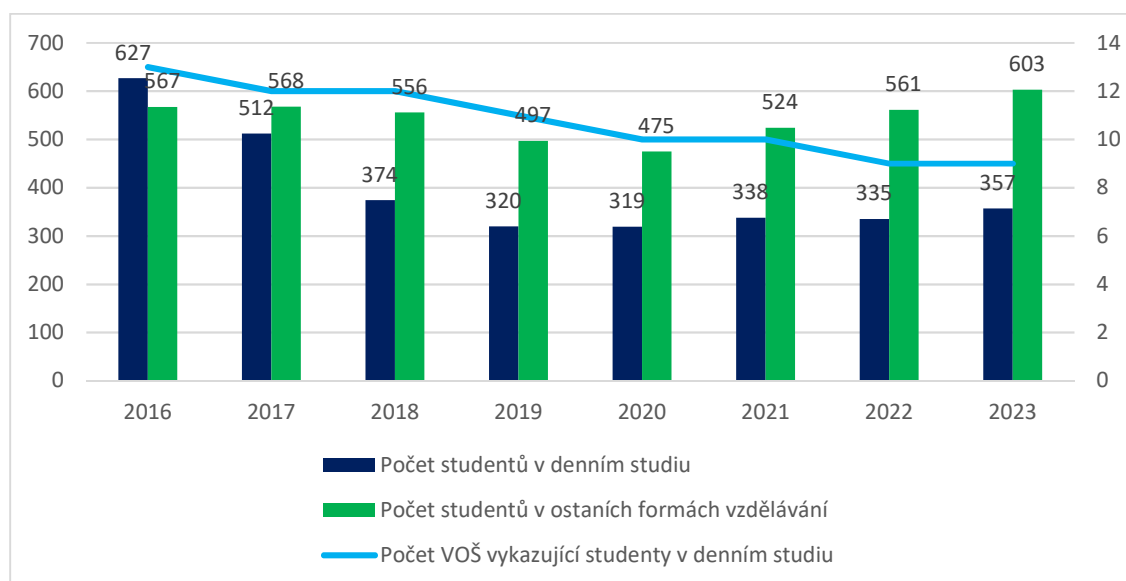
Vyšší odborné školy

V Kraji Vysočina působilo dle rejstříku k 1. 1. 2024 celkem 12 vyšších odborných škol (dále jen „VOŠ“), z toho kraj jich zřizuje 7 a 5 je soukromých. Pro školní rok 2023/2024 vykázalo studenty pouze 10 VOŠ (9 škol v denním studiu, 7 v ostatních formách studia). Z celkového počtu je jedna VOŠ samostatná (soukromá), ostatní jsou součástí právního subjektu, který vykonává činnost střední školy.

Ve školním roce 2023/2024 studuje v denní formě studia 357 studentů (z toho v prvních ročnících 163; v závěrečných ročnících 96). VOŠ se člení celkem na 28 studijních skupin. V ostatních formách vzdělávání studovalo celkem 603 studentů.

Nejvyšší povolený počet žáků VOŠ uvedený v rejstříku škol k 30. 9. 2023 činil 960 žáků (kapacita VOŠ v denním studiu).

Graf č. 17: Počet studentů VOŠ v Kraji Vysočina

Zdroj dat: Výkazy MŠMT

Ve sledovaném období se počet studentů v denním studiu snížil ze 627 v roce 2016 na 357 v roce 2023, což je úbytek více než o 43 %. Počty studentů v dálkovém studiu se v posledních letech mírně zvýšily až na rekordních 603 studentů v roce 2023.

Nejvíce studentů se v denní formě studia vzdělává v oborech Diplomovaná všeobecná sestra a Předškolní a mimoškolní pedagogika. V ostatních formách studia je četně navštěvovaný ještě kromě výše zmíněných oborů i obor Diplomovaný farmaceutický asistent.

D. Pedagogové škol

Toto téma je zmíněno již v předchozích třech kapitolách v pojednání o aprobovanosti pedagogů a jejich dalším vzdělávání. Problém začínajících učitelů a věk učitelů je rozpracován v DZ KV.

V mateřských školách bylo k 31. 12. 2023 celkem 1 943 pedagogických pracovníků a 510 nepedagogických pracovníků. Průměrný plat vedoucího pedagogického pracovníka byl 50 607 Kč, řadového pedagogického pracovníka 35 693 Kč. Řadový nepedagogický pracovník pobíral průměrný plat 24 534 Kč.

V základních školách bylo k 31. 12. 2023 celkem 4 180 pedagogických pracovníků a 937 nepedagogických pracovníků. Průměrný plat vedoucího pedagogického pracovníka byl 73 569 Kč, řadového pedagogického pracovníka 45 752 Kč. Řadový nepedagogický pracovník pobíral průměrný plat 27 549 Kč.

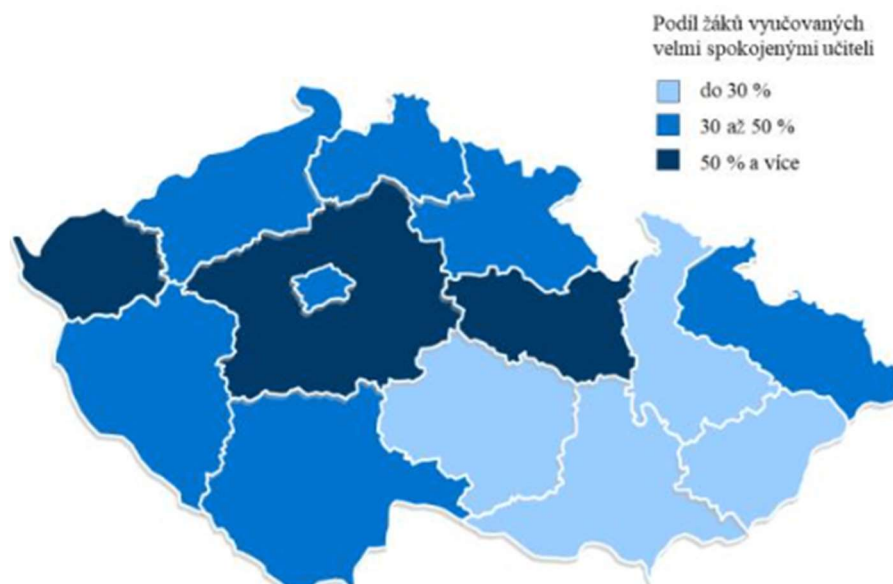
Ve středních školách bylo k 31. 12. 2023 celkem 1 844 pedagogických pracovníků a 445 nepedagogických pracovníků. Průměrný plat vedoucího pedagogického pracovníka byl 78 244 Kč, řadového pedagogického pracovníka 49 339 Kč. Řadový nepedagogický pracovník pobíral průměrný plat 30 999 Kč.

Spokojenost učitele se svou profesí

V roce 2021 vydala ČŠI Mezinárodní šetření PIRLS 2021 zaměřené na čtenářské dovednosti žáků. Kapitola Podmínky a průběh výuky pojednává i o spokojenosti učitelů, která byla zjišťována prostřednictvím otázky „Jak často máte při svém učitelském povolání následující pocity?“ Na základě odpovědí na šest tvrzení byl sestaven index spokojenosti s povoláním učitele. Z šetření vyplynulo, že úroveň spokojenosti českých učitelů je v mezinárodním srovnání dlouhodobě podprůměrná. V České republice velmi spokojení učitelé učí pouze 39

% žáků oproti průměru zemí EU, který činí 52 %, přičemž nižší podíl byl zaznamenán pouze ve Francii a Polsku. Spokojení učitelé vyučují necelou polovinu žáků a málo spokojení učitelé 13 % žáků. Průměrný výsledek v testu PIRLS českých žáků, které vyučují málo spokojení učitelé, je o trochu nižší než výsledek žáků vyučovaných spokojenými nebo velmi spokojenými učiteli. Rozdíly mezi jednotlivými skupinami však nejsou statisticky významné.

Mapa č. 4: Podíl žáků vyučovaných velmi spokojenými učiteli v krajích ČR

Zdroj dat: Mezinárodní šetření PIRLS, ČŠI

Více než polovinu žáků učí velmi spokojení učitelé ve třech krajích – Karlovarském, Pardubickém a Středočeském. Nejmenší podíl žáků je vyučován velmi spokojenými učiteli v Kraji Vysočina, Jihomoravském, Olomouckém a Zlínském kraji.

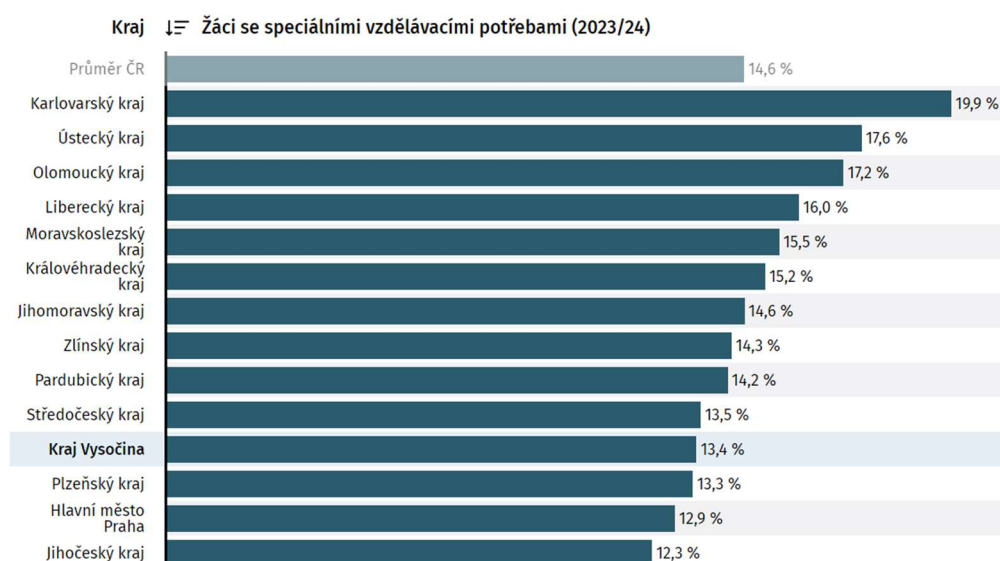
Další šetření ČŠI (České školství v mapách, 2022) poukazuje na to, že učitelé na Vysočině vnímají nedostatečnou podporu ze strany vedení školy – nejvýznamněji v okrese Jihlava. ČŠI doporučuje větší podporu učitelů v těchto ORP pro větší spokojenost a důraz na well-being na pracovišti.

E. Rovný přístup a podpora pro všechny žáky bez rozdílu

Žáci s SVP

V Kraji Vysočina bylo pro školní rok 2023/2024 13,4 % podílu žáků v běžných základních školách, kteří měli vykázané speciální vzdělávací potřeby. V následujícím grafu je vidět, že v kraji je oproti průměru ČR těchto žáků méně.

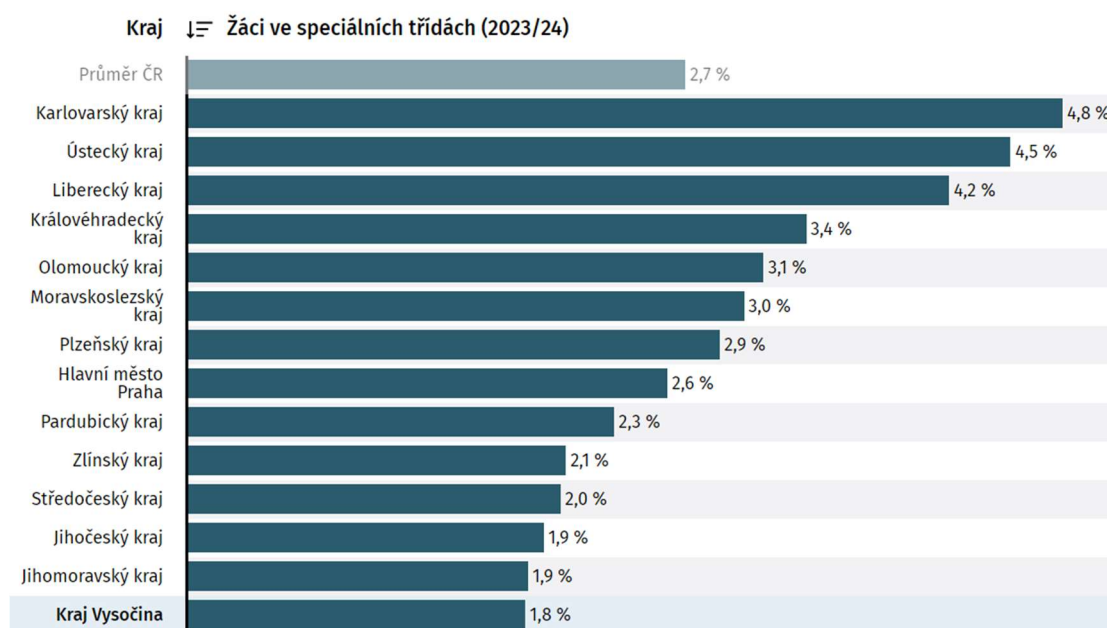
Graf č. 18: Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (2023/2024)

Zdroj dat: MŠMT

V Kraji Vysočina je dále podprůměrem ČR podíl žáků ve speciálních třídách ze všech žáků základních škol. V následujícím grafu jde vidět, že v Kraji Vysočina je ve speciálních třídách pouze 1,8 % žáků základních škol, což je nejmenší procento ze všech krajů.

Graf č. 19: Žáci ve speciálních třídách (2023/2024)

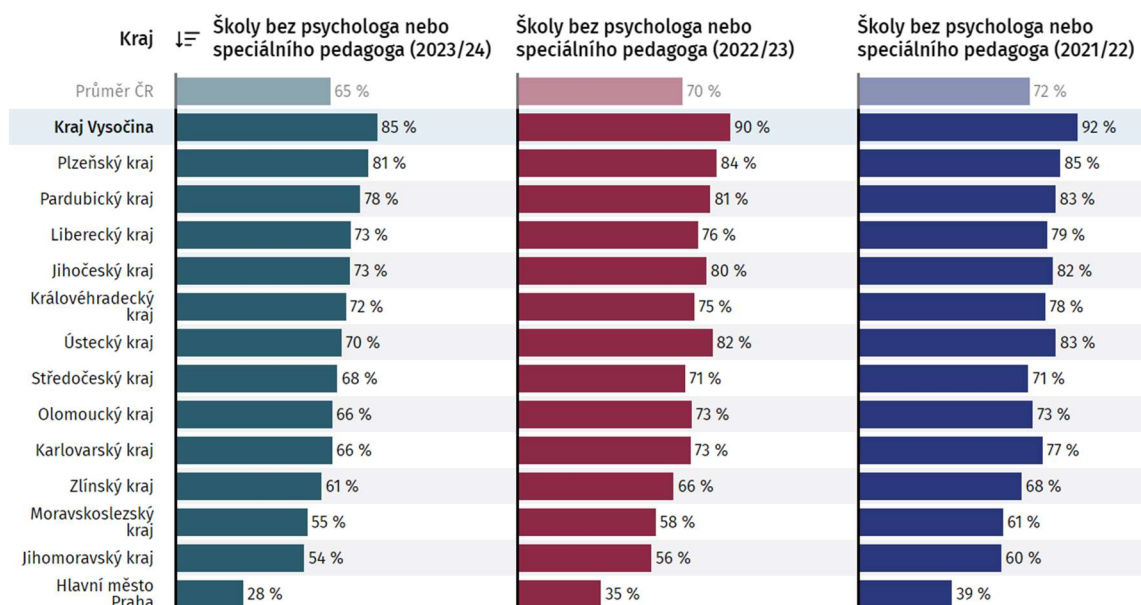

Zdroj dat: MŠMT

Psychologové, speciální pedagogové a asistenti pedagoga

Důležitou součástí v poskytování podpory a pomoci žákům jsou školní psychologové a speciální pedagogové. V Kraji Vysočina je ve školách podprůměrný počet těchto profesí. Až 85 % běžných základních škol nemá psychologa ani speciálního pedagoga. Pokud si prohlédneme grafy níže, kdy lze porovnat údaje ze tří uplynulých let, zjistíme, že se situace mírně zlepšuje. Ve školním roce 2021/2022 bylo bez školního psychologa nebo speciálního pedagoga 92 % běžných ZŠ v kraji. Ke zlepšení situace dochází i v ostatních krajích.

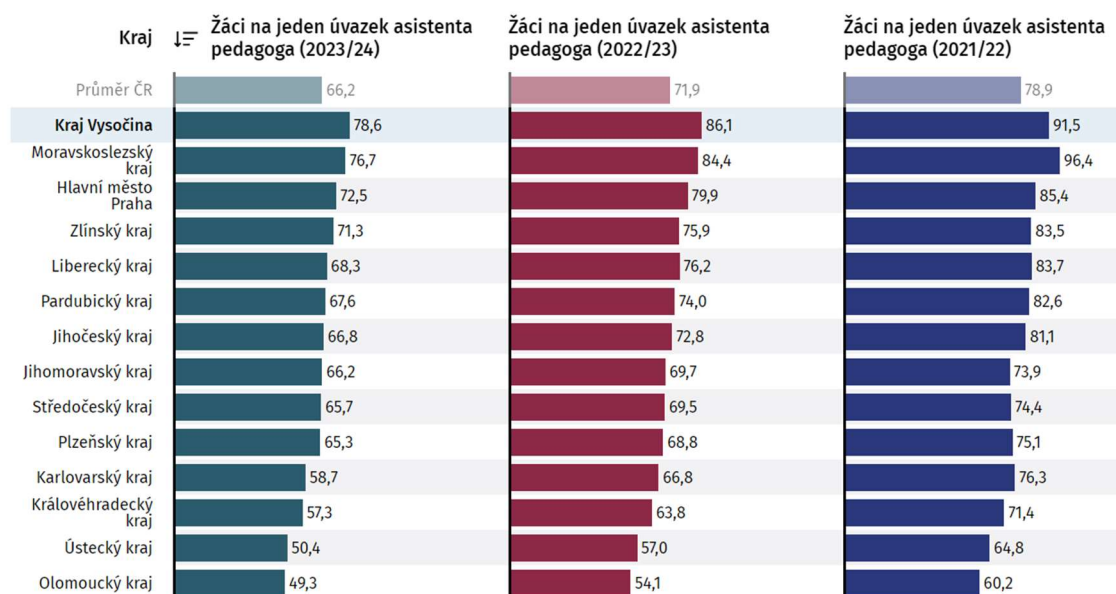
Graf č. 20: Školy bez psychologa nebo speciálního pedagoga 2023 - 2021

Zdroj dat: MŠMT

Obdobná situace, tedy nejhorší umístění v porovnání s ostatními kraji a mírně se zlepšující se vyhlídky, je při počtu žáků na jeden úvazek asistenta pedagoga. Ve školním roce 2023/2024 bylo v Kraji Vysočina na jednoho asistenta pedagoga 78,6 žáků základních škol.

Graf č. 21: Žáci na jeden úvazek asistenta pedagoga 2023 - 2021

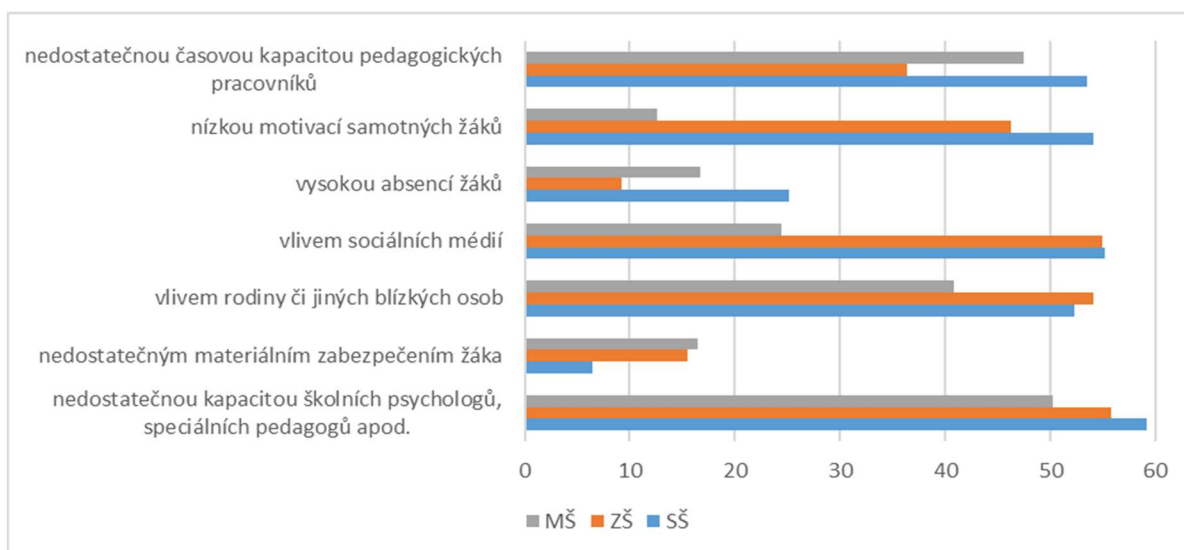

Zdroj dat: MŠMT

Rozvoj dětí a žáků ve školách

V šetření se MŠMT zaměřilo také na rozvoj žáka a jeho limity. V Kraji Vysočina se školy domnívají, že rozvoj žáka je nejvíce limitován nedostatečnou kapacitou školních psychologů a speciálních pedagogů. Naopak nejméně je limitující nedostatečné materiální zabezpečení žáka. Limity žáka jsou jiné v různých typech škol. Např. v MŠ nemají problém s motivací žáků jako v ZŠ a SŠ, naopak je zde silně limitující nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků.

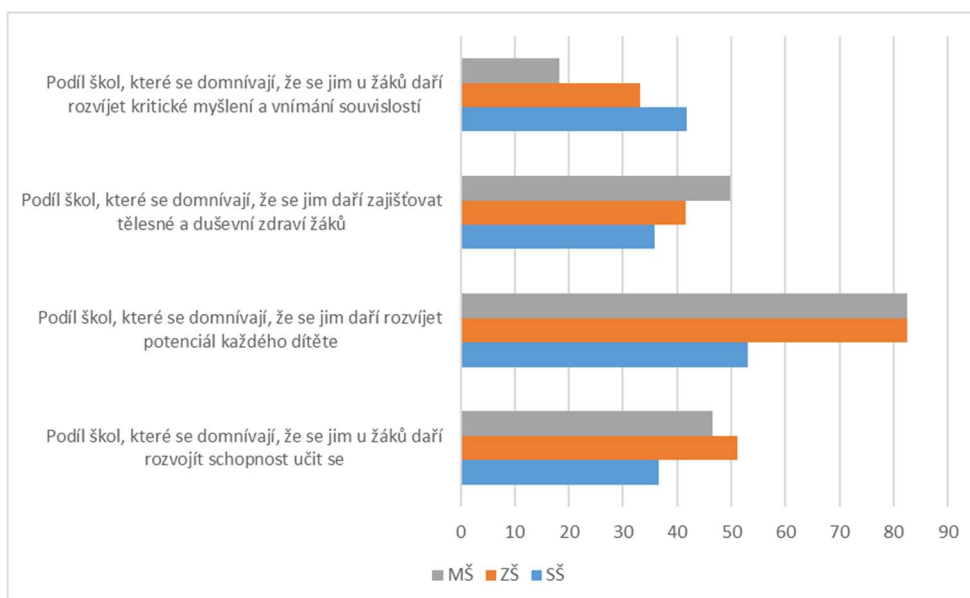
Graf č. 22: Podíl škol v Kraji Vysočina, které se domnívají, že rozvoj žáka je limitován.

Zdroj dat: MŠMT

Graf č. 22 ukazuje, jak se v Kraji Vysočina daří rozvíjet vybrané kompetence dětí a žáků. Některé ukazatele je samozřejmě snazší rozvíjet v jiném věku dítěte než ty ostatní. Např. tělesné a duševní zdraví dítěte se nejlépe daří rozvíjet v MŠ, potenciál každého dítěte se výrazně lépe rozvíjí v MŠ a ZŠ než v SŠ, oproti tomu kritické myšlení a vnímání souvislostí se nejvíce daří rozvíjet právě ve středních školách.

Graf č. 23: Vybrané ukazatele k rozvoji dětí a žáků u škol v Kraji Vysočina (2022)

Zdroj dat: MŠMT

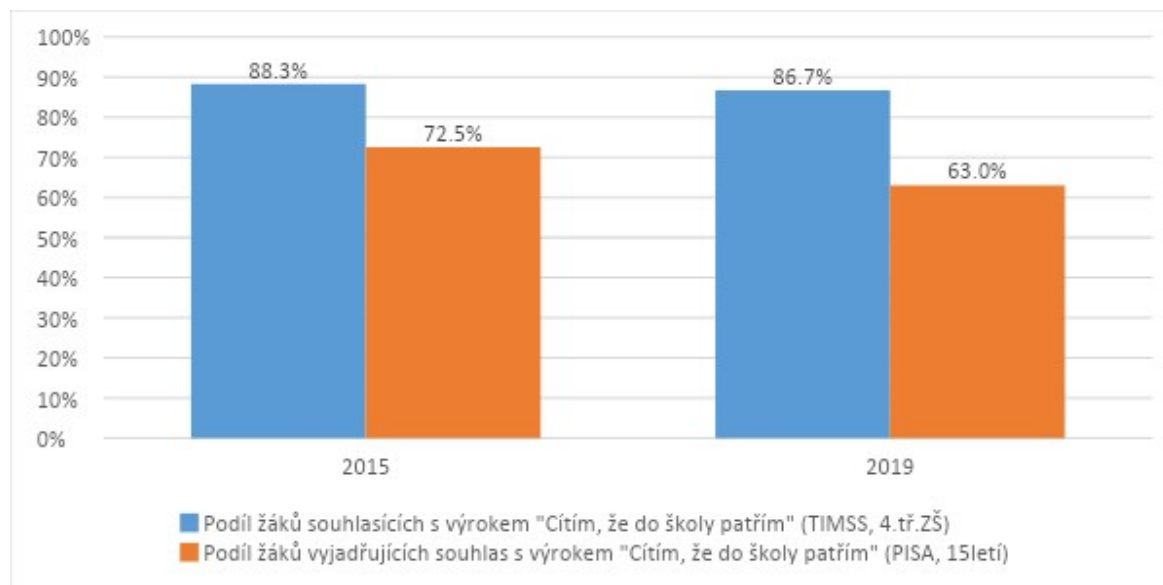
Monitorování well-beingu ve školách Kraje Vysočina

Školní prostředí má u žáků vliv na učení se, adaptaci a celkový rozvoj. U ostatních zaměstnanců školy působí prostředí na jejich výkonnost, psychické naladění, schopnost vhodně reagovat, překonávat stres a překážky.

Úkolem well-beingu je vytvořit takové prostředí, ve kterém se budou cítit dobře všichni, kteří školu navštěvují (pedagogové, nepedagogové, žáci i rodiče). Všichni účastníci včetně toho nejvýše postaveného – ředitele.

V průzkumu, který proběhl v roce 2015 a 2019 se žáků 4. tříd základních škol a 15letých žáků ptali, zda souhlasí s výrokem „Cítím, že do školy patřím.“. Jak jde vidět z grafu, v roce 2015 na toto tvrzení kladně odpovídalo v Kraji Vysočina více žáků než v roce 2019. Šetření probíhalo ještě před dopadem pandemie Covidu-19, tedy nepromítly se ještě negativní následky izolace žáků z tohoto období. Další šetření mělo proběhnout v roce 2023, výsledky bohužel ještě nemáme k dispozici.

Graf č. 24: Sounáležitost žáků se školou

Zdroj dat: MŠMT

Další data o well-beingu v českých školách můžeme vzít z projektu [TIRDMSMT015 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“](#). Hlavním ukazatelem je zde podíl škol, které vybraly v šetření MŠMT (2022) u otázky: „Které aspekty související s komplexním rozvojem dítěte nebo žáka se podle Vás daří Vaší škole úspěšně realizovat?“ možnost: „Well-being (zajištění tělesné a duševní pohody dětí)“. Tuto možnost uvedla necelá polovina MŠ v kraji (průměr ČR je 54 %), 41 % ZŠ (průměr ČR je 44 %) a 36 % SŠ (průměr ČR je 30 %).

MŠMT v roce 2022 zmapovalo spolupráci škol se ŠPZ pomocí výzkumu. Z něj vyplývá, že stávající podobu spolupráce se školskými poradenskými zařízeními považuje za vyhovující přibližně 35 % škol.

Vzdělávání cizinců a nadaných je uvedeno v DZ KV.

F. Prevence a ústavní výchovná péče

Prevence a ústavní výchovná péče hrají důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Prevence se zaměřuje na identifikaci a omezení rizikových faktorů, které mohou ohrozit vývoj dětí.

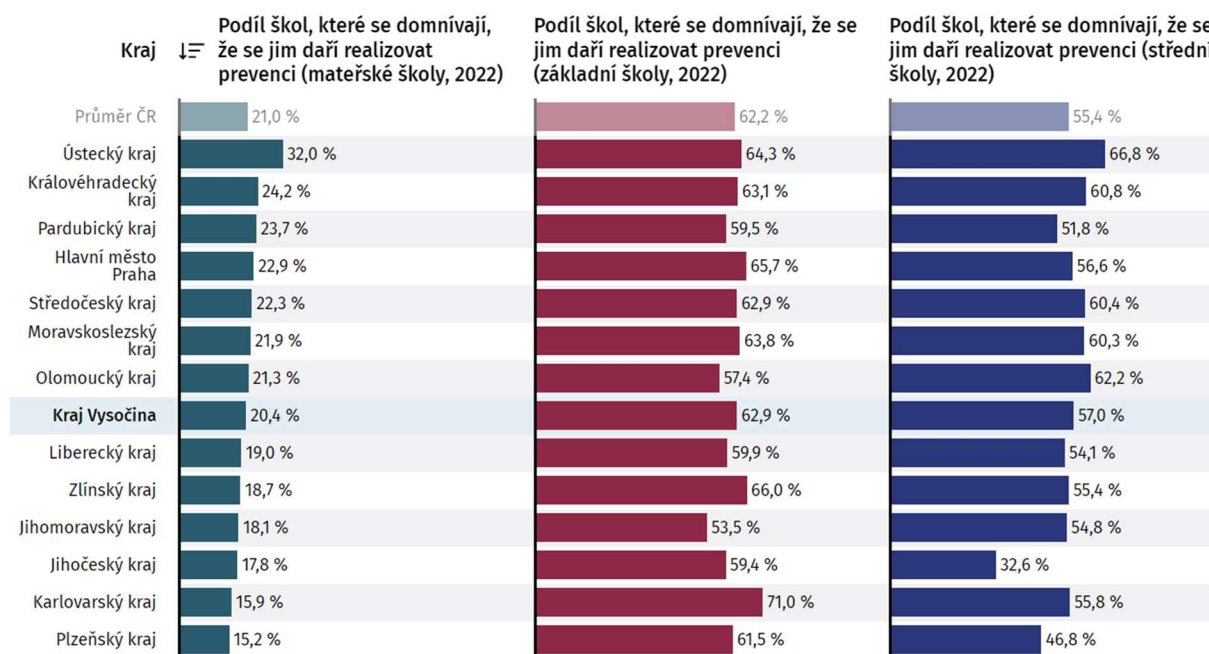
Nabídku zařízení nabízející ústavní a preventivní péči v Kraji Vysočina obsahuje DZ KV:

V souvislosti s reformou psychiatrické péče v ČR a současným nárůstem psychických a psychiatrických problémů u dětí a mládeže vyvstává problém s dostupností psychologické a psychiatrické péče. Tento problém se přelévá do dalších oblastí vzdělávání, v první řadě se projevuje ve školách, které čím dál častěji řeší problémy s žáky.

Prevence ve školách

V již zmiňovaném projektu MŠMT [TIRDMSMT015 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“](#) školy odpovídaly i na prevenci chování u svých žáků. Hlavním ukazatelem zde byl podíl škol, které u otázky: „Které aspekty související s komplexním rozvojem dítěte nebo žáka se podle Vás daří Vaší škole úspěšně realizovat?“ uvedly možnost: „Prevence (primární prevence, pozitivní trávení volného času, kyberbezpečnost, práce s dezinformacemi atp.)“. Z grafů vycházejících z tohoto šetření je patrné, že Kraj Vysočina se u MŠ, ZŠ i SŠ výrazně neliší v odpovědích oproti celorepublikovému průměru.

Graf č. 25: Podíl škol, které se domnívají, že se jim daří realizovat prevenci (MŠ, ZŠ, SŠ)

Zdroj dat: MŠMT

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy popsalo v Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže 2019–2027, problematiku primární prevence ve školách a školských zařízeních. Konkrétní formy rizikového chování a jeho prevence jsou blíže popsány v metodických doporučeních ministerstva. Stěžejním partnerem ve školách při preventivních aktivitách či v případě řešení rizikového chování jsou školní metodici prevence,

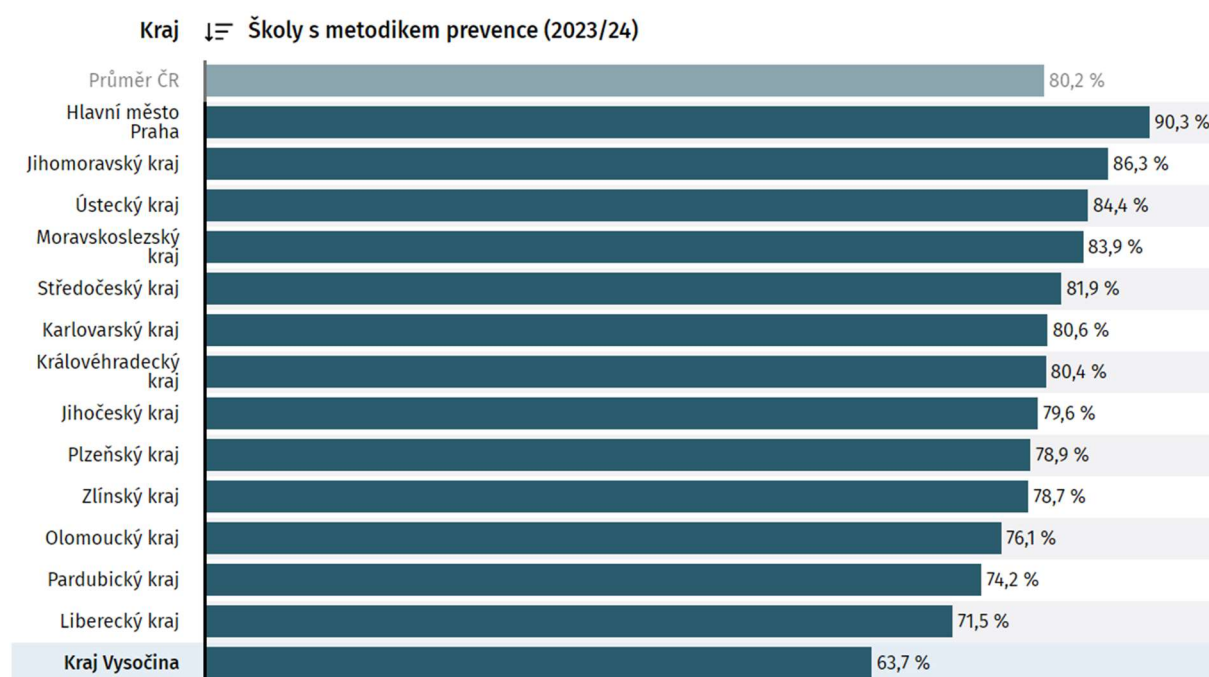
kteří zde působí podle § 7 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských pracovištích. Vyhláška zároveň definuje činnost školního poradenského pracoviště včetně pozic, které na tomto pracovišti působí. Zároveň definuje standardní činnosti školního metodika prevence.

Dle Tematické zprávy ČŠI většina škol (ZŠ a SŠ) naplňuje formální požadavky v oblasti prevence rizikového chování, tj. má zpracovaný preventivní program, obsazenou pozici školního metodika prevence a tuto problematiku má obsaženu ve svých strategických dokumentech. Dle této zprávy pouze 49 % metodiků v ZŠ a 66 % metodiků prevence ve SŠ absolvovalo kvalifikační studium pro školní metodiky prevence. Ve většině případů je tato pozice kumulována s dalšími odbornými pozicemi ve škole, např. s třídním učitelem, výchovným poradcem, ředitelem školy, zástupcem ředitele školy apod.

Kraj Vysočina patří ke krajům, kde můžeme najít nižší podíl škol, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost školního metodika prevence.

Následující graf zachycuje podíl běžných základních škol s alespoň jedním metodikem prevence ve škole. Kraj Vysočina je s 64 % hluboko pod celorepublikovým průměrem.

Graf č. 26: Školy s metodikem prevence (2023/2024)

Zdroj dat: MŠMT

G. Celoživotní vzdělávání

Celoživotní vzdělávání je obecně chápáno jako souhrn všech vzdělávacích a rozvojových aktivit prováděných v průběhu celého lidského života. Tomuto důležitému procesu je věnována značná pozornost, neboť s tím úzce souvisí uplatnění člověka na trhu práce, který klade stále větší nároky na nové odbornosti, dovednosti a schopnosti jedince. Tento proces souvisí jednak s rozvojem a následnou adaptací na měnící se technické, ekonomické a společenské podmínky, ale také s předpokladem trvalého rozvoje osobnosti.

Souhrn organizací spadajících do této kategorie (ZUŠ, DDM, SVČ, jazykové školy, střední školy) je vypsán v DZ KV.

Střední školy – centra celoživotního učení

Jako centra celoživotního učení v krajích se stále více profilují střední školy. Ty mají nejen učit žáky v rámci počátečního vzdělávání, ale mají nabízet i nejrůznější formy dalšího vzdělávání pro dospělé.

V rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení střední školy nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů. 38 % škol organizuje odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a 36 % škol zájmové vzdělávání pro veřejnost. 28 % škol se věnuje vzdělávání v oblasti ICT dovedností či rekvalifikacím, 19 % připravuje na zkoušky podle zákona 179/2006 Sb. v plném znění, či nabízí přípravu zkoušky podle NSK.

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního učení, školy nejčastěji naráží na nízký zájem dospělých o další vzdělávání (56 %). Více než třetina škol se potýká s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (45 %), nedostatkem finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání ve škole (39 %), malým zájmem zaměstnavatelů o další vzdělávání (38 %), náročným zpracováním dokumentace potřebné k účasti ve výběrových řízeních (36 %) a nízkým zájmem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (34 %).

V oblasti celoživotního učení by školy v Kraji Vysočina nejvíce ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a finance na kvalitní materiál. Více než třetina škol by měla zájem o zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce, aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů, stáže lektorů školy ve firmách a více učeben.

Seznam zkratek

CERMAT – Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

ČŠI – Česká školská inspekce

DVPP – Další vzdělávání pedagogických pracovníků

DDM – Dům dětí a mládeže

DZ ČR – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2023–2027

DZ KV – Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Kraje Vysočina 2024–2028

EU – Evropská unie

MŠ – Mateřská škola

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

MZ – Maturitní zkouška

NSK – Národní soustava kvalifikací

PIRLS – Mezinárodní šetření Progress in International Reading Literacy Study

PV – Povinné vzdělávání

SLDB – Sčítání lidu, domů a bytů

SŠ – Střední škola

SVČ – Středisko volného času

ICT – Informační a komunikační technologie

ŠPZ – Školská poradenská zařízení

ZŠ – Základní škola

ZŠS – Základní škola speciální

ZUŠ – Základní umělecká škola

Příloha č. 2: Přehled všech opatření a klíčových aktivit

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
A.1 Dostupné a kvalitní předškolní vzdělávání v souladu se zákonnou nárokovostí od 3 let věku dítěte.	A.1.1 Krajský úřad bude podporovat zápis nových či rozšiřování stávajících kapacit MŠ – viz také kritérium H.1. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení.	Naplněnost tříd v MŠ	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje (IROP)	Obce, KV
	A.1.2 Krajský úřad bude podporovat slučování ZŠ a MŠ v obcích v jednu organizaci a během tohoto procesu metodicky podporovat zřizovatele.	Počet sloučených subjektů v kraji, počet svazkových škol	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Obce, KV
A.2 Redukce počtu odkladů povinné školní docházky	A.2.1 Podpora pedagogické diagnostiky v MŠ – vzdělávání pedagogů MŠ se zaměřením na logopedickou prevenci	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na logopedickou prevenci	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje (ESF)	MAP, NPI, VysEdu
	A.2.2 Podpora komunikace mezi MŠ a ZŠ	Počet setkání pedagogů MŠ a ZŠ	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Projekt Kurikulum, NPI
A.3 Zvýšení počtu zaměstnanců MŠ vykonávajících podpůrné profese	A.3.1 Posílení dostupnosti podpůrných profesí – (sdílených) speciálních pedagogů a psychologů pro podporu pedagogů MŠ	Počet MŠ se speciálním pedagogem nebo školním psychologem	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, rozpočty ostatních zřizovatelů	MŠMT
A.4 Podpora zvyšování kompetencí pedagogů MŠ	A.4.1 Vzdělávání v oblasti pedagogické diagnostiky a specifík ve formativním přístupu	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na formativní přístup	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, rozpočty ostatních zřizovatelů	MAP, NPI, VysEdu
	A.4.2 Vzdělávání v oblasti identifikace a podpory nadání	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na identifikaci a podporu nadání	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, rozpočty ostatních zřizovatelů	MAP, NPI, VysEdu
	A.4.3 Vzdělávání v oblasti specifík práce s dětmi ze sociokulturně odlišného prostředí	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na specifika práce s dětmi ze sociokulturně odlišného prostředí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, rozpočty ostatních zřizovatelů	MAP, NPI, VysEdu

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
B.1 Získání kvalitních nových učitelů s ohledem na stárnutí učiteléské populace	B.1.1 Podpora pozitivního vnímání učiteléské profese – realizace ceny Učitel Vysočiny; podpora začínajících učitelů (opatření D.2), podpora well-beingu učitelů (opatření B.5)	Realizace ceny Učitel Vysočiny	8/2024	6/2028	Kraj, IDZ	VysEdu
B.2 Podpora zvýšení počtu zaměstnanců ZŠ vykonávajících podpůrné profese	B.2.1 Metodická podpora podpůrných profesí – podpora vzdělávání a síťování	Počet zaměstnanců ZŠ vykonávajících podpůrné profese	8/2024	6/2028	Kraj, IDZ	VysEdu
	B.2.2 Spolupráce s projektem Institucionalizace podpůrných pozic	Počet zaměstnanců ZŠ vykonávajících podpůrné profese	8/2024	6/2028	Kraj	PPP SPC
B.3 Zaměření výuky na kompetence a posílení efektivity výuky	B.3.1 Podpora projektové, badatelsky orientované výuky, aktivit rozvíjejících podnikavost a aktivizaci žáků a dalších moderních didaktických forem, snížení podílu frontální výuky	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	MAPy, IDZ	VysEdu
	B.3.2 Podpora zaměření výuky na základní gramotnosti – čtenářskou, matematickou, mediální, finanční, digitální atd. – podpora kompetencí pro aktivní občanský, profesní a osobní život	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	MAPy, IDZ	VysEdu
	B.3.3 Podpora environmentální výuky	Počet dotačních programů na podporu EVVO	8/2024	6/2028	MAPy, IDZ	VysEdu
	B.3.4 Podpora využívání moderních technologií ve výuce	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	MAPy, IDZ	VysEdu
	B.3.5 Podpora systematického kariérového poradenství ve školách	Implementace modelu kariérního poradenství dle projektu C4PE do min. 5 ZŠ	8/2024	6/2028	IDZ	VysEdu
	B.3.6/ Podpora škol v rámci implementace revidovaného RVP ZV	Počet škol, které získají podporu při zpracování revidovaného ŠVP	8/2024	6/2028	Kurikulum	NPI

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
B.4 Uplatnění formativního hodnocení ve vzdělávání	B.4.1 Podpora škol a pedagogů v zavádění formativního hodnocení do výuky	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	MAPy	NPI
B.5 Podpora well-beingu učitelů i žáků a dobrého klimatu ve školách	B.5.1 Podpora realizace supervizních skupin pro učitele a dalších aktivit podporujících well-being učitelů	Počet vzdělávacích akcí na podporu well-beingu	8/2024	6/2028	MAPy	NPI
	B.5.2 Podpora programů na rozvoj dobrého klimatu na školách, prevence rizikového a dalšího nežádoucího chování a rozvoj komunikačních dovedností pracovníků ve školství	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na formativní hodnocení	8/2024	6/2028	MAPy, obce	NPI
	B.5.2	Počet škol, využívajících aktivně systém SEPA	8/2024	6/2028	NPI, kraj	NPI
B.6 Zřizovatelská působnost	B.6.1 Metodické vedení a podpora škol při případném převodu jejich zřizovatelské působnosti na svazek měst a obcí, zejména formou spolupráce se zřizovateli (obcemi) a případně projektem Střední článek podpory	Počet svazkových škol v kraji	8/2024	6/2028	Kraj, obce	NPI
C.1 Nastavení oborové struktury škol a podpora širší uplatnitelnosti absolventů oborů odborných škol	C.1.1 Posílit všeobecné vzdělávání v kraji – navýšit kapacity gymnázií a lyceí	Zvýšení kapacity gymnaziálních oborů a lyceí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	Obce, KV
	C.1.2 Podpořit rozvoj kompetencí žáků nematuritních oborů, např. prostřednictvím větší účasti žáků nematuritních oborů v programu Erasmus+	Zvýšení počtu zahraničních stáží nematuritních oborů	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV
	C.1.3 Posílit kvalitu základních gramotností (čtenářská, matematická, finanční, mediální,	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	VysEdu, NPI, KV

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
	digitální atd.), zejména u žáků nematuritních oborů					
C.2 Zaměření výuky na kompetence	C.2.1 Podpořit projektovou, badatelskou výuku, aktivity na podporu podnikavosti a aktivizace žáků a dalších moderních didaktických forem, snížit podíl frontální výuky	Počet vzdělávacích akcí pro učitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	VysEdu, KV
	C.2.2 Podpořit zapojení žáků do chodu školy, žákovských samospráv, debatních klubů, podpora dobrovolnických aktivit a žákovských projektů	Počet škol zapojených do programu Post Bellum a DofE	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	C.2.3 Podpořit využití moderních technologií ve výuce, realizace aktivit vedoucích k rozvoji technických kompetencí žáků	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na práci s moderními technologiemi	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	C.2.4 Podpořit vzdělávání v environmentální oblasti	Počet škol zapojených do programů EVVO	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV
	C.2.5/ Podpořit odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce					
C.3 Získání kvalitních nových učitelů s ohledem na stárnutí učitelské populace	C.3.1 Vytvořit systematickou podporu začínajících učitelů v kraji	Počet vzdělávacích kurzů pro začínající učitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV
	C.3.2 Podpořit pozitivní vnímání učitelské profese – např. realizace ceny Učitel Vysočiny	Realizace ceny Učitel Vysočiny	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	Školy, KV, VysEdu
	C.3.3 Podpořit realizaci supervizních skupin pro učitele a dalších aktivit podporujících well-being učitelů	Počet supervizních skupin podporujících well-being učitelů	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	C.3.4 Podpořit programy na rozvoj dobrého klimatu na školách, prevence šikany	Počet vzdělávacích aktivit zaměřených na podporu	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
		pozitivního klimatu ve škole / prevenci šikany				
C.4 Rozvoj a vzdělávání pedagogických pracovníků na SŠ	C.4.1 Vzdělávání pracovníků SŠ v rozvoji podnikavosti žáků, projektové, badatelské, tandemové výuce a dalších moderních didaktických formách směřujících k větší aktivizaci žáků a rozvoji jejich kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život	Počet vzdělávacích akcí pro učitele SŠ na podporu podnikavosti	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	C.4.2 Vzdělávání pracovníků SŠ v zavádění formativního hodnocení do výuky	Počet vzdělávacích akcí pro učitele SŠ na podporu formativního přístupu	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	C.4.3 Rozvoj pracovníků SŠ v oblasti efektivní komunikace	Počet vzdělávacích akcí v oblasti efektivní komunikace	8/2025	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	C.4.4 Vzdělávání pracovníků SŠ v oblasti kariérového vzdělávání	Počet vzdělávacích akcí v oblasti KP	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	C.4.5 Podpora intervizních schůzek pedagogů, stáží, stínování a komunit vzájemného učení	Počet intervizních schůzek nebo stínování nebo komunit vzájemného učení	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	C.4.6 Podpora vzdělávání pedagogů v oblasti jazykových, digitálních kompetencí a odborných kompetencí	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na jazykové nebo digitální kompetence	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
D.1 Podpora a rozvoj ředitelů	D.1.1 Podpora kompetencí ředitelů jako leaderů pedagogického procesu	Počet vzdělávacích akcí pro podporu kompetencí ředitelů SŠ	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	D.1.2 Systematická podpora pro začínající ředitele	Počet vzdělávacích akcí pro začínající ředitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
	D.1.3 Pravidelné síťování ředitelů a vedoucích pracovníků škol	Počet workshopů pro ředitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
	D.1.4 Podpora procesu snížení administrativní zátěže ředitelů	Výše příspěvku na provoz PK KV	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, PK KV
D.2 Podpora a rozvoj začínajících učitelů D.2	D.2.1 Nastavení systému podpory pro začínající učitele	Počet vzdělávacích akcí pro začínající učitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
	D.2.2 Podpora uvádějících učitelů	Počet vzdělávacích akcí pro uvádějící učitele	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
D.3 Podpora a rozvoj třídních učitelů	D.3.1 Podpora aktivit pro třídní učitele	Počet vzdělávacích akcí na podporu třídních učitelů	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
D.4 Podpora a rozvoj well-beingu a psychohygieny pedagogů	D.4.1 Podpora supervizních skupin pro pedagogy	Počet vzdělávacích akcí na podporu well-beingu pedagogických pracovníků	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	D.4.2 Podpora využití mentoringu pro pracovníky škol a ŠZ, absolvování mentorských kurzů s cílem budovat interní mentory ve školách	Počet vzdělávacích akcí na podporu mentoringu	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
	D.4.3 Podpora setkávání komunit vzájemného sdílení napříč školami i uvnitř škol a síťování inovativních učitelů	Počet akcí zaměřených na vzájemné sdílení a síťování	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu
	D.4.4 Podpora zkvalitnění kompetencí učitelů odborného vzdělávání	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na propojení teorie s praxí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
D.5 Zvýšení efektivity a kvality hodnocení žáků	D.5.1 Podpora škol a pedagogů v zavádění formativního přístupu k hodnocení a zpětné vazbě	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na zavádění formativního přístupu k hodnocení	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, VysEdu, NPI
D.6 Podpora a řízení škol	D.6.1 Evidence-based policy	Využití dat z Datového skladu k řízení vzdělávací politiky	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV
	D.6.2 Spolupráce se zástupci projektu Střední článek podpory, Projektovou kancelář Kraje Vysočina	Počet setkání s projektem Střední článek podpory a s PK KV	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, PK KV
	D.6.3 Dlouhodobý monitoring výsledků vzdělávací soustavy na úrovni kraje, zpřístupnění dat o vzdělávací soustavě široké veřejnosti	Zpřístupněná data o vzdělávací soustavě veřejnosti	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV
E.1 Podpora kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti práce s dětmi s různými potřebami a s heterogenní třídou	E.1.1 Vzdělávání pedagogů v oblasti práce s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně identifikace a podpory nadání) a heterogenní třídou, práce s podpůrnými opatřeními	Počet vzdělávacích akcí	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
E.2 Podpora fungování školských poradenských zařízení (ŠPZ)	E.2.1 Profesní rozvoj pracovníků ŠPZ, včetně síťování pracovníků ŠPZ všech zřizovatelů	Počet vzdělávacích akcí pro pracovníky ŠPZ	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	Školy, KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
E.3 Podpora podmínek pro spolupráci škol a rodin	E.3 Podpora podmínek pro spolupráci škol a rodin	Počet besed pro zákonné zástupce	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	PPP a SPC, KV, VysEdu
F.1 Podpora činnosti školních poradenských pracovišť	F.1.1 Podpora vzdělávání a supervize pracovníků ŠPP, podpora setkávání	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na vzdělávání pracovníků ŠPP	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
F.2 Podpora prevence rizikového chování	F.2.1 Podpora realizace preventivních programů ve školách	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na prevenci rizikového chování	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI, školy
F.3 Podpora kompetencí pedagogických pracovníků v oblasti včasné identifikace žáků ohrožených rizikovým chováním nebo rozvojem duševního onemocnění	F.3.1 Podpora třídních učitelů a dalších pracovníků ve včasné identifikaci žáků ohrožených rizikovým chováním nebo rozvojem duševního onemocnění	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na včasnou identifikaci žáků ohrožených rizikovým chováním	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
	F.3.2 Podpora aktivit pro tvorbu pozitivního třídního/školního klimatu, well-beingu ve škole, bezpečného prostředí a aktivit předcházející problémovému chování žáků	Počet vzdělávacích akcí zaměřených na well-being	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
	F.3.3 Podpora činnosti Krajské koordinační skupiny primární prevence (Kraj Vysočina, NPI, Vysočina Education, Policie ČR, OSPODy, SVP) zaměřené na podporu duševního zdraví žáků a prevenci rizikového chování	Činnost Krajské koordinační skupiny primární prevence	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI, SVP, PČR, OSPOD
F.4 Ústavní, ochranná výchova a střediska výchovné péče (SVP)	F.4.1 Podpora vzdělávání pracovníků ústavní, ochranné výchovy a SVP	Počet vzdělávacích akcí pro pracovníky ústavní, ochranné výchovy a SVP	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, PPP a SPC, VysEdu, NPI
	F.4.2 Zkvalitnění péče v dětských domovech	Výše finanční podpory kraje určené na financování odborného psychologického poradenství	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, DD
	F.4.3 Metodická pomoc pracovníků DD a podpora DD směrem k jejich prezentaci	Metodická pomoc pracovníkům DD v oblasti prezentace jejich aktivit a vytváření podmínek pro prezentaci – např. podpora konferencí a porad. Metrikou bude počet DD s touto podporou a vytvořenými podmínkami	4/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, DD

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
		Vytvořený a schválený strategický dokument o transformaci dětských domovů a jeho postupné naplňování	4/2025	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, DD
		Počet dětí, které opustí nynější zámecké areály z dětských domovů v Jemnici (pracoviště Budkov) a Nové Vsi u Chotěboře a budou vhodně umístěné do prostředí v návaznosti na novelizaci vyhlášky..	8/2004	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, DD
G.1 Podpora dalšího profesního i neprofesního vzdělávání	G.1.1 Podpora škol jako center dalšího vzdělávání	Počet škol jako center dalšího vzdělávání	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, školy
G.2 Podpora jazykového vzdělávání	G.2.1 Podpora zahraničních stáží, studijních pobytů, výměn žáků a mobility učitelů a pracovníků ve školství	Počet zahraničních vzdělávacích mobilit žáků	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, VysEdu, školy
G.3 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání a organizace pracující s dětmi a mládeží	G.3.1 Podpora ZUŠ a SVČ (zájmového vzdělávání)	Výše finanční podpory ZUŠ a SVČ z rozpočtu kraje	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty	KV, školy
	G.3.2 Podpora dobrovolnictví – programů a akcí na podporu dobrovolnické činnosti mládeže	Počet škol, které se zapojí do programů DofE nebo Post Bellum	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, školy, externí subjekty
G.4 Podpora nadaných a talentovaných	G.4.1 Podpora kariérových poradců a dalších pedagogických pracovníků v diagnostice nadání a talentu (nejen v rozumové, ale v dalších oblastech)	Viz indikátory A.4.2 a E.1.1 a E.2.1				
	G.4.2 Propojení aktérů zapojených do podpory talentovaných (Krajská síť podpory nadání, Krajská koordinační skupina podpory nadání) s kariérovými poradci ve školách	Účast kraje v Krajské síti podpory nadání	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, NPI, školy

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria/Indikátory	Zahájení	Ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
G.5 Vytváření podmínek pro další vzdělávání občanů						
	G.4.3 Podpora soutěží, olympiád, přehlídek (Talent Vysočiny, Cena hejtmána, atp.)	Viz indikátory u opatření A.4.2	8/2024	6/2028		
	G.5.1 Podpora certifikace výsledků dalšího vzdělávání v souvislosti s implementací zákona č. 179/2006 Sb. a využíváním NSK	Počet autorizovaných osob v kraji	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, vzdělávací instituce
	G.5.2 Vytváření podmínek pro další vzdělávání	Počet škol, které budou realizovat kurzy v oblasti dalšího vzdělávání	8/2024	6/2028	Veřejné rozpočty, dotační zdroje	KV, školy

Příloha č. 3: Výsledky naplňování úkolů a opatření z DZ KV 2020–2024

Tabulka č. 1: Vyhodnocení Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy KV 2023

Úkol	Opatření	Indikátor opatření	Vyhodnocení 2020/21	Vyhodnocení 2021/22	Vyhodnocení 2022/23	Vyhodnocení 2023/24	Realizuje
A.1	Zvýšit počet žáků základních a středních škol, kterým je poskytováno systematické poradenství a informace potřebné pro rozhodování o volbě budoucího profesního zaměření, resp. o volbě vzdělávací dráhy.	Počet základních škol využívajících systémový poradenský nástroj	5 ZŠ	5 ZŠ 5 SŠ	5 ZŠ 5 SŠ	V roce 2024 se plánuje zapojit stejný počet škol	ZŠ, SŠ, Vysočina Education, projekt Implementace Krajského akčního plánu II a projekt C4P
		Existence regionální platformy pro oblast celoživotního kariérového poradenství a její propagace		ANO - Regionální integrovaný podpůrný systém kariérového poradenství v Kraji Vysočina	ANO - Regionální integrovaný podpůrný systém kariérového poradenství v Kraji Vysočina	V roce 2024 se plánuje pokračovat ve fungování regionální platformy pro oblast kariérového poradenství a její	ZŠ, SŠ, Vysočina Education, projekt Implementace Krajského akčního plánu II, Projekt Implementace
A. 2:	Zachovat pro patnáctileté žáky všeobecné nebo obecně odborné vzdělávací příležitosti, které vedou k dalšímu studiu v terciárním stupni	Počet žáků v 1. ročnících čtyřletých gymnázií a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií	1 099 žáků	1 099 žáků	1 137 žáků	1 212 žáků	školy, školská zařízení zřizovaná KV,
		Počet žáků v 1. ročnících lyceí	175 žáků	175 žáků	207 žáků	233 žáků	
		Počet žáků v 1. ročnících víceletých gymnázií	485 žáků	485 žáků	502 žáků	512 žáků	
A. 3:	Zachovat dostatek míst pro vzdělávání a výchovu kvalifikovaných odborníků v maturitních i učebních odborně zaměřených oborech v návaznosti na dlouhodobé potřeby trhu práce i aktuální potřeby zaměstnavatelů	Počet žáků v 1. ročnících denního studia dvou - a tříletých učebních oborů	1 920 žáků	1 601 žáků	1 889 žáků	1 984 žáků	školy, školská zařízení zřizovaná KV,
		Počet žáků v 1. ročnících denního studia čtyřletých odborně zaměřených maturitních oborů	1 774 žáků	1 698 žáků	1 817 žáků	1 910 žáků	
		Počet žáků v 1. ročnících denního studia odborně zaměřených nástavbových oborů	110 žáků	101 žáků	105 máků	92 žáků	
		Počet žáků v 1. ročníku denního studia oboru Podnikání	218 žáků	218 žáků	213 žáků	218 žáků	
A. 4:	Zachovat variabilitu vzdělávacích cest pro žáky; umožnit, kteří mají zájem, cestu k dosahování co nejvyššího a relevantního vzdělání a zvýšit jejich motivaci k celoživotnímu vzdělávání	Podíl počtu žáků v 1. ročnících denního nástavbového studia k počtu absolventů tříletých učebních oborů předchozího školního roku	24,6 %	23,68 %	25,02 %	22,6 %	školy, školská zařízení zřizovaná KV,
		Podíl počtu škol, které nabízí současně učební obory skupiny H a studijní obory skupiny M	33,3 %	27,12 %	29,3 %	28,3 %	
		Podíl počtu škol, které nabízí současně studijní obory skupiny M s různým zaměřením nebo kombinaci studijních oborů M a K	44,4 %	48,3 %	48,3 %	48,3 %	

Úkol	Opatření	Indikátor opatření	Vyhodnocení 2020/21	Vyhodnocení 2021/22	Vyhodnocení 2022/23	Vyhodnocení 2023/24	Realizuje
A. 5:	Podpořit zvýšení nabídky prezenčního terciárního vzdělávání	Počet studentů prezenčního studia na VOŠ a VŠ v Kraji Vysočina	1 310	1 636	1 735	1 815	VŠPJ, VOŠ
		Počet nabízených oborů v terciárním vzdělávání v prezenční formě, z toho oborů bakalářských a oborů vyšších odborných škol	V prezenční formě 8 VŠ - Bc. V kombinované formě 9 oborů VŠ Bc., 1 Ing. V denní formě 19 oborů VOŠ	Počet bakalářských studijních programů v prezenční formě studia 11 V denní formě 10 oborů VOŠ	Počet bakalářských studijních programů v prezenční formě studia 12 V denní formě 10 oborů VOŠ	Počet bakalářských studijních programů v prezenční formě studia 12 V denní formě 10 oborů VOŠ	
A. 6:	Motivovat občany a firmy ke vstupu do dalšího vzdělávání	Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání na SŠ a VOŠ	SŠ: 1 524 žáků VOŠ: 524 studentů	SŠ: 1 524 žáků VOŠ: 524 studentů	SŠ: 1 494 žáků VOŠ: 561 studentů	SŠ: 1 485 žáků VOŠ: 603 studentů	SŠ, VOŠ
A. 7:	Zmapovat, zpřístupnit a rozšířit nabídku vzdělávání dospělých	Počet nabízených oborů v SŠ, VOŠ a jejich druhy ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání	SŠ Dálková: 9 Večerní: 1 Distanční: 2 Kombinovaná: 2	Na SŠ: Dálková: 8 Večerní: 1 Distanční: 1 Kombinovaná: 2	Na SŠ: Dálková: 8 Večerní: 1 Distanční: 1 Kombinovaná: 2	Na SŠ: Dálková: 8 Večerní: 1 Distanční: 1 Kombinovaná: 2	Střední školy, Vyšší odborné školy, další vzdělavatelé
			Na VOŠ: Dálková: 1 Kombinovaná: 5	Na VOŠ: Dálková: 1 Kombinovaná: 7	Na VOŠ: Dálková: 1 Kombinovaná: 7	Na VOŠ: Kombinovaná: 7	
		Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání	1 524 studujících	1 524 studujících	1 494 studujících	1 485 studujících	
		Míra participace středních a vyšších odborných škol na vzdělávání dospělých	Počet kurzů na SŠ: Odborné kurzy: 100 Kurzy jednotlivých předmětů: 18 Kurzy ucelených částí učiva: 0 Pomaturitní specializační kurzy: 3 Rekv. kurzy mimo soustavu oborů: 41	Počet kurzů na SŠ: Odborné kurzy: 100 Kurzy jednotlivých předmětů: 18 Kurzy ucelených částí učiva: 0 Pomaturitní specializační kurzy: 3 Rekv. kurzy mimo soustavu oborů: 41	Počet kurzů na SŠ: Odborné kurzy: 179 Kurzy jednotlivých předmětů: 18 Kurzy ucelených částí učiva: 4 Pomaturitní specializační kurzy: 3 Rekv. kurzy mimo soustavu oborů: 28	Počet kurzů na SŠ: Odborné kurzy: 235 Kurzy jednotlivých předmětů: 29 Kurzy ucelených částí učiva: 3 Pomaturitní specializační kurzy: 3 Rekv. kurzy mimo soustavu oborů: 57	
		Počet profesních kvalifikací v NSK a počet autorizovaných osob v rámci NSK v kraji	44 autorizovaných osob 85 profesních kvalifikací	42 autorizovaných osob 75 Profesních kvalifikací	43 autorizovaných osob 133 profesních kvalifikací	46 autorizovaných osob, které mají dohromady 140 autorizací u 81 profesních kvalifikací.	

Úkol	Opatření	Indikátor opatření	Vyhodnocení 2020/21	Vyhodnocení 2021/22	Vyhodnocení 2022/23	Vyhodnocení 2023/24	Realizuje
A. 8:	Rozvíjet matematické, technické a přírodovědné myšlení a tvořivost mladých lidí a posilovat jejich zájem a motivaci k vyučení či studiu v technických, přírodovědných a IT oborech středních a vysokých škol.	Podíl žáků v prvních ročnících technicky zaměřených oborů středních škol k ostatním oborům.	14,4 %	14,4 %	12,1 %	12,6 %	ZŠ, SŠ, Kraj Vysočina
A. 9:	Rozvíjet podnikatelské dovednosti mladých lidí a posilovat jejich zájem a motivaci k podnikání	Počet žáků, kterým bylo ve středních školách poskytnuto vzdělávání v oblasti podnikatelských dovedností	V rámci projektu byly využity ve 384 hodinách metodické nástroje z oblasti podnikavosti, tj. přibližně 5 870 žáků	V rámci projektu bylo využito 975 metodických nástrojů, tj. přibližně 12 904 žáků	V rámci projektu byly využity v 975 hodinách metodické nástroje z oblasti podnikavosti, tj. přibližně 12 904 žáků	V rámci projektu byly využity v 768 hodinách metodické nástroje z oblasti podnikavosti, tj. přibližně 10 tis. žáků	Projekt Implementace Krajského akčního plánu II
B. 1:	Zavádět prvky strategického řízení do škol	Počet programů a projektů na podporu strategického řízení škol	Regionální leadership akademie	Regionální leadership akademie	Regionální leadership akademie	Regionální leadership akademie	Projekty Implementace Krajského akčního plánu I, Implementace Krajského akčního plánu II
B. 2:	V mateřských, základních a středních školách více rozvíjet klíčové kompetence a gramotnosti žáků	Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality vzdělávání	31 ZŠ a 33 SŠ zapojených do Implementace Krajského akčního plánu I	32 ZŠ a 43 SŠ zapojených do projektu Implementace Krajského akčního plánu II	32 ZŠ a 43 SŠ zapojených do projektu Implementace Krajského akčního plánu II	32 ZŠ a 43 SŠ zapojených do projektu Implementace Krajského akčního plánu II (do listopadu 2023)	Projekty Implementace Krajského akčního plánu I, Implementace Krajského akčního plánu II
		Počet učitelů a škol zapojených do výše uvedených programů (nabídky praktického specializovaného vzdělávání a poradenství pro školní týmy (např. proces změny, vliv současného stupně vývoje společnosti a technologií na osobnostně sociální rozvoj žáka, používání aktivizujících a činnostních postupů výuky, formativní hodnocení)	400 zapojených učitelů	760 zapojených učitelů	760 zapojených učitelů	760 zapojených učitelů	Projekty Implementace Krajského akčního plánu I, Implementace Krajského akčního plánu II

Úkol	Opatření	Indikátor opatření	Vyhodnocení 2020/21	Vyhodnocení 2021/22	Vyhodnocení 2022/23	Vyhodnocení 2023/24	Realizuje
B. 3:	Ve středních školách v odborně zaměřených oborech posílit vazbu na reálné profesní prostředí a na praxi a zvýšit uplatnitelnost absolventů na trhu práce	Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality vzdělávání	Projekt Implementace Krajského akčního plánu I Projekty zjednodušeného vykazování -Šablony II	Projekty zjednodušeného vykazování (Šablony v rámci projektu Implementace Krajského akčního plánu II) Do šablony Zapojení odborníka z praxe do výuky zapojených 24 SŠ	Projekty zjednodušeného vykazování (Šablony v rámci projektu Implementace Krajského akčního plánu II) Do šablony Zapojení odborníka z praxe do výuky zapojených 24 SŠ	Projekty zjednodušeného vykazování (ukončené v rámci I-KAP II), nově realizované v rámci Výzvy č. 02_22_003 Šablony pro SŠ a VOŠ I z OP JAK	ŠŠ, Projekty Implementace Krajského akčního plánu I, Implementace Krajského akčního plánu II, firmy, Projekty zjednodušeného vykazování OP JAK
		Počet škol a zaměstnavatelů zapojených do výše uvedených programů	26 středních odborných škol zapojených do Implementace Krajského akčního plánu I	32 středních odborných škol zapojených do Implementace Krajského akčního plánu II	32 středních odborných škol zapojených do Implementace Krajského akčního plánu II	Projekty 40 krajských škol nově realizované v rámci Výzvy č. 02_22_003 Šablony pro SŠ a VOŠ I z OP JAK, podrobné údaje nejsou k dispozici	
B. 4:	Zajistit rovnost přístupu ke vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů)	Podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, v běžných třídách MŠ nebo speciálních třídách MŠ (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů) ku všem žákům MŠ	3,5 %	3,6 %	4,2 %	4,6 %	MŠ, ZŠ, zřizovatelé, NNO
		Podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, v běžných třídách ZŠ nebo speciálních třídách ZŠ (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů) ku všem žákům ZŠ	12,9%	12,9 %	12,8 %	13,5 %	MŠ, ZŠ, zřizovatelé, NNO
		Podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, v běžných třídách SŠ nebo speciálních třídách SŠ (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů) ku všem žákům SŠ	6,9 %	6,9 %	7,0 %	6,7 %	MŠ, ZŠ, zřizovatelé, NNO
		Podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, v běžných třídách SŠ nebo speciálních třídách ZŠ (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů) ku všem žákům VOŠ	0,6 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %	MŠ, ZŠ, zřizovatelé, NNO
B. 6:	Rozvíjet jazykovou, matematickou a čtenářskou gramotnost a digitální kompetence žáků	Účast v mezinárodních programech (Erasmus+, ...)	11 projektů SŠ	18 projektů SŠ	14 projektů SŠ	13 projektů škol a ŠZ	MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ
		Počet účastníků zapojených do výše uvedených programů	70 učitelů, 265 žáků	110 učitelů, 480 žáků	Údaj není k dispozici	Údaj není k dispozici	
B. 8:	Podpořit výchovnou a zájmovou funkci škol, školských zařízení, nestátních neziskových organizací a sportovních organizací ve vztahu k dětem a mládeži na městské a obecní úrovni	Počet škol zapojených do grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality a rozšíření nabídky vzdělávání	MŠ:206 ZŠ: 344 SŠ: 107	32 ZŠ a 43 SŠ zapojených do projektu Implementace Krajského akčního plánu	32 ZŠ a 43 SŠ zapojených do projektu Implementace Krajského akčního plánu	-	ZŠ, SŠ, Zřizovatelé, NNO
		Podíl dětí, žáků a studentů, kteří navštěvují pravidelné aktivity v ZUŠ, DDM	ZUŠ: 17,7 % DDM: 18,8 %	ZUŠ: 17,6 % DDM: 18,8 %	ZUŠ: 17,8 % DDM: 19,8 %	ZUŠ: 18,1 % DDM: 16,1 %	

Úkol	Opatření	Indikátor opatření	Vyhodnocení 2020/21	Vyhodnocení 2021/22	Vyhodnocení 2022/23	Vyhodnocení 2023/24	Realizuje
B. 9:	V návaznosti na aktivity MŠMT rozvíjet mechanismy externího hodnocení výsledků vzdělávání včetně poskytování dosažitelných informací z veřejných zdrojů a iniciovat proces vlastního hodnocení škol jako jedné z	Počet škol zapojených do šetření kvality vzdělávání	Implementace Krajského akčního plánu I - do evaluace kompetencí zapojené všechny školy zapojené do projektu	Školy v rámci činnosti ČSI	Školy v rámci činnosti ČSI	Školy v rámci činnosti ČSI	ZŠ, SŠ, zřizovatelé, ČSI
C. 1:	Vytvořit stabilnější střední školy, které budou schopné efektivně přizpůsobovat své prostorové i personální potřeby vývoji počtu žáků	Zastoupení velikostních kategorií škol	do 50 žáků: 6 51 - 100 žáků: 1 101 - 200 žáků: 10 201 - 300 žáků: 10 301 - 400 žáků: 15 401 - 500 žáků: 8 501 - 600 žáků: 3 601 a více: 6	do 50 žáků: 6 51 - 100 žáků: 1 101 - 200 žáků: 10 201 - 300 žáků: 10 301 - 400 žáků: 15 401 - 500 žáků: 8 501 - 600 žáků: 3 601 a více: 6	do 50 žáků: 6 51 - 100 žáků: 1 101 - 200 žáků: 7 201 - 300 žáků: 8 301 - 400 žáků: 17 401 - 500 žáků: 6 501 - 600 žáků: 5 601 a více: 9	do 50 žáků: 8 51 - 100 žáků: 1 101 - 200 žáků: 5 201 - 300 žáků: 9 301 - 400 žáků: 14 401 - 500 žáků: 9 501 - 600 žáků: 4 601 a více: 11	
C. 2:	Přizpůsobit síť školských zařízení a služeb souvisejících s dostupností středního vzdělávání relativně stabilnímu demografickému vývoji s tendencí mírného poklesu	Podíl využívaných a nevyužívaných kapacit ve školských zařízeních	Kapacita Domovů mládeže byla využita na 75,3 % Kapacita Internátů byla využita na 33,9 % Naplněnost Dětských domovů 90,9 %	Kapacita Domovů mládeže a internátů byla využita na 75,3 %. Naplněnost Dětských domovů 90,9 % Kapacita školního stravování byla využita na 90,9 %	Kapacita Domovů mládeže a internátů byla využita na 73,2 %. Naplněnost Dětských domovů 90,9 %	Kapacita Domovů mládeže a internátů byla využita na 81,8 %. Naplněnost Dětských domovů 90,9 %	DM, DD, ŠJ
C. 3:	Ve spolupráci se zřizovateli postupně zvyšovat efektivitu sítě základních škol a mateřských škol a školských zařízení	Zastoupení velikostních kategorií škol	do 50 žáků: 114 51 - 100 žáků: 29 101 - 200 žáků: 45 201 - 300 žáků: 24 301 - 400 žáků: 14 401 - 500 žáků: 19 501 - 600 žáků: 9 601 a více: 14	do 50 žáků: 114 51 - 100 žáků: 29 101 - 200 žáků: 45 201 - 300 žáků: 24 301 - 400 žáků: 14 401 - 500 žáků: 19 501 - 600 žáků: 9 601 a více: 14	do 50 žáků: 117 51 - 100 žáků: 26 101 - 200 žáků: 46 201 - 300 žáků: 21 301 - 400 žáků: 14 401 - 500 žáků: 20 501 - 600 žáků: 12 601 a více: 13	do 50 žáků: 111 51 - 100 žáků: 33 101 - 200 žáků: 46 201 - 300 žáků: 20 301 - 400 žáků: 15 401 - 500 žáků: 20 501 - 600 žáků: 12 601 a více: 12	MŠ, SŠ, zřizovatelé
		Počet škol na výjimku	75	77	88	92	
		Počet zamítnutých žádostí o přejetí dítěte staršího tří let do MŠ	298 dětí	401 dětí	586 dětí	514 dětí	
C. 4:	Zvýšit podíl grantových zdrojů na zabezpečení rozvojových aktivit v oblasti vzdělávání	Výše grantových zdrojů	Projekt Implementace Krajského akčního plánu I - rozpočet 83 mil. Kč	Projekt Implementace Krajského akčního plánu II - rozpočet 172 mil. Kč	Projekt Implementace Krajského akčního plánu II - rozpočet 172 mil. Kč	Projekt Implementace Krajského akčního plánu II - rozpočet 172 mil. Kč	Kraj Vysočina, ZŠ, SŠ

Pozn.: Uvedeny jsou úkoly a opatření, ke kterým bylo možné zjistit relevantní data

Úkol A.1 – Zvýšit počet žáků základních a středních škol, kterým je poskytováno systematické poradenství a informace potřebné pro rozhodování o volbě budoucího profesního zaměření, resp. o volbě vzdělávací dráhy.

Vyhodnocení – V rámci projektu I-KAP I partnerské základní školy (31) využívaly vybrané metodické nástroje ve formě portfolia metodických listů pro pedagogy a pracovních listů pro žáky a rodiče k rozvoji kompetencí k utváření a řízení vlastní vzdělávací a profesní kariéry žáků v minimálním rozsahu čtyř vyučovacích hodin během školního roku 2019/2020. V rámci projektu I-KAP II povinně tomuto tématu věnovalo minimálně jednu vyučovací hodinu během pololetí 32 partnerských ZŠ v kraji ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022. Pedagogové se v obou projektech setkávali v komunitách vzájemného učení.

V rámci projektu I-KAP II byl na pěti ZŠ aplikován komplexní model kariérového poradenství (dále také „KP“), vytvořený v rámci projektu, který realizovala Vysočina Education s názvem „Concepts for Professional Education in Border Regions“ (dále také „C4PE“). Model byl v projektu financován z programu Interreg V-A Rakousko – Česká republika původně vytvořen pro střední školy, v rámci projektu I-KAP II byl přizpůsoben pro základní školy a aplikován nejen v pěti středních, ale i ve vybraných pěti základních školách v kraji. Ve školách proběhl nejdříve audit aktivit. Proškolení koordinátoři KP připravili plány KP a pod mentorským dohledem vzdělávací a poradenské organizace EKS aplikovali celý model do aktivit školy. Při realizaci byly využity mj. zkušenosti z Rakouska a Skandinávie. Pozice kariérového poradce ve vybraných 11 ZŠ byla financována z rozpočtu projektu. Vybraní zájemci se mohli zúčastnit společného dvoudenního setkání pro kariérové poradce formou letní školy. V obou projektech byla podpořena Pracovní skupina Regionální integrovaný podpůrný systém kariérového poradenství, v rámci které došlo k zasíťování zaměstnavatelů, externích poskytovatelů služeb KP a dalších aktérů v oblasti KP (ÚP, PPP a SPC, soukromé, komerční i neziskové poradenské instituce). Díky tomu došlo k úzkému provázání služeb kariérového poradenství se systematickým kariérovým vzděláváním žáků v ZŠ a SŠ, směřujícím k získávání kompetencí pro uvědomělé řízení vlastní vzdělávací a profesní dráhy žáků (Career Management Skills). V rámci pracovní skupiny byla rovněž vytvořena databáze nabídky škol a dalších organizací poskytujících další vzdělávání.

Úkol A.2 – Zachovat pro patnáctileté žáky všeobecné nebo obecně odborné vzdělávací příležitosti, které vedou k dalšímu studiu v terciárním stupni.

Vyhodnocení – Indikátory pro vyhodnocení naplňování tohoto opatření jsou počty žáků v prvních ročnících čtyřletých gymnázií a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií, počty žáků v prvních ročnících lyceí a víceletých gymnázií. Jak je zřejmé z Tabulky č. 1, počet žáků v jednotlivých kritériích postupně roste. Ke splnění cíle přispělo rovněž navýšení kapacity gymnázií (včetně gymnázií se sportovní přípravou) v letech 2023 a 2024 a vznik nových oborů lycea ve školách zřizovaných krajem (od 1. 9. 2024 Ekonomické lyceum v Obchodní akademii a Hotelové škole Třebíč, Pedagogické lyceum ve SOŠ Nové Město na Moravě, Technické lyceum ve Střední škole průmyslové, technické a automobilní Jihlava a VOŠ a SPŠ Žďár nad Sázavou, Zdravotnické lyceum ve VOŠ a SŠ veterinární, zemědělské a zdravotnické Třebíč) i ve škole jiného zřizovatele.

Úkol A.3 – Zachovat dostatek míst pro vzdělávání a výchovu kvalifikovaných odborníků v maturitních i učebních odborně zaměřených oborech v návaznosti na dlouhodobé potřeby trhu práce i aktuální potřeby zaměstnavatelů

Vyhodnocení – indikátory pro vyhodnocování naplňování tohoto opatření jsou počty žáků v prvních ročnících gymnázií, lyceí a víceletých gymnázií a počty žáků v denním studiu nástavbových odborně zaměřených oborů. Jak je vidět z Tabulky č. 1, počty žáků ve třech případech ze čtyř sledovaných indikátorů mírně vzrostly, kromě počtu žáků v nástavbových oborech. Zájem o studium v nich kolísá průměrně kolem 5 %. Žáci

pravděpodobně dávají přednost studiu na bakalářských oborech, jak je vidět i ze zvyšujícího se počtu studijních oborů a počtu žáků v jediné vysoké škole v kraji.

Jako marketingový projekt ke splnění tohoto úkolu lze uvést strategii „Studuj na Vysočině“, jejíž součástí jsou samotný strategický koncept, webové stránky studujnavysocine.cz a přehlídka s názvem Vysočina Education festival. Webové stránky umožňují výběr oboru především podle zájmů žáků a podle toho, jaký typ školy chce deváťák studovat. Podle zadaných preferencí se uchazeči o studium vyfiltruje nejvhodnější obor. Vyhledaný obor se budoucím středoškolákům zobrazí včetně informace, ve kterých školách v kraji jej lze studovat. Proklikem se pak návštěvník stránek dostane přímo na weby konkrétních škol, kde najde informace o doporučeném oboru, včetně délky studia, možného uplatnění i podrobnějšího představení oboru. Budoucí středoškoláci se díky stránkám dozvědí, co mají od konkrétního oboru a školy očekávat, a získají reálnou představu, co mohou po škole dělat.

Od roku 2021 kraj každoročně podporuje veletrh vzdělávání „Vysočina Education festival“, jehož cílem je představit nejnovější trendy ve vzdělávání ve středních školách, a to nejen zřizovaných Krajem Vysočina. V celkově devíti tzv. pointech se návštěvníkům představují konkrétní ukázky aktivit středních škol v rámci oborových pointů, příklady inovací ve vzdělávání či ukázky prací žáků.

Úkol A.4 – Zachovat variabilitu vzdělávacích cest pro žáky; umožnit těm, kteří mají zájem, cestu k dosahování co nejvyššího a relevantního vzdělání a zvýšit jejich motivaci k celoživotnímu vzdělávání.

Indikátory ke sledování naplňování tohoto opatření jsou:

- Podíl počtu žáků v 1. ročnících denního nástavbového studia k počtu absolventů tříletých učebních oborů předchozího školního roku,
- podíl počtu škol, které nabízí současně učební obory skupiny H a studijní obory skupiny M,
- podíl počtu škol, které nabízí současně studijní obory skupiny M s různým zaměřením nebo kombinaci studijních oborů M a K.

Vyhodnocení: Vývoj těchto indikátorů je zřejmý z Tabulky č. 1.

Pozitivní vývoj lze sledovat v případě indikátoru Podíl počtu škol, které nabízejí současně studijní obory skupiny M s různým zaměřením nebo kombinaci studijních oborů M a K, u kterého podíl škol po mírném růstu v posledních třech letech neklesá. Nerovnoměrný vývoj vykazují zbývající dva indikátory, a to i přesto, že lze konstatovat v posledních dvou letech velký posun v oblasti oborových změn v rejstříku škol a školských zařízení, zejména u škol zřizovaných krajem, s cílem nastavení oborových změn v souladu s potřebami trhu práce i možnostmi škol. Uspokojit rozmanité vzdělávací potřeby žáků by měla umožnit propustnost vzdělávacího systému a také případné nastavení rozdělování tříd do skupin pouze na část vyučování.

V roce 2022 došlo ke změně v systému podpory žáků středních škol v kraji. Nejvýznamnější změnou bylo rozšíření okruhu podpořených žáků vzdělávajících se ve střední škole v denní formě vzdělávání v kraji, a to s cílem zlepšení podmínek pro vzdělávání či k motivaci dosažení úspěchů ve škole i mimo ni. Rovněž došlo ke změně postupu při rozhodování o určení žáka či okruhu žáků, kteří jsou v rámci pravidel podpoření. Do 27. 6. 2022 platila Pravidla Rady Kraje Vysočina pro poskytnutí motivačních stipendií žákům vybraných oborů středních škol ze dne 23. 11. 2021 č. 10/21. Pravidla se vztahovala v tomto období pouze na vybrané učební obory kategorie H v denní formě vzdělávání v kraji. V rámci pravidel byla krajem stanovená kritéria pro poskytnutí motivačního stipendia. Od 28. 6. 2022 začala platit Pravidla Rady Kraje Vysočina pro poskytování prostředků na realizaci motivačních opatření pro žáky středních škol v Kraji Vysočina ze dne 28. 6. 2022 č. 04/22. Pravidla se vztahují na realizaci motivačních opatření cílených na žáky středních škol vzdělávajících se v oborech kategorie E, H, K (pouze 4letém), L0, nebo M v denní formě vzdělávání v kraji. U těchto nových

pravidel rozhoduje vedení školy, zda finanční prostředky na realizaci motivačních opatření budou zacíleny na skupinu žáků či na konkrétního žáka, v jaké výši a za jakých podmínek. Kraj pouze dohlíží na dodržení limitu a účelu podpory a poskytuje finanční prostředky na jeho splnění. Pravidla byla aktualizována také v roce 2023. Celkově se za rok 2023 rozdělilo 3 500 tis. Kč a na rok 2024 je rozpočtováno 3 700 tis. Kč.

Úkol A.5 – Podpořit zvýšení nabídky prezenčního terciárního vzdělávání

Indikátory ke sledování stavu naplňování tohoto opatření jsou:

- Počet studentů prezenčního studia ve VOŠ a VŠ v Kraji Vysočina,
- počet nabízených oborů v terciárním vzdělávání v prezenční formě, z toho oborů bakalářských a oborů vyšších odborných škol.

Vyhodnocení: Indikátory vykazují v posledních čtyřech letech významný růst. Za uplynulé období došlo k nárůstu počtu bakalářských studijních programů v prezenční formě studia na VŠPJ a také ke zvýšení počtu studentů prezenčního studia ve VŠ a VOŠ v kraji. VŠPJ jako jediná vysoká škola v Kraji Vysočina chce být významnou autoritou, která se podílí na dlouhodobě udržitelném rozvoji a konkurenceschopnosti regionu, a centrem vzdělanosti, které přispívá k rozvoji regionu zvyšováním vzdělanosti a šířením technologií a znalostí.¹

Projekt nadaní studenti 2020/2021 je společnou aktivitou Kraje Vysočina a Vysoké školy polytechnické Jihlava s cílem podpořit rozvoj talentovaných žákyň a žáků středních škol. Obsahem je přímá spolupráce pedagogů VŠPJ a pedagogů středních škol zřizovaných Krajem Vysočina na zapojení žákyň a žáků do řešení 24 konkrétních odborných témat z různých vědních oblastí (technika, informatika, zdravotnictví, ekonomika aj.). Projekt byl zakončen prezentací výstupů jednotlivých týmů na podzim roku 2021. Spolupráce na podpoře nadaných studentů pokračuje formou stáží žáků na VŠPJ v rámci projektu Implementace Krajského akčního plánu II.

Kraj Vysočina dále realizoval projekt Podpora Kraje Vysočina rozvoji Vysoké školy polytechnické Jihlava v letech 2017–2021, na který navazuje další projekt. VŠPJ požádala Kraj Vysočina o poskytnutí dotace v celkové výši 27 325 000 Kč na realizaci projektu „Podpora Kraje Vysočina rozvoji Vysoké školy polytechnické Jihlava v letech 2022–2026 s cílem zvýšení konkurenceschopnosti studentů školy na trhu práce“, jehož cílem je zajištění dlouhodobého rozvoje Vysoké školy polytechnické Jihlava v období let 2022–2026.

Úkol A.6 – Motivovat občany a firmy ke vstupu do dalšího vzdělávání

Vyhodnocení: Indikátorem ke sledování stavu je Počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání ve SŠ a VOŠ. Počet žáků ve středních školách v těchto formách studia lehce klesl, zatímco počet žáků ve VOŠ stoupl. Nicméně tyto indikátory nevypovídají zcela o motivaci a skutečné účasti občanů a firem na dalším vzdělávání. Jak uvádí Návrh koncepce dalšího vzdělávání:² „Vzdělávání dospělých je velice široký pojem pro vzdělávání dospělé populace, do kterého můžeme zahrnout školské vzdělávání dospělých (získání stupně vzdělávání), další vzdělávání a vzdělávání seniorů.“ Data k dalším indikátorům ke sledování stavu – míru participace zaměstnavatelů na dalším vzdělávání a přehled vzdělávacích kurzů poskytujících další vzdělávání v kraji – se nepodařilo zjistit.

¹ Výroční zpráva o činnosti VŠPJ za rok 2022, dostupné z <https://www.vspj.cz/skola/uredni-deska/vyrocnizpravy-o-cinnosti>

² NÁVRH Koncepce dalšího vzdělávání z pohledu sociálních partnerů v České republice, dostupné z https://ipodpora.odborny.info/dms/soubory/inde1?file=Koncepce%20dalsiho%20vzdelavani_20211018081217.pdf

Úkol A.7 – Zmapovat, zpřístupnit a rozšířit nabídku vzdělávání dospělých

Indikátory ke sledování naplňování tohoto úkolu byly:

- Počet nabízených oborů v SŠ, VOŠ a jejich druhy ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání,
- počet studujících ve večerní, dálkové, distanční či kombinované formě vzdělávání,
- míra participace středních a vyšších odborných škol na vzdělávání dospělých,
- počet profesních kvalifikací v NSK a počet autorizovaných osob v rámci NSK v kraji.

Vyhodnocení: Zatímco počet studujících ve VOŠ byl ve sledovaném období vzrůstající, počet žáků ve SŠ ve sledovaných formách vzdělávání mírně klesl. Počet oborů ve středních školách po mírném vzrůstu v období 2021/2022 zůstal neměnný, stejně se vyvíjel i počet oborů ve vyšších odborných školách. V rámci projektu I-KAP II byl zpracován přehled poskytovatelů dalšího vzdělávání a z NPI se podařilo získat i data o počtu autorizovaných osob v kraji, kde je rovněž zřejmá vzrůstající tendence. Do vzdělávání dospělých je kromě škol zapojená celá řada dalších aktérů. Tato různorodost způsobuje určitou fragmentaci systému a tím se snižuje i jeho výkonnost.

Úkol A.8 – Rozvíjet matematické, technické a přírodovědné myšlení a tvořivost mladých lidí a posilovat jejich zájem a motivaci k vyučení či studiu v technických, přírodovědných a IT oborech středních a vysokých škol

Vyhodnocení: V rámci realizace projektů I-KAP I a I-KAP II bylo vybraným partnerským základním školám a gymnáziím s odpovídajícími ročníky pořízeno např. toto vybavení – v projektu I-KAP I: měřicí sady Pasco v celkové hodnotě 4,8 mil. Kč, měřicí sady Vernier za 2,8 mil. Kč, tablety k měřicím sadám v hodnotě 2,5 mil., stavebnice Merkur, Teifoc a Lego Mindstorms za 2,8 mil. Kč. V projektu I-KAP II získaly partnerské ZŠ např. měřicí sady v hodnotě 2 130 tis. Kč, tablety k měřicím sadám za 507 tis. Kč, robotické a programovatelné stavebnice celkem za 2 053 tis. Kč, 3D tiskárny v hodnotě 380 tis. Kč a elektronické stavebnice za 210 tis. Kč. V podpoře základních škol v obou projektech je kraj výjimečným tím, že v rámci partnerství obou projektů 31 ZŠ v I-KAP I a 32 ZŠ v I-KAP II (nešlo vždy o stejné subjekty) obdrželo formou finančního partnerství v součtu částku téměř 38,8 mil. Kč. Pro ZŠ zřizované krajem to bylo v I-KAP II 1 012 tis. Kč, pro ZŠ nezřizované pak 22 mil. Kč, v projektu I-KAP I pak pro ZŠ zřizované 500 tis. Kč a 15 363 tis. Kč pro nezřizované ZŠ. Zapojené ZŠ v obou projektech využívaly metodické materiály zaměřené na podporu kompetencí technických a přírodovědných, polytechnického a kariérového vzdělávání a podporu transferu kompetencí v oblasti ICT. K podpoře rozvoje kompetencí přispěly i volnočasové aktivity (kroužky) v základních školách. V rámci obou projektů vybrané školy (dle zájmu) získaly z rozpočtů projektů balíčky na výuku environmentální výchovy (v I-KAP I ve výši 80 tis. Kč, v I-KAP II ve výši 501 tis. Kč).

Spolupráce středních a základních škol, např. ve stavebních oborech, probíhala prostřednictvím soutěže Cihla k cihle, v rámci které byly využívány stavebnice Teifoc, ze které žáci ZŠ stavěli modely staveb a soutěžili přímo v prostorách středních škol. Do roku 2024 proběhlo celkem osm ročníků krajského kola soutěže, do kterého postoupili vždy vítězové okresních kol.

Počet základních škol využívajících systémový poradenský nástroj – ve školním roce 2018/19 využívalo systémový nástroj kariérového poradenství v rámci projektu C4E pět základních škol, v letech 2021/22 – 2021/23 to bylo dalších pět ZŠ a pět SŠ. V průběhu let došlo k nárůstu o pět ZŠ k celkovému počtu 15 ZŠ a pěti SŠ. V rámci projektu C4PE byl systém podpory kariérového poradenství zaveden na pěti ZŠ. V projektu I-KAP II byl systém rozšířen na pět ZŠ a pět SŠ (systém pro potřeby SŠ v projektu vznikl nově). Počet podpořených žáků odpovídá počtům žáků ve školách. U ZŠ jde o žáky na 2. stupni, u gymnázií především o žáky vyššího gymnázia.

Celkem byly podpořeny tyto školy – v rámci projektu C4PE:

- Základní škola Příbyslav,
- Základní škola T. G. Masaryka Moravské Budějovice,
- Základní škola Žďár nad Sázavou, Švermova 4,
- Základní škola a mateřská škola Košetice,
- Základní škola, T. G. Masaryka, Jihlava.

V rámci projektu I-KAP II tyto ZŠ:

- Základní škola a Praktická škola Moravské Budějovice, Dobrovského 11,
- Základní škola Jihlava, Křížová 33, příspěvková organizace,
- Základní škola Senožaty, okres Pelhřimov,
- Základní škola Nížkov,
- Základní škola Pelhřimov, Osvobození 1881, příspěvková organizace.

V rámci projektu I-KAP II tyto SŠ:

- Gymnázium a Obchodní akademie Pelhřimov,
 - Gymnázium Havlíčkův Brod,
 - Gymnázium Jihlava,
 - Gymnázium Třebíč,
 - Gymnázium Žďár nad Sázavou.
-
- Počet žáků základních škol, kterým byla poskytnuta podpora pomocí systémového nástroje – viz výše.

Ve školním roce 2021/22 využívalo pět SŠ systémový nástroj kariérového poradenství v rámci projektu I-KAP II.

- Počet žáků středních škol, kterým byla poskytnuta podpora pomocí systémového nástroje – viz výše.

Existence regionální platformy pro oblast celoživotního kariérového poradenství a její propagace

V rámci projektů Implementace Krajského akčního plánu I a Implementace Krajského akčního plánu II byla vybudována a koordinována platforma s názvem Regionální integrovaný podpůrný systém kariérového poradenství v Kraji Vysočina (RIPS KP). Šlo o síť institucí a odborníků v oblasti kariérového poradenství, jejímž cílem byla vzájemná koordinace, výměna zkušeností a spolupráce za účelem zefektivnění kariérového poradenství ve školách.

Úkol B.1 – Zavádět prvky strategického řízení do škol

Indikátorem je Počet programů a projektů na podporu strategického řízení škol.

Vyhodnocení: V průběhu let, které jsou předmětem hodnocení, došlo k naplnění cíle opatření především prostřednictvím fungování Regionální leadership akademie pro vedoucí pracovníky. Ta fungovala zejména formou výměn zkušeností mezi školami a školskými zařízeními působícími v regionu, a to v rámci realizace projektů I-KAP I a I-KAP II. Jako další lze uvést Regionální integrovaný podpůrný systém kariérového poradenství v Kraji Vysočina (RIPS) a podnikavost – síť partnerských organizací na podporu kariérového poradenství a podnikavosti – členy jsou zástupci Svazu průmyslu a dopravy, Czechinvestu, Vysočiny Education. Ve sledovaném období došlo rovněž k síťování malotřídních škol, začínajících a třídních učitelů, metodiků prevence, poradenských pracovníků ve školství atd.

K naplňování úkolů a opatření významnou měrou přispěla realizace projektů Krajský akční plán rozvoje vzdělávání a Krajský akční plán III, v rámci kterých byly zpracovány základní strategické dokumenty na období 2020–2026 formou Krajských akčních plánů nebo ročních akčních plánů. V rámci projektu KAP byla zpracována Školská inkluzivní koncepce kraje. Nedílnou součástí bylo setkávání zejména ředitelů středních a vyšších odborných škol, workshopy a diskuse, sdílení příkladů dobré praxe, vzájemná komunikace mezi poskytovateli vzdělávání, tedy především školami, zřizovateli a dalšími aktéry v oblasti vzdělávání, a spolupráce při zavádění prvků strategického řízení do škol.

K zajištění metodické podpory a přenosu dobré praxe při snižování administrativní zátěže v souvislosti s nepedagogickou činností přispěla spolupráce s Projektovou kanceláří Kraje Vysočina (příspěvkovou organizací kraje), která školám pomáhá nejen metodicky, ale významně se podílí na obřemenění škol prostřednictvím služeb dotačního managementu, agendy veřejných zakázek, spisové služby, GDPR, zpracování ekonomických agend, facility managementu, sdílených ICT služeb a vnitřních auditů. K rozvoji přispěla činnost v rámci Pracovní skupiny na podporu vedení škol, která byla podpořena z projektu I-KAP II.

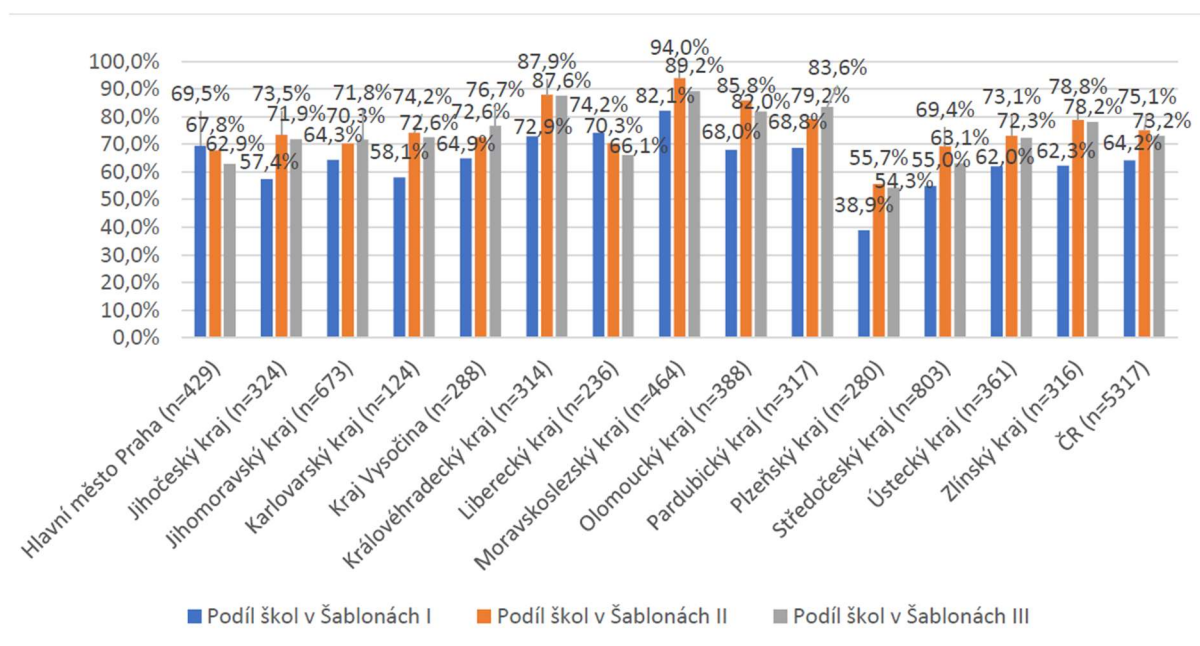
Úkol B.2 – V mateřských, základních a středních školách více rozvíjet klíčové kompetence a gramotnosti žáků

Rozvíjet klíčové kompetence a gramotnosti žáků formou inovace školních vzdělávacích programů, nabídky specializovaného vzdělávání, konzultační podpory a metodických dokumentů vhodných pro učitele doplněné výměnou zkušeností a cíleným využíváním prostředků OP VVV a OP JAK. Dále podporovat a využívat organizaci Vysočina Education jako metodický, poradenský a koordinační subjekt pro naplňování stěžejních rozvojových záměrů kraje v oblasti vzdělávání a využívat nabídku krajského pracoviště NPI ČR (zejména využít role krajských metodických kabinetů).

Vyhodnocení: K rozvoji klíčových kompetencí a gramotností žáků formou inovovaných ŠVP mohly přispět nové metody ve vzdělávání v MŠ v různých oblastech výuky (cizí jazyk, čtenářská gramotnost, ICT, matematická gramotnost, osobnostně sociální rozvoj a polytechnické vzdělávání).³ Obecně platí, že MŠ si nejvíce osvojily nové metody v oblasti čtenářské gramotnosti, matematické gramotnosti a polytechnického vzdělávání. Kraj Vysočina dosahuje v aplikování metod vzdělávání spíše nižších podílů v rámci ČR. Nejvíce aplikované jsou v MŠ v kraji šablony v oblasti matematické pregramotnosti, polytechnického vzdělávání, cizích jazyků a čtenářské pregramotnosti. Méně využívány jsou šablony v oblasti ICT a osobnostně sociálního rozvoje. Nicméně v čase lze vysledovat, na rozdíl od některých jiných krajů, vzrůstající tendenci v podílu škol v Šablonách I, II a III v kraji.

³ Šablony 2.I/9 – 9h

Graf č. 1, Podíl MŠ v Šablonách I, II a III

Zdroj: MS2014+, (n=celkový počet škol v území)

Vysočina Education v rámci projektu EduSTEM, Education in Science, Technology, Engineering and Mathematics (podpořeného z programu Interreg V-A Rakousko – Česká republika) realizovala aktivity zaměřené na prohlubování znalostí v oblastech STEM, a to prostřednictvím badatelských činností v MŠ, síťování a podporou vedení škol v zavádění inovativních změn. Zároveň tato příspěvkové organizace kraje realizovala a realizuje vzdělávací aktivity určené pro učitele MŠ zaměřené na badatelsky orientovanou výuku, kompetence ve vazbě na RVP PV, logopedickou prevenci, pohybové aktivity, hodnocení, gramotnosti apod.⁴

Obdobně zaměřené semináře realizovalo krajské pracoviště NPI ČR. Zároveň v rámci projektu SYPO poskytoval metodickou pomoc a podporoval činnost učitelů kabinetu předškolního a prvostupňového vzdělávání.

Také v oblasti základního vzdělávání došlo k rozvoji klíčových kompetencí a gramotností žáků, např. formou inovace vzdělávacího procesu. Na základě informací ředitelů škol z roku 2021 jsou v následující tabulce uvedeny údaje o počtu škol, které inovují vzdělávací proces. V tabulce je uveden výčet témat a rozsah zapojení jednotlivých škol.

Forma a rozsah realizace:

- Téma je výslovně zařazeno do plánu výchovné a vzdělávací činnosti školy.
- Téma je individuálně realizováno jednotlivými pracovníky (učiteli, mistry, výchovnými poradci aj.), např. ve vyučovacích hodinách.
- Při realizaci tématu spolupracuje škola s externími subjekty.
- Koordinací činností v rámci uvedeného tématu je pověřen některý z pracovníků školy.
- Je zpracován koncepční nebo realizační dokument pro dané téma.
- Ve škole je tým, který koordinovaně realizuje činnosti dle dokumentu pro dané téma.
- Ve škole je vytvořeno prostředí, ve kterém na naplňování tématu aktivně spolupracují vedle učitelů také žáci.

⁴ <http://www.vys-edu.cz/vismo/kalendar-akci.asp?kdy=8&p1=7435>

Tabulka č. 2 - výčet témat a rozsah zapojení jednotlivých škol do inovace vzdělávacího procesu

Výchovné vzdělávací oblasti	a	b	c	d	e	f	g
Čtenářská gramotnost	163	137	50	20	11	12	39
Matematická gramotnost	155	137	17	14	6	7	25
Finanční gramotnost	120	151	28	12	7	7	27
Využívání cizích jazyků v neязыkových předmětech	23	134	11	6	2	2	18
Využívání ICT kompetencí mimo předmět ICT	69	182	19	27	8	7	27
Výchova k iniciativě a kreativě (školní časopis, studentské společnosti, akce školy realizovaná žáky)	26	117	20	35	4	7	60
Výchova k podnikání (fiktivní, reálné firmy)	14	80	19	5	2	0	23
Polytechnická výchova (rozvoj přírodovědných a technických kompetencí)	83	161	47	27	4	5	25
Badatelsky orientovaná výuka	23	139	22	17	3	5	36
Environmentální výchova (vzdělávání k udržitelnému rozvoji)	109	141	66	61	34	16	35
Rozvoj osobnostních kompetencí žáků	115	143	28	13	11	7	31
Volba povolání a orientace žáků na trhu práce	90	128	63	63	23	9	25
Rozvoj kompetencí k utváření vzdělávací a profesní kariéry	67	116	38	40	12	8	20
Prevence sociálně patologických jevů	138	137	80	90	59	29	25
Společné vzdělávání žáků (intaktních žáků se žáky se SVP)	119	115	37	50	20	15	23
Podpora nadaných žáků	88	144	17	23	9	5	27
Další – uveďte jaké	Rozvoj k sebepoznání, multikulturní výchova, rozvoj občanských kompetencí atd.						

Zdroj dat ⁵

Uvést lze také projekt SYPO, který poskytoval metodickou pomoc a podporoval činnost učitelů prostřednictvím těchto kabinetů:

- Kabinet Cizí jazyky,
- kabinet Český jazyk a literatura,
- kabinet Informatika a ICT,
- kabinet Matematika a její aplikace,
- kabinet Předškolní a prvostupňové vzdělávání,
- kabinet Přírodovědné vzdělávání.

Dále lze uvést rovněž projekty zjednodušeného vykazování ZŠ. Nejvíce žádanou aktivitou bylo v těchto projektech DVPP, kterou realizovalo 70,6 % škol. Další velice žádanou aktivitou bylo doučování žáků ohrožených školním neúspěchem (65,7 %). Největší část peněz byla využita na školního asistenta. Nejméně ZŠ z pohledu čerpání mělo zájem o pozici sociálního pedagoga. V rámci projektu I-KAP I a I-KAP II byly realizovány aktivity zaměřené na zvýšení kvality a efektivity pedagogického působení učitelů základních a středních škol, konkrétně na větší využívání aktivizačních metod a posílení přenosu kompetencí do výuky

⁵ Výroční zpráva o stavu a rozvoj vzdělávací soustavy 2020/2021

jiných předmětů (např. rozvoj jazykových kompetencí v přírodovědných předmětech, ICT kompetencí v zeměpisu či čtenářské gramotnosti v dějepisu).

V rámci projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání byly prostřednictvím nepovinných témat řešeny rozvoj výuky cizích jazyků, ICT kompetence (včetně konektivity a bezpečného internetu a další důležitá témata pro území kraje). V rámci povinných témat byla platforma č. 1 zaměřena na povinná témata Podpora polytechnického vzdělávání, Podpora odborného vzdělávání včetně spolupráce škol a zaměstnavatelů a Podpora kompetencí k podnikavosti, iniciativě a kreativitě. Hlavními nástroji realizace aktivit byla především setkávání, která byla dále zaměřena na zlepšení řízení škol, hodnocení kvality a inkluze ve vzdělávání a plánování strategických kroků a opatření pro zvyšování kvality vzdělávací soustavy v kraji v jednotlivých školách a školských zařízeních.

Oblast středního vzdělávání využila rovněž finanční prostředky z EU v projektech zjednodušeného vykazování. Ty byly realizovány v uvedeném období z OP VVV v rámci Výzvy č. 02_18_065 Šablony pro SŠ a VOŠ II, v rámci Implementace Krajského akčního plánu II (částka na tuto aktivitu činila v rozpočtu projektu více jak 15,5 mil. Kč) a v rámci Výzvy č. 02_22_003 Šablony pro SŠ a VOŠ I z OP JAK.

Z rozpočtu kraje byly financovány např. tyto aktivity:

V oblasti ZŠ: V roce 2022 Kraj Vysočina po šesti letech ukončil pořizování kreativní stavebnice ROTO pro každého prvňáčka. Na jaře proběhl poslední ročník soutěže „Stavíme ze stavebnice ROTO“. Používání stavebnice i soutěž byly zaměřené na získání kompetencí v oblasti polytechnické výchovy, rozvoj tvořivosti a kreativity.

Kraj Vysočina v roce 2022 poprvé pořídil pro všechny žáky 3. tříd základní škol v Kraji Vysočina badatelské sady, které vznikly ve spolupráci s organizací Chaloupky o. p. s. a lesní mateřská škola. Jde o batůžek s badatelským vybavením, které umožňuje bádát v okolí školy v rámci vyučování i volnočasových aktivit. Pro usnadnění práce s badatelskou sadou obsahuje batůžek také metodiku, která je návodem hlavně pro vyučující nebo rodiče, jak sadu ve škole a přírodě používat. Dále každá sada obsahuje Turistický atlas Vysočiny. Pro sdílení návodů a zkušeností s prací s badatelskými sadami se připravují webové stránky badame.kr-vysocina.cz. Náklady na pořízení kompletních badatelských batůžků a jejich distribuci byly 2,5 mil. Kč. Po kladné zpětné vazbě ze základních škol Kraj Vysočina pořídil badatelské sady i v roce 2023 a v plánu je jejich pořízení i v roce 2024.

Základní a střední vzdělávání: Pokračoval projekt TEIFOC: Cihla k cihle, který v základních a středních školách od roku 2016 znamenal podporu spolupráce středních škol se základními školami, podporu polytechnické výchovy a v neposlední řadě i podporu spolupráce se stavebními firmami. Stavebnice Teifoc byly pořízeny v rámci projektu I-KAP I.

V roce 2022 skončily projekty Stavíme z Merkurů, Postav si svůj nákladák a Postav si svůj traktor, zaměřené především na podporu technického odborného a zemědělského vzdělávání.

Pokračoval projekt Gastroakademie s cílem zvýšit kvalitu odborného vzdělávání ve skupině oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus, především formou zkvalitnění odborné přípravy žáků v jednotlivých restauracích, zvýšením motivace žáků k učení v odborných předmětech a praktickém vyučování a motivací pracovat ve zvolené profesi. Každoročním vyvrcholením účasti v projektu je organizace Národního kola soutěže Tropheé Mille určená žákům středních gastronomických škol, která probíhá ve Francii pod záštitou významného představitele francouzské gastronomie pana Philippa Milla, šéfkuchaře hotelu Domaine Les Crayères v Remeši, který získal v letech 2011 a 2012 dvě michelinské hvězdy. Celkem čtyři ročníky soutěže pro týmy z ČR se podařilo uspořádat v prostorách jihlavského nákupního centra Citypark. Vítězové byli nominováni na mezinárodní soutěž do francouzské Remeše.

Program P-TECH

Projekt P-Tech (z angl. Pathways in Technology Early College High Schools) společnosti IBM propojuje středoškolské, vysokoškolské a firemní prostředí a dává mladým lidem možnost rozvíjet schopnosti a dovednosti, které uplatní při výběru dalšího povolání. První P-Tech školou v ČR se stala Střední škola průmyslová, technická a automobilní Jihlava. Jejimi partnery jsou spolu s IBM ČR i BOSCH Diesel Jihlava, Vysoká škola polytechnická Jihlava a Kraj Vysočina. Od školního roku 2020/21 se programu P-TECH účastní Gymnázium Žďár nad Sázavou, Gymnázium Třebíč, Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola Žďár nad Sázavou a Střední průmyslová škola Třebíč. Studenty podpoří formou workshopů, mentoringu a stáží noví firemní partneři I&C Energo, DEL, MANN+HUMMEL Service a ICE Industrial Services.

Projekt P-Tech je přímou reakcí na nové výzvy související s nástupem nových technologií. Základem programu P-Tech je pomoci absolventům středních škol absolvovat profesní přípravu, poskytnout poradenství, zajistit praxe na míru a nasměrovat je ke studiu správného oboru na vysoké škole. Kromě toho jim poskytují dovednosti související se spoluprací, prezentací a kritickým myšlením a umožňují plynulejší přechod ze školního prostředí do zaměstnání.

Pokračovala tradiční soutěž S Vysočinou do Evropy, jejímž cílem je posílit vztah mladých lidí k Vysočině jako k rodnému kraji a ke kraji jejich studií. V soutěži účastníci využívají znalost práce s výpočetní technikou a anglického jazyka a dovednost vyhledávat, zpracovávat, třídit a dále prezentovat informace. 13. ročník soutěže proběhl v upraveném formátu na jaře 2022 a následně i v letech 2023 a 2024.

Nově se objevily soutěže:

Příběhy ukryté v mapách – soutěž vyhlašována Krajem Vysočina, která má za cíl přiblížit a zatraktivnit problematiku tvorby map, kartografie a obecně dat v prostoru. Soutěž je určena pro žáky středních škol v Kraji Vysočina, kteří se mohli před samotnou soutěží zúčastnit videosemináře, kde se seznámili s prostředím aplikace StoryMaps. Prvního ročníku se zúčastnilo 90 středoškoláků.

Inovace ve výuce – tříčlenné soutěžní týmy složené ze středoškoláků nebo ze studentů a studentek vyšších odborných i vysokých škol měly možnost představit svůj nápad na inovaci či zlepšení výuky v těchto oblastech – mediální gramotnost, environmentální vzdělávání, finanční gramotnost, výuka moderních dějin a výuka cizích jazyků.

3Děckuj – žáci základní a střední školy si vyzkoušeli tisk na 3D tiskárně. Vytvořili model a zpracovali o jeho návrhu a realizaci krátké video. Nejlepší účastníci se pak sešli u prezentace svého výsledku přímo před porotou. Týmy si mohly vybrat z témat: architektura, šperk a učební pomůcka, poprvé v roce 2022. Také v roce 2023 a 2024 se soutěž uskutečnila ve spolupráci s Gymnáziem Žďár nad Sázavou.

Hackathon, Ideathon – Cílem soutěže je podpořit tvorbu inovativních nápadů v níže uvedených tématech. Vybrané inovativní nápady jsou, po dohodě s vedením Kraje Vysočina a případně se zástupci dalších partnerů soutěže, dále rozvíjeny a pilotně realizovány. Soutěž se koná od roku 2021 a vítězové soutěže z roku 2023 měli možnost zúčastnit se znalostní cesty na Taiwan. V roce 2024 žáci řešili výzvy Učíme se hraním, AI ve škole a modrozelená infrastruktura a chytrá krajina. V roce 2021 proběhl první hackathon ve střední průmyslové škole s názvem Průmkathon, žáci řešili výzvy z oblasti IT a strojírenství.

Nezisková organizace Post Bellum organizuje projekt „Příběhy našich sousedů“. Projekt je určen pro žáky 8. a 9. tříd a odpovídajících tříd víceletých gymnázií. Smyslem je dokumentace moderních dějin z blízkého okolí sídla školy. Způsob dokumentace je na volbě škol. Dokumentaci provádí tým žáků formou rozhovorů, audio nebo videozáznamů. Nezisková organizace mj. zajišťuje školení pedagogů, vytipování vhodných

pamětníků, natáčení pamětníků, workshopy pro zapojené účastníky, zpracování a editaci videozáznamů. Kraj Vysočina se podílí na úhradě nákladů pro školy.

Projekty I-KAP I, I-KAP II a KAP a KAP III byly zaměřeny zejména na cílovou skupinu středních a vyšších odborných škol, ve kterých probíhala celá řada aktivit uvedených výše, s možností podpořit aktivizaci výuky a získávat kompetence a rozvíjet gramotnosti nákupem potřebného vybavení.

Úkol B.3 – Ve středních školách v odborně zaměřených oborech posílit vazbu na reálné profesní prostředí a na praxi a zvýšit uplatnitelnost absolventů na trhu práce

Indikátory ke sledování stavu jsou:

- Počet grantových a rozvojových programů a dalších opatření na podporu kvality vzdělávání,
- počet škol a zaměstnavatelů zapojených do výše uvedených programů.

Číselné vyjádření vyhodnocení těchto indikátorů je v Tabulce č. 1, část naplňování je uvedena i u opatření B.2.

Úkol B.4 – Zajistit rovnost přístupu ke vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a sociálním znevýhodněním (včetně žáků z etnických menšin a imigrantů), např. rozvíjet systém depistáží na úrovni výstupu z mateřské školy a prvního ročníku základní školy s cílem identifikovat případné dosud nezjištěné speciální vzdělávací potřeby dítěte/žáka. K tomu zejména zajistit zlepšování diagnostických kompetencí učitelů, koordinaci a konzultace pro učitele a odborně, případně i personálně posilovat PPP a SPC Vysočina.

Vyhodnocení - Vysočina Education realizovala v uvedeném období vzdělávání pro učitele MŠ, zaměřené např. na kritéria školní zralosti, logopedickou prevenci, rozvoj grafomotorických dovedností včetně diagnostiky, procesy učení a zrání žáka, prevence školní neúspěšnosti.

Od 1. 7. 2016 došlo ke sloučení všech pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center zřizovaných Krajem Vysočina do jednoho subjektu – Pedagogicko-psychologická poradna a Speciálně pedagogické centrum Vysočina. Sloučení přispělo ke zkvalitnění poskytovaných služeb. Z rozpočtu kraje je poskytována mimo jiné finanční podpora na personální zajištění projektu OP JAK Institucionalizace specializovaných pozic v ZŠ Kraje Vysočina.

Úkol B.5 – Vyhledávat a rozvíjet nadané děti, žáky a studenty – Rozvíjet systém depistáží na úrovni výstupu z mateřské školy s cílem identifikovat případné dosud nezjištěné mimořádně nadané děti. K tomu zejména zajistit zlepšování diagnostických kompetencí učitelů, koordinaci a konzultace pro učitele a odborně, případně i personálně posilovat PPP a SPC Vysočina.

Vyhodnocení – NPI krajské pracoviště Jihlava zajišťovalo a zajišťuje ve sledovaném období vytvoření a činnost Krajské koordinační skupiny a vytvářelo a rozšiřovalo Krajskou síť podpory nadání. Členy jsou rovněž zástupci předškolního vzdělávání. V Kraji Vysočina nejsou dlouhodobě vykazovány v MŠ nadané děti. Částečně je to způsobeno obtížnou identifikovatelností, kdy dítě prochází obdobím akcelerace vývoje v určité oblasti. Velký vliv má i podnětnost rodinného prostředí. Dítě projevující známky nadání není zpravidla možné identifikovat jako nadané bez znalosti dalších souvislostí a specifik. Požadavky na diagnostiku nadání v předškolním věku v pedagogicko-psychologické poradně se objevují většinou pouze z důvodů předčasného nástupu do ZŠ.

V základních školách se nedaří identifikovat i několik desítek tisíc nadaných dětí v rámci republiky. Při identifikaci školy téměř nevyužívají nástroje, které by umožnily systematické odhalování. Největší problém nastává u dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí nebo u dětí s handicapem, jejichž nadání se nedaří podchytit. Nový komplexní systém by měl situaci zlepšit. Cílem je také vytipovat žáky, jejichž schopnosti mohou být limitovány například stresem nebo úzkostí, a poskytnout jim cílenou podporu.

Podle dat České školní inspekce je v současnosti identifikován pouze zlomek nadaných žáků základních škol. Nadané děti na Vysočině nově pomůže odhalit komplexní diagnostický systém Invenio, na jehož zavedení se bude podílet také Kraj Vysočina. Plošný systém pomocí umělé inteligence vytipuje žáky prvního stupně nadané v oblasti fyziky a techniky přímo ve školách. Testování bude financováno z evropského Operačního programu Jan Amos Komenský, spolufinancování Kraje Vysočina činí 190 tis. Kč.⁶

Úkol B.6 – Rozvíjet jazykovou, matematickou a čtenářskou gramotnost a digitální kompetence žáků – rozvíjet u pedagogů v mateřských školách jazykové schopnosti, dovednosti využívat informační technologie ve výuce a dovednosti aplikovat prvky rozvíjející čtenářskou a matematickou gramotnost žáků. Opatření bude spočívat zejména v podpoře vzdělávání, výměně příkladů dobré praxe a získávání mezinárodních zkušeností.

Vyhodnocení – Vysočina Education realizovala a realizuje vzdělávací aktivity zaměřené na matematickou, čtenářskou pregramotnost u dětí předškolního věku a vzdělávací akce pro začínající učitele v MŠ. V rámci projektu EduSTEM, Education in Science, Technology, Engineering and Mathematics podpořeného z programu Interreg V-A Rakousko – Česká republika realizovala Vysočina Education aktivity zaměřené na prohlubování znalostí v oblastech STEM včetně matematické gramotnosti, a to prostřednictvím badatelských činností v MŠ, síťováním a podporou vedení škol v zavádění inovativních změn. Více aktivit uvedeno u plnění opatření B.3.

Úkol B.7 – Zvyšovat kvalitu programů ve vzdělávání dospělých a profesionalitu pracovníků

Vyhodnocení – v roce 2021 se v Kraji Vysočina vzděláváním dospělých zabývalo více než dvě stě právnických osob. Do vzdělávání dospělých se ve velké míře zapojily i školy v kraji. Střední školy dále úzce spolupracovaly s úřady práce a na základě jejich požadavků zajišťovaly kvalifikační a rekvalifikační kurzy pro veřejnost a kurzy pro zaměstnance škol a školských zařízení zakončené odborným přezkoušením nebo státní zkouškou. Mezi kurzy, které tyto školy vypsaly, převažovaly: rekvalifikační kurzy pro uchazeče o zaměstnání, dále kurzy jazykové, kurzy pro rozšíření znalostí v řemeslných živnostech, kurzy autoškol, sportovní kurzy, svářečské školy, kurzy práce s výpočetní technikou, vzdělávání v oblasti všeobecně vzdělávacích předmětů, kurz kosmetické a kadeřnické práce, manikúra, pedikúra a nehtová modeláž a další odborné kurzy technického, obchodního, ekonomického, zdravotnického, zemědělského nebo uměleckého zaměření. Vedle škol a školských zařízení se v Kraji Vysočina dalšímu vzdělávání dospělých věnovaly desítky organizací v Kraji Vysočina. Do této oblasti lze zařadit rovněž kolem tisíce fyzických osob, které podnikají na základě živnostenského oprávnění.

Od roku 2022, kdy krajský úřad přistoupil ke změně koncepce výroční zprávy, nejsou podrobná data o vzdělávání dospělých zjišťována.

Úkol B.8 – Podpořit výchovnou a zájmovou funkci škol, školských zařízení, nestátních neziskových organizací a sportovních organizací ve vztahu k dětem a mládeži na městské a obecní úrovni

Vyhodnocení – číselné vyhodnocení indikátorů k naplnění opatření viz Tabulka č. 1.

V roce 2021 v rámci programu Učební pomůcky ZUŠ kraj poskytl finanční prostředky s cílem zkvalitnění materiálního vybavení základních uměleckých škol na území Kraje Vysočina, které poskytují základy uměleckého vzdělávání v jednotlivých uměleckých oborech. Finanční podpora byla poskytována na opravu již vlastněných učebních pomůcek, které jednotlivé ZUŠ mají ve vlastnictví, nebo na pořízení nových. Podpora cílila na zkvalitnění a rozvoj hudebního oboru. Pořízením nových hudebních nástrojů jsou žáci

⁶ <https://www.kr-vysocina.cz/vyuziti-umele-inteligence-pro-identifikaci-nadani-kraj-bude-pilotovat-projekt-na-zakladnich-skolach-v-regionu/d-4123286>

podporování v zájmu a vztahu k hudbě, k vlastní hudební tvorbě, k získávání zkušeností s veřejným vystupováním a setkávání se s uměním. Hudební výchova kultivuje žákovu osobnost. Celková alokace soutěžního programu činila 700 tis. Kč. V roce 2020 kraj v rámci programu Učební pomůcky ZUŠ poskytl 1 000 tis. Kč.

Zastupitelstvo Kraje Vysočina rozhodlo v roce 2022 o zrušení Zásad Zastupitelstva Kraje Vysočina na podporu převodů vzdělávací činnosti z kraje na obce a na podporu obcí při zabezpečování vzdělávání č. 02/2022. Důvody pro zrušení pravidel byly: zásadní legislativní změny, které se odehrály v oblasti financování regionálního školství a financování podpory inkluzivního vzdělávání, a prioritizace aktivit odboru školství, mládeže a sportu pro rok 2022. Záměrem kraje bylo i nadále podporovat zabezpečování zájmového vzdělávání dětí a mládeže, které poskytuje účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti. Adresní finanční podpora tak od roku 2022 směřuje přímo na právnické osoby, které vykonávají činnost ZUŠ a SVČ. Jde o právnické osoby, které zřizují obce v Kraji Vysočina a jejichž zřizovatelská funkce v minulosti přešla z kraje na obce. Jedná se o podporu 21 základních uměleckých škol a 18 středisek volného času. V roce 2023 bylo těmto subjektům poskytnuto formou daru celkem 2 789 tis. Kč. Podpora proběhne stejným způsobem i v roce 2024.

Kromě toho byly realizovány tyto podpory:

Zásady Zastupitelstva Kraje Vysočina na podporu okresních a krajských kol vědomostních soutěží – v roce 2023 činila finanční podpora 2 922 tis. Kč pro střediska volného času, SŠ pověřené realizací okresních a krajských kol vědomostních soutěží získaly v roce 2022 celkem 4 174 mil. Kč.

Úkol C. 1 – Vytvořit stabilnější střední školy, které budou schopné efektivně přizpůsobovat své prostorové i personální potřeby vývoji počtu žáků a měnícím se nárokům na vzdělávání.

Ukazatele ke sledování stavu:

- Zastoupení velikostních kategorií škol,
- počet regionálních oborově zaměřených center.

Vyhodnocení: Viz Tabulka č. 1.

Jak je vidět z číselného vyjádření velikostních skupin škol, došlo ve sledovaném období ke snížení počtu škol v kategoriích s nižším počtem žáků, navýšil se počet škol s počtem žáků přesahující 601 žáků. O tři školy vzrostl i počet škol s počtem žáků menším než 50. Jde o školy soukromých zřizovatelů.

Vyhodnocení je uvedeno souhrnně k úkolům C.1, C.2 a C.3.

V roce 2020 byly do Rejstříku škol a školských zařízení zapsány tři základní školy u právnických osob soukromých zřizovatelů, a sice: Základní škola EQ s místem poskytovaného vzdělávání v Havlíčkově Brodě, MATEŘSKÁ ŠKOLA A ZÁKLADNÍ ŠKOLA BAMBI s místem poskytovaného vzdělávání v Humpolci a Základní škola Spolu s místem poskytovaného vzdělávání v Novém Městě na Moravě.

V září roku 2020 byla zahájena činnost domova mládeže a školní jídelny – výdejny v Soukromé střední škole zemědělské s. r. o, v Pozďatíně a byl zde otevřen maturitní obor Chovatelství.

Školní jídelna – výdejna byla otevřena také ve Střední průmyslové škole a Středním odborném učilišti v Pelhřimově (s místem poskytování školských služeb v Kamenici nad Lipou).

Vyšší odborná škola při Obchodní akademii, Vyšší odborné škole zdravotnické a Střední zdravotnické škole, Střední odborné škole služeb a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Jihlava obohatila svoji vzdělávací nabídku o obor Diplomovaná dětská sestra, a to v denní i kombinované formě studia.

Střední škola informatiky a cestovního ruchu SČMSD Humpolec, s. r. o., rozšířila svoji oborovou nabídku o tříletý učební obor Spojový mechanik. Vyšší odborná škola, Obchodní akademie a Střední odborné učiliště technické Chotěboř od roku 2020 nově nabízí vzdělávání v oborech Elektrotechnika a Mechanik seřizovač.

V roce 2021 byly do Rejstříku škol a školských zařízení zapsány tři mateřské školy v různých právních formách a u různých zřizovatelů, a sice:

Základní škola a mateřská škola Ruda, příspěvková organizace s místem poskytovaného vzdělávání ve Velkém Meziříčí,

Základní škola a Mateřská škola Havlíčkův Brod, Konečná 1884 s místem poskytovaného vzdělávání v Havlíčkově Brodě a Meruzalka – Montessori mateřská škola a základní škola v Polné s místem poskytovaného vzdělávání v Polné. Byla také zapsána lesní mateřská škola, a to Chaloupky, o.p.s., a lesní mateřská škola se zázemím školy v Třebíči.

Do rejstříku škol a školských zařízení byly zapsány dvě základní školy zřizované spolky, a to Základní škola Lípa, z. s. s místem poskytovaného vzdělávání ve Velké Bíteši a Základní škola Svobodná škola Chotěboř s místem poskytovaného vzdělávání Chotěboř.

V roce 2021 byl u Vyšší odborné školy a Střední školy hotelové SČMSD Pelhřimov, s. r. o., zapsán nový maturitní obor Logistické a finanční služby v denní formě vzdělávání.

Soukromé vyšší odborné škole grafické a Střední umělecké škole grafické s. r. o. byla udělena akreditace u oboru Multimediální tvorba na dobu šesti let v denní formě vzdělávání.

Krajskému úřadu Kraje Vysočina bylo podáno ve školním roce 2021/2022 celkem 129 žádostí s účinností v roce 2022. Každá žádost obsahovala v průměru 2–5 změn. Šlo především o zápis, změnu zápisu nebo výmaz údajů v rejstříku škol a školských zařízení. Nejvíce žádostí o zápis změn v údajích rejstříku škol a školských zařízení se týkalo zvýšení nejvyššího povoleného počtu žáků v základních školách a školních družinách, dětí v mateřských školách stravovaných ve školních jídelnách, zvýšení nebo snížení nejvyššího povoleného počtu žáků v oborech vzdělání středních škol, zápisů a výmazů míst poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb škol a školských zařízení a zápisů změn ředitelů škol a školských zařízení.

V roce 2022 byly do školského rejstříku zapsány dvě školy různých právních forem a zřizovatelů, a to: Mateřská škola Kamínek, příspěvková organizace s místem poskytovaného vzdělávání v obci Kámen a Základní škola Vážka s místem poskytovaného vzdělávání v Telči.

S účinností od 1. 9. 2022 bylo zaznamenáno rapidní navyšování kapacit u mateřských škol v důsledku rozšiřování spádových oblastí škol a demografickému nárůstu populace. Nejčastěji dochází ke stavebním úpravám nevyužitých prostor stávajících budov, dříve vedených jako půdní prostory, nebo k přístavbám nových prostor.

V roce 2022 došlo k několika významným změnám oborů a kapacit škol. U Akademie – Vyšší odborné školy, Gymnázia a Střední odborné školy uměleckoprůmyslové Světlá nad Sázavou byl zapsán nový maturitní obor Sociální činnost (nástavba) v dálkové formě vzdělávání.

Dále u Základní školy a Střední školy Březejc, Sviny 13 byl zapsán učební obor Provozní služby v denní formě vzdělávání.

U Střední školy stavební Třebíč došlo k výmazu maturitního oboru Technické lyceum v denní formě vzdělávání.

S účinností od 1. 9. 2022 byla navýšena kapacita škol, konkrétně u Střední průmyslové školy stavební akademika Stanislava Bechyně, Havlíčkův Brod, Jihlavská 628 a také u Školy ekonomiky a cestovního ruchu, soukromé střední odborné školy s. r. o. V důsledku navyšujícího se počtu žáků středních škol těchto žádostí přibývá.

Krajskému úřadu Kraje Vysočina bylo podáno ve školním roce 2022/2023 celkem 172 žádostí s účinností v roce 2023. Každá žádost obsahovala v průměru 3–4 změny. Šlo především o zápis, změnu zápisu nebo

výmaz údajů v rejstříku škol a školských zařízení. Nejvíce žádostí o zápis změn v údajích v rejstříku škol a školských zařízení se týkalo zvýšení nejvyššího povoleného počtu žáků v základních školách a školních družinách, dětí v mateřských školách stravovaných ve školních jídelnách, zvýšení nebo snížení nejvyššího povoleného počtu žáků v oborech vzdělání středních škol, zápisů a výmazů míst poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb škol a školských zařízení a zápisů změn ředitelů škol a školských zařízení.

V roce 2023 byla do školského rejstříku zapsána lesní mateřská škola při soukromé základní škole, a to: Lesní mateřská škola a základní škola Vlášnický dvůr s místem poskytovaného vzdělávání v obci Vlášenice. S účinností od 1. 9. 2023 bylo zaznamenáno rapidní navyšování kapacit u školních družin a postupné navyšování kapacit základních škol v důsledku demografického nárůstu populace. Nejčastěji tak dochází ke sdílenému využívání kmenových tříd prvního stupně, kde v dopoledních hodinách probíhá výuka a v odpoledních hodinách zájmové vzdělávání.

V roce 2023 došlo k několika významným změnám oborů a kapacit škol.

Zejména byly zapsány nové obory do rejstříku škol a školských zařízení:

Předškolní a mimoškolní pedagogika v denní formě vzdělávání u Gymnázia Otokara Březiny a Střední odborné školy Telč,

Ekologie a životní prostředí v denní formě vzdělávání u Montessori střední školy, základní školy a mateřské školy Polná,

Provozní služby v denní formě vzdělávání u Základní školy a Střední školy Březejc, Sviny 13,

Sociální práce v denní formě vzdělávání u Soukromé vyšší odborné školy sociální, o. p. s.,

Mechanik instalatérských a elektrotechnických zařízení u Vyšší odborné školy a Střední průmyslové školy Žďár nad Sázavou,

Bezpečnostně právní činnost u Obchodní akademie Dr. Albína Bráfa, Hotelové školy a Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky Třebíč.

Dále došlo k navýšení nejvyššího povoleného počtu žáků oborů těchto škol:

Gymnázium Jihlava, Střední škola průmyslová, technická a automobilní Jihlava, Akademie – Vyšší odborná škola, Gymnázium a Střední odborná škola uměleckoprůmyslová Světlá nad Sázavou, Střední škola stavební Třebíč, Střední průmyslová škola Třebíč, TRIVIS – Střední škola veřejnoprávní a Vyšší odborná škola bezpečnosti silniční dopravy Jihlava, s. r. o., Obchodní akademie Dr. Albína Bráfa, Hotelová škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Třebíč, Manažerská akademie – střední odborná škola, s. r. o.

S účinností od 1. 9. 2023 došlo k plošnému snižování kapacit výučných oborů H a L, příp. jejich výmazu.

Jednalo se o obory, které nebyly dlouhodobě obsazovány. Největší zastoupení mezi nimi měly obory Agropodnikání, Zemědělec – farmář, Podnikání (nást.), Mechanik seřizovač, Mechanik opravář, Mechanik strojů. U Vyšší odborné školy a Střední průmyslové školy Žďár nad Sázavou bylo vymazáno místo poskytování vzdělávání z důvodu prodeje budovy.

U Gymnázia, Střední odborné školy a Vyšší odborné školy Ledec nad Sázavou byl vymazán domov mládeže z důvodu dlouhodobě nevykonávané činnosti.

Úkol C. 2: – Přizpůsobit síť školských zařízení a služeb souvisejících s dostupností středního vzdělávání relativně stabilnímu demografickému vývoji s tendencí mírného poklesu

Ukazatele ke sledování stavu:

- Zastoupení velikostních kategorií škol,
- počet škol na výjimku,
- počet zamítnutých žádostí o přijetí dítěte staršího tří let do MŠ.

Vyhodnocení: Viz Tabulka č. 1 a také text u opatření C.1.

V oblasti školských služeb došlo k vyššímu procentnímu využití kapacity zejména u Domovů mládeže a internátů o více jak 5 %. To může souviset nejen s demografickým vývojem, ale i s rekonstrukcí některých zařízení, která v souladu s hygienickými podmínkami mají nižší kapacitu než před zahájením rekonstrukce.

Úkol C.3 – Ve spolupráci se zřizovateli postupně zvyšovat efektivitu sítě základních škol a mateřských škol a školských zařízení – podporovat obce při slučování menších samostatných mateřských škol do větších celků nebo při slučování se základními školami, zvyšovat kapacity základních a mateřských škol ve školském rejstříku v souvislosti s demografickým nárůstem s přihlédnutím k možnosti využití v následném období i pro jiné účely, posilovat metodickou podporu mateřských škol při zajišťování péče o děti mladší tří let. Ukazatele ke sledování dosaženého stavu – viz Tabulka č. 1.

Jak je zřejmé z Tabulky č. 1, došlo ke snížení počtu nejmenších subjektů, ne však významnému. Rozložení velikostních skupin zůstalo více méně neměnné.

Vyhodnocení – viz Tabulka č. 1 a text u opatření C.4.

Úkol C. 4 – Zabezpečit financování přímých výdajů regionálního školství v období relativně stabilního demografického vývoje s tendencí mírného poklesu počtu žáků

Úkol C.5 – Zvýšit podíl grantových zdrojů na zabezpečení rozvojových aktivit v oblasti vzdělávání

Vyhodnocení – viz Tabulka č. 1.

Informace o využití grantových zdrojů jsou obsažené v textu výše u jednotlivých úkolů.